

VENTSPILS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2020.-2026. GADAM

PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS
RAKSTUROJUMS

2019

SATURS

levads.....	3
1. Ventspils novada vispārējs raksturojums.....	4
2. Attīstības rādītāji un īstenotie projekti	6
3. Iedzīvotāji un apdzīvojums.....	14
3.1. Apdzīvojuma struktūra	14
3.2. Iedzīvotāju raksturojums.....	16
4. Publiskā pārvalde	23
4.1. Pašvaldība	23
4.2. Pašvaldības budžets.....	32
4.3. Kopīgo interešu teritorijas, sadarbība.....	36
5. Ekonomiskā vide.....	43
5.1. Iedzīvotāju nodarbinātība un labklājība	45
5.2. Uzņēmējdarbības atbalsts	53
5.3. Uzņēmumi	56
5.4. Tūrisms.....	72
6. Satiksme un infrastruktūra	81
6.1. Mobilitāte un transporta infrastruktūra	81
6.2. Inženiertehniskā infrastruktūra.....	88
6.3. Mājokļi.....	95
7. Publiskā ārtelpa un teritorija.....	101
7.1. Teritorijas labiekārtojums	101
7.2. Publisko ūdeņu un piekrastes apsaimniekošana, pieejamība	103
7.3. Vides resursi un kvalitāte	108
7.4. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti	111
7.5. Kultūrvēsturiskie resursi	113
8. Sociālā infrastruktūra	117
8.1. Izglītība	117
8.2. Nevalstiskais sektors.....	123
8.3. Kultūra	126
8.4. Sports un aktīvā atpūta	131
8.5. Veselības aprūpe un veselīgs dzīvesveids.....	134
8.6. Sociālā aizsardzība	137
8.7. Drošība.....	142

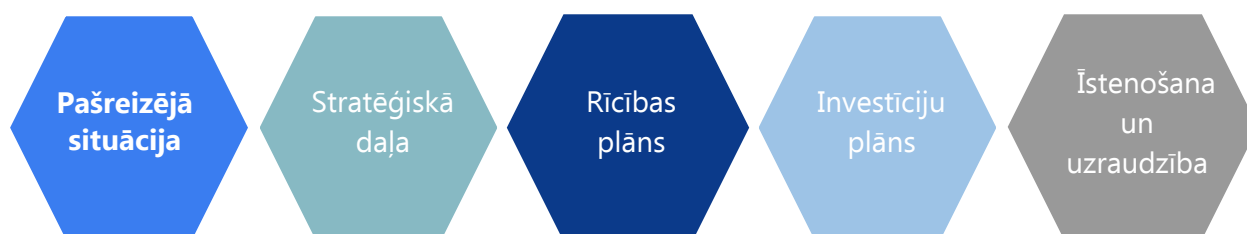
IEVADS

Ventspils novada Attīstības programma 2020.–2026. gadam ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas novada attīstības prioritātes nākamajiem septiņiem gadiem, izvirzīti rīcības virzieni un tam pakārtotie uzdevumi, kurus pašvaldība sadarbībā ar iesaistītajām pusēm ir apņēmusies īstenot novada un tā iedzīvotāju labā.

Attīstības programmas loma ir:

- ◇ apzināt un novērtēt pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
- ◇ mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas (t.sk. pamats pašvaldības budžeta plānošanai);
- ◇ sekmēt visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei);
- ◇ sekmēt teritorijas atpazīstamību.

Dokumentu veido vairākas sadaļas, kas noformētas atsevišķos sējumos (Attēls 1).

ATTĒLS 1. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS SASTĀVDAĻAS

Attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Ventspils novada domes 2018.gada 29.novembra lēmumu "Par Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādes uzsākšanu" (prot. Nr.35, 5.§), un tā pielikumu "Darba uzdevums Ventspils novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam izstrādei".

Attīstības programmas izstrāde veikta saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu, Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk arī - VARAM) "Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī" (07.01.2019. redakcijā), u.c. spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām. Attīstības programma sagatavota, ņemot vērā valsts līmeņa, Kurzemes plānošanas reģiona, kaimiņu pašvaldību un Ventspils novada plānošanas dokumentus.

Izstrādes laikā veiktie pasākumi:

- ◇ iedzīvotāju un uzņēmēju aptauja; (pievērst uzmanību - visi rezultāti iekļauti šajā sējumā iekrāsotos laukos).
- ◇ tematiskās darba grupas (piedaloties gan pašvaldības speciālistiem, gan novada iedzīvotājiem; pievērst uzmanību - visi rezultāti iekļauti šajā sējumā iekrāsotos laukos).
- ◇ statistikas datu un publisko pārskatu apkopošana un analīze.

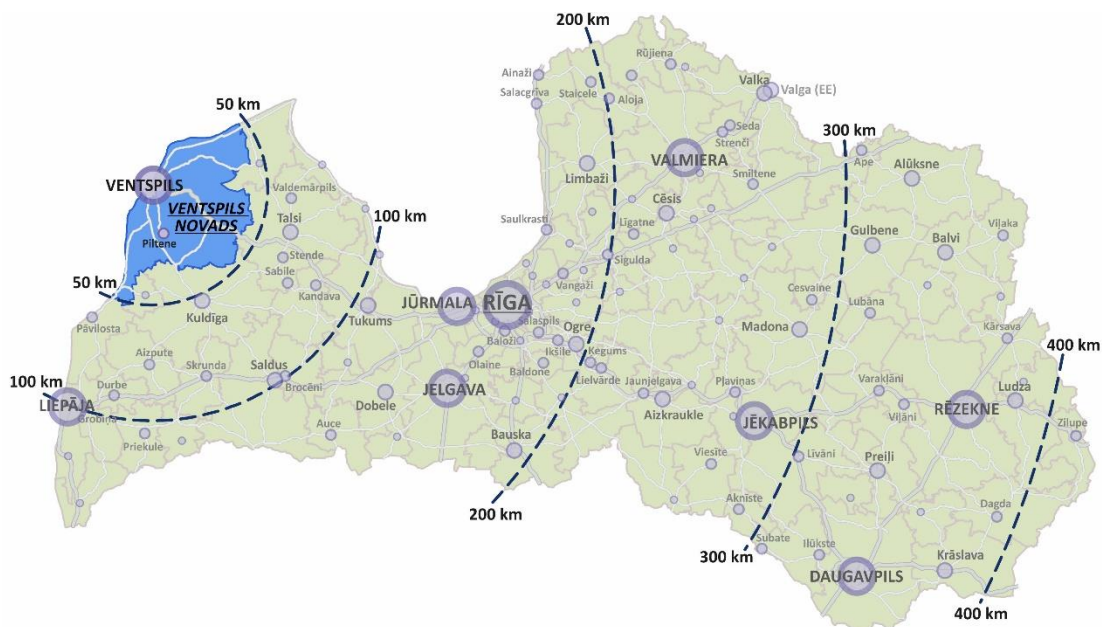
Dokumentā izmantotas autora un Ventspils novada pašvaldības publiski pieejamās fotogrāfijas. Shēmu autors ir izstrādātājs.

Pašreizējās situācijas raksturojums tiek veidots kā sadaļa, kas parāda novada pašreizējo situāciju. Sējums tiek izstrādāts kā atsevišķs dokuments, kas var tik izmantots visiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un ir papildināms vai precizējams pēc nepieciešamības.

Pašreizējās situācijas raksturojumā pie katras jomas sniegts novērtējums no iedzīvotāju un uzņēmēju anketēšanas rezultātiem, apkopotas sabiedrības paustās vajadzības pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošanā, kā arī viedokļu līderu paustais vērtējums un idejas no tematiskajām darba grupām. Sabiedrības paustās vajadzības kalpo par pamatu prioritāšu, veicamo rīcību un īstenojamo projektu definēšanai.

1. VENTSPILS NOVADA VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

TERITORIJA – novads atrodas Latvijas ziemeļrietumos (Attēls 2), Kurzemes plānošanas reģionā, aizņem 2458 km² lielu teritoriju un ir otra lielākā pašvaldība Latvijā. Robeža ar Baltijas jūru ir nepilnu 92 km gara.

ATTĒLS 2. VENTSPILS NOVADA ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS LATVIJĀ

ROBEŽAS – robežojas ar Ventspils pilsētu un Alsungas, Dundagas, Kuldīgas, Pāvilostas, Talsu novadiem.

SASNIEDZAMĪBA – novadu šķērso valsts nozīmes autoceļš A10 (E22) *Rīga – Ventspils* un dzelzceļa līnija *Rīga – Ventspils* (tiek veikti kravu pārvadājumi).

Nemot vērā plašo novada teritoriju, galvaspilsētas Rīgas sasniedzamība no apdzīvotām vietām atšķiras, kopumā ceļā pavadāmajam laikam ar automašīnu variējot no 2h maršrutā Ugāle–Rīga (attālums 150 km) līdz 2h 40 min, lai nokļūtu no Užavas uz Rīgu (attālums 200 km).

Tāpat atšķiras attālums un ceļā pavadāmais laiks līdz tuvākajam nacionālas nozīmes centram Ventspilij, kur arī darbojas novada administrācija. Lai nokļūtu no Jūrkalnes vai Usmas Ventspilī, jāmēro vairāk kā 50 km, savukārt Vārve un Tārgale atrodas tikai aptuveni 10 km attālumā.

ADMINISTRATĪVĀ STRUKTŪRA – novada teritoriju (Attēls 3) veido Piltenes pilsēta un 12 pagasti:

◇ Ances pagasts;	◇ Ugāles pagasts;
◇ Jūrkalnes pagasts;	◇ Usmas pagasts;
◇ Piltenes pagasts;	◇ Užavas pagasts;
◇ Popes pagasts;	◇ Vārves pagasts;
◇ Puzes pagasts;	◇ Zīru pagasts;
◇ Tārgales pagasts;	◇ Zlēku pagasts.

IEDZĪVOTĀJI – 2019. gada sākumā Ventspils novadā iedzīvotāju skaits bija 10 925, tas ik gadu novadā samazinās. Ventspils novads ir otrais visretāk apdzīvotais novads Latvijā – vidējais blīvums ir 4 cilv./km².

Pēdējos gados dzimušo skaits ir bijis svārstīgs, 2018. gadā piedzima 125 bērni, savukārt 2015. un 2016. gadā vērojama augstākā dzimstība pēdējo desmit gadu laikā – attiecīgi 166 un 164 dzimušie novadā. Mirušo skaits pārsniedz dzimušo skaitu novadā, 2018. gadā miruši 219 iedzīvotāji. Dabiskais pieaugums novadā pēdējos 20 gadus ir negatīvs.

Migrācijas ietekmē pozitīva iedzīvotāju skaita palielināšanās pēdējos gados tika novērota 2012. gadā, bet laikā kopš 2015. gada iedzīvotāju skaita izmaiņas migrācijas ietekmē mazinās.

IZGLĪTĪBA – novadā darbojas 9 vispārējās izglītības iestādes (7 pamatskolas, 2 vidusskolas), 6 pirmsskolas izglītības iestādes, 3 profesionālās ievirzes izglītības iestādes.

KULTŪRA – darbojas 10 kultūras un tautas nami, savukārt divos pagastos – Tārgales un Vārves – nav atsevišķas kultūras iestādes, taču kultūras dzīvi nodrošina kultūras organizators. Novadā darbojas 13 bibliotēkas, trīs novadpētniecības ekspozīcijas un vairāk kā 45 amatiermākslas kolektīvi.

SPORTS – novadā atrodas vairākas sporta zāles, stadioni, sporta laukumi, trenāžieru zāles, komandu sporta veidu laukumi, āra trenāžieri un vieglatlētikas manēža, tādā veidā katrā no pagastiem nodrošinot dažādu sporta infrastruktūru. No jauna uzbūvētie objekti – Ugāles sporta manēža, Zīru stadions, Piltenes stadions.

VESELĪBA – pakalpojumi iedzīvotājiem novada teritorijā pieejami ģimenes ārstu praksēs katrā pagastā, kā arī Ventspils, Talsu, Kuldīgas pilsētu veselības aprūpes pakalpojumu iestādēs, tai skaitā, Ziemeļkurzemes reģionālajā slimnīcā, kas nodrošina salīdzinoši plašu veselības aprūpes pakalpojumu klāsta pieejamību.

ATTĒLS 3. VENTSPILS NOVADA TERITORIJA

UZŅĒMĒJDARBĪBA – tradicionālās ekonomikas nozares ir mežsaimniecība, lauksaimniecība, tūrisms, tirdzniecība un pakalpojumu sniegšana. Ventspils novadā 2017. gadā ir 824 ekonomiski aktīvi tirgus sektora uzņēmējdarbības subjekti (CSP statistika). Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma nodarbojas ar kokapstrādi, gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošanu, mazumtirdzniecību, kūdras ieguvu, mežizstrādi, piena lopkopību, jaukto lauksaimniecību u.c. Lielākie uzņēmumi novadā ir SIA "Kurekss", SIA "Niedrāji MR", SIA "Užavas alus", SIA "Miesnieks", u.c. Ekonomiski attīstītākās teritorijas – Tārgales, Vārves un Ugāles pagasti.

2. ATTĪSTĪBAS RĀDĪTĀJI UN ĪSTENOTIE PROJEKTI

Viens no raksturīgākajiem teritorijas attīstības rādītājiem ir **teritorijas attīstības indekss**, kuru aprēķina Valsts reģionālās attīstības aģentūra, balstoties uz datiem par ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, bezdarba līmeni, trūcīgo personu īpatsvaru, dabiskās kustības saldo, ilgtermiņa migrācijas saldo, noziedzīgo nodarījumu skaitu, iedzīvotāja ienākuma nodokļu lielumu, demogrāfisko slodzi.

2018. gadā Ventspils novada teritorijas attīstības indekss ir -0,166 ieņemot 50. vietu starp 110 novadu pašvaldībām. Rādītājs kopš 2013.gada ir piedzīvojis pakāpenisku kritumu, izņemot 2016.gadu, kad novērots pieaugums. Ventspils novads vietu rangā starp citiem novadiem šajā periodā nav būtiski mainījies. No kaimiņu pašvaldībām Talsu un Alsungas novadi ieņem augstāku vērtējumu nekā Ventspils novads. 2018. gadā apkārtējo pašvaldību rādītāji ir:

- ◇ Talsu novads 44. vietā (-0,096);
- ◇ Alsungas novads 45.vietā (-0,100);
- ◇ Pāvilostas novads 52.vietā (-0,213);
- ◇ Kuldīgas novads 53. vietā (-0,216);
- ◇ Dundagas novads 63. vietā (-0,327);
- ◇ Ventspils pilsēta 7.vietā starp republikas pilsētām (-0,999).

Papildus teritorijas attīstības indeksam, nozīmīgākie teritorijas attīstības rādītāji attēloti tabulā 1 – pastāvīgo iedzīvotāju skaits, demogrāfiskās slodzes līmenis, bezdarba līmenis un iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk arī – IIN) apmērā uz vienu iedzīvotāju. (tabula 1)

Tabula 1. Teritorijas attīstības rādītāji

Gads	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits		Demogrāfiskās slodzes līmenis		Bezdarba līmenis (%) (uz 31.janvāri)		IIN apmērs uz vienu iedzīvotāju (EUR ¹)		Teritorijas attīstības indekss		
	Rādītājs	Izmaiņās	Rādītājs	Izmaiņās	Rādītājs	Izmaiņās	Rādītājs	Izmaiņās	Rādītājs	Izmaiņās	Vietā rangā
2011.	12171	-354	562	-	10,6	-	381	-	-	-	-
2012.	12053	-118	571	9	8,9	-1,7	442	60	-	-	-
2013.	12088	35	580	9	8,8	-0,1	459	17	-0,152	-	49.
2014.	11859	-229	590	10	8,4	-0,4	485	26	-0,175	-0,023	51.
2015.	11697	-162	597	7	8,4	0	496	10	-0,218	-0,043	55.
2016.	11450	-247	610	13	9,2	0,8	530	34	-0,147	0,071	52.
2017.	11252	-198	599	-11	7,6	-1,6	561	31	-0,164	-0,017	56.
2018.	11061	-191	614	15	6,1	-1,5	569	8	-0,166	-0,002	50.
2019	10925	-136	631	17	6,5	0,4	-	-	-	-	-

Ventspils novada attīstības izvērtēšanas pamatrādītāji, salīdzinot tos pēc datiem, kas tika apkopoti, izstrādājot Ventspils novada attīstības programmu 2011. – 2017. gadam (rādītāja vērtība bāzes gadā) un jaunākajiem pieejamajiem datiem (2018.g.), parādās gan pozitīvas, gan negatīvas vēlamās attīstības tendences. (tabula 1, 2)

¹ Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldības budžetā (datu avots: Valsts kases pārskati. Aprēķins – IIN pret iedzīvotāju skaitu (pēc CSP datiem – pastāvīgo iedzīvotāju skaits Ventspils novadā)

² Šeit un turpmāk tabulā - salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu

Plānotās attīstības tendences iezīmējas negatīvas galvenokārt iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ – 2009. gadā novadā bija 12 821 bet 2018. gada sākumā – 10 925 iedzīvotāju. Novadā dabiskais pieaugums 2018. gadā bija ar augstu negatīvu rādītāju (-94), mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu. Iedzīvotāju skaitu būtiski ietekmē ne tikai dabiskais pieaugums, bet arī migrācijas procesi, vēl aizvien iedzīvotājiem pārceļoties uz lielākām pilsētām un ārpus valsts. Samazinoties iedzīvotāju skaitam un līdz ar to arī darbaspējīgo iedzīvotāju skaitam, novadā palielinās arī demogrāfiskā slodze. Neskatoties uz to, ka iedzīvotāju skaits turpina pakāpeniski samazināties, nedaudz pozitīva tendence novērojama darbaspējīgo vecuma struktūrā – palielinājies iedzīvotāju īpatsvars zem darbaspējas un darbaspējas vecumā. Atšķirībā no citām perifērām teritorijām Latvijā, kur vērojama pretēja tendence, Ventspils novadā ir potenciāls attīstīt infrastruktūru, kas nepieciešama ģimenēm ar bērniem, un veicināt izglītības pieejamību. Pozitīvas attīstības tendences vērojamas saistībā ar ekonomisko attīstību. (tabula 2)

No tabulā 2 noteiktiem 28 attīstības pamatrādītājiem, par astoņiem dati uz 2018. gadu nav pieejami, jo Centrālā statistikas pārvalde vairs tos neuzkrāj, līdz ar to nav iespējams veikt salīdzināšanu par dzīvojamo fondu, iedzīvotāju izglītības līmeni, investīcijām u.c. No šiem 28 rādītājiem 50% jeb 14 salīdzinājumā ar bāzes gadu ir pozitīva tendence, savukārt 18% jeb 5 rādītāji uzrādījuši negatīvu tendenci un 1 rādītājs nav būtiski izmainījies.

Tabula 2. Ventspils novada sasniedzamie rādītāji vidējā termiņā³

Rezultatīvie rādītāji	2009.gada vērtība (bāzes gads)	Prognozētais sasniedzamais rezultāts uz 2017.gadu	Pašreizējais sasniegtais rezultāts 2018. gadā	Tendence (salīdzinājumā ar bāzes gadu) ↓↑ – negatīva, ↓↑ – pozitīva, → - neitrāla	Datu avots
SM1 : Sociāli nodrošināta, veselīga, izglītota, radoša, aktīva un patriotiska sabiedrība					
IP1: Veselīga dzīvesveida, radošas un izglītotas sabiedrības attīstība					
Iedzīvotāju skaits	13 768	13 993	11 061	↓	CSP
Dabiskais pieaugums uz 1000 iedzīvotājiem	-4,6	0	-3,8	↓	CSP
Iedzīvotāju skaits pirms darbaspējas vecuma, %	13,6%	16%	1 762 (15,9%)	↑	CSP
Iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā, %	54,0%	66%	6 854 (62%)	↑	CSP
Iedzīvotāju skaits pēc darbaspējas vecuma, %	22,4%	18%	2 445 (22,1%)	↓	CSP
Iedzīvotāju skaits ar augstāko izglītību, %	5,9%, 2007.g.	6%	Nav datu	-	CSP
Migrācijas saldo	-119	0	-42	↓	CSP
Iedzīvotāju blīvums (iedzīvotāju skaits uz 1 km ²)	5,5	5,8	5,0	↓	CSP
Bezdarbnieku skaits (bezdarba līmenis), %	6,0%	5,0%	5,7% (31.12.2018.)	↓	NVA
SM2: Dabiska, droša, sakārtota un pieejama vide dzīvei, darbam un atpūtai					
IP2: Videi draudzīgas un ilgtspējīgas infrastruktūras attīstība					
Dzīvojamais fonds, platība tūkst. m ²	418, 2008.g.	427	Nav datu	-	CSP
Dzīvojamais fonds, vid. uz 1 iedzīvotāju	30,8, 2008.g.	32,3	Nav datu	-	CSP

³ Veidots pēc Ventspils novada attīstības programmas 2011.-2017. gadam un aktuāliem datiem par 2017. vai 2018. gadiem no CSP, Lursoft datu bāzēm

Rezultatīvie rādītāji	2009.gada vērtība (bāzes gads)	Prognozētais sasniežamais rezultāts uz 2017.gadu	Pašreizējais sasniegtais rezultāts 2018. gadā	Tendence (salīdzinājumā ar bāzes gadu) ↓↑ – negatīva, ↓↑ – pozitīva, → - neitrāla	Datu avots
Mājokļu skaits	6912, 2008.g	7332	Nav datu	-	CSP
Dzīvojamā fonda apsaimniekošanas izmaksas, santīmi par platības 1 m ²	12,6	12,6	Nav datu	-	CSP
Autoceļiem melnā seguma apjoms, km	295,6, 2008.g	490	389 km (valsts un pašvaldības autoceļi, ielas)	↑	Pašvaldība, CSP
Tiltu skaits, kuriem nepieciešama rekonstrukcija	9, 2008.g	5	-	-	Pašvaldība
Veiktās rīcības dabas vērtību saglabāšanā	1	5	2 (dabas liegumā "Užava")	↑	Dabas aizsardzības pārvalde
SM3: Konkurētspējīga komercdarbības vide daudzveidīgu pakalpojumu un ražošanas attīstībai IP3: Konkurētspējīgas un daudzveidīgas uzņēmējdarbības attīstība					
Iekšzemes kopprodukts uz 1 iedzīvotāju (Ls)	1980, 2007.g.	2000	Nav datu	-	CSP
Nefinanšu investīcijas (salīdzināmās cenās milj. Ls)	14,7, 2007.g.	20	Nav datu	-	CSP
Reģistrētie uzņēmumi	31 (Lursoft dati – 37)	50	31	→	CSP (2009.g.) / Lursoft (2018.g.)
Likvidētie uzņēmumi	28 (Lursoft dati – 24)	20	34	↑	CSP (2009.g.) / Lursoft (2018.g.)
Bruto vidējā darba samaksa, Ls	459	500	1054 EUR (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50)	↑	CSP
Vidējā bruto darba samaksa sabiedriskā sektorā, Ls	393	450	804 EUR	↑	CSP
Vidējā bruto darba samaksa privātā sektorā, Ls	408	500	1312 EUR (ar nodarbināto skaitu virs 50)	↑	CSP
Ekonomiski aktīvo tirgus sektora vienību skaits uz 1000 vienībām	35	50	74 (2017.gads)	↑	CSP
Aizņemtās darbvietās (tikai privātā sektora komersanti ar nodarbināto skaitu >50)	828	950	614	↓	CSP
Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits	470	520	874 (2017.gads)	↑	CSP
Viesnīcu u.c. tūrisma mītnu skaits	43 (pašvaldība)	45 (pašvaldība)	95 (pašvaldība), 20 (CSP)	↓	Pašvaldība/ CSP
Bezdarbnieku skaits (bezdarba līmenis) (%)	6, 2010.g.	5	5,7% (31.12.2018.)	↓	NVA

Ventspils novada pašvaldība atbilstoši novada iedzīvotāju vajadzībām, pieejamiem ārējā finansējuma avotiem un iespējām pašvaldības budžetā, īsteno projektus teritorijas un sabiedrības attīstībai. Laikā no 2011.-2019. gadam pagastos īstenoti vairāk nekā 100 projekti dažādās jomās ar Eiropas Savienības fondu, citu finanšu instrumentu un valsts atbalsta programmu līdzfinansējumu - līdz ar to nav iekļauti projekti, kas pilnā apmērā īstenoti no pašvaldības budžeta, piemēram, Piltenes stadiona pārbūve, Ugāles sporta manēžas būvniecība u.c. Saskaņā ar pašvaldības sniegto informāciju par īstenotajiem projektiem pagastos, tos iespējams salīdzināt pēc ar īstenoto projektu ieguldītā finansējuma apjoma uz vienu iedzīvotāju un kopējo summu.

Vērtējot īstenotos projektus, ietverti arī projekti, kuru īstenošana uzsākta 2009., 2010. gadā un pabeigta 2011. gadā vai vēlāk, tāpat arī projekti, kuri uzsākti 2018. un 2019. gadā un to īstenošana turpinās, tā iemesla dēļ, ka ir sarežģīti nodalīt saņemtos un veiktos maksājumus pa konkrētiem gadiem. (tabula 3)

Pēc pašvaldības īstenotajos projektos ieguldītā finansējuma summas uz vienu iedzīvotāju, iepriekšējā periodā visvairāk saņēmuši Vārves, Jūrkalnes un Usmas pagasti, savukārt kopējā ieguldījumu summa vislielākā bijusi Vārves pagastā, Tārgales pagastā un Piltenes pagastā, pilsētā. (tabula 3)

Tabula 3. Ar pašvaldības īstenotajiem projektiem (ar līdzfinansējumu) veiktās investīcijas Ventspils novada pagastos 2011.-2019. gadā

Nr.	Administratīvā teritorija	Iedzīvotāju skaits (2019.g. - CSP)	Ieguldītais finansējums uz 1 iedzīvotāju (EUR)				Kopējā ieguldījumu summa (EUR)
			Eiropas Savienības fondi	Valsts	Pašvaldības	Kopā ieguldīts	
1.	Vārves pagasts	1539	2753,84	76,10	2121,11	4951,05	7 619 668,04
2.	Jūrkalnes pagasts	361	2646,63	26,64	1851,78	4525,05	1 633 542,32
3.	Usmas pagasts	518	1760,47	0,00	1337,94	3098,41	1 604 975,55
4.	Zīru pagasts	435	1432,90	0,00	1100,95	2533,85	1 102 223,74
5.	Zlēku pagasts	451	1169,27	0,45	1116,50	2286,22	1 122 536,05
6.	Puzes pagasts	767	1435,22	0,00	849,42	2284,64	1 752 314,09
7.	Piltenes pilsēta un pagasts	1357	1289,73	16,63	894,35	2200,71	2 986 359,58
8.	Ances pagasts	574	1344,05	0,00	807,93	2151,98	1 235 235,36
9.	Užavas pagasts	495	859,17	0,00	1043,43	1902,60	941 785,42
10.	Tārgales pagasts	1664	941,00	1,32	925,21	1867,53	3 107 570,52
11.	Popes pagasts	879	684,19	5,00	618,81	1308,00	1 149 724,21
12.	Ugāles pagasts	1885	640,63	47,52	204,17	892,32	1 682 031,59

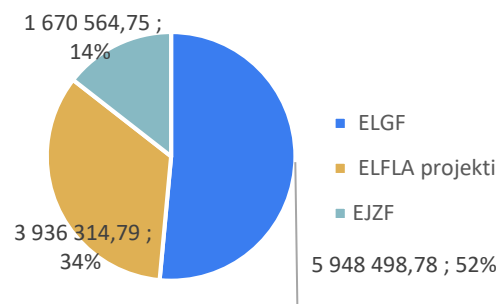
Papildus projektiem pagastos, vairāki īstenotie projekti attiecināmi uz visu novadu vai vairāku pagastu teritorijām, konkrēti:

- ◇ Projektu koordinators Ventspils novadam (īstenots 2010.-2012. gadā par kopējo summu 29 880,31 EUR);
- ◇ Publisko interneta pieejas punktu izveide un pilnveidošana Ventspils novada teritorijā (īstenots 2014.-2015. gadā par kopējo summu 53 120 EUR);
- ◇ Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veiktspējas uzlabošana (īstenots 2014.-2016. gadā par kopējo summu 9789,08 EUR);
- ◇ "Sveiks un vesels Ventspils novadā" (īstenots 2017.-2019. gadā par kopējo summu 149 837 EUR);
- ◇ Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādes (īstenots 2017.-2020. gadā par kopējo summu 32 640 EUR);

- ◇ SAM 8.3.2. Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai (Ugāles vidusskolā, Puzes, Tārgales pamatskolās. Īstenots 2017.-2020. gadā par kopējo summu 96 258 EUR);
- ◇ Video novērošanas kameru uzstādīšana, veicinot drošības pasākumus Latvijā un Lietuvā - VideoGuard (Piltēnē, Ugālē, Vārvē, īstenots 2017.-2020. gadā par kopējo summu 24 000 EUR).

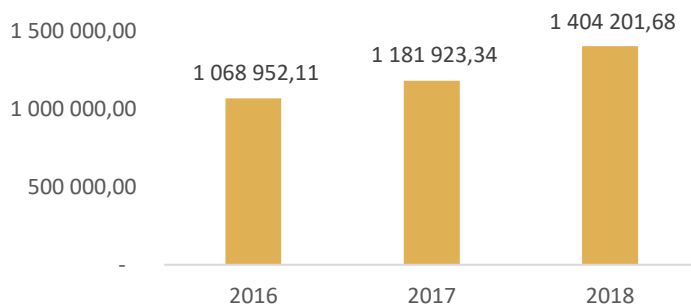
Kopumā novadā dažādos projektos periodā no 2011.-2019. gadam ieguldīti 26,363 milj. EUR, no kuriem 15,020 ir Eiropas Savienības fondu finansējums, 0,273 milj. EUR valsts finansējums un 11,069 milj. EUR pašvaldības budžeta līdzekļi (t.sk., projekti, kuru īstenošana uzsākta 2009., 2010. gadā un pabeigta 2011. gadā vai vēlāk).

Pēc Ventpils novadā īstenoto projektu publiskā finansējuma summas, vislielākie ieguldījumi teritorijā veikti īstenojot projektus un piesaistot publisko finansējumu no Eiropas Lauksaimniecības garantijas fonda (ELGF), Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF), 2018. gadā kopējam finansējumam sasniedzot 11,5 milj. EUR (Attēls 4). ELGF finansētie atbalsta veidi ir vienotais platību maksājums, mazo lauksaimnieku atbalsta shēma, brīvprātīgs saistītais atbalsts par slaucamām govīm u.c., kas līdz ar to uzskatāms par nozīmīgu ieguldījumu vietējā ekonomikā. (Attēls 5)

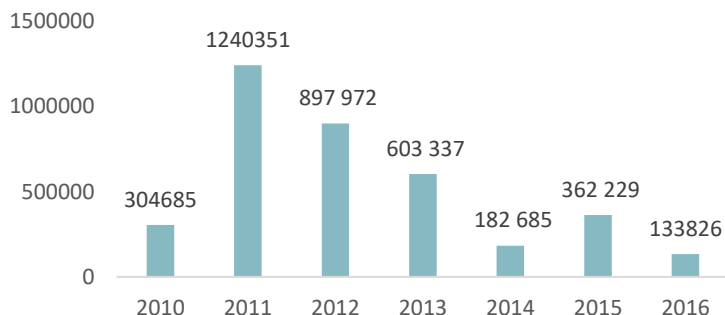
ATTĒLS 4. ELGF, EJZF UN ELFLA PROJEKTU SAŅEMTAIS FINANSĒJUMS 2018. GADĀ

ELGF, ELFLA projektu finansējuma summa uz 1000 iedzīvotājiem pēdējo trīs gadu laikā pakāpeniski pieaug, 2018. gadā sasniedzot 1,4 milj. EUR uz 1000 iedzīvotājiem (Attēls 5). Jāatzīmē, ka minētā finansējuma apjoms un piesaiste lielākoties ir neatkarīga no pašvaldības, jo lielāko daļu no tiem sastāda vienotie platību maksājumi vietējiem lauksaimniekiem un cita veida finansiāls atbalsts uzņēmējiem. Ventpils novada pašvaldība ir viena no EFLA projektu īstenošanai, līdz ar citiem uzņēmējiem un NVO, līdz ar to daļa finansējuma tiek piesaistīta no pašvaldības puses.

ATTĒLS 5. ELGF, ELFLA PROJEKTU FINANSĒJUMA SUMMA UZ 1000 IEDZĪVOTĀJIEM (EUR, RAIM APRĒĶINS)

Savukārt īstenojot projektus no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Kohēzijas fonda (KF), lielākais finansējuma apjoms uz 1000 iedzīvotājiem piesaistīts 2011. gadā. Piesaistītā projektu finansējuma summas svārstības skaidrojamas ar plānošanas perioda ieviešanas grafiku (Attēls 6).

ATTĒLS 6. ERAF, ESF, KOHĒZIJAS FONDA PROJEKTU FINANSĒJUMA SUMMA UZ 1000 IEDZĪVOTĀJIEM (EUR, RAIM APRĒĶINS)

Pašvaldībā tiek īstenotas dažādas aktivitātes, kuru ietvaros dzīves vide novadā tiek sakārtota un attīstīta. 2019. gadā organizētajā pašvaldības iedzīvotāju aptaujā, kurā piedalījās 452 respondenti, pozitīvs viedoklis sniegts par dažādiem pakalpojumiem, jomām un to pieejamību un kvalitāti. Vispozitīvāk (ar jomu apmierināto un drīzāk apmierināto īpatsvars virs 80%) iedzīvotāji vērtējuši pirmsskolas izglītības iestāžu pakalpojumus, skolēnu pārvadājumus, bibliotēku pakalpojumus, vispārējās izglītības iestāžu pakalpojumus, atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamību.

Pašvaldības veiktie kapitālieguldījumi kopš 2014. gada

Saskaņā ar Ventspils novada pašvaldības apkopoto informāciju par pašvaldības veiktajiem kapitālieguldījumiem - īstenotie projekti laikā kopš 2014. gada, kuriem bijis līdzfinansējums no Eiropas Savienības fondiem, valsts atbalsta programmām vai citiem avotiem, kā arī darbi, kas veikti par pašvaldības budžeta līdzekļiem, kā, piemēram, pašvaldības iestāžu telpu, iekārtu remonts, inženiertīklu rekonstrukcija u.tml. Laikā kopš 2014. gada kopējie kapitālieguldījumi Ventspils novadā bijuši 20,468 milj. EUR apmērā. No 12 Ventspils novada pagastiem visvairāk līdzekļu ieguldīts Ugāles, Tārgales, Vārves, Piltenes un Popes pagastos. Savukārt pēc ieguldījumu apmēra uz vienu iedzīvotāju, visvairāk līdzekļu ieguldīti Tārgales, Ugāles, Vārves, Jūrkalnes un Piltenes pagastos. (tabula 4)

Tabula 4. Pašvaldības kapitālieguldījumi kopš 2014. gada sadalījumā pēc ieguldījumu apmēra uz vienu iedzīvotāju pagastos, EUR

Pagasts	Iedzīvotāju skaits (2019.g. - CSP)	Ieguldījumi kopš 2014. gada kopā, EUR	Ieguldījumi uz 1 iedzīvotāju, EUR
Tārgales pagasts	1664	4 536 219,00	2726,09
Ugāles pagasts	1885	4 913 833,00	2606,81
Vārves pagasts	1539	3 687 959,00	2396,33
Jūrkalnes pagasts	361	583 320,00	1615,84
Piltene un Piltenes pagasts	1357	2 068 284,00	1524,16
Ances pagasts	574	777 293,00	1354,17
Popes pagasts	879	1 164 902,32	1325,26
Užavas pagasts	495	599 855,00	1211,83
Usmas pagasts	518	605 200,00	1168,34
Puzes pagasts	767	854 128,00	1113,60
Zlēku pagasts	451	389 073,00	862,69
Zīru pagasts	435	288 450,00	663,10
Kopējais iedzīvotāju skaits	10925		
Kopā novadā ieguldīti, EUR:		20468516,32	
Kopējie ieguldījumi uz 1 iedzīvotāju, EUR:			1873,55

Veiktie kapitālieguldījumi no pašvaldības budžeta ir tikpat nozīmīgi kā ar līdzfinansējumu īstenotie projekti – tie tiešā veidā parāda īstenotos darbus, infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveides progresu pagastos. Vienlaikus ar veiktajiem kapitālieguldījumiem tiek akcentēta esošās infrastruktūras uzturēšanas nozīmība, kas norāda uz tam nepieciešamo līdzekļu daudzumu un liek izvērtēt jaunas infrastruktūras izbūvi perspektīvā, rēķinoties ar tās uzturēšanu pēcāk.

Vietējā rīcības grupa – īstenotie projekti

Vietējā rīcības grupa (VRG) ir publisko un privāto partneru apvienība, kas darbojas noteiktā teritorijā. Biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija" pilda vietējās rīcības grupas funkcijas Ventspils novada, Dundagas novada un Talsu novada Valdgales, Īves, Lubes pagastos, pārstāvot iedzīvotāju intereses un rūpējoties par lauku attīstības jautājumiem vietējā līmenī, kā arī ieviešot LEADER pieeju, kas dod iespēju iedzīvotājiem pašiem noteikt savas teritorijas attīstības vajadzības, izvirzot uz vietējām vajadzībām balstītus mērķus un tiem atbilstošus rīcības plānus. Par LEADER pieejas īstenošanu atbildīgā iestāde ir Lauku atbalsta dienests.

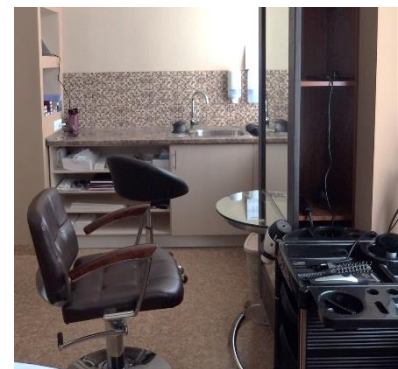
Laikā kopš 2011. gada līdz 2019. gada vidum biedrības "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija" izsludinātajos projektu konkursos Ventspils novada teritorijā apstiprināts un īstenots 91 projekts. No tiem 12 projekti ieviesti ar Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (turpmāk arī – EJZF) atbalstu, un 79 projekti ar Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk arī – ELFLA) atbalstu. Visu projektu kopējās attiecināmās izmaksas sastādīja 2,825 milj. EUR, savukārt publiskais finansējums no tā bija 2,065 milj. EUR.

No visiem novada teritorijā īstenotajiem projektiem Ventspils novada pašvaldība ir īstenojusi 30 projektus, ELFLA un EJZF ietvaros par kopējo summu (attiecināmās izmaksas) 1,291 milj. EUR, no kuriem publiskais finansējums bija 1,004 milj. EUR apmērā.

Tāpat projektus īstenojušas 11 fiziskas personas, 17 komersanti (12 sabiedrības ar ierobežotu atbildību, četri individuālie komersanti, viena zemnieku saimniecība) 17 biedrības un divi nodibinājumi par kopējo summu 1,533 milj. EUR, no kuriem publiskais finansējums bija 1,061 milj. EUR apmērā. Projekti īstenoti tādās rīcībās kā:

- ◇ Sabiedrības iniciēto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu izaugsmei;
- ◇ Uzņēmējdarbības uzsākšana un attīstības veicināšana;
- ◇ Sabiedrisko aktivitāšu dažādošana vietējiem iedzīvotājiem;
- ◇ Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde;
- ◇ Pakalpojumu pieejamība un kvalitāte vietējiem iedzīvotājiem;
- ◇ Piekrastes dabas vērtību un vides resursu saglabāšana, tūrisma pakalpojumu piedāvājuma paplašināšana;
- ◇ Piekrastes uzņēmējdarbības atbalsts, darbības uzsākšana, dažādošana un sezonālā mazināšana.

Īstenotie projekti ir nozīmīgs atbalsts uzņēmējdarbības un kopienas aktivitāšu attīstībai, dzīves kvalitātes pilnveidei novadā.

Iedzīvotāju aptauja

Ventspils novada attīstības programmas 2020.–2026. gadam izstrādes ietvaros tika organizēta Ventspils novada iedzīvotāju aptauja, kuras mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par novada attīstības iespējām un aktualitātēm dažādās jomās.

Aptaujā kopumā piedalījās 452 respondenti jeb 4,92% no kopējā iedzīvotāju skaita virs 15 gadiem (2019. gada sākumā Ventspils novadā pēc CSP datiem dzīvo 9174 iedzīvotāji vecumā virs 15 gadiem, savukārt kopējais iedzīvotāju skaits - 10 925).

Aptauja bija anonīma, un aptaujas rezultāti izmantoti tikai apkopotā veidā šādās tēmās:

- respondentu raksturojums;
- informēšana, iesaiste un pašvaldības darba vērtējums;
- pakalpojumu un jomu pieejamības un kvalitātes novērtējums;
- pakalpojumi vai iespējas, kas respondentiem novadā trūkst;
- steidzamākie darbi, kas pašvaldībai jārisina pirmkārt;
- ar ko novadā lepojas vietējie iedzīvotāji.

Respondentu raksturojums

No 452 respondentiem **aptaujā piedalījās** 28% vīrieši un 72% sievietes.

31% aptaujāto ir **vecumā** no 26-40 gadiem, 29% – vecumā no 41-53 gadiem, 31% vecumā virs 54 gadiem, u.c.

Vairāk kā pusei aptaujāto ir augstākā **izglītība** (57%), aptuveni ceturtajai daļai ir vidējā profesionālā izglītība (26%), u.c.

Pēc **dzīvesvietas** visvairāk aptaujāto - 19% jeb 86 no visiem aptaujātajiem ir no Ugāles pagasta. Aiz tā seko Vārves pagasts ar 17,5% jeb 79 aptaujātajiem. 9,7% jeb 44 aptaujāto ir no Popes pagasta, aiz tā sekojot pārējiem Ventspils novada pagastiem.

No aptaujas dalībniekiem 384 jeb 85% Ventspils novadā **dzīvo** jau vairāk nekā 10 gadus, 25 jeb 6% respondenti līdz pieciem gadiem. Tuvāko piecu gadu laikā **dzīvesvietu** neplāno **mainīt** 83% aptaujas dalībnieku, savukārt 9% ārpus Ventspils novada robežām Latvijā.

Pēc **nodarbošanās** 57% respondenti atzīmēja ka ir algoti darbinieki, 21% uzņēmēji vai pašnodarbinātie, 8% pensijā, 4% māsaimnieces vai atbildīgie par māsaimniecību u.c. Kā savu **darba vai mācību vietu** 52% respondentu atzīmējuši Ventspils novadu, 25% Ventspils pilsētu, 10% nestrādā vai nemācās, 8% Rīgā vai Pierīgā u.c.

3. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMS

3.1. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

Apdzīvojuma struktūru Ventspils novadā veido ciemi, viensētu grupas un atsevišķas viensētas. Tā veidojusies ģeogrāfisko faktoru - lielo mežu masīvu, purvu, atsevišķo lauksaimniecības zemju teritoriju, jūras piekrastes, vēsturisko faktoru un transporta būvju - ceļu un dzelzceļa tīkla ietekmē. Koncentrētāka apdzīvojuma struktūra izveidojusies ap Ventspils pilsētu, gar autoceļiem (A10, P108, P111, P122) un abpus Ventai. Relatīvi rets apdzīvojums ir novada austrumu un dienvidu daļā, kur teritoriju klāj plaši mežu masīvi.⁴

Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (turpmāk arī - Ventspils novada IAS 2030) pilsētas un ciemi atkarībā no to attīstības pakāpes tiek apzīmēti kā attīstības centri, veidojot policentriskās attīstības struktūru. Novada apdzīvojuma struktūru veido nosacīti trīs līmeņu attīstības centri):

- ◇ novada nozīmes attīstības centri;
- ◇ vietējas nozīmes attīstības centri;
- ◇ ciemi (Attēls 7, Attēls 8).⁵

Kā prioritāri attīstāmās teritorijas tiek noteikti novada attīstības centri, kuros nodrošināma kvalitatīva infrastruktūras attīstība un jāpilnveido pieejamo pakalpojumu daudzveidība.

NOVADA NOZĪMES CENTRI

Apdzīvojuma struktūras balsts, nodrošinot apkārtējo lauku teritoriju attīstību un dzīvotspēju. Tiem jāattīstās kā daudzfunkcionāliem pakalpojumu centriem, jānodrošina pakalpojumi mazāku lauku apdzīvoto vietu un viensētu iedzīvotājiem, saglabājot lauku teritoriju identitāti.

VIETĒJAS NOZĪMES CENTRI

Nodrošināt lauku apdzīvojuma saglabāšanu un identitāti, pamata pakalpojumu pieejamību un vides sakoptību. Jāizmanto šo centru novietojums un kultūrvēsturiskā mantojuma potenciāls, specializējoties attīstībā gan kā lauku teritoriju atbalsta centriem, gan kā pakalpojumu centriem transporta koridoros, gan kā tūrisma vai konkrēta uzņēmējdarbības veida attīstības centriem.

CIEMI

Vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru loma. Dažādojot pakalpojumu piedāvājumu, tie darbosies kā novada un vietējās nozīmes attīstības centru sadarbības posms.

ATTĒLS 7. ATTĪSTĪBAS CENTRU LOMA⁶

Lielākie centri un to ietekmes zonas:

- ◇ Ventspilī novada iedzīvotājiem pieejami augstākā un vidējā līmeņa pakalpojumi un darbavietas. Ventspils pilsētas ietekmes zonā līdz 20 km attālumā atrodas Piltenes pilsēta un pagasts, Tārgales pagasts, Popes pagasts un Vārves pagasts.
- ◇ Novada administratīvajā teritorijā neietilpst Ventspils pilsēta, bet teritoriāli tā atrodas novada centrālajā daļā. Pilsēta ir nacionālās nozīmes attīstības centrs un izteikti ietekmē arī novada attīstību. Ventspils pilsētas, kā nacionālā attīstības centra, ietekmes zonā ietilpst gandrīz viss

⁴ Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2016

⁵ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

⁶ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

Ventspils novads, izņemot Zlēku pagastu, kurš iekļaujas Kuldīgas reģionālā attīstības nozīmes centra arēlā.

ATTĒLS 8. VENTSPILS NOVADA APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

- ◇ Kā vietējās nozīmes attīstības centri veidojas Ugāles ciems un Piltenes pilsēta, kas spēj iedzīvotājus nodrošināt ar vietēja līmeņa centram atbilstošu pakalpojumu minimumu un darbvietām. Piltenes pilsētas ietekmes zonā ietilpst Zlēku pagasts, bet Ugāles ciema ietekmes zonā Usmas, Puzes un Popes pagasti.
- ◇ Salīdzinoši tālu un ārpus vietējā līmeņa apkalpes zonas atrodas Ances, Jūrkalnes un Zlēku pagasti.

- ◇ Ances pagasts ietilpst Talsu novada apkalpes zonā, jo salīdzinoši tuvākais vietējās nozīmes attīstības centrs ir Dundaga. Jūrkalnes pagasts ietilpst Pāvilostas un Alsungas novadu attīstības centru ietekmes zonā.⁷

Pieejamo pakalpojumu klāsts ir viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem teritorijas attīstībā. To pieejamība un daudzveidība liecina par dzīves kvalitāti attiecīgajā teritorijā (ciemos un pilsētā). Ventspils novada IAS 2030 definēti katra līmeņa attīstības centrā nodrošināmie pakalpojumi.

Lai stiprinātu apdzīvojuma struktūru, ilgtermiņā plānots:

- ✓ veicināt līdzsvarotu novada attīstību un apdzīvoto vietu sadarbību;
- ✓ nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi, mazinot teritoriālās atšķirības;
- ✓ pilnveidot novada telpisko struktūru, maksimāli izmantojot esošo potenciālu;
- ✓ nodrošināt pilsētā un ciemos pievilcīgu vidi, atbilstoši teritorijas ekonomiskām aktivitātēm;
- ✓ visu līmeņu apdzīvoto vietu attīstības atbalsts, palielinot pieejamos pakalpojumus atbilstoši attīstības centru un apkārtejo teritoriju resursiem un atrašanās vietas priekšnosacījumiem;
- ✓ jaunās kompaktās apbūves koncentrēšanās galvenokārt pastāvošajos apdzīvojuma centros, lai saglabātu neapbūvētas teritorijas ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanai, novada iedzīvotāju un viesu rekreācijai;
- ✓ lauku teritorijās radīt priekšnoteikumus tradicionālā izklaidus apdzīvojuma attīstībai;
- ✓ nodrošināt vienlīdzīgas iespējas nokļūt līdz visu līmeņu centriem ikvienam iedzīvotājam, īpaši lauku teritorijās.⁸

3.2. IEDZĪVOTĀJU RAKSTUROJUMS

Patstāvīgo iedzīvotāju skaits⁹ Ventspils novadā 2019.gada sākumā bija 10 925 iedzīvotāji, ko norāda Centrālās statistikas pārvaldes dati, savukārt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes informācija liecina, ka 2019.gada 1.janvārī Ventspils novadā ir 11 760 iedzīvotāji, savukārt 2019.gada 1.jūlijā 11 684 iedzīvotāji. Atšķirības skaidrojamas datu ievākšanas metodēs.

Laikā kopš 2011.gada iedzīvotāju skaits kopumā ir sarucis par 10,2%. Iedzīvotāju skaits 2011. gadā novadā samazinājās par 2,8%, bet 2019. gadā par 1,22%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

Iedzīvotāju skaita sarukšanas tendence vērojama arī Latvijā kopumā un Kurzemes reģionā - Latvijā iedzīvotāju skaits kopš 2011. gada kopumā samazinājies par 7,5%, bet Kurzemes statistikas reģionā iedzīvotāju skaits samazinājies straujāk jeb par 11,4%. Migrācijas ietekmē pozitīva iedzīvotāju skaita palielināšanās pēdējos gados tika novērota 2012., bet laikā kopš 2015. gada iedzīvotāju skaita izmaiņas migrācijas ietekmē mazinās. Turpinoties migrācijas procesiem novadā, arī turpmākos gados tiek prognozēta mērena iedzīvotāju skaita samazināšanās. (Attēls 9).

Pēdējos gados dzimušo skaits ir bijis svārstīgs, 2018. gadā piedzima 125 bērni, savukārt 2015. Un 2016. gadā vērojama augstākā dzimstība pēdējo desmit gadu laikā – attiecīgi 166 un 164 dzimušie novadā. Mirušo skaits pārsniedz dzimušo skaitu novadā, 2018. gadā miruši 219 iedzīvotāji. Dabiskais pieaugums (starpība starp mirušiem un dzimušiem) novadā pēdējos 20 gadus ir negatīvs.

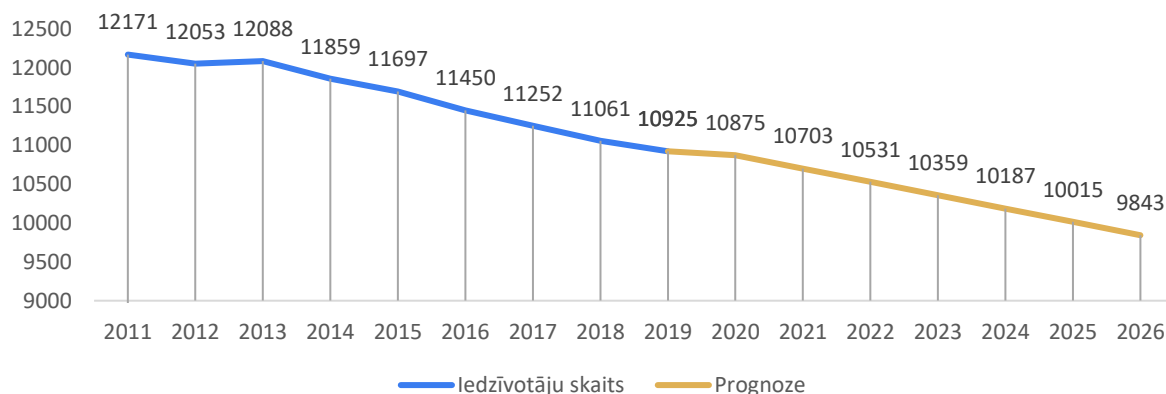
Ventspils novads ir otrais visretāk apdzīvotais novads Latvijā – 2019.gada sākumā vidējais cilvēku blīvums ir 4 cilv./km². Tai pat laikā robežjošos novados – Alsungas, Dundagas, Pāvilostas – iedzīvotāju

⁷ Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2016

⁸ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

bļivums ir līdzvērtīgs – 5-7 cilv./km². Savukārt Kuldīgas un Talsu novados – attiecīgi 13 un 16 cilv./km². Jāņem vērā, ka 75% no novada teritorijas aizņem meži, krūmāji, purvi, ūdeņi.^{10 11}

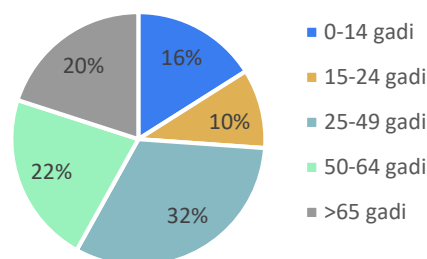

ATTĒLS 9. IEDZĪVOTĀJU SKAITS VENTSPILS NOVADĀ NO 2011. LĪDZ 2019. GADAM UN PROGNOZE LĪDZ 2026. GADAM¹²

Pēc dzimuma Ventspils novadā nedaudz vairāk ir sievietes – 50,01%, bet vīrieši – 49,99% (Latvijā 2019. gadā vīriešu bija 46,1%, bet sievietes 53,9%).¹³

Pastāvīgo iedzīvotāju vidējais vecums Ventspils novadā pieaug. 2011. gadā vidējais vecums bija 40,5 gadi, bet 2019. gada sākumā 42,3 gadi. Zemākais vidējais vecums novadā ir Zlēku pagastā – 40,5, bet augstākais Jūrkalnes pagastā – 47,5 gadi.¹⁴

Ventspils novadā, sadalot iedzīvotājus pa vecuma grupām, 2019. gadā lielāko daļu sastāda iedzīvotāji vecuma grupā 25 – 49 gadi (32%), tad seko vecuma grupas 50 – 64 gadiem (22%) un virs 65 gadiem (20%). Vecuma grupas līdz 14 gadiem īpatsvars ir 16%, un vecumā no 15-24 gadiem 10%. (Attēls 10)¹⁵

ATTĒLS 10. IEDZĪVOTĀJU SADALĪJUMS PA VECUMA GRUPĀM

Novadā, līdzīgi kā kopumā Latvijā un Eiropas Savienībā, vērojama sabiedrības novecošanās. Latvijā dominējošā grupa procentuāli ir iedzīvotāji vecumā no 25 līdz 49 gadiem (34%), bet ievērojami zemāks iedzīvotāju skaits ir vecuma grupā līdz 14 gadiem (16%) un 15-24 gadiem (9%).

Pēc iedzīvotāju darbības vecuma, 2019. gadā salīdzinot ar 2011.gadu, Ventspils novadā ik gadu pakāpeniski samazinājies iedzīvotāju skaits:

- ◇ virs darbības vecuma par 5,3% mazāk;
- ◇ darbības vecumā par 14,0% mazāk;
- ◇ zem darbības vecuma par 2,1% mazāk.

2019. gadā 61,3% (Kurzemē – 60,4%) no Ventspils novada iedzīvotājiem ir darbības vecumā jeb no 15-64 gadiem, savukārt 16% (Kurzemē – 15,9%) ir līdz darbības vecumam un 22,7% (Kurzemē – 23,7%) ir

¹⁰ Valsts zemes dienests, www.vzd.gov.lv

¹¹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

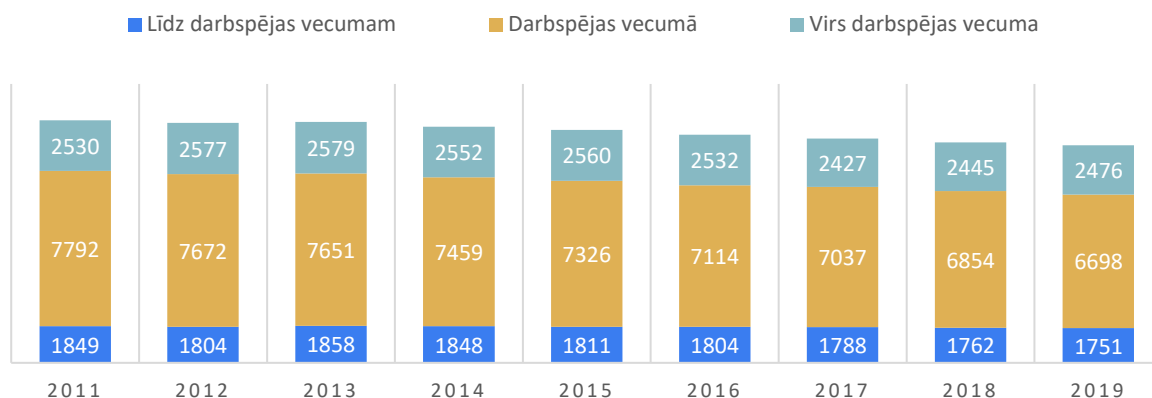
¹² Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv un autora aprēķins

¹³ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

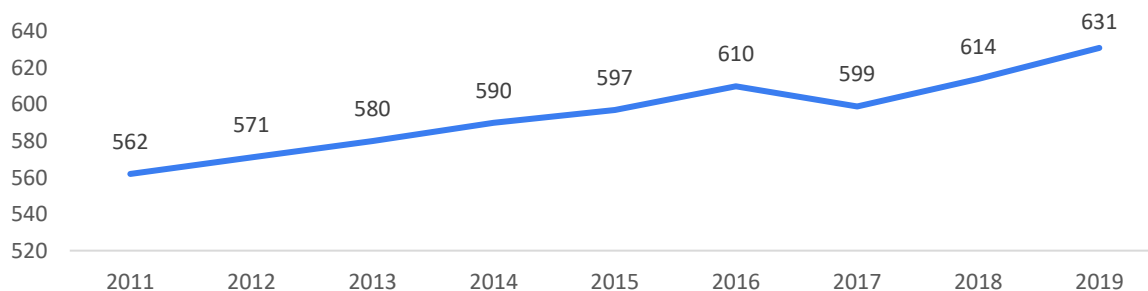
¹⁵ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

virs darbības vecuma. 2019. gada sākumā novadā dzīvoja 2476 iedzīvotāji virs darbības vecuma, līdz darbības vecumam 1751 iedzīvotājs un 6698 darbības iedzīvotāji. (Attēls 11)¹⁶

ATTĒLS 11. IEDZĪVOTĀJU SKAITA SADALĪJUMS PĒC DARBĪBAS VECUMA

Samazinoties iedzīvotāju skaitam, novadā samazinās arī darbības iedzīvotāju skaits, kas veicina demogrāfiskās slodzes līmeņa pakāpenisku pieaugumu no 2011. līdz 2016. gadam. Demogrāfiskā slodze ir darbības vecumu nesasnējušo un pārsniegušo iedzīvotāju skaita attiecība pret darbības vecumā esošo iedzīvotāju skaitu, ko aprēķina uz 1000 iedzīvotājiem. Demogrāfiskās slodzes līmeņa samazināšanās pēdējos gados vērojama tikai 2017. gada sākumā, kad nedaudz samazinājās arī iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma (Attēls 12). Lai gan demogrāfiskās slodzes līmenis novadā pēdējos gados aug, tas 2019. gada sākumā bija nedaudz zemāks kā Latvijā (632) un Kurzemes reģionā kopumā (655). Salīdzinot ar robežojošām pašvaldībām, augstākā demogrāfiskā slodze ir Ventspils pilsētā (675), savukārt zemākā – Kuldīgas novadā (604).¹⁷

ATTĒLS 12. DEMOGRĀFISKĀS SLODZES LĪMENIS VENTSPILS NOVADĀ

Kurzeme un Ventspils novads pēc tautības uzskatāmi par latviskiem - 2019.gada sākumā Kurzemes reģionā kopumā dzīvo 77% latviešu, 14% krievu u.c. tautības, savukārt Ventspils novadā dzīvo 90% latviešu, 4,6% krievu un citas tautības. Salīdzinājumam Ventspils pilsētā latviešu ir 60%, krievu 22% un ievērojami vairāk sastopamas arī citas minoritātes – 4,4% ukraiņu, 4,2% baltkrievu, 1,5% romu, u.c.¹⁸

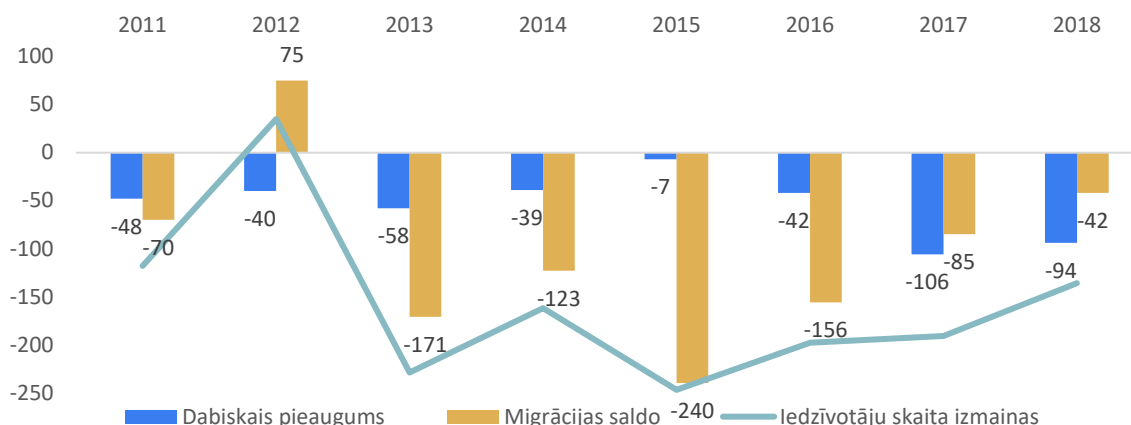
Iedzīvotāju skaita izmaiņas Ventspils novadā atspoguļo mainīgu dabisko pieaugumu, tomēr kā lielākais ietekmējošais faktors iedzīvotāju skaita izmaiņām ir migrācija. Ventspils novadā iebraukušo skaits pārsniedz izbraukušo skaitu tikai 2012., pārējos gados migrācijas saldo ir negatīvs – vislielākais migrācijas saldo vērojams 2015. gadā, kad iebraukušo un izbraukušo starpība bija -240 iedzīvotāji. (Attēls 13)¹⁹

¹⁶ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁷ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁸ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

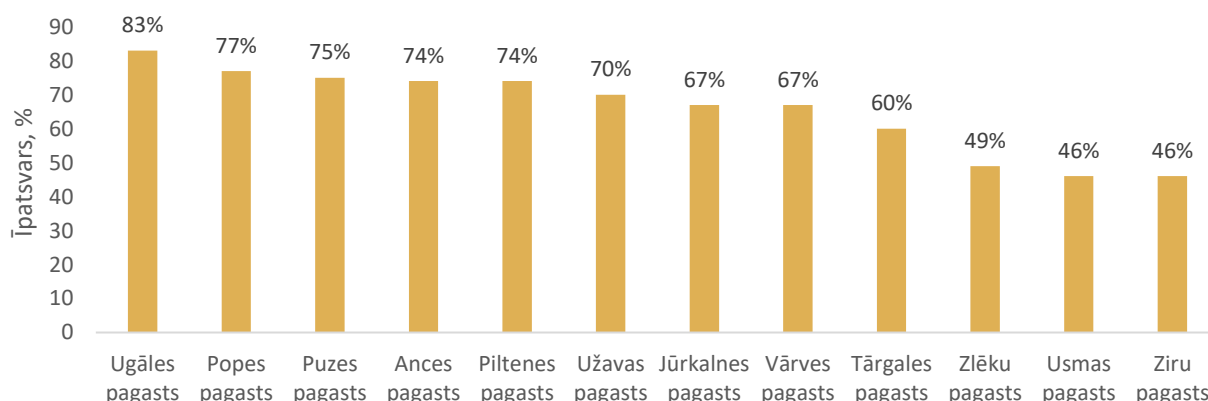
¹⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

ATTĒLS 13. IEDZĪVOTĀJU DABISKAIS PIEAUGUMS UN MIGRĀCIJAS SALDO NO 2011. -2018. GADAM (CSP)

Ventspils novada 12 pagastos atrodas 54 ciemi un Piltenes pilsēta. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes eksperimentālās statistikas datiem par iedzīvotāju skaitu novada ciemos, izriet, ka 69% novada iedzīvotāju dzīvo apdzīvotās vietās – ciemos un Piltenes pilsētā, savukārt lauku teritorijās (ārpus ciemiem) dzīvo 31% iedzīvotāju.²⁰

Salīdzinot datus pa pagastiem, redzams, ka Ugāles pagasta ciemos dzīvo 83% no visiem pagasta iedzīvotājiem, kas ir augstākais rādītājs starp pagastiem. Savukārt mazāk kā puse jeb 46% iedzīvotāju dzīvo ārpus ciemiem Usmas un Zīru pagastos. Iedzīvotāju izvietojums skatāms kontekstā ar ciemu un attīstības centru sasniedzamību, pakalpojumu pieejamību tajos, lai nodrošinātu pēc iespējas augstāku dzīves kvalitāti novada lauku teritorijās. (Attēls 14)²¹

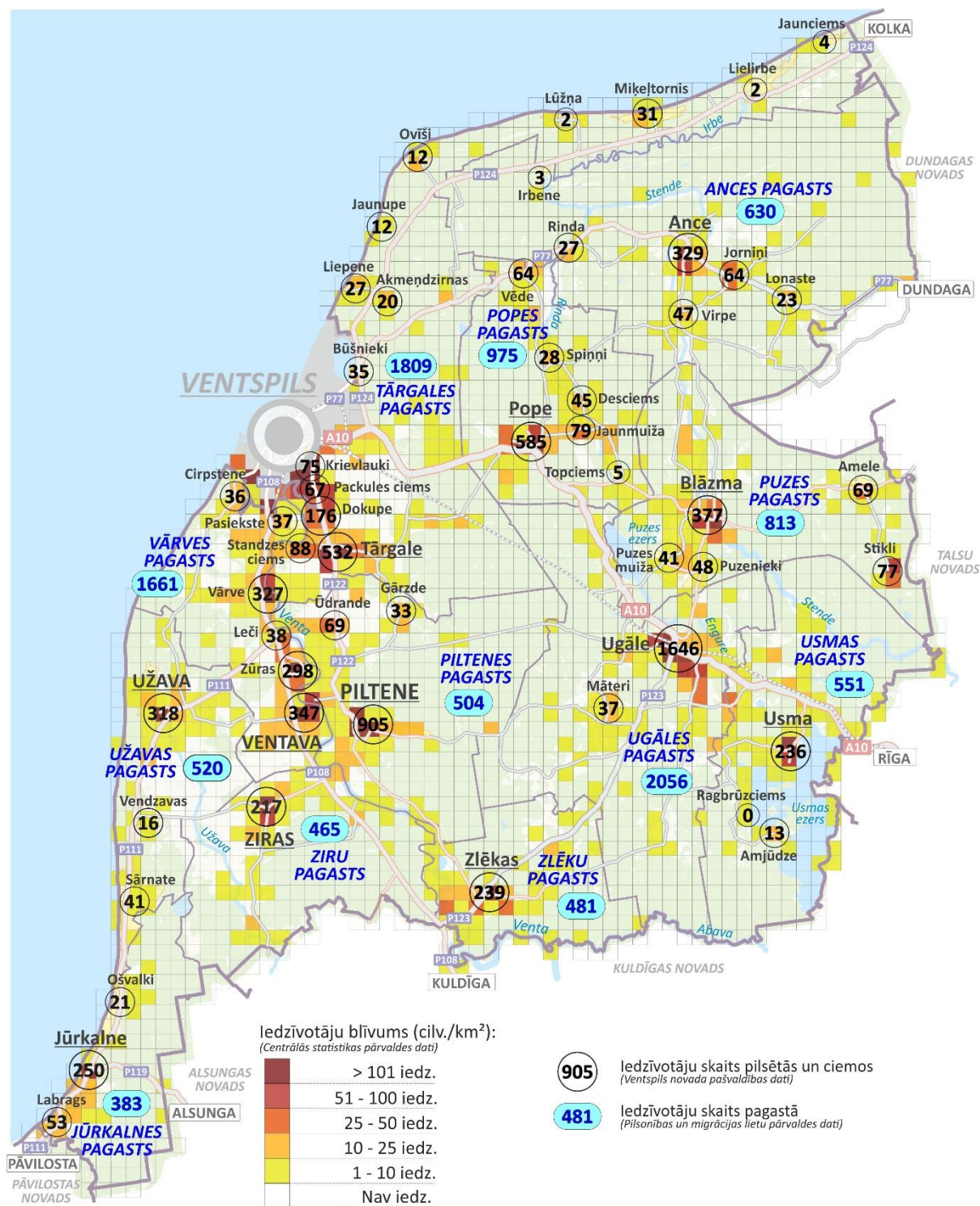
ATTĒLS 14. CIEMOS DZĪVOJOŠO IEDZĪVOTĀJU ĪPATSVARS (%) PA PAGASTIEM 2019. GADĀ²²

Attēls 15 parādīts iedzīvotāju blīvums visā novada teritorijā sadalījumā pa 1x1 km lielu teritoriju. Visblīvāk apdzīvotie ir novada ciemi, savukārt lauku teritorijā iedzīvotāju koncentrācija variē – sastopami daudzi areāli, kuros nav iedzīvotāji, piemēram, mežu un purvu teritorijas.

²⁰ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

²¹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

²² Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

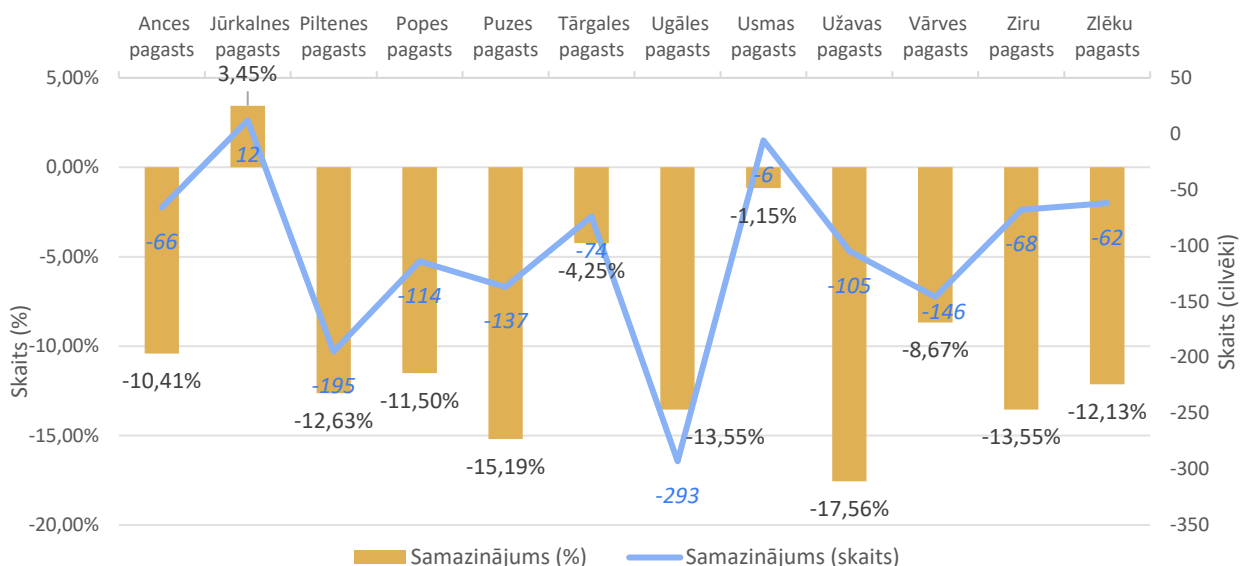
ATTĒLS 15. VENTSPILS NOVADA IEDZĪVOTĀJU SKAITS CIEMOS UN BLĪVUMS 2019. GADĀ (CSP)

Praktiski visos ciemos ir vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās, salīdzinot 2011. un 2019. gada datus. Neliels iedzīvotāju skaita pieaugums novērots Jūrkalnes pagastā, savukārt ciemi, kuros iedzīvotāju skaits palielinājies ir vairāki – Jūrkalne un Labrags Jūrkalnes pagastā, Jorņiņi Ances pagastā, Amjūdze Usmas pagastā, un vairāki ciemi Tārgales pagastā – Standze, Liepene, Akmeņzirnas, Bušnieki, Miķeltornis. Vairākas no minētajām apdzīvotajām vietām atrodas dzīvei pievilcīgās vietās – pie Ventspils pilsētas, pie ūdeņiem - Baltijas jūras krastā vai tiešā tuvumā, un Usmas ezera.²³

²³ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

Iedzīvotāju skaita pieaugums Jūrkalnes ciemā skaidrojams ar to, ka pēc Jūrkalnes pamatskolas slēgšanas 2015. gadā, tās telpās izveidota nodibinājuma "Fonds "Cilvēks cilvēkam" ilgstošas sociālas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas filiālē, kurā mītošie aprūpējamie tiek deklarēti attiecīgā uzturēšanās vietā. Savukārt iedzīvotāju skaita straujāka samazināšanās Puzes pagastā – par 15,19% mazāk, iespējams, saistīta ar Stiklu bērnu nama slēgšanu (Attēls 16).

Jūrkalnes, Tārgales, Vārves un Usmas pagastos vērojams mazākais iedzīvotāju skaita kritums pēdējo astoņu gadu laikā (procentuāli, salīdzinot ar 2011. gada datiem). Jūrkalnes un Usmas pagastos to daļēji iespējams skaidrot ar pievilcīgo dzīves vidi un dzīves iespējām (labvēlīgi apbūves nosacījumi, piemērota infrastruktūra, pakalpojumi u.tml.) ūdeņu tuvumā – pie Baltijas jūras, pie Usmas ezera. Tārgales un Vārves gadījumā galvenais faktors ir Ventspils tuvums un savienojumu kvalitāte. Papildus tam Tārgales pagastā Baltijas jūras piekrastē ir daudz piejūras ciemu ar attīstības potenciālu, kuriem piekļuvi nodrošina valsts reģionālais autoceļš P124 Ventspils-Kolka. Kopumā redzams, ka iedzīvotāju skaits ir stabilāks vietās, kas atrodas tuvu Ventspils pilsētai kā attīstības centram, kā arī vietās, kuru vides pievilcības dēļ cilvēki izvēlas par savu dzīves vietu. Salīdzinot iedzīvotāju skaita izmaiņas 2019. un 2011. gadā pa pagastiem, redzams, ka lielākais iedzīvotāju skaita samazinājums (procentuāli) ir Užavas un Puzes pagastos. (Attēls 16)²⁴

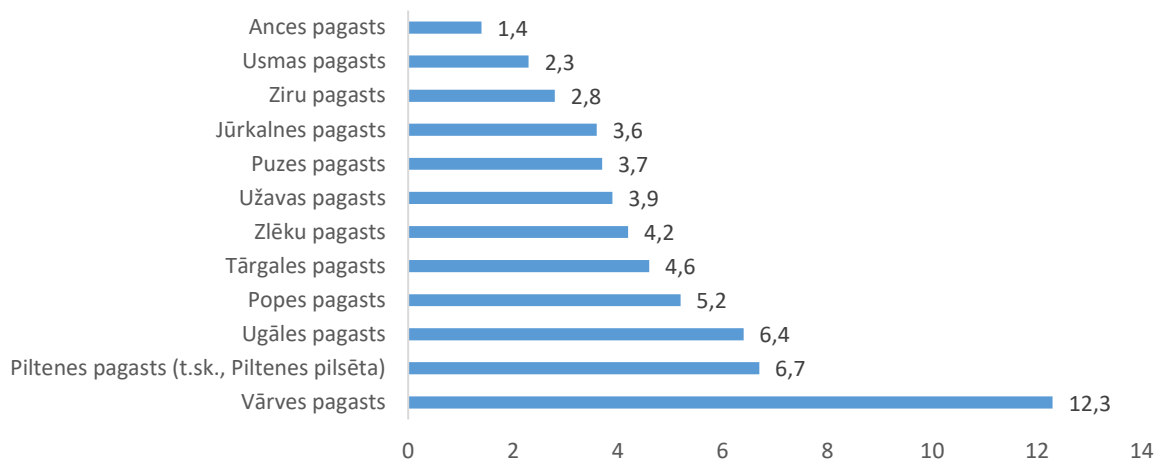

ATTĒLS 16. IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS VENTSPILS NOVADA PAGASTOS 2019. GADĀ SALĪDZINOT AR 2011. GADU

Savukārt analizējot iedzīvotāju skaita samazinājumu 2019. gadā salīdzinot ar 2011. gadu pēc cilvēku skaita, redzams, ka Ugāles pagastā ir par 293 un Piltenes pagastā par 195 iedzīvotājiem mazāk. Tai pat laikā Užavas pagastā procentuāli novērojams vislielākais samazinājums, taču faktiski iedzīvotāju skaita kritums ir 105 un Piltenes, Popes, Puzes, Ugāles, Vārves pagastos tas ir lielāks. (Attēls 16)

Pēc vidējā iedzīvotāju blīvuma pagastu griezumā, visapdzīvotākais ir Vārves pagasts – 12,3 cilvēku uz vienu kvadrātkilometru. Aiz tā ar līdzīgu blīvumu seko Piltenes pagasts un pilsēta ar 6,7 cilv./km², Ugāles pagasts, Popes, Tārgales u.c. pagasti. Vismazākais iedzīvotāju blīvums ir Ances pagastā – vidēji 1,4 cilv./km². (Attēls 17)

²⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

ATTĒLS 17. IEDZĪVOTĀJU BLĪVUMS VENTSPILS NOVADA PAGASTOS 2019. GADA SĀKUMĀ (APRĒĶINĀTS PĒC VZD UN CSP DATIEM)

Zemais iedzīvotāju blīvums novadā skaidrojams ar lielo teritorijas platību un tās galvenajiem izmantošanas veidiem - 75% no novada teritorijas aizņem meži, krūmāji, purvi, ūdeņi, kā arī ar to, ka iedzīvotāji koncentrējas apdzīvotās vietās un tuvu tām.

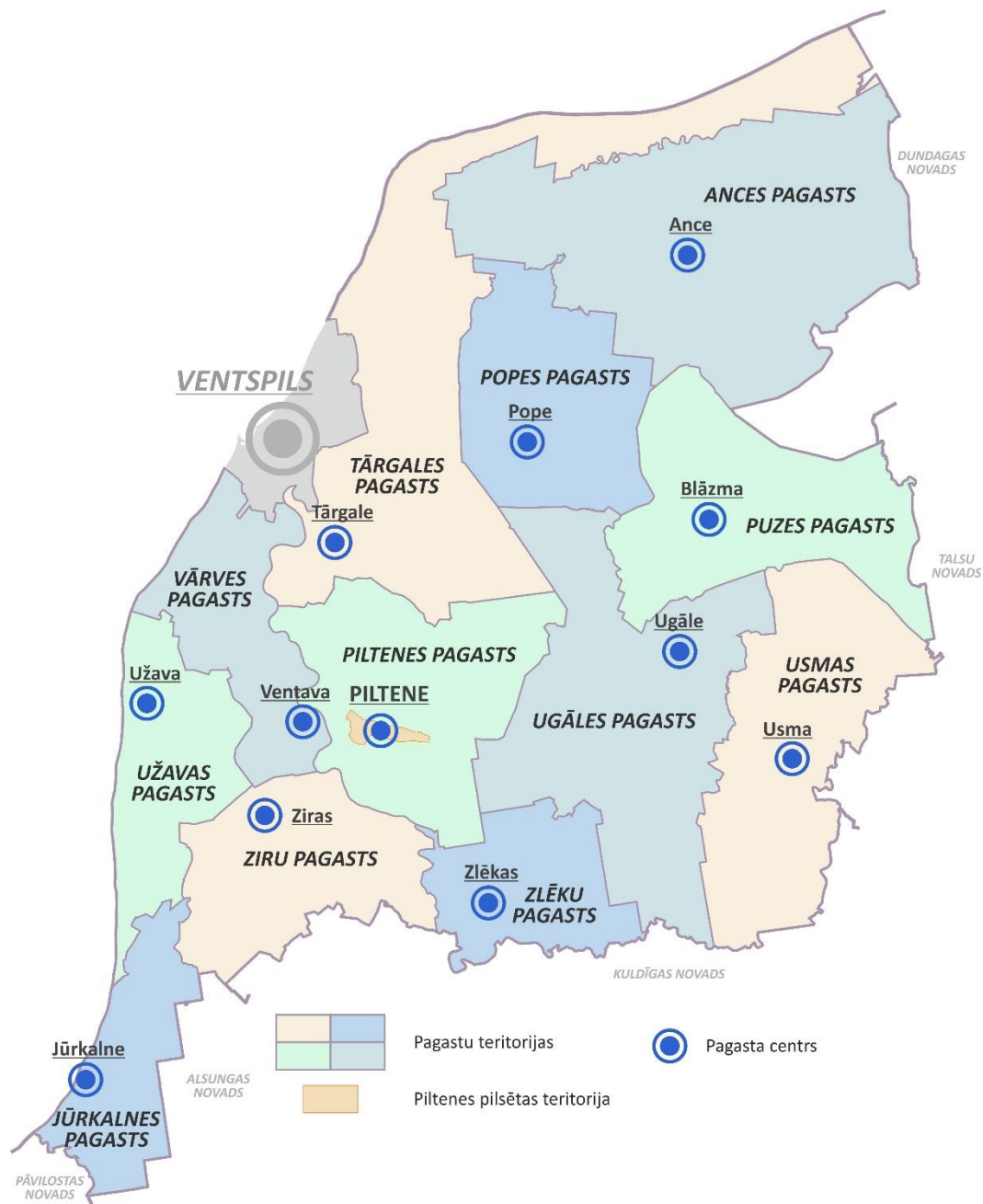
Demogrāfiskie rādītāji Ventpils novadā turpina uzrādīt negatīvu tendenci – un arī nākotnē sagaidāma līdzīga tendence.

4. PUBLISKĀ PĀRVALDE

4.1. PAŠVALDĪBA

Administratīvā struktūra un funkcijas

Ventspils novada pašvaldība ir izveidota 2009. gada 1. jūlijā pēc vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas saskaņā ar administratīvi teritoriālā iedalījuma noteikumiem. Novada teritoriju veido 12 pagasti un to centri, un Piltenes pilsēta, kurus pārvalda Piltenes pilsētas un pagastu pārvaldes. (Attēls 18)

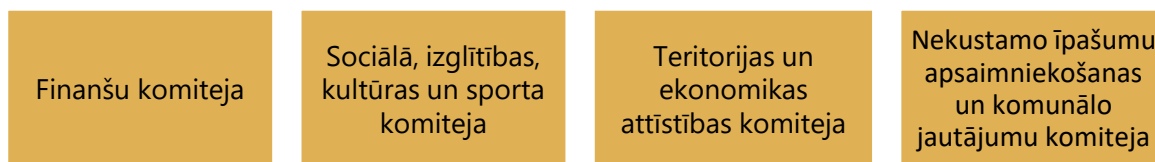

ATTĒLS 18. VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBAS ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLĀ STRUKTŪRA

Ventspils novada pašvaldības darbu reglamentē likums Par pašvaldībām un Ventspils novada pašvaldības nolikums. Ventspils novada iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēts pašvaldības lēmējorgāns – Ventspils novada Dome, kas:

- ◇ pieņem lēmumus;
- ◇ nosaka pašvaldības institucionālo struktūru;
- ◇ lemj par autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu;
- ◇ lemj par kārtību, kādā nodrošina pašvaldībai deleģēto valsts pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu izpildi;
- ◇ izstrādā un izpilda pašvaldības budžetu.

Pašvaldības dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu. Ventspils novada Domē tiek ievēlēti 15 deputāti. Novada domi vada tās priekšsēdētājs, kuram ir divi vietnieki - sociālajos, izglītības, kultūras un sporta jautājumos, kā arī investīciju un attīstības jautājumos. Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu Domes lēmumprojektus, Dome no pašvaldības deputātiem ievēlē četras **pastāvīgās deputātu komitejas** (Attēls 19).

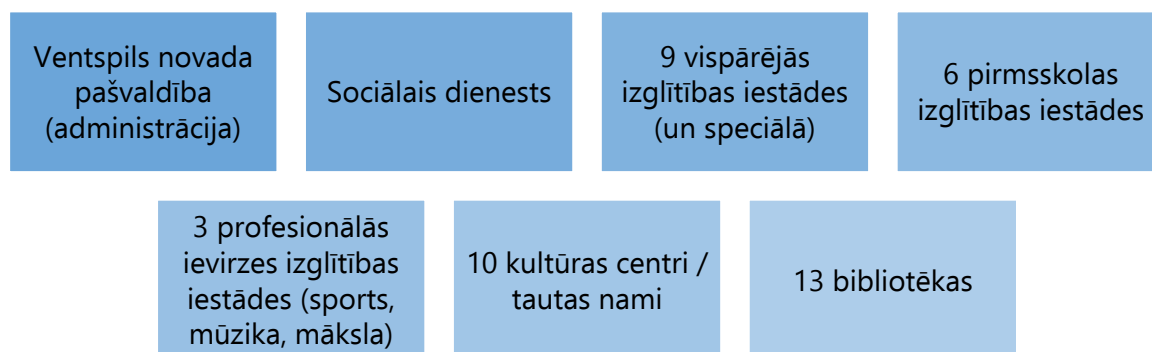

ATTĒLS 19. VENTSPILS NOVADA DOMES KOMITEJAS

Komitejās sagatavotie un izskatītie jautājumi tiek virzīti lēmuma pieņemšanai domes sēdēs, kuru materiāli un audioieraksti ir publiski pieejami pašvaldības tīmekļa vietnē. Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome no deputātiem, pašvaldības darbiniekiem un iedzīvotājiem izveidojusi komisijas. 2019. gadā darbojās šādas **komisijas**:

◇ Pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas un mantas atsavināšanas komisija; ◇ Nekustamo īpašumu iznomāšanas komisija; ◇ Tehniskā komisija; ◇ Sporta komisija; ◇ Projektu, investīciju un būvniecības komisija; ◇ Vides un uzņēmējdarbības attīstības komisija; ◇ Iepirkuma komisija; ◇ Licencēšanas komisija; ◇ Vēlēšanu komisija; ◇ Apbalvošanas komisija; ◇ Dzīvokļu komisija; ◇ Administratīvā komisija; ◇ Administratīvo aktu strīdu komisija;	◇ Izglītības komisija; ◇ Bērnu un jaunatnes lietu komisija; ◇ Interesu izglītības programmu izvērtēšanas komisija; ◇ Pedagoģiski medicīniskā komisija; ◇ Medību koordinācijas komisija; ◇ Darījumu ar lauksaimniecības zemi izvērtēšanas komisija; ◇ Debitoru parādu izvērtēšanas komisija; ◇ Ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu novērtēšanas komisija; ◇ Ventspils novada Bērnu lietu sadarbības grupa; ◇ Civilās aizsardzības komisija; ◇ Ventspils novada pašvaldības deinstitucionalizācijas vadības darba grupa.

Pašvaldības funkciju izpildei dome ir izveidojusi 43 iestādes. (Attēls 20)

ATTĒLS 20. VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBAS IESTĀDES

Domes darbu nodrošina **administrācija – Ventspils novada pašvaldība**, reģistrācijas Nr. 90000052035, Skolas iela 4, Ventspils, LV-3601 - pašvaldības dibināta iestāde, kas nodrošina Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu. Ventspils novada pašvaldības administrācija atrodas Ventspils pilsētā.

Pašvaldības administrācijas darbu vada **izpilddirektors**. Administrācija darbojas saskaņā ar Domes izdotajiem saistošiem noteikumiem - Ventspils novada pašvaldības **nolikumu**, kas nosaka pašvaldības pārvaldes organizāciju, lēmumu pieņemšanas kārtību, iedzīvotāju tiesības un pienākumus vietējā pārvaldē, kā arī citus pašvaldības darba organizācijas jautājumus. Ventspils novada pašvaldības administrāciju veido vairākas **struktūrvienības**:

- ◇ Attīstības nodaļa;
- ◇ Bāriņtiesa;
- ◇ Būvvalde;
- ◇ Dzimtsarakstu nodaļa;
- ◇ Finanšu nodaļa ar centralizēto grāmatvedību;
- ◇ Iepirkumu nodaļa;
- ◇ Informācijas tehnoloģiju nodaļa;
- ◇ Izglītības pārvalde;
- ◇ Juridiskā nodaļa;
- ◇ Kanceleja;
- ◇ Komunālā nodaļa;
- ◇ Kultūras nodaļa;
- ◇ Nekustamo īpašumu nodaļa;
- ◇ Nodokļu nodaļa;
- ◇ Personāla nodaļa;
- ◇ Saimniecības nodaļa;
- ◇ Speciālisti un tehniskais personāls, kas nav piesaistīti struktūrvienībām.

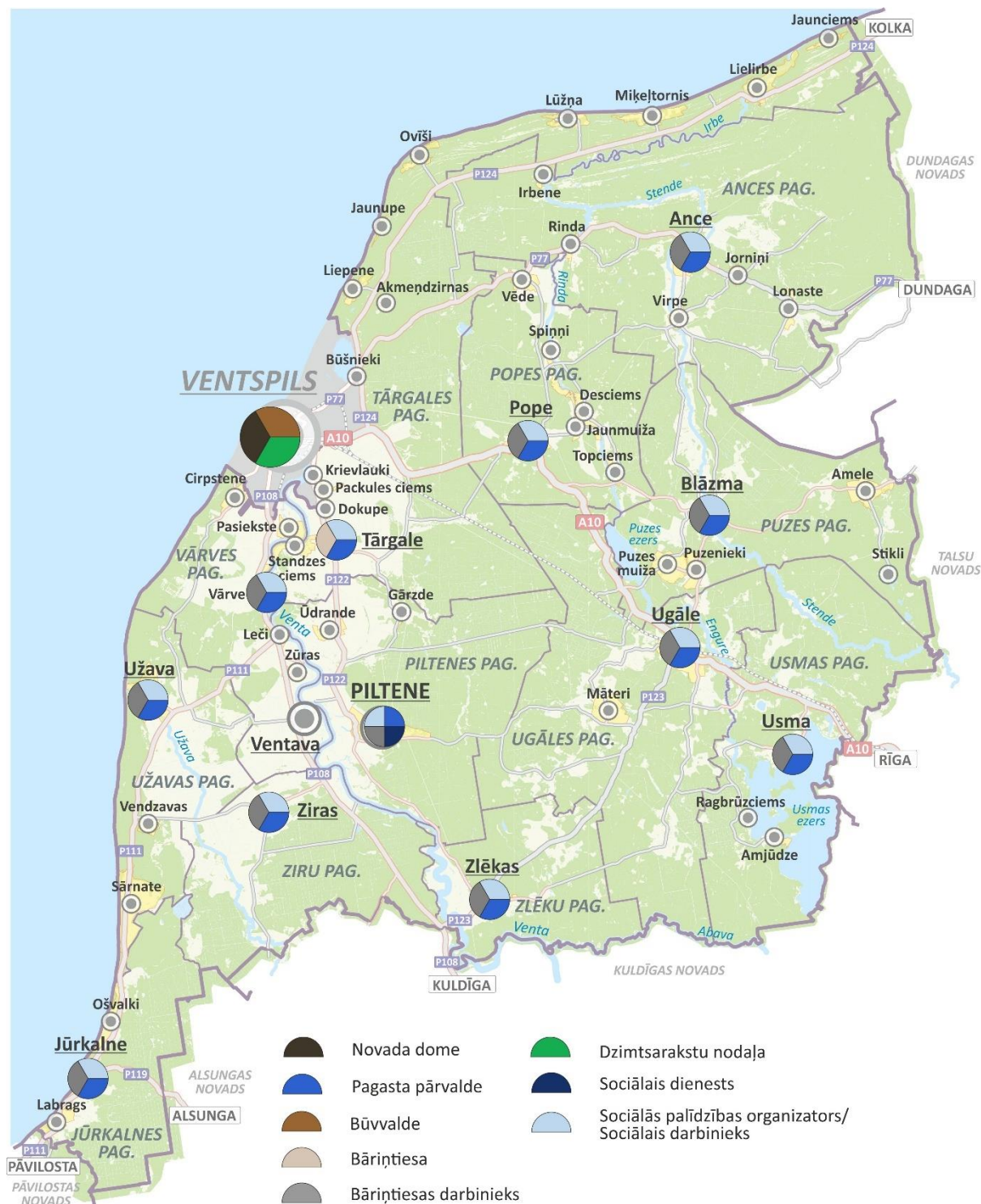
Pašvaldības pārvaldes iestāžu un administrācijas atrašanās vietas atspoguļotas Attēls 21.

Pašvaldība ir 100% kapitāldaļu turētāja **kapitālsabiedrībā SIA "VNK Serviss"**, kas nodrošina ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes pakalpojumu sniegšanu Ventspils novadā - Ugālē, Puzē, Vārves pagastā, Užavā, Usmā un Zirās, un veic dzīvojamo māju apsaimniekošanu Ugālē, Puzes pagastā, Vārves pagastā, Užavā, Usmā un Zirās.

Ventspils novada pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības teritoriālajās vienībās – pagastos – nodrošina **12 pagastu un Piltenes pilsētas pārvaldes**, kas ir pašvaldības struktūrvienības. Pagasta pārvaldes funkcijas ir pašvaldības kompetencē esošo izziņu izsniegšanu un informācijas sniegšanu, iekasēt nodokļus un nodevas, nodrošināt sociālu pabalstu izmaksas, pieņemt iesniegumus, reģistrēt civilstāvokļa aktus un nodrošināt informācijas pieejamību par domes pieņemtajiem lēmumiem.

Ventspils novadā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atbalstu nav izveidots valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs (turpmāk arī – VPVKAC), kurā tiek pieņemti

pašvaldības iedzīvotāju iesniegumi un pieejami vairāku valsts iestāžu pakalpojumi. Vairāki valsts iestāžu pakalpojumi pieejami Ventspils pilsētā attiecīgās iestādēs, savukārt iedzīvotājiem novada attālākās vietās pieejami VPVKAC kaimiņu pašvaldībās – Ances iedzīvotājiem tuvāk ir Dundagas VPVKAC, savukārt Jūrkalnes pagasta iedzīvotāji vistuvāk var saņemt valsts pakalpojumus arī Pāvilostas un Alsungas novados.

ATTĒLS 21. VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE, PAKALPOJUMI

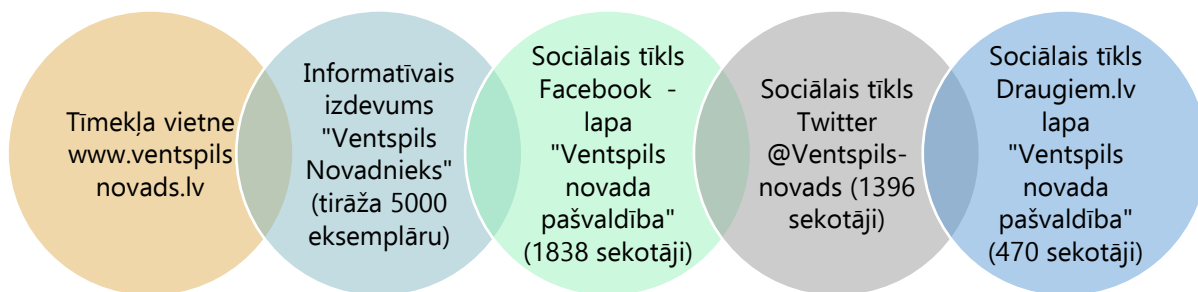
Ventspils novada pašvaldība ir dalībnieks šādās **biedrībās un nodibinājumos**:

- ◇ Biedrība "Latvijas pašvaldību savienība";
- ◇ Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija;

- ◇ Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padome;
- ◇ Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera;
- ◇ Ventspils komercdarbības atbalsta centrs;
- ◇ Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija;
- ◇ Biedrība – vietējās rīcības grupa "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija";
- ◇ Biedrība "Etniskās kultūras centrs "Suiti";
- ◇ Biedrība "Usmas kristīgā Tautas skola";
- ◇ Biedrība "Usmas krasts";
- ◇ Biedrība "Zlēku attīstības fonds".

Komunikācija un sadarbība ar iedzīvotājiem

Par Ventspils novada domes, pašvaldības iestāžu darbu un aktualitātēm tiek veikti regulāri publicitātes un informēšanas pasākumi. Kā galvenie informācijas nodošanas kanāli ir pašvaldības tīmekļa vietne, informatīvais izdevums un sociālie tīkli (Attēls 22). No trim izmantotajiem sociāliem tīkliem, visaktīvāk iedzīvotāji seko Facebook lapai "Ventspils novada pašvaldība". Tāpat informācija regulāri tiek atspoguļota neatkarīgos medijos - Ventspils vietējā laikrakstā "Ventas Balss" un Kurzemes televīzijā.

ATTĒLS 22. VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBAS INFORMĀCIJAS KANĀLI

Pašvaldības informatīvais izdevums iznāk reizi mēnesī (ar izņēmumiem) un tajā tiek ietverta plaša spektra informācija, tai skaitā, publicēti saistošie noteikumi un cita informācija par izmaiņām normatīvos aktos, kas atvieglo vietējo iedzīvotāju iespējas iepazīties ar tiem. Sabiedrisko attiecību speciālists un izdevuma redaktors sagatavo un publisko informāciju sadarbībā ar pašvaldības darbiniekiem, struktūrvienībām un iestādēm.

Kopumā nākošajā periodā nošķirams pašvaldības mārketinga kā tēla veidošana un tūristu piesaistes instruments no tā, kā pašvaldība kā iestāde komunicē ar iedzīvotājiem. Pašvaldībai aktīvāk jāizmanto iespēja izmantot sociālos tīklus, mājaslapu iedzīvotāju informēšanai un skaidrojošā darba veikšanai par pašvaldības funkcijām. Piemēram, regulāri publicējami domes sēdēs izskatāmo jautājumu kārtība, norises laiks u.c. saistītā informācija jaunumu sadaļā normatīvos aktos paredzētā kārtībā. Tāpat, aktīvāk nododama informācija par administrācijas darbu un paveikto. Kopumā pašvaldības informācijas kanālos tiek atspoguļota sociāla un kultūras rakstura informācija.

2019. gadā veiktajā iedzīvotāju aptaujā, 31% respondentu norādījuši, ka informāciju par Ventspils novada pašvaldības darbību iegūst sociālajos medijos, tikpat aptaujāto informāciju iegūst informatīvajā izdevumā "Ventspils Novadnieks", savukārt 25% regulāri ielūkojas pašvaldības tīmekļa vietnē. Tāpat atzīmējams, ka daļa iedzīvotāju informāciju iegūst nevis elektroniskā veidā, bet gan no ziņojumu dēļiem, vai klātienē pašvaldībā, vai komunicējot ar apkārtējiem iedzīvotājiem, kā arī daļu informācija nenasniedz.

Lai iedzīvotāji noskaidrotu interesējošus jautājumus, saņemtu konsultācijas un risinātu problēmsituācijas, tiek nodrošināta iespēja tikties ar pašvaldības darbiniekiem un deputātiem. Pašvaldības administrācija atrodas Ventspils pilsētā divās ēkās – Skolas ielā 4 un Kuldīgas ielā 3, kur izvietota dome un dažādas pašvaldības struktūrvienības. Katrā no novada 12 pagastiem darbojas pagasta pārvalde, kurā norit iedzīvotāju pieņemšana, var iesniegt iesniegumus, saņemt izziņas u.c. pakalpojumus kompetences ietvaros, iespējams veikt maksājumus kasē, u.c. Bāriņtiesa atrodas Tārgalē, savukārt Sociālais dienests Piltenē.

Nākotnē, turpinoties iedzīvotāju skaita sarukšanas procesiem, izvērtējamas pagastu pārvalžu optimizācijas iespējas un sniegto pakalpojumu apvienošana – piemēram, iespēja pieņemt iedzīvotāju iesniegumus pagasta pārvaldes, Sociālā dienesta u.c. struktūrvienību kompetencē vietējās bibliotēkās u.tml., tādā veidā efektīvāk izmantojot pašvaldības budžeta līdzekļus un iespējami novirzot to infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai.

Pašvaldības pārstāvji piedalās arī neformālās sarunās ar atsevišķām iedzīvotāju grupām, lai izzinātu viedokli dažādu jautājumu risināšanā. 2018. gadā Ventspils novada domes deputāti pagastos organizēja individuālas pieņemšanas, kurās iedzīvotāji varēja izklāstīt deputātiem savas problēmas un izteikt ierosinājumus.

Lai iedzīvotāji varētu saņemt izsmelto informāciju no pārvalžu vadītājiem par vairākiem saimnieciskiem jautājumiem, kā arī saistībā ar komunālajiem pakalpojumiem un plānotajiem kultūras, izglītības un sporta pasākumiem, 2018. gadā turpināta prakse rīkot regulāras ikmēneša informatīvās sanāksmes pagastu pārvaldnieku un iestāžu vadītājiem, pēc vajadzības pieaicinot konkrētus speciālistus. Šādi regulāri pasākumi padara efektīvāku pašvaldības iekšējās informācijas apriti un informācijas sniegšanu sabiedrībai. Reizi mēnesī izpilddirektors aicina uz tikšanos visu nodaļu vadītājus, tādējādi palielinot informācijas apriti. Tomēr iepriekš minētā kārtība nav reglamentēta. Arī pagastu pārvaldniekiem nav izstrādāta sistēma, kā viņi uzzina iedzīvotāju vajadzības un prioritātes un tālāk tās nodod centrālajai administrācijai un lēmējvarai. Arī tas, vai pārvaldnieki rīko sava pagasta iestāžu vadītāju kopā sanāksšanas un jautājumu apspriešanu, paliek katra pārvaldnieka atbildībā.

Līdz ar to aktualizējas **nepieciešamība pēc vienota informācijas aprites modeļa katrā pagastā**, īpašu vēršot uzmanību uz to, kā pārvaldes vadītājs iegūst no iedzīvotājiem un pagasta iestādēm informāciju par problēmām, aktualitātēm un prioritātēm. Nākošajā periodā pašvaldībai turpināms darbs pie **sabiedrības informēšanas attīstības**, veicinot ne tikai informācijas nodošanu, bet arī **plašāku iesaisti** – atgriezeniskās saites un viedokļa saņemšanu, iesaisti ideju izstrādē un lēmumu pieņemšanā.

E-pārvalde

Lai optimizētu pašvaldības darbību un nodrošinātu iedzīvotājiem un uzņēmējiem ērtāku un kvalitatīvāku pašvaldības sniegto pakalpojumu saņemšanu, būtiski ir pašvaldības piedāvātos pakalpojumus elektronizēt. Ventspils novada pašvaldība regulāri pilnveido un uzlabo savu e-pārvaldi.

Pašvaldības tīmekļa vietnē www.ventspilsnovads.lv pašvaldības sniegtie pakalpojumi strukturēti deviņās jomās, piedāvājot iespējas sagatavot iesniegumus, saņemt informāciju par pieejamiem pakalpojumiem u.c. (Attēls 23)

ATTĒLS 23. VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBAS PAKALPOJUMU JOMAS

Pašvaldības tīmekļa vietnē iespējams uzdot jautājumu pašvaldībai sadaļā "Jautā pašvaldībai", obligāti norādot tikai e-pasta adresi. Tāpat sākuma lapā ietverts tuvāko notikumu kalendārs, kurā apkopoti plānotie kultūras, sporta, izglītības un cita veida pasākumi.

"Latvijas e-indeks" analizē pašvaldību īstenoto praksi e-pārvaldes un e-vides jomā, raksturojot situāciju pēc četriem faktoriem – e-vides infrastruktūras attīstības līmenis, interneta resursu popularitāte

un cilvēku prasmes, e-pārvaldes līmenis un informācijas sistēmu un datu drošība, balstoties uz VARAM, VRAA, NVA, CERT datiem un pašvaldību aptaujas rezultātiem.

- ◇ Ventspils novada pašvaldība 2017. gada kopējā vērtējumā ierindojas 37. vietā starp novadiem ar iedzīvotāju skaitu virs 7000 (kopā 49 pašvaldība), ar rezultātu 46,77 punkti no maksimāli iespējamajiem 100 punktiem.
- ◇ E-pārvaldes līmenis Ventspils novadā novērtēts ar 27. vietu starp 49 pašvaldībām;
- ◇ Kā zems rādītājs uzskatāms, ka 2017. gadā tikai 7,3% no pašvaldībā ienākošās korespondences saņemta elektroniski, ierindojo Ventspils novadu saraksta lejasgalā. Savukārt 100% no elektroniski saņemtās ienākošās korespondences bija parakstīta ar elektronisko parakstu.
- ◇ Kā vidējs rādītājs uzskatāms, ka 25,5% no nekustamā īpašuma nodokļa rēķiniem tiek izsūtīti elektroniski, kas ir divkārt vairāk nekā 2015. gadā, tomēr ir pašvaldības, kas izsūta pat 85% rēķinus elektroniski;
- ◇ Ventspils novadā uz 1000 iedzīvotājiem 2017. gadā brīvi pieejami 8,89 datori (bibliotēkās, pagastu pārvaldēs, u.c.), kas ir trešais labākais rādītājs;
- ◇ Ventspils novada pašvaldība ierindojas starp tām 30% pašvaldībām, kam oficiālie profili/konti ir visos četros populārākajos sociālajos tīklos (Facebook, Twitter, Youtube, Draugiem.lv).
- ◇ Informācijas sistēmu un datu drošība Ventspils novadā uzskatāma par vidēju (saņemti 16,05 punkti no 30 iespējamajiem), ierindojo Ventspils novadu saraksta augšgalā.
- ◇ Kā ļoti labs rādītājs uzskatāms, ka Ventspils novada pašvaldības tīmekļa vietnē pieejami 75 ar pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem saistītu veidlapu sagataves, ierindojo Ventspils novadu saraksta augšgalā. Rādītājs salīdzinot ar 2015. gadu ir uzlabojušies gandrīz divas reizes.
- ◇ Pašvaldības tīmekļa vietnē pieejami apraksti par 99 sniegtajiem pakalpojumiem, kas ierindo Ventspils novadu saraksta augšgalā;
- ◇ Portālā Latvija.lv nav pieejami Ventspils novada pašvaldības publiskie pakalpojumi.²⁵

Jāatzīmē, ka kopš "Latvijas e-indeks" veiktajiem mērījumiem 2017. gadā, Ventspils novada pašvaldība ir būtiski uzlabojusi e-pakalpojumu pieejamību – portālā Latvija.lv uz 2019. gada nogali pieejami 19 dažādi pašvaldības sniegtie pakalpojumi, atzīmējot tādu kā ārpus meža augošu koku ciršanas atļaujas, braukšanas izdevumu segšana izglītojamiem, rūpnieciskās zvejas nomas tiesību no Baltijas jūras piekrastes ūdeņos saņemšana u.c.

Pašvaldības mārketinga, identitāte

Pašvaldības mārketinga kā tēla veidošana un tūristu piesaistes instruments nošķirams no tā, kā pašvaldība kā iestāde komunicē ar iedzīvotājiem.

2018. gadā izveidota jauna pašvaldības tīmekļa vietne www.ventspilsnovads.lv, saglabājot iepriekšējo domēnu un būtiski uzlabojot vizuālo noformējumu. Tāpat katram pagastam ir atsevišķa tīmekļa vietne par norisēm teritorijā – piemēram, Vārves pagasta aktualitātes ir pieejamas www.varve.ventspilsnovads.lv.

Viens no pašvaldības atpazīstamības veicinātājiem ir tūrisms. Ventspils novada pašvaldība sadarbojas ar Ventspils tūrisma informācijas centru, kur tīmekļa vietnē www.visitventspils.lv pieejama visa veida tūrisma informācija arī par Ventspils novadu. Tāpat norit sadarbība ar Kurzemes tūrisma asociāciju un citiem tūrisma veicinošiem partneriem, tādā veidā Ventspils novada padarot novadu ievērojami redzamāku.

Saskaņā ar pašvaldību mārketinga pētnieka A. Brenča viedokli, Ventspils novada zīmola attīstībai jānotiek sasaistē ar mārketinga centieniem Ventspils pilsētā, ar kuru sakrīt novada un republikas nozīmes pilsētas nosaukums. Investēšanas, tūrisma, dzīvesvietas/darba aspektā Ventspils un novada pašvaldību teritorijas pārliecinoši ierindojas pirmajās vietās Latvijā pēc veiktās zīmola uztveres aptaujas.²⁶

²⁵ "Latvijas e-indeks" pašvaldību mērījuma rezultāti, <https://www.eindekss.lv/lv/6-rezultati>

²⁶ Brencis, A., "Mārketinga vadības metožu izmantošana Latvijas pašvaldībās", 2015. Latvijas Universitāte

Novada teritorijas identitāti veido vietas subjektīvā izpratne (funkcionāli, emocionāli, personiski), kas ietver cilvēku attiecības ar teritoriju. Ne mazāk svarīga ir iedzīvotāju subjektīvā izpratne par novada teritoriju, kas arī ir viens no vietējās identitātes veidotājiem. Ventspils novada iedzīvotāji visvairāk lepojas ar aktīviem, darbīgiem iedzīvotājiem, sakopto un tīro vidi, dabu un ainavu u.c. (Attēls 25). Kopumā 2019. gadā veiktajā iedzīvotāju aptaujā 230 respondenti snieguši atbildes uz jautājumu, ar ko lepojas, dzīvojot vai strādājot Ventspils novadā. Tradicionāli pašvaldībām ir izstrādāta teritorijas vizuālā identitāte, kas izpaužas logotipu un saukļu veidā. Ventspils novadam un katram pagastam ir savs ģerbonis (Attēls 24).

Ventspils novads

Ances pagasts

Jūrkalnes pagasts

Popes pagasts

Puzes pagasts

Piltenes pilsēta un pagasts

Tārgales pagasts

Ugāles pagasts

Usmas pagasts

Užavas pagasts

Vārves pagasts

Zīru pagasts

Zlēku pagasts

ATTĒLS 24.

VENTSPILS NOVADA, PAGASTU UN PILTENES PILSĒTAS ĢERBOŅI

PAŠVALDĪBAS DARBS UN PAVEIKTĀTS
 MEŽI DABA UN AINAVA
 SPORTA DARBS UN SASNIEGUMI
 BIEDRĪBA "POPES MUIŽA"
 KULTŪRAS DZĪVE
 NOVADNIĒKU SASNIEGUMI TĪRS, SVAIGS GAISS IZGLĪTĪBAS KVALITĀTE UN PIEEJAMĪBA
 AKTĪVI, DARBĪGI IEDZĪVOTĀJI
 v PAŠDARBĪBAS KOLEKTĪVĒ
 SEIT DZĪVOJU
 JŪRA UN PIEKRASTE
 INFRASTRUKTŪRAS PILNVEIDES PROJEKTI
 SAKOPTA, TĪRA VIDE NOVADS
 KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS UZŅĒMĒJI
 SAVS PAGASTS, PIEDERĪBA NOVADAM

ATTĒLS 25. AR KO LEPOJAS VENTSPILS NOVADA IEDZĪVOTĀJI

"Daudzu iedzīvotāju, uzņēmēju un iestāžu apņēmība un lepnums par savu darbu! Par risinājumu meklēšanu, par šo cilvēku viedumu un dzīves sparū!"

"Es lepojos ar kultūrvēsturi, gleznaino dabu un to ka astoņās paaudzēs esmu Ventspils novada iedzīvotājs."

"Es lepojos ar novada iedzīvotājiem, kuri ar savu darbu un sirds gudrību novada vārdu ir nesuši tālāk pa sava ciema robežām, Latvijā un ārzemēs."

"Es lepojos, ka dzīvoju ciemā kas ir sakopts un pašu iedzīvotāju veidots, tas atrodas pilsētas un jūras tuvumā."

"Lepojos ar pagasta iedzīvotājiem, kuri apmeklē, atbalsta un piedalās pagasta rīkotajos pasākumos, kuri par spīti visam šeit turpina dzīvot un strādāt, un ne par ko nesūdzas. Lepojos ar tām saimniecībām, kuras nes pagasta vārdu tālāk Latvijā."

"Lepojos ar savu ģimeni un dzīvesvietu. Lepojos ar cilvēkiem, kuri tiecas uz izaugsmi, kuriem ir idejas biznesam un tās tiek realizētas, un kuri pastāv par savu pagastu. Ances sklandrauši, Popes muiža un kartupeļi podos, Vārves u.c."

"Lepojos ar sevi, ka esmu daļa no Ventspils novada un cenšos kaut kādā veidā mēģināt uzlabot Ventspils novada dzīvi."

"Lepojos ar svaigāko gaisu republikā un Baltijas jūras tuvumu."

"Lepojos ar to, ka pašvaldība katru gadu arvien vairāk realizē projektus, veicot šos ievērojamos uzlabojumus gan kultūrvēsturiskajos objektos, gan arī sabiedriskajos objektos u.c."

"Lepojos ar vietu, kur dzīvoju, un arī ar savu ieguldījumu tajā, lai citiem arī šeit patīk!"

"Lepojos, ka katrā pagastā ir cilvēki, kuri nekaunas dzīvot laukos un ir sava pagasta un novada patrioti."

"Mans dzimtais novads! Prieks vērot paaudžu maiņu, daudzu cilvēku uzņēmību. Ventspils novada vārds izskan Kurzemē un Latvijā!"

"Prieks par darbīgiem pagasta cilvēkiem un kolektīviem!"

/Ar ko lepojas novada iedzīvotāji, saskaņā ar 2019. gadā veikto iedzīvotāju aptauju/

4.2. PAŠVALDĪBAS BUDŽETS

Pašvaldības darbības finansiālo ietvaru veido novada pašvaldības budžets, kas ir nozīmīgs līdzeklis pašvaldības politikas īstenošanai, izmantojot finanšu metodes. Budžetam ir jānodrošina pašvaldības administratīvās teritorijas ilgtspējīga attīstība, t. sk. sabalansēta saimnieciskā un ekonomiskā attīstība ar iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

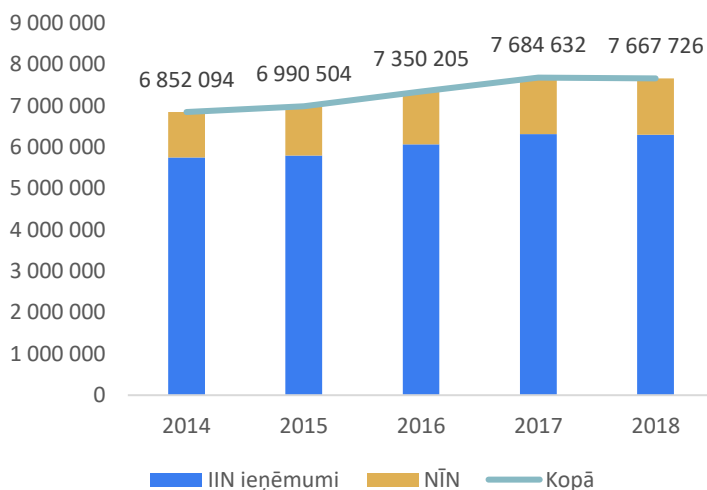
Pašvaldības budžets ir plānošanas un kontroles instruments, kas ļauj:

- ◇ novērtēt naudas ieņēmumu veidošanos;
- ◇ racionāli sadalīt un izmantot pieejamos finanšu resursus atbilstoši pašvaldības prioritātēm;
- ◇ uzraudzīt pakļauto iestāžu un uzņēmumu finanšu un saimniecisko darbību.

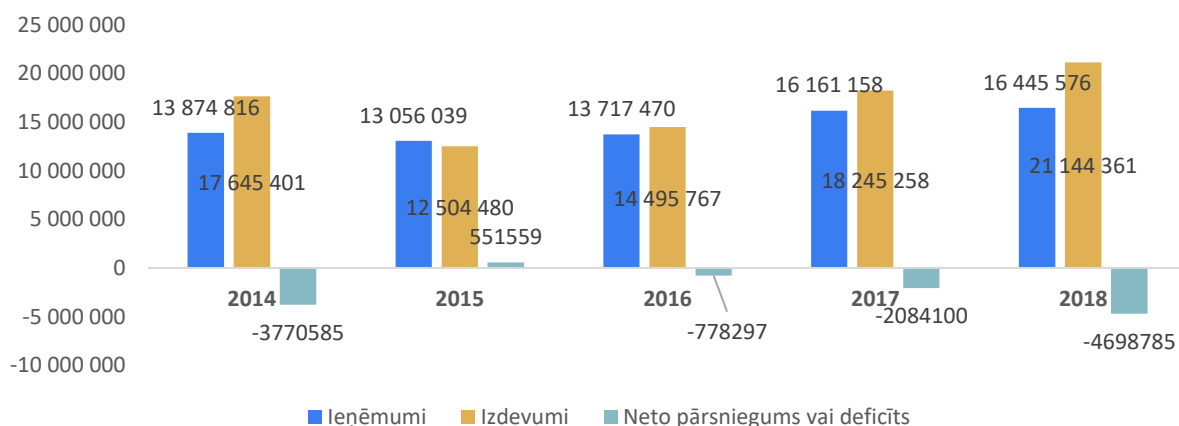
Ieņēmumi²⁷

Nodokļu ieņēmumi – iedzīvotāju ienākuma un nekustamā īpašuma nodokļi – Ventspils novada pašvaldības budžetā laikā no 2014. gada pakāpeniski aug, 2018. gadā tiem sasniedzot 7,67 milj. EUR, jeb esot par 12% procentiem lielākiem nekā 2014. gadā. Nodokļu ieņēmumu dinamika atspoguļo kopējās ekonomiskās izaugsmes tendences. 81% no pamatbudžeta nodokļu ieņēmumiem 2018. gadā sastāda ienākuma nodokļi, 19% sastāda nekustamā īpašuma nodokļi. (Attēls 26)

Ventspils novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi laikā kopš 2015. gada ir bijuši kopumā ar pieaugošu tendenci, līdzīgi kā izdevumi. 2018. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu, pamatbudžeta ieņēmumi ir par 19% lielāki, un izdevumi ir par 20% lielāki nekā 2014. gadā. Pamatbudžeta izdevumi pārsniedza pamatbudžeta ieņēmumus 2014., 2016.-2018. gadā. (Attēls 27)

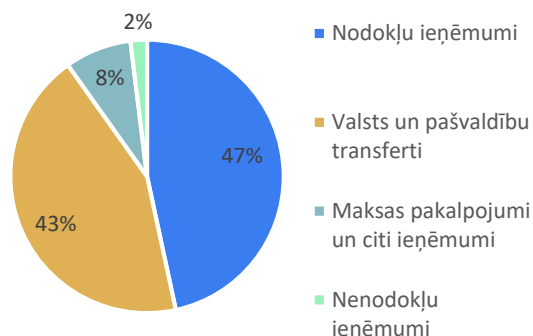
ATTĒLS 26. PAMATBUDŽETA NODOKĻU IEŅĒMUMI 2014.-2018. GADĀ VENTSPILS NOVADĀ

²⁷ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ventspils novads, 2014.-2018.gada Pārskats par pamatbudžeta izpildi

ATTĒLS 27. PAMATBUDŽETA IEŅĒMUMI, IZDEVUMI UN NETO PĀRSNIEGUMS VAI DEFICĪTS

Ventspils novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi 2018. gadā atspoguļo, ka 47% jeb 7,6 milj. EUR no ieņēmumiem sastāda nodokļi, 43% jeb 7,2 milj. EUR sastāda valsts un pašvaldību transferti. Transfertos ietilpst mērķdotācijas skolotāju algām, piešķirtās valsts investīcijas, valsts budžeta transferti ES struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai u.c. 8% jeb 1,3 milj. EUR no ieņēmumiem sastāda pašvaldības maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi, 2% sastāda nenodokļu ieņēmumi (valsts un pašvaldību nodevas, ieņēmumi no valsts (pašvaldību) īpašuma iznomāšanas, pārdošanas, un naudas sodi un sankcijas). (Attēls 28)

ATTĒLS 28. PAMATBUDŽETA IEŅĒMUMU STRUKTŪRA 2018. GADĀ

Ventspils novads ir pašvaldība, kas saņem dotāciju no **pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda**. 2018. gadā pašvaldība saņēmusi dotāciju 2 156 566 EUR apmērā. Pašvaldības ieņēmumi no izlīdzināšanas fonda sastāda 13% no visa pašvaldības ieņēmumu apmēra. Salīdzinājumam 2016. gadā pašvaldības saņēmusi 2,05 milj. EUR, un 2015. gadā 1,5 milj. EUR no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda. Ventspils novada pašvaldība neveic iemaksas minētajā fondā.

Speciālā budžeta ieņēmumus 0,69 milj. EUR apmērā 2018. gadā veidoja trīs pozīcijas:

- ◇ Pašvaldības saņemtie valsts budžeta transferti noteiktam mērķim 501 tūkst. EUR (projektu īstenošanai);
- ◇ Dabas resursu nodoklis par dabas resursu ieguvu un vides piesārņošanu – 160 tūkst. EUR;
- ◇ Nenodokļu ieņēmumi 35 tūkst. EUR apmērā, tai skaitā, ieņēmumi no ūdenstilpju un zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību rūpnieciskas izmantošanas (licences) – 32 tūkst. EUR.²⁸

Ziedojumu budžeta ieņēmumus veido ziedojumi un dāvinājumi no juridiskām personām – 2018. gadā 4,2 tūkst. EUR, savukārt fiziskas personas ziedojušas 3,1 tūkst. EUR. 2017. gadā ziedojumu budžeta ieņēmumi bija 10 tūkst. EUR.²⁹

Izdevumi³⁰

2018. gadā Ventspils novada pašvaldības pamatbudžeta kopējie izdevumi bijuši 21,14 milj. EUR. Ventspils novada pašvaldības 2018. gada pamatbudžeta kopējos izdevumus veido – 33% jeb 7 milj. EUR izdevumi par pakalpojumiem, atalgojums 31% jeb 6,5 milj. EUR, un 14% jeb 2,9 milj. EUR materiālu un inventāra iegāde u.c. (Attēls 29)³¹

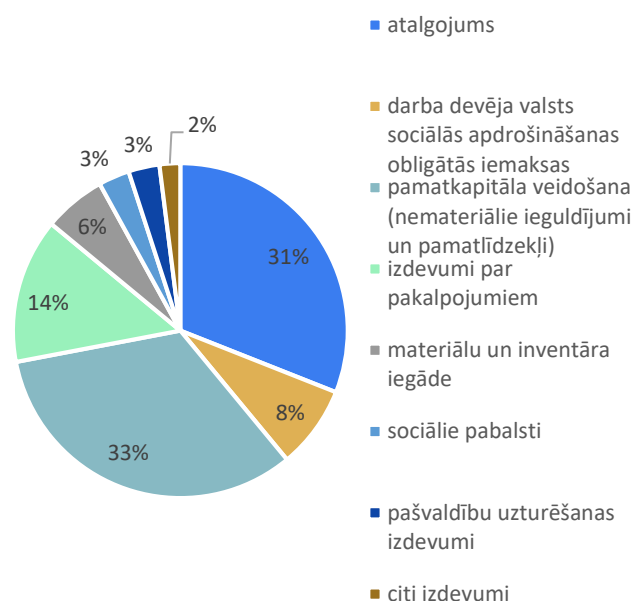
²⁸ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ventspils novads, 2018.gada Pārskats par speciālā budžeta izpildi

²⁹ Ventspils novada pašvaldības publiskais pārskats – 2017. un 2018. gads

³⁰ Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ventspils novads, 2016.-2018.gada Pārskats par pamatbudžeta izpildi

³¹ Ventspils novada pašvaldības publiskais pārskats - 2018. gads

Pēc funkcionālajām kategorijām, 2018. gadā pašvaldība visvairāk ieguldījusi izglītībā, t.i., 38% no izdevumiem jeb 8 milj. EUR. Teritoriju un mājokļu apsaimniekošanā ieguldīti 23% jeb 4,9 milj. EUR. Trešo lielāko īpatsvaru izdevumu struktūrā jeb 14% sastāda vispārējie valdības dienesti, kam tērēti 2,9 milj. EUR. Vispārējie valdības dienesti ietver Ventspils novada domes un pašvaldības administrācijas darbības nodrošinājumu. Ceturto lielāko īpatsvaru izdevumu struktūrā sastāda ekonomiskā darbība, kurai tērēti 13% jeb 2,6 milj. EUR. Ekonomiskā darbība ietver kapitālos ieguldījumus, autoceļu uzturēšanu, tīrīšanu, greiderēšanu utt., izdevumus autotransportam (skolēnu pārvadājumiem, autobusu remontiem, atalgojumam, u.c.). 6% no kopējiem izdevumiem izlietoti gan sociālai aizsardzībai (1,2 milj. EUR), gan atpūtai, kultūrai un reliģijai (1,3 milj. EUR). (Attēls 30)

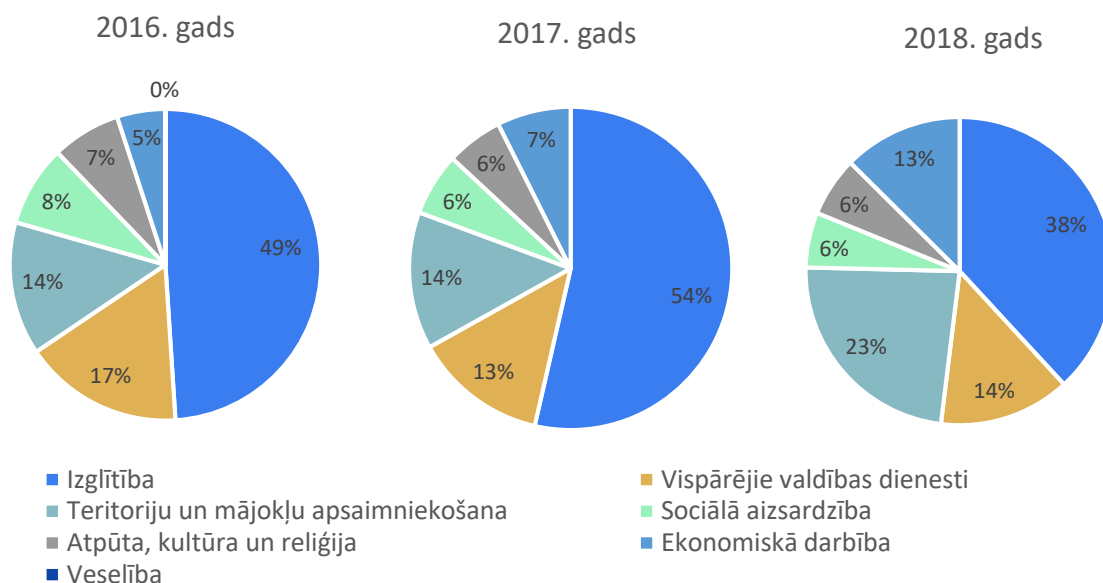

ATTĒLS 29. PAMATBUDŽETA IZDEVUMU STRUKTŪRA

Vismazākās izmaiņas finansējuma apjomā vērojamas sociālā aizsardzībā, veselības aprūpē, sabiedriskā kārtībā un drošībā (pašvaldība nefinansē).

2018. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, divarpus reizes ir audzis izlietotais finansējuma apjoms teritorijas un mājokļu apsaimniekošanai. To pamatā sastāda pamatkapitāla veidošana - vērienīgi ieguldījumi teritorijas labiekārtošanā (Libiešu zvejnieku sētas izveide Tārgalē un Pulcēšanas vietas izveide Ugālē (tirgus)), arī apsaimniekošanas maksa par pašvaldībai piederošiem neizīrētajiem dzīvokļiem SIA "VNK Serviss" apsaimniekotajās mājās un remonts Piltenes vidusskolā.

Trīspus reizes ir audzis izlietotais finansējuma apjoms ekonomiskās darbības nodrošināšanai - kas skaidrojams ar dotācijām pašvaldības SIA "VNK Serviss". Izdevumi izglītībai 2018. gadā ir par 14% lielāki nekā 2016. gadā. 2018. gadā salīdzinot ar 2017.gadu par 2% jeb 116 tūkst. EUR ir pieauguši izdevumi atalgojumam, kas saistīts galvenokārt ar pedagogu atalgojuma palielinājumu. (Attēls 30)

ATTĒLS 30. PAMATBUDŽETA IZDEVUMI PA FUNKCIONĀLAJĀM KATEGORIJĀM 2016.-2018. GADĀ

Kopumā Ventspils novada pašvaldības izdevumu pozīcijas ir sabalansētas.

2018. gadā saņemto **aizņēmumu** veiktās atmaksas summa ir 2,03 milj. EUR, kas ir vairāk kā iepriekšējos gados - 2017. gadā atmaksāti 1,3 milj. EUR, savukārt 2016. gadā 0,8 milj. EUR. 2018. gada beigās par aizņēmumiem atmaksājamā atlikusī summa sastādīja 17,15 milj. EUR. 2018. gadā veikti gala maksājumi 59 projektiem, kā rezultātā Ventspils novada pašvaldība 2019. gadā vēl veic pakāpenisku aizdevumu atmaksu par 72 īstenotajiem projektiem.³²

Ventspils novada pašvaldības **administratīvie izdevumi 2017. gadā** sastādīja 13,3% no kopējiem izdevumiem, uz vienu iedzīvotāju tas ir 199,9 EUR.³³

Speciālā budžeta izdevumi 2018. gadā bija 0,76 milj. EUR apmērā, no kuriem lielākā daļa sastāda pakalpojumi (t.sk. ceļu uzturēšana) 57 % jeb 439 tūkst. EUR, pamatkapitāla veidošanas izdevumi 23 % jeb 173 tūkst. EUR, uzturēšanas izdevumu transferti 12% jeb 96 tūkst. EUR, krājumu, materiālu un inventāra iegāde 6 % jeb 44 tūkst. EUR un 2 % citi izdevumi.

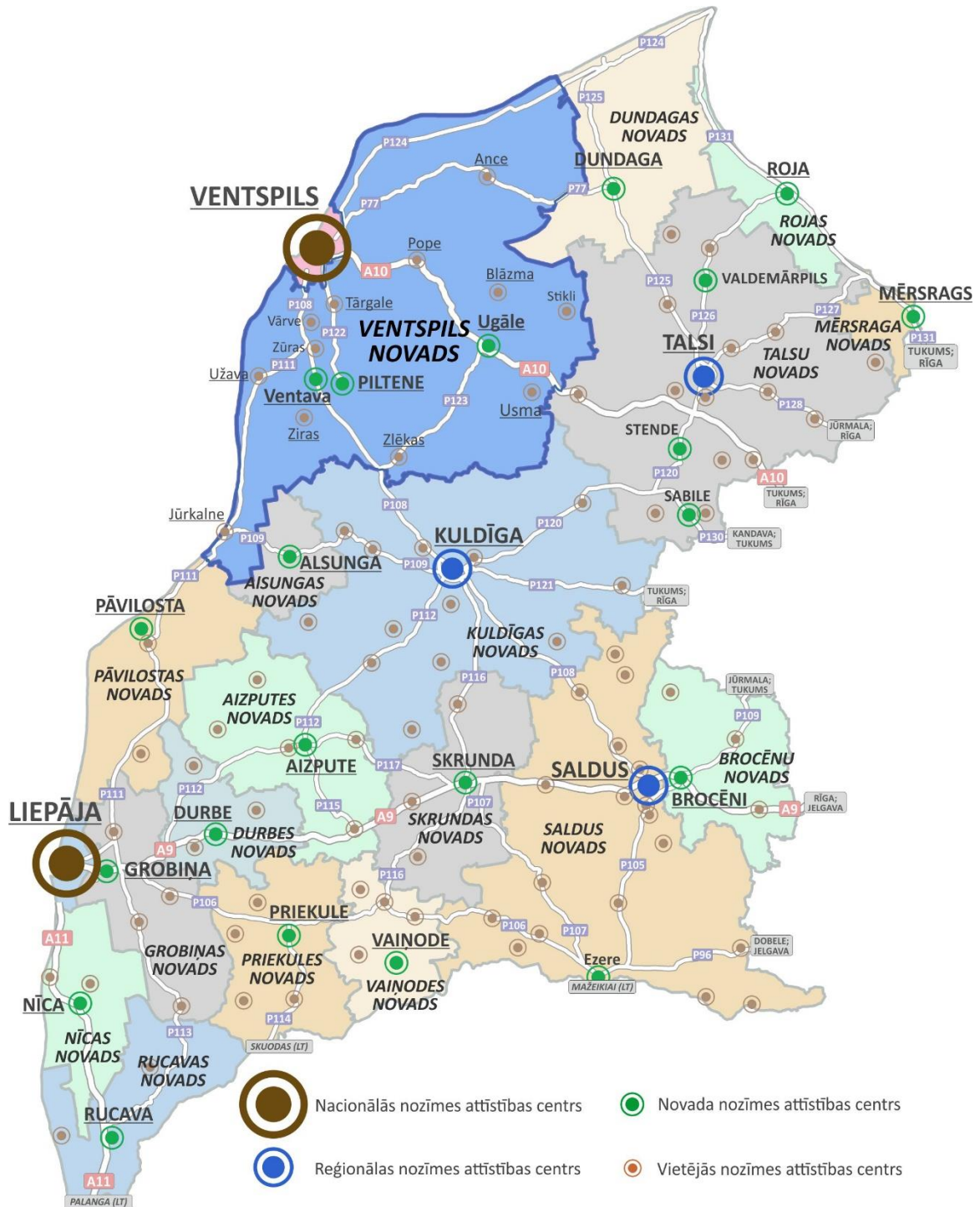
Ziedojumu budžeta izdevumus 2018. gadā sastāda 4,5 tūkst. EUR kultūras pasākumu nodrošināšanai (galvenokārt pagastu svētku organizēšanai), bet 43 % jeb 3,5 tūkst. EUR - izglītībai.

³² Valsts kases pašvaldību gada pārskats – Ventspils novads, 2016.-2018.gada Pārskats par aizņēmumiem.

³³ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Ventspils novads, 2019

4.3. KOPIĢO INTEREŠU TERITORIJAS, SADARBĪBA

Kopīgās interešu teritorijas jeb funkcionālās saites veidojas ārpus Ventspils novada administratīvās teritorijas. Galvenokārt kopīgās intereses veidojas, savstarpēji sadarbojoties dažādās jomās ar blakus esošajām pašvaldībām un ārvalstu pašvaldībām. Ventspils novads robežojas ar Ventspils pilsētas, Dundagas, Talsu, Kuldīgas, Alsungas, Pāvilostas novadu pašvaldībām, ar kurām novērojamas ciešākās sadarbības saites. Tās lielākoties veidojas dabiski, pašvaldību izvietojuma un resursu dēļ. (Attēls 31)

ATTĒLS 31. VENTSPILS NOVADS UN TUVĒJĀS PAŠVALDĪBAS

Kopīgās interešu jomas ar kaimiņu pašvaldībām

- ◇ Pašvaldību sadarbība;
- ◇ Izglītība – vispārējās, interešu, profesionālās ievirzes un mūžizglītības pakalpojumu pieejamība apkārtējo pašvaldību iedzīvotājiem;
- ◇ Veselības un sociālā aprūpe – sadarbība sociālo jautājumu risināšanā un pakalpojumu saņemšanā. Ventspils, Kuldīgas un Talsu pilsētās pieejams plašs veselības aprūpes pakalpojumu klāsts;
- ◇ Darba tirgus – sadarbība uzņēmējdarbības attīstībā. 39,4% Ventspils novada strādājošo nodarbināti Ventspils pilsētā, Rīgā -23,5%,Kuldīgas novadā 2,3% u.c.;³⁴
- ◇ Transporta infrastruktūra - transporta infrastruktūras uzturēšana un attīstība, kopīga interešu aizstāvība nacionālā līmenī u.tml. Sabiedriskā transporta maršrutu pārklājuma nodrošinājums sadarbībā ar Ventspils pilsētu;
- ◇ Dabas teritorijas – sadarbība piekrastes apsaimniekošanā, publisko ūdeņu pārvaldība (Ventas upe, Usmas ezers, u.c.), īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzībā un apsaimniekošanā;
- ◇ Tūrisms – savstarpēji saistītas tūrisma infrastruktūras attīstība (tūrisma maršruti, veloceļi utt.). Kompleksa tūrisma piedāvājuma izveide un popularizēšana, apmeklētāju piesaiste, sadarbība tūrisma informācijas sniegšanā;
- ◇ Kultūra – tradīciju stiprināšana un turpināšana saglabājot kultūrvēsturisko mantojumu (lībiešu un suitu kultūru saglabāšana), vēstures liecību apzināšana. Kultūras dzīves dažādība vairāku pašvaldību griezumā, paplašinot iespējas iedzīvotājiem. Sadarbība starp amatiermākslas kolektīviem, pasākumu organizēšana u.c.;
- ◇ Atkritumu apsaimniekošana – sasaiste ar Ventspils pilsētu.

Novadam jāstiprina sadarbība ar esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem (pašvaldībām, uzņēmumiem, institūcijām u.c.), kas sekmēs izglītības, darbaspēka, pakalpojumu, transporta, vides infrastruktūras, kultūras, tūrisma, dabas aizsardzības un citu jomu attīstību ne tikai novadā, bet arī Kurzemes plānošanas reģionā un ārpus tā.³⁵

Kopīgās interešu jomas ar ārvalstu pašvaldībām

Pašvaldībai nav noslēgti sadarbības līgumi ar ārvalstu pašvaldībām sadraudzības īstenošanā. Novads iesaistās pārrobežu projektos, arī Kurzemes plānošanas reģiona organizētajās aktivitātēs, kā rezultātā ir iespējas iepazīties ar darbu citās pašvaldībās ārvalstīs.

Savukārt novada izglītības iestādes – Ugāles vidusskola, Tārgales pamatskola – īsteno starptautisku sadarbību Erasmus+ projektu ietvaros.

<i>Darba grupas</i>		
<i>Pārvalde un iekšējā sadarbība (lēmējvara, izpildvara, pagastu pārvaldes, iestādes, novada tēls)</i>	<i>Komunikācija, sadarbība, sabiedrības iesaiste (ar iedzīvotājiem, NVO, uzņēmējiem)</i>	<i>Ventspils novada ārējā sadarbība, kopīgās intereses, teritorijas funkcionālās saites (novada, pašvaldības reģions, valsts iestādes)</i>
<i>Kas labs, izdevies?</i>	<i>Kas labs, izdevies?</i>	<i>Kāda ir bijusi sadarbība līdz šim?</i>
<ul style="list-style-type: none">• Pārvalžu savstarpējā sadarbība ir pozitīva;	<ul style="list-style-type: none">• Jauna tīmekļa vietne, sociālo tīklu konts (Facebook);• Pēc vajadzības tiek nodrošinātas tikšanās ar iedzīvotājiem;	<ul style="list-style-type: none">• Kultūrā (suits), izglītībā, tūrisms, projekti – ar Alsungas novadu;• Atkritumu apsaimniekošana, uzņēmējdarbība, mežsaimniecība, medības, sports;• Izmanto kaimiņu novadu infrastruktūru;

³⁴ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Ventspils novads, 2019

³⁵ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

- Atsaucīga izpildvara problēmu risināšanā;
- Pozitīvs pašvaldības vadības tēls.

Kas traucē, slikts?

- Nav izveidots/izveidojies izteikts novada koptēls;
- Ventspils novadu asociē ar Ventspils vārdu;
- Pārvaldes, nodaļas nesaņem informāciju no administrācijas;
- Atsevišķu darbinieku lojalitātes trūkums;
- Nedrošība saistība ar tuvojošos administratīvi teritoriālo reformu;
- Klibo savlaicīga informācijas pieprasīšana no administrācijas (bieži tas notiek pārāk steidzīgi);
- Atšķirīga darba kultūra pagastu pārvaldēs.

Kas jāmaina, kā?

- Uzlabot sabiedriskās attiecības – vērst uz pozitīva koptēla veidošanu;
- Veselības apdrošināšanu pašvaldības darbiniekiem;
- Iestāžu, nodaļu, pārvalžu vadītāji informē visus par izmaiņām;
- Rīkot saturiskas, periodiskas nodaļu

- Informatīvais izdevums "Ventspils Novadnieks";
- Sadarbība ar Kurzemes plānošanas reģionu, Kurzemes NVO atbalsta centru, ZBA (Ziemeļkurzemes biznesa asociācija) – tiešā informācija, komunikācija veicina sabiedrības informēšanu;
- Komunikācija ar NVO pašvaldībā tiek atbalstīta;
- Kopīga NVO (Alsunga, Kuldīga, Ventspils, privātpersonas) Etnogrāfiskais kultūras centrs "Suiti";
- Iespēja iedzīvotājiem piedalīties mazajos projektos;
- Iespēja uzdot jautājumu tīmekļa vietnē un saņemt atbildi;
- NVO darbojas pašvaldības telpās bezmaksas.

Kas slikts, nepilnīgs?

- Nav profesionāli vadītas sabiedriskās attiecības;
- Daļas pašvaldības darbinieku nelojāla attieksme pret darba devēju;
- Nav izveidota regulāra un atrunāta komunikācijas kārtība ar uzņēmējiem, iedzīvotājiem, lai noskaidrotu saimnieciskās un attīstības prioritātes;
- Būvvaldes komunikācija ar iedzīvotājiem;
- Sociālā dienesta komunikācija ar iedzīvotājiem;
- Iedzīvotāju un uzņēmēju zemā aktivitāte.

Kas jāmaina, kā?

- Jāveido konsultatīvās padomes (iestādes, uzņēmēji, NVO) pagastos – ar regularitāti;
- Novada tēls jādefinē, jāveido teritorijas zīmols (pilsētmarketing) – izstrādāt novada marketinga stratēģiju;
- Jāattīsta pašvaldības administrācijas darba kultūra,

- Kultūrvēsturiskās saites (suiči, libieši);
- Pozitīva sadarbība ar Kurzemes plānošanas reģionu;
- Laba sadarbība ar Ventspils pilsētu izglītības jomā, kopīgas mācību priekšmetu olimpiādes, sporta sacensības, apmācības skolotājiem;
- Pagastu dienas, kultūras pasākumi (Ventiņtūre, sadancis);
- NVO sadarbība.

Kāds ir Ventspils novada pienesums apkārtējām pašvaldībām, reģionam?

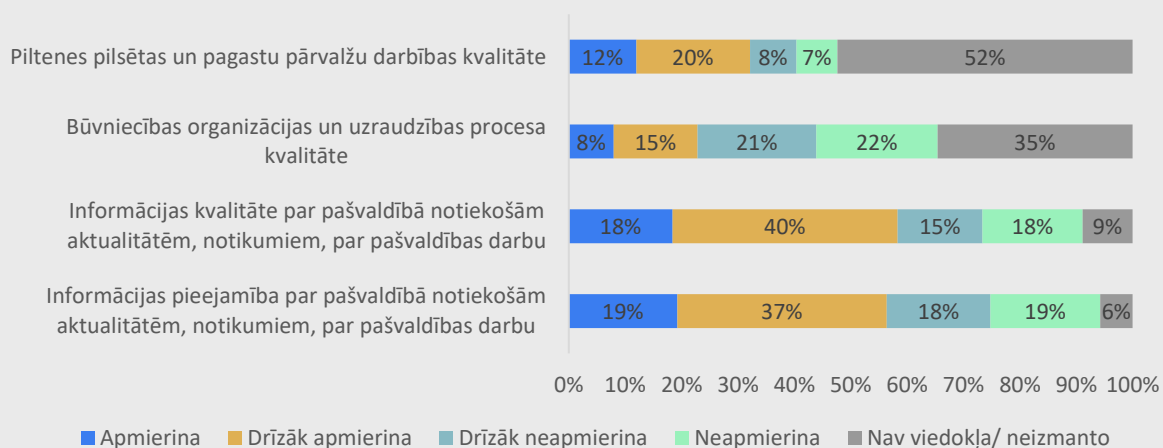
- Ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšana;
- Tūristu piesaiste;
- Iesaistīšanās kopīgos projektos;
- Darba resursu nodrošināšana;
- Pozitīvās pieredzes apmaiņa starp novadiem (skolēnu ēdināšana, skolēnu stipendijas);
- Novada daba – rekreācijas resurss pilsētas iedzīvotājiem;
- Mājokļi, dzīves vietas – telpas nodrošinājums novadā;
- Alsungas novads izmanto Bāriņtiesas pakalpojumus no Ventspils novada.

Kādu sadarbību vēlamies?

- Attīstīt starpnovadu ceļus;
- Kopīgu sporta, kultūras pasākumu organizēšana;
- Uzņēmējdarbības veicināšana;
- Informācijas aprites palielināšana;
- Kopīgu tūrisma objektu, maršrutu izstrāde;
- Sadarbība infrastruktūras jomā (pilsētas dienvidu virzienā);
- Plašāka pieredzes braucienu organizēšana uzņēmējiem, lauksaimniekiem, skolēniem, u.c. (jau notiek ar Ziemeļkurzemes biznesa asociāciju);
- Sadarbību mūžizglītības jomā ar Ventspils pilsētu – novada vajadzībām atbilstošu kursu organizēšanā (jo trūkst mācībspēku, infrastruktūras);
- Popes estrādi pozicionēt kā Ventspils pilsētas un novada reģionālo estrādi;
- Ventspils novada mājražotāju produkcijas realizēšana kooperatīvā sabiedrībā "Kuldīgas labumi" (izrādīta interese, bijušas pārrunas ar Ziemeļkurzemes biznesa asociāciju);
- Attīstīt sistemātisku sadarbību ar Ventspils pilsētu;
- Attīstīt mērķtiecīgu sadarbību ar Ventspils Brīvostas pārvaldi, kopīgo plānojot ražošanas

vadītāju, iestāžu vadītāju sanāksmes;	darba rezultātiem atbilstoša motivācijas sistēma;	(ārvalstu investoru) uzņēmumu infrastruktūras objektu. Pašvaldībai apzināt pieejamo ražošanas kompleksu (zemes, ēku) opcijas un mērķtiecīgi, regulāri jātiekas ar Ventspils pilsētas pašvaldību un Ventspils Brīvostas pārvaldi.
<ul style="list-style-type: none"> Ieinteresēt iedzīvotāju nozīmīgu jautājumu izlemšanā (izglītot, ka arī iedzīvotāji iesaistoties var ietekmēt novada attīstību); Sekmēt paaudžu maiņu visos līmeņos pārvaldē. 	<ul style="list-style-type: none"> Definēt iedzīvotāju un uzņēmēju iesaistes mērķus, formas, ieguvums; Īzveidot un uzturēt pašvaldības Instagram kontu – veicinot jauniešu un tūristu sasniedzamību; Veikt iedzīvotāju aptauju (sākot ar skolām – skolēni nodod anketas vecākiem – iespēja iegūt vairāk atbildes). 	<ul style="list-style-type: none"> Kopīgu tūrisma maršrutu plānošana ar Ventspils u.c. tuvējo Kurzemes novadu TIC.

Iedzīvotāju aptauja

Ieteikumus pašvaldības darba uzlabošanai snieguši 153 respondenti. Galvenokārt iedzīvotāji minējuši:

- Būt godprātīgiem, atbildīgiem, aktīvi strādāt iedzīvotāju labā, būt pieejamiem (22 atbildes);
- Vairāk tikšanos, sapulces ar iedzīvotājiem pagastos (18 atbildes);
- Ieklausīties un ņemt vērā pausto iedzīvotāju viedokli (15 atbildes);
- Aktīvāk iesaistīt iedzīvotājus diskusijās, problēmu risināšanā, dzīves kvalitātes uzlabošanā (13 atbildes);
- Apzināt sabiedrības viedokli (rīkot publiskās apspriešanas, aptaujas), izvērtēt situāciju pirms pieņemt lēmumus par dažādu projektu īstenošanu, to lietderību, cik būs lietotāju (13 atbildes);
- Vērst pašvaldības darbību, attieksmi vairāk attīstību veicinošu sadarbību, un atbalstu iedzīvotājiem un uzņēmējiem (12 atbildes);
- Veicināt vienmērīgu novada pagastu attīstību, ievērot vienlīdzību, nodrošināt vienlīdzīgu budžeta līdzekļu sadalījumu starp centros un ārpus centriem dzīvojošiem (12 atbildes);
- Vairāk interesēties par dzīvi pagastos (11 atbildes);

Komunikācijā un pārvaldē iedzīvotājus neapmierina:

- Neapmierina pašvaldības pārvaldes, pagastu pārvalžu iesaiste un darbs (5 atbildes);
- Neapmierina būvniecības uzraudzības un organizēšanas process, komunikācija (3 atbildes);
- Grūti orientēties pašvaldības tīmekļa vietnē, informācijas pārskatāmība (3 atbildes);
- Nepieciešams vairāk informācijas pašvaldības tīmekļa vietnē par aktivitātēm pagastos (2 atbildes);
- Neapmierina pagasta pārvalžu kompetence pakalpojumu sniegšanā iedzīvotājiem (pārāk liela centralizācija);
- Vairāk informēt par aktivitātēm pagastos;
- Neapmierina atbilžu sniegšana uz iesniegumiem;
- Neapmierina sabiedrības informēšana par pieņemtajiem lēmumiem;
- Nepietiekama komunikācija ar sabiedrību – sanāksmes nereti notiek darba laikā un ir nepieejamas;
- Neapmierina pagasta pārvalžu darbs Zirās, Ugālē.

- Veicināt kompetentu, ieinteresētu un ziņošu pagastu pārvaldnieku darbību, veikt to izvērtēšanu (9 atbildes);
- Samazināt darbinieku skaitu administrācijā (pienākumu un slodzes atbilstība) (8 atbildes);
- Izvērtēt darbinieku atbilstību amatam, veikt maiņu, rotāciju (8 atbildes);
- Pilnveidot pašvaldības darbinieku kompetenci un profesionalitāti (8 atbildes);
- Apmeklēt dažādus pasākumus novadā, tādā veidā biežāk tiekoties un aprunājoties ar iedzīvotājiem, uzzinot aktualitātes (7 atbildes);
- Uzlabot pašvaldības darbinieku komunikāciju ar iedzīvotājiem (apmeklētāju pieņemšana, iespējas atbildēt uz interesējošiem jautājumiem) (7 atbildes);
- Iesaistīt jaunus, aktīvus cilvēkus darbā pašvaldībā (6 atbildes);
- Plašāk informēt sabiedrību ar sociālo tīklu un interneta starpniecību (t.sk., izveidot jaunumu vēstules u.c. strukturēta veida elektronisko informēšanu) (6 atbildes);
- Veicināt vietējās iniciatīvas, iedzīvotāju iesaisti brīvprātīgā darbā, pagasta attīstībā, rosinot atbildību par vietu (6 atbildes);
- Aktivāk veidot tiešu komunikāciju ar iedzīvotājiem (tai skaitā, par plānotajiem darbiem, saimnieciskiem jautājumiem, utt.) (6 atbildes);
- Strādāt (5 atbildes);
- Biežāk rīkot iedzīvotāju aptaujas (5 atbildes);
- Veicināt ātrāku aktuālo jautājumu izskatīšanu un dokumentu virzību (5 atbildes);
- Pagasta pārvaldes iesaistīt vairāk problēmu risināšanā, uzņemt lielāku atbildību (4 atbildes);
- Pagasta pārvalžu skaita samazināšana, reorganizācija (4 atbildes);
- Vairāk rūpēties par pašvaldības ceļiem (4 atbildes);
- Uzlabot pašvaldības pakalpojumu pieejamību pagastos (izziņu izsniegšana, nodrošināt, ka jaundzimušo var pierēģistrēt savā pagasta pārvaldē, u.tml.) (4 atbildes);
- Pilnveidot informatīvā izdevuma informācijas saturu un kvalitāti (vairāk noderīgas informācijas, nevis iestāžu atskaites) (3 atbildes);
- Īstenot atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai (t.sk., ceļu sakārtošana) (3 atbildes);
- Veikt aktīvāku darbu ar valsts iestādēm, lai veicinātu valsts autoceļu sakārtošanu (3 atbildes);
- Uzlabot komunikāciju pašvaldības iestāžu, pagastu, struktūrvienību, darbinieku starpā (3 atbildes);
- Attīstīt kultūras darbu (mūsdienīgs menedžments, dažādi pasākumi, piesaistīt jaunus kultūras darbiniekus, lai rosinātu kvalitatīvu pasākumu rīkošanu) (2 atbildes);
- Iesaistīt iedzīvotājus pagastu pārvaldnieku izvēlē (vietējās vēlēšanas, u.tml.) (2 atbildes).

Komunikācijas un pārvaldes jomā iedzīvotājiem visvairāk trūkst:

- Korekta un savlaicīga informācija par pagastā un novadā notiekošo (5 atbildes);
- Atvērtās diskusijas, kad pārvalde un iedzīvotāji var sanākt kopā un izrunāt pagastā notiekošās lietas/plānotos projektus/problēmas utt. (4 atbildes);
- Rūpīgāks, atbildīgāks, ieinteresētāks pašvaldības darbs (4 atbildes);
- Jautājumu izskatīšanas, lēmumu pieņemšanas operativitāte pašvaldībā (2 atbildes);
- Pašvaldības elektronisko pakalpojumu pieejamība;
- Pašvaldības tīmekļa vietnē izveidot sadaļu 'Vakances' visās darbības jomās;
- Norēķini ar maksājumu kartēm pašvaldības iestādēs.

Steidzamākie darbi, kas pašvaldībai jārisina komunikācijā un pašvaldības darbā:

- Plānot pašvaldības attīstību, budžeta izlietojumu atbilstoši prioritātēm - svarīgākajām vajadzībām, iespējām (7 atbildes);
- Iedzīvotāju piesaiste dzīvei laukos (7 atbildes);
- Pašvaldības darbinieku pienākumu un vajadzību pārskatīšana (6 atbildes);
- Administrācijas un administrēšanas izdevumu samazināšana (6 atbildes);
- Veicināt dzīves kvalitātes uzlabošanu novada iedzīvotājiem, strādāt sabiedrības interesēs (5 atbildes);
- Uzlabot klientu apkalpošanas kultūru pašvaldībā, attieksmi pret iedzīvotājiem (Būvvaldē, pagastu pārvaldes) (5 atbildes);
- Atbalsts iedzīvotāju iniciatīvām (2 atbildes);
- Pašvaldības tēla uzlabošana (2 atbildes);
- Atjaunot sapulču organizēšanu, kur var tikties ar novada vadību un pārvaldes vadītāju (divreiz gadā);
- Ieviest vairāk pašvaldības elektroniskos pakalpojumus;
- Nodrošināt pašvaldības pakalpojumu pieejamību pagastu pārvaldēs;
- Aktivāk informēt sabiedrību par dzīvi novadā;
- Uzlabot informācijas pieejamību pašvaldības tīmekļa vietnē - darbinieki atvaļinājumos, atbildības, plānoti darbi u.c. par pagastiem.

Ventspils novada pagastu pārvalžu identificētās vajadzības kvalitatīvas dzīves vides, infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšanā, kas ņemamas vērā aktualizējot Ricības un Investīciju plānus

Puzes pagasta vajadzības:

- Lietus ūdens kanalizācijas sakārtošana Blāzmas ciemā (skola, kultūras nams, pagasta pārvalde, bērnudārzs, un pārējā pagasta centra teritorija);
- Diķa malas nostiprināšana pie Kultūras nama zāles;
- Hidrantu izbūve Blāzmas ciematā (rūgtā pieredze ar ugunsnelaimēm Puzes pagastā);
- Gājēju celiņi;
- Gājēju tiltiņa atjaunošana pār Stendes upi;
- Videonovērošanas kameru uzstādīšana pagasta teritorijā;
- Diķa tīrīšana Puzes Mežaparkā;
- Meliorācijas sakārtošana pagastā;
- Veco ielu apgaismojuma līniju rekonstrukcija;
- Jaunas ielu apgaismojuma līnijas izbūve;
- Āra trenāžieru ierīkošana Blāzmā (iedzīvotāji arvien aktīvāk pievēršas veselīgam dzīvesveidam un nepieciešams izveidot atbalstošu infrastruktūru);
- Futbola laukuma atjaunošana;
- Novadā izveidot vienotu kapsētu apsaimniekošanas sistēmu;
- Bērnudārza teritorijā demontēt vecās, padomju laiku nojumes;
- Bijušas bērnu nama ēkas pārveidošanu, par grupu dzīvokļiem senioriem, vai rehabilitācijas centra izveide;
- Stāvlaukumu sakārtošana, aprīkošana ar ielu apgaismojumu;
- Diennakts avārijas dienesta izveidošana (komunālie pakalpojumi, elektroenerģijas bojājumi u.c.);
- Ūdens apgādes sakārtošana Stiklu ciemā;
- Pašvaldības autoceļu sakārtošana;
- Dabas un velo taku izveide;
- Mežaparka brīvdabas estrādes atjaunošana;
- Ventilācijas un apkures sistēmu sakārtošana "Valdes" ēkā, kurā atrodas pagasta pārvalde, pirmsskolas izglītības iestāde, pamatskolas amatniecības centrs, sociālā dienesta darba telpas, Bāriņtiesa.

Popes pagasta vajadzības:

- Dzīvojamā fonda un komercplatību attīstība Popes pagastā.
- Popes muižas ēku ansambļa aizsardzība un attīstība:
 - lietus ūdeņu novadišana no vēsturisko ēku pagrabiem. Šobrīd tie krājas pie ēkas

Ances pagasta vajadzības:

- Ances sporta laukuma atjaunošana (2 volejbola laukumu iekārtošana, futbola laukuma atjaunošana un aprīkošana, žoga izbūve, soliņu, atkritumu urnu uzstādīšana, rotaļu elementu uzstādīšana);
- NAI stacijas izbūve un kanalizācijas sistēmas atjaunošana;
- Energoefektivitātes uzlabošana pašvaldības daudzdzīvokļu mājās (māju Dālderī, Vitoli kopēja granulu apkures katla uzstādīšana. Māju-Druvas, Varavīksnes, Dālderī-jumta nomaiņa);
- Ances estrādes atjaunošana (jumta un grīdas nomaiņa, iekštelpu remonts);
- Vides kvalitātes līdzsvarota saglabāšana un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana Sakārtota " Ances purvi un meži"(ierīkota atpūtas vieta, tūrisma taka, uzstādīts informācijas stends, skatu tornis);
- Pašvaldības ceļu uzlabošana (segumu atjaunošana-Rigzemes-Dzintarkrasti-melnais segums-160m,Dzelmes –Bērzi-melnais segums-150m,Vecā muiža-melnais segums-100m).

Užavas pagasta vajadzības:

- Daudzdzīvokļu māju un piegulošo teritoriju labiekārtošana;
- Pašvaldības autoceļa Uz -28 "Lejiņas-pludmale" asfaltēšana;
- Veloceliņa izbūve maršrutā "Silkrogs-Užavas bāka-Užavas ciems-jūrmala-Lībciems";
- Ēku energoefektivitātes pasākumi;
- Veicināt nevalstisko organizāciju dibināšanu un darbību;
- Sabiedrības iesaistīšana sev vēlamu projektu realizēšanā.

Ziru pagasta vajadzības:

- sakārtot siltumapgādi centra daudzdzīvokļu mājās;
- ierīkot sporta laukumu;
- sakārtot notekūdeņu novadišanu pie pagasta ēkas Saulgrieži.

Zlēku pagasta vajadzības:

- Īpašumā "Pūcītes" – 1,9 ha labiekārtojuma projekta realizācija Zlēku ciema centrā;

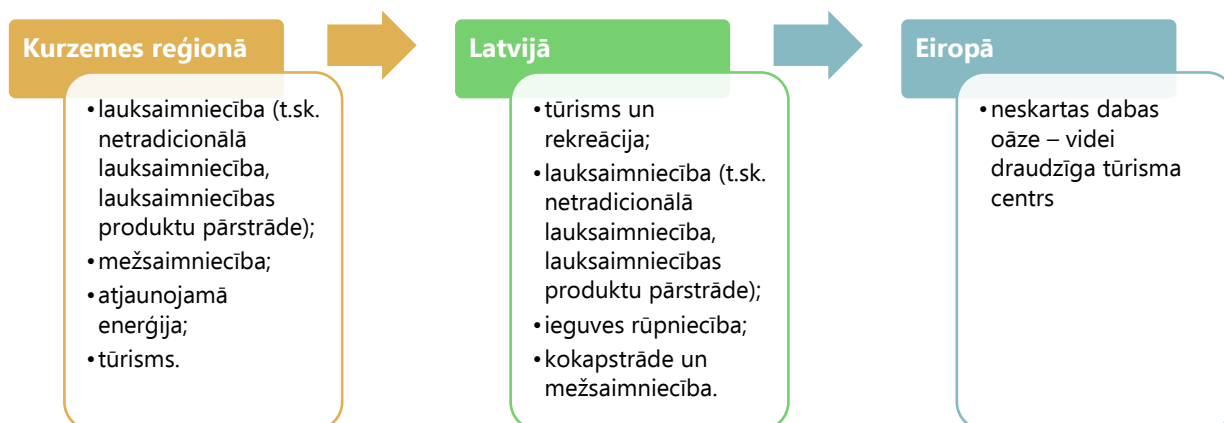
- pamatiem, pagrabīti lietusi sezonā ir papildīti ar ūdeni, kas sasalst un bojā mūrus;
- jāveic ēku īpašumtiesību sakārtošana un, piesaistot ekspertus, jāizstrādā stratēģija, ko pašvaldība plāno nākotnē darīt ar muižas kompleksu kopumā un kāda funkcija plānota katrai no ēkām;
- jādomā, kuras ēkas paturamas pašvaldību funkciju realizācijai, kuras atsavināmas vai iznomājamas;
- Popes brīvdabas estrādes attīstība – jāsakārto estrādes skatuves pamats, lai tas būtu izmantojams masu pasākumiem un dejotājiem, kā arī jāstiprina estrādes mūra konstrukcija;
- Popes vēsturisko aleju izkopšana. Centrālā aleja pa, kuru virzās arī galvenais gājēju celiņš no pagasta centra uz Popes izglītības iestādēm nelabvēlīgos (vējainos) laika apstākļos ir bīstama gājējiem. Regulāri krīt lieli zari un pat koki;
- Apgaismojums virzienā uz tā dēvēto Jaunpopi, kur attīstās privātmāju rajons. Attiecīgajā posmā ir uzklāts melnais segums, bet nav ierīkots gājēju celiņš un posms ir neizgaismots, apdraudot gājēju drošību.

Ugāles pagasta vajadzības:

- Tautas nama rekonstrukcija;
- Pašvaldības autoceļu sakārtošana;
- Bērnu laukumu papildināšana un labiekārtošana;
- Ielu apgaismojuma izbūve Rīgas šosejā;
- Daudzdzīvokļu namu pagalmu labiekārtošana;
- Āra trenāžieru uzstādīšana.
- Ragavkalna kapu paplašināšanas projekta izstrāde un realizācija;
- Izveidošana Zlēku pagasta daudzdzīvokļu māju teritorijas labiekārtojumu, bērnu rotaļlaukumu;
- Traģēdijas kapu – labiekārtojuma projekta realizācija;
- Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšana un centrālās apkures atjaunošana;
- Ceļa asfalta seguma ieklāšana 2 km posmā no ciema centra Ugāles virzienā;
- Skolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana (centrālās apkures ierīkošana) un izmantošana sociāliem mērķiem;
- Kultūras nama siltumefektivitātes uzlabošana (ārsienu siltināšana), lietusi notekūdeņu sistēmas izveide;
- Sadarbībā ar privāto partneri izveidot peldvietu un laivu nolaišanas vietu pie Ventas upes;
- Zlēku muižas parka un tam pieguļošās teritorijas labiekārtošana;
- Pie centrālā ūdens-kanalizācijas sistēmas pieslēgt privātmājas Zlēku ciemā;
- Uzņēmējdarbībā pašvaldības ceļu rekonstrukcija, lai varētu pārvietoties lielā lauksaimniecības un loģistikas tehnika;
- Tūrisms – izstrādāt un realizēt Dzirnauvu diķa atpūtas vietu teritorijas labiekārtojumu.

5. EKONOMISKĀ VIDE

Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam kā viens no trim stratēģiskajiem mērķiem ir izvirzīta **konkurētspējīga komercdarbības vide daudzveidīgu pakalpojumu un ražošanas attīstībai**. Plānošanas dokumentā izvirzīta arī novada ekonomiskā specializācija jeb esošās spēcīgākās jomas un potenciālie ekonomiskās attīstības virzieni, no kuriem izceļama lauksaimniecība un pārstrāde, mežsaimniecība, tūrisms. Tradicionālās ekonomikas nozares ir mežsaimniecība, lauksaimniecība, tūrisms, tirdzniecība un pakalpojumu sniegšana. (Attēls 32)³⁶

ATTĒLS 32. VENTSPILS NOVADA EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA³⁷

Ventspils novadu 2019. gadā kopumā raksturo labi ekonomiskās vides rādītāji – bezdarba līmenis, strādājošo darba samaksa, nodarbināto skaits, uzņēmumu lielums un apgrozījums, pašvaldības iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi, u.c. Tomēr, salīdzinot pieejamos datus un informāciju pagastu griezumā, jāuzsver, ka **Vārves, Tārgales un Ugāles** pagastu teritorijas ir daudz attīstītākas – šajos pagastos ir koncentrējušies skaitliski vairāk lielāko novada uzņēmumu, kā arī tie ir apdzīvotākie pēc iedzīvotāju skaita. Liels ietekmes faktors ir lielāko attīstības centru atrašanās vieta – Vārves un Tārgales pagastos tas ir tiešais Ventspils pilsētas tuvums, savukārt Ugāle ieņem centra lomu tuvējā apkārtnē un izdevīgs ir novietojums valsts galvenā autoceļa A10 “Ventspils-Rīga” malā. Galvenie ekonomiskās vides veidotāji novadā ir apstrādes rūpniecības, kravas pārvadājumu, ceļu būvniecības, mežizstrādes, jautkās lauksaimniecības uzņēmumi. Neskatoties uz to, ka Ventspils kā republikas nozīmes pilsētas un pakalpojumu centra tuvums ir galvenais priekšnoteikums Vārves un Tārgales pagastu straujākai turpmākajai attīstībai, pašvaldībai un iesaistītajām pusēm jāveic aktīvāks darbs ekonomisko rādītāju celšanas pasākumu īstenošanā arī pārējā novada teritorijā, veicinot vienmērīgu un sabalansētu attīstību un mazinātu sarūkšanas procesus.

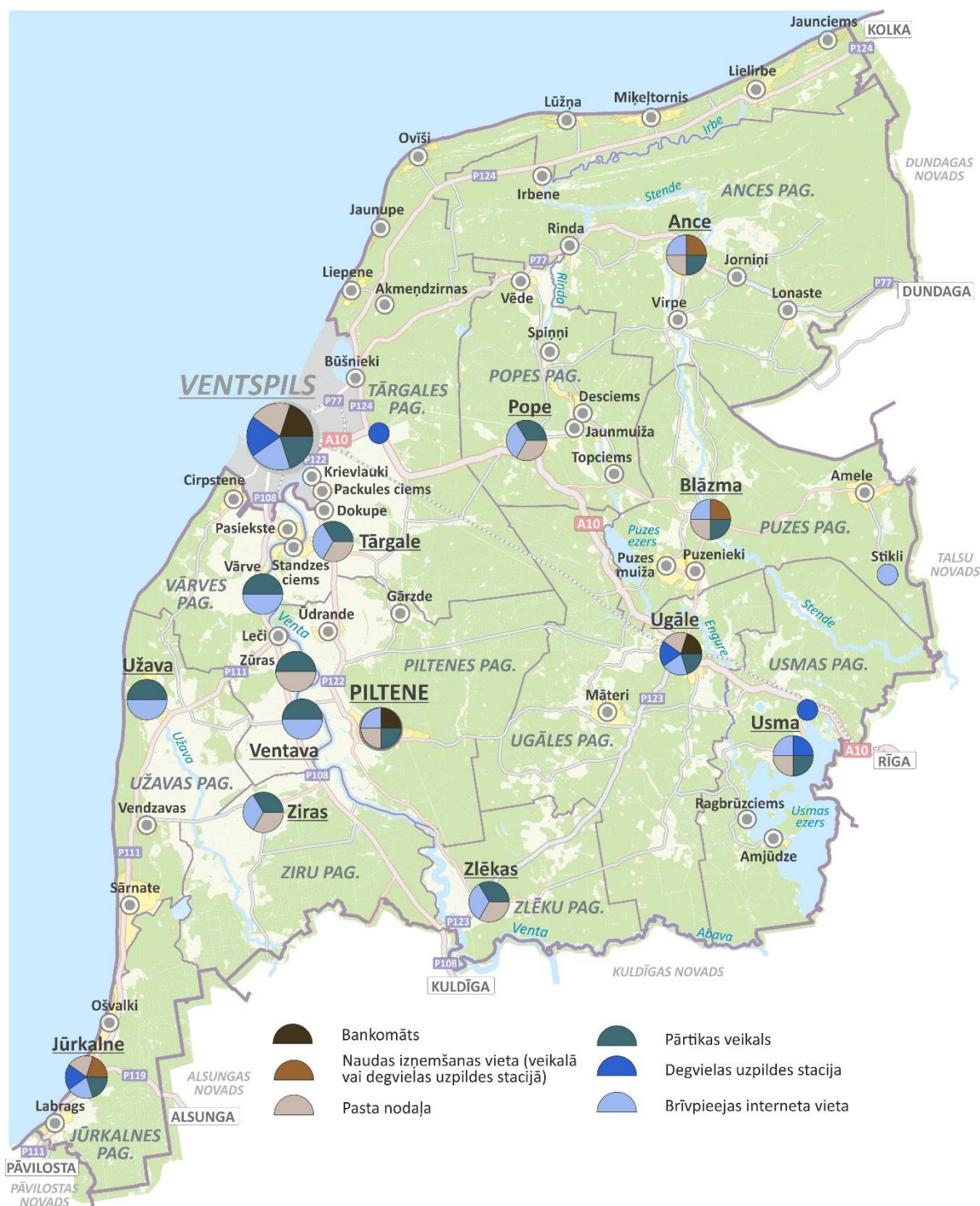
Novada ciemos un lauku teritorijās saskaņā ar Ventspils novada teritorijas plānojumu ir attīstībai paredzētas jaunas dzīvojamās apbūves, publiskās apbūves – darījumu objektu, tūrisma un atpūtas objektu apbūves, rūpnieciskās apbūves – ražošanas objektu, pārstrādes uzņēmumu u.c. teritorijas. Šādas teritorijas uzskatāmas par resursu uzņēmējdarbības un dzīvojamās apbūves teritoriju attīstībai Ventspils novadā.

Tāpat nozīmīga ir pašvaldības sniegto publisko un komersantu sniegto pakalpojumu pieejamība novada teritorijā – novada un pagastu centros. Komersantu piedāvātie sabiedriskie pakalpojumi attēloti Attēls

³⁶ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”, 2014

³⁷ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”, 2014

33 – redzams, ka pagastu centros vai lielākajos ciemos ir pieejami galvenie pakalpojumi – pasta nodaļa (izņemot Užavas pagastā), pārtikas veikals, brīvpieejas interneta vieta.

ATTĒLS 33. SABIEDRISKIE PAKALPOJUMI

Brīvpieejas interneta punktus nodrošina trīspadsmit novada bibliotēkas, arī daļa izglītības iestāžu. Bankomāti gan pieejami tikai Piltenē un Uģālē. Tomēr jāuzsver, ka visplašāko pakalpojumu un servisu piedāvājumu nodrošina tuvējā Ventspils pilsēta, kas ir galvenais pakalpojumu centrs novada iedzīvotājiem. Tāpat iedzīvotāji dodas uz citām lielākajām pilsētām un pakalpojumu centriem - Kuldīgu (no Zlēkām u.c.) vai Talsiem (no Usmas, Uģāles u.c.), ja tie ir ērtāk un ātrāk sasniedzami. Piemēram, Ances pagasta iedzīvotāji iegūst profesionālās ievirzes izglītību Dundagas Mākslas un mūzikas skolā, tāpat novērojamas citas funkcionālās saites. (Attēls 33)

Pakalpojumu nodrošinājumā un kvalitatīvas dzīves vides veidošanā neatsverama nozīme ir pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem – izglītības iestādēm, pagastu pārvaldēm, bibliotēkām, kultūras namiem, kā arī publiskajai ārtelpai un atpūtas vietām.

Pēc teritorijas attīstības indeksa rādītājiem, Ventspils novads 2018.gadā ieņem 50.vietu starp 110 novadu pašvaldībām. Kaimiņu pašvaldības novadu rangā ieņem līdzīgas vietas – no 33.-63. vietai (tabula 1), kas norāda uz ne tik lielām attīstības atšķirībām. Salīdzinoši zemākais teritorijas attīstības rādītājs starp apkārtējo novadu pašvaldībām ir tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem. Ventspils novadā uz 1000 iedzīvotājiem ir 74 komersanti, Dundagas novadā vēl mazāk – 67, savukārt Alsungas novadā 141, Pāvilostas novadā 103 un Kuldīgas novadā 100 komersanti uz 1000 iedzīvotājiem.

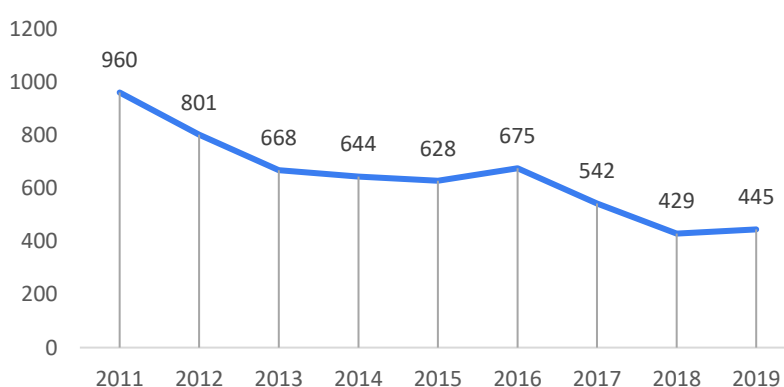
5.1. IEDZĪVOTĀJU NODARBINĀTĪBA UN LABKLĀJĪBA

Bezdarbs

47% no visiem bezdarbniekiem bija sievietes un 53% vīrieši.

Bezdarbnieku skaits 2019. gada 31. janvārī pēc Nodarbinātības valsts aģentūras datiem³⁸ Ventspils novadā bija 445, bet bezdarba līmenis 6,5%.

Bezdarbnieku skaits novadā no 2011. gada līdz 2019. gadam ievērojami sarucis – par 2 reizēm. (Attēls 34)

ATTĒLS 34. BEZDARBNIĒKU SKAITA IZMAIŅAS VENTSPILS NOVADĀ

Pēc bezdarba **ilguma** 67% no reģistrētajiem bezdarbniekiem 2019. gada 31.janvārī šajā statusā atradās līdz pusgadam, 15% ir bezdarbnieki 6-12 mēnešus, 14% ir bezdarbnieki 1-3 gadus un tikai 5% ilgāk par trīs gadiem.

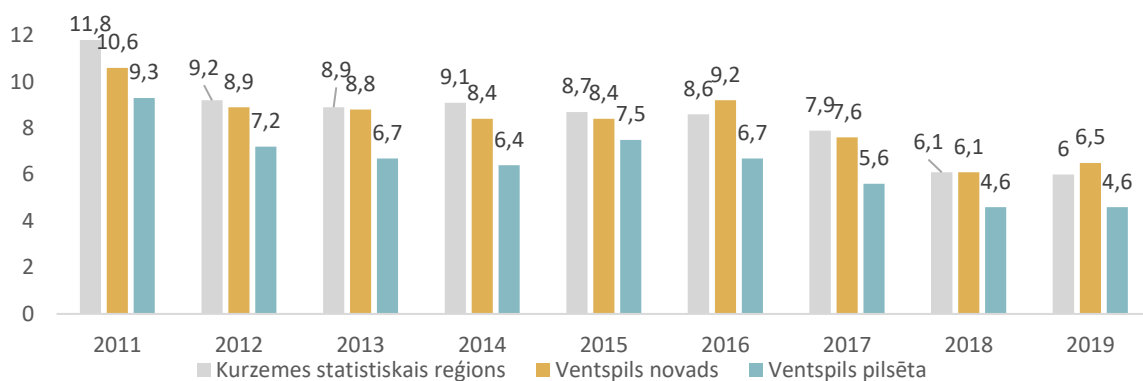
36% no visiem bezdarbniekiem 2019. gada 31.janvārī augstākais iegūtais **izglītības līmenis** ir profesionālā izglītība, aiz tā seko 31% ar pamatzglītību, 19% ar vispārējo vidējo izglītību, tikai 10% ar augstāko izglītību. Savukārt 4% nav ieguvuši pamatzglītību.

Pēc bezdarbnieku **vecuma**, trešā daļa ir pirmspensijas vai pensijas vecuma (>55 gadiem), 17% ir jauniešu (15-29 gadi) u.c. 40 bezdarbnieki novadā ir invalīdi.

Invalīdi, ilgstošie bezdarbnieki (virs gada bezdarbnieka statusā), jaunieši un pirmspensijas vecuma bezdarbnieki ietilpst **problēmgrupās**, kurām Nodarbinātības valsts aģentūra sniedz lielākas atbalsta iespējas.

Bezdarba līmenis Ventspils novadā 2011. gada 31. janvārī bija 10,6%, un tas līdz 2019. gada 31.janvārim ir sarucis par 4,1% un sastāda 6,5%. Arī Kurzemes statistiskajā reģionā un Ventspils pilsētā vērojama pakāpeniska tendence bezdarba līmenim samazināties, 2019. gadā nokrītoties līdz attiecīgi 6% un 4,6%. Vidēji pēdējo gadu laikā bezdarba līmenis Ventspils novadā ir nedaudz zemāks nekā Kurzemes reģionā, un augstāks nekā Ventspils pilsētā. (Attēls 35)

³⁸ Nodarbinātības valsts aģentūras statistikas dati, bezdarbnieku skaits uz katra gada 31. janvārī

ATTĒLS 35. BEZDARBA LĪMENIS (%) KURZEMES STATISTIKAS REĢIONĀ, VENTSPILS NOVADĀ UN VENTSPILĪ 2011.-2019. GADĀ (DATI UZ KATRA GADA 31. JANVĀRI)

Darba vietas

Nemot vērā, ka Centrālā statistikas pārvalde neuzkrāj aizņemto darba vietu skaita datus par privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50, nav objektīvi izmaiņu salīdzināšanai izmantot rādītāju "Pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50", jo tas neparāda patieso situāciju. 2017. gadā 99% no visiem ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem Ventspils novadā nodarbināja līdz 50 strādājošiem (Attēls 46).

Saskaņā ar Centrālā statistikas pārvaldes informāciju, kopējais aizņemto darba vietu skaits laikā no 2011. līdz 2017. gadam samazinājies par 21%. Dati par privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50 cilvēkiem netiek uzkrāti. Pašvaldību struktūrās 2018. gadā ir par 134 jeb 21% mazāk darba vietas salīdzinot ar 2010. gadu. To var skaidrot ar pašvaldības iestāžu reorganizāciju, izglītības iestāžu slēgšanu u.tml. (tabula 5)³⁹

Tabula 5. Aizņemtās darba vietas Ventspils novadā 2009.-2018. gadam (skaits)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pavisam, bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50	1457	1529	1523	1381	1242	1243	1110	1065	1152
Sabiedriskajā sektorā ⁴⁰	653	710	715	636	669	683	540	511	539
Pašvaldību struktūrās	639	694	680	584	595	605	518	493	505
Privātā sektora komersanti ar nodarbināto skaitu >=50	804	819	809	746	574	560	571	554	614

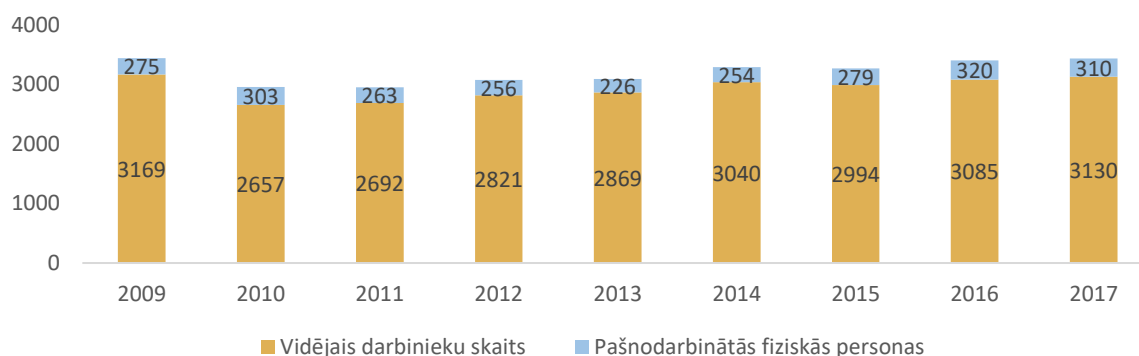
Vidējais darbinieku skaits Ventspils novadā laikā no 2009. gada līdz 2017. gadam nedaudz samazinājies jeb par 1,23%, savukārt pašnodarbināto skaits šajā periodā audzis par 13%. Savukārt salīdzinot periodu starp 2010. un 2017.gadu, vidējais darbinieku skaits tomēr ir audzis – turklāt par 17,8%, kas skaidrojams ar to, ka 2010. un 2011. gads bija ekonomiskās recesijas zemākais punkts. (Attēls 36)

Attēls 37 atspoguļo iedzīvotāju skaitu, vidējo darbinieku un pašnodarbināto personu skaitu Ventspils novada pagastos pēc faktiskās darba vietas 2017.gadā. Attēlā redzams, ka Tārgales pagastā strādā visvairāk personu – 827 jeb 25% jeb no visā novadā nodarbināto skaita, aiz tā sekojot Ugāles pagastam

³⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

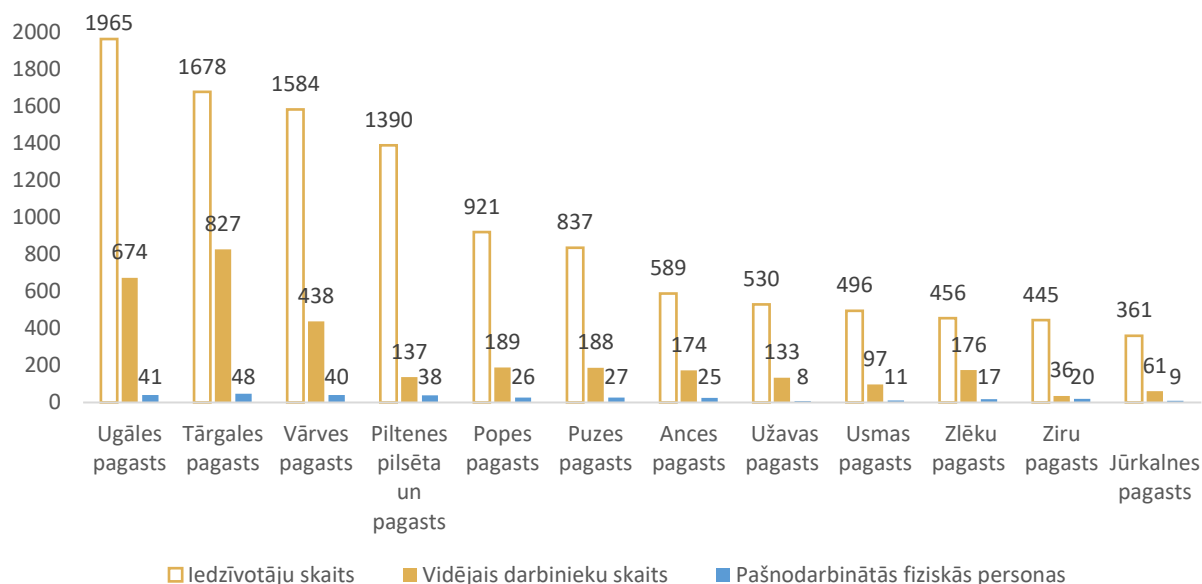
⁴⁰ Sabiedriskais sektors ir valsts un pašvaldību iestādes un to komercsabiedrības, komercsabiedrības ar valsts vai pašvaldību kapitāla daļu 50% un vairāk, kā arī nodibinājumi, biedrības, fondi un to komercsabiedrības (www.csb.gov.lv)

ar 674 jeb 25%. Pēc nodarbināto skaita trešais lielākais ir Vārves pagasts, kurā nodarbināti 14% jeb 478 no visiem novadā strādājošiem. Ievērojami mazāk darba vietu ir pārējos pagastos.^{41, 42}

ATTĒLS 36. VIDĒJAIS DARBINIEKU UN PAŠNODARBINĀTO PERSONU SKAITS NOVADĀ 2009.-2017. GADAM (CSP)

Lai gan Piltenes pilsēta un pagasts ir trešais apdzīvotākais novadā, tajā nodarbinātas ir tikai 137 personas. Piltenes pilsētu un pagastu darba vietu skaita ziņā apsteidz Popes, Puzes, Zlēku, Ances un Užavas pagasti. Attiecībā uz pašnodarbinātām fiziskām personām, visvairāk reģistrētas Tārgales, Ugāles, Vārves pagastos un Piltenes pilsētā, pagastā.⁴³

ATTĒLS 37. IEDZĪVOTĀJU SKAITS, VIDĒJAIS DARBINIEKU UN PAŠNODARBINĀTO PERSONU SKAITS PĒC FAKTISKĀS DARBA VIETAS PAGASTOS 2017. GADĀ (CSP)

Ventspils novadā 2018. gadā deklarēti 4335 darba ņēmēji, kuri saņem ienākumus par darbu. Savukārt Ventspils novadā strādājošie 2018. gadā ir 1879 strādājošie, kas noteikts pēc darba devēja pamatdarbības vietas.⁴⁴

⁴¹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁴² Vidējais darbinieku skaits apzīmē darba attiecībās esošus darba ņēmējus, par kuriem nodokļus maksā darba devējs. Ar pašnodarbinātām fiziskām personām apzīmē personas, kuras veic saimniecisko darbību un ir reģistrējušās Valsts ieņēmumu dienestā (VID), kā pašnodarbinātās personas, un iesniedz VID gada ienākumu deklarācijas D3 veidlapu "Ienākumi no saimnieciskās darbības".

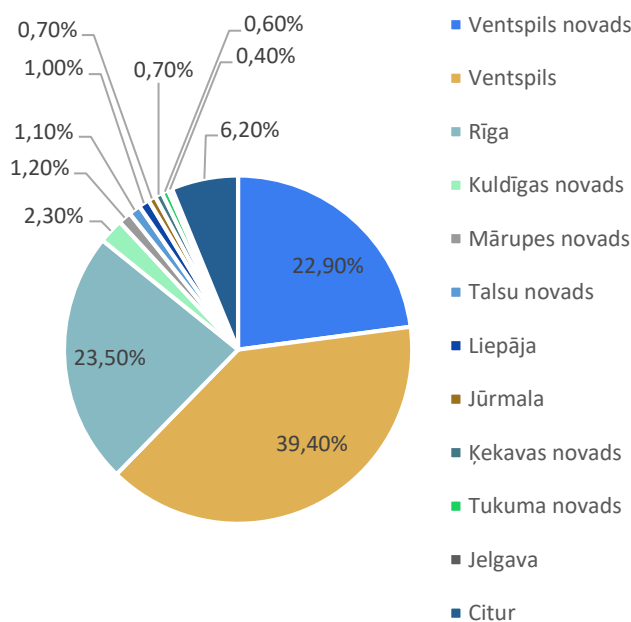
⁴³ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁴⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

2019. gadā 22,9% no visiem Ventspils novadā strādājošiem ir nodarbināti Ventspils novadā, savukārt 39,4% dodas strādāt uz Ventspils pilsētu, 23,5% nodarbināti Rīgā un citviet. (Attēls 38)⁴⁵

3,2% no Ventspils pilsētas strādājošiem iedzīvotājiem strādā Ventspils novadā. Tāpat Ventspils novadā nodarbināti 3,0% Alsungas strādājošo, 1,8% no Dundagas novada strādājošiem un 1,2% no Pāvilostas novada strādājošiem u.c. novadu iedzīvotāji. Tāpat jāpiemin, ka vairāk nekā puse jeb 61,0% no Ventspils pilsētas strādājošiem strādā pašā Ventspilī, aiz tā seko 27% no strādājošiem Rīgā.⁴⁶

Saskaņā ar CSP datiem, Ventspils pilsētā vidējais darbinieku skaits 2017. gadā bija 16188. Zinot, ka 2019. gadā Ventspils novadā nodarbināti 3,2% no Ventspils pilsētas strādājošiem, provizoriski var noteikt, ka kopumā 2019. gadā Ventspils novadā strādā ap 500 ventspilnieku.

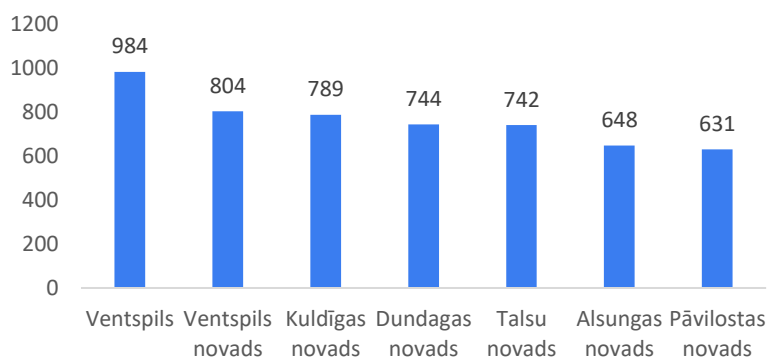

ATTĒLS 38. VENTSPILS NOVADA IEDZĪVOTĀJU DARBA VIETAS PĒC TO ATRAŠANĀS VIETAS 2019. GADĀ

Darba samaksa

Nemot vērā, ka Centrālā statistikas pārvalde neuzkrāj darba samaksas datus par privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50, nav objektīvi salīdzināt Ventspils novada un apkārtējo pašvaldību vidējo darba samaksu privātajā sektorā, jo tas neparāda patieso situāciju. 2017. gadā 99% no visiem ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem Ventspils novadā nodarbināja līdz 50 strādājošiem (Attēls 46).

Salīdzinot vidējo mēneša darba samaksu starp pašvaldībām sabiedriskajā sektorā, lielākās atšķirības vērojamas ar Ventspils pilsētu, kur ir par 22% lielāka darba samaksa sabiedriskajā sektorā nekā Ventspils novadā, un ar Pāvilostas un Alsungas novadiem, kur savukārt ir par 20% zemāka darba samaksa sabiedriskajā sektorā nekā Ventspils novadā. (Attēls 39)

ATTĒLS 39. VIDĒJĀ BRUTO MĒNEŠA DARBA SAMAKSA SABIEDRISKAJĀ SEKTORĀ VENTSPILS NOVADĀ UN APKĀRTĒJĀS PAŠVALDĪBĀS 2018. GADĀ

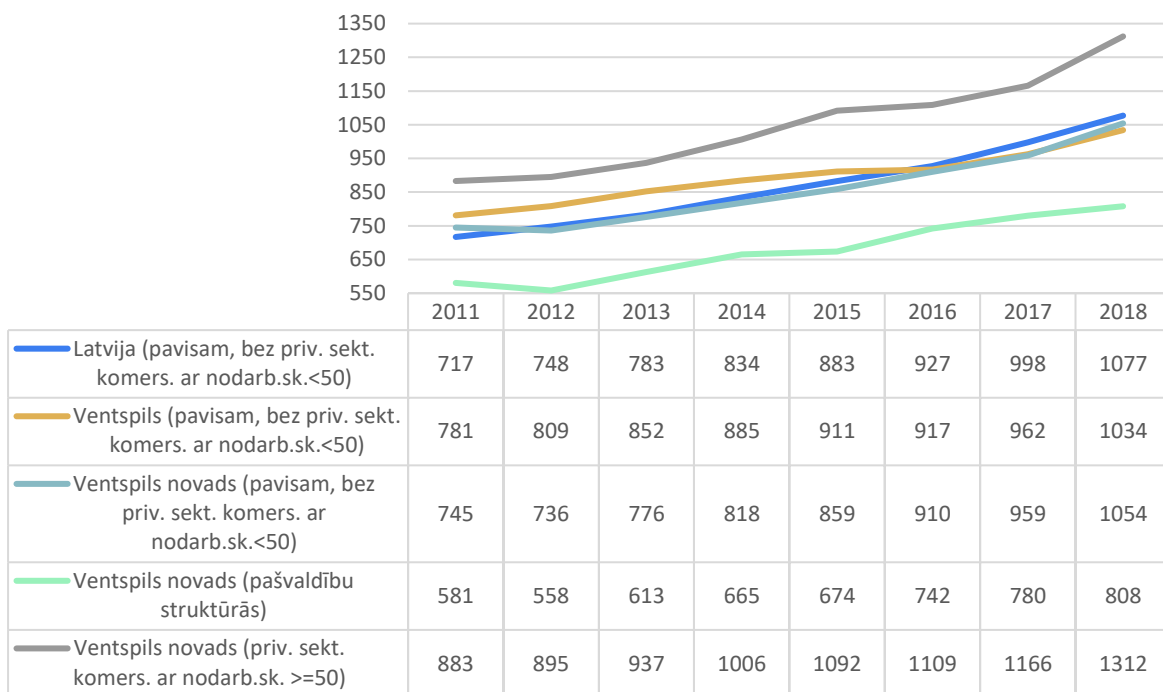
Strādājošo vidējā mēneša bruto alga Ventspils novadā (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50, tātad 1% no visiem novada uzņēmumiem) 2018. gadā sasniedz 1054 EUR pirms nodokļu nomaksas. Valstī kopumā uzņēmumi ar nodarbināto skaitu līdz 50 ir 99% no kopējā skaita, savukārt Ventspils pilsētā – 98%, tāpēc rūpīgi jāizvērtē datu objektivitāte par vidējo darba samaksu.⁴⁷

⁴⁵ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Ventspils novads, 2019

⁴⁶ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pašvaldības profils – Apvienotais Ventspils novads, 2019

⁴⁷ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

Ventspils novadā pēdējo astoņu gadu laikā vērojams algu kāpums, kopumā vidējais atalgojums kopš 2011. gada ir pieaudzis par 41%, savukārt Ventspils pilsētā par 32% un Latvijā par 50%. Dati liecina, ka (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50) 2018. gadā vidējais atalgojums Ventspils novadā bija par 2% zemāks nekā Latvijā, un par 2% augstāks nekā Ventspils pilsētā. (Attēls 40)⁴⁸

ATTĒLS 40. STRĀDĀJOŠO VIDĒJĀ MĒNEŠĀ SAMAKSA NO 2011.-2018. GADAM VENTSPILS NOVADĀ, VENTSPILĪ UN LATVIJĀ

2019. gada oktobrī Nodarbinātības valsts aģentūras vakanču portālā ir informācija par trīs aktuāliem darba sludinājumiem Ventspils novadā – mežsaimniecībā, izglītībā un sociālā aprūpē. Ventspils pilsētā pieejamas vairāk nekā 60 vakances, sludinājumu portālā www.ss.com izvietotas 30 pieejamas vakances Ventspilī, portālā www.cv.lv pieejamas 17 vakances Ventspilī.

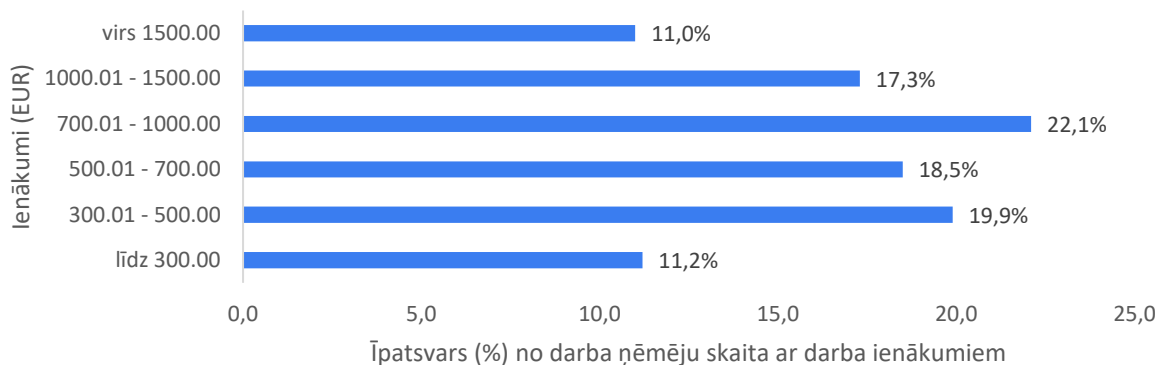
Ventspils novadā 2018. gadā darba ņēmēju skaita sadalījumā pēc mēneša bruto darba ienākumiem 22,1% sastāda darba ņēmēji, kuru ienākumi ir robežās no 700,01 līdz 1000,00 EUR. Aiz tā seko 19,9% darba ņēmēju, kuru ienākumi bija robežās no 300,01 līdz 500,00 EUR u.c. Savukārt 11,2% strādājošo atalgojums ir zemāks par 300 EUR (2018. gadā minimālā alga Latvijā bija 430 EUR). (Attēls 41)⁴⁹

Laikā kopš 2015. gada (dati nav uzkrāti par agrāku periodu) kopumā novērojama tendence procentuāli pieaugt darba ņēmēju īpatsvaram, kas saņem atalgojumu virs 500 EUR, savukārt atalgojuma saņēmēju skaits līdz 500 EUR procentuāli samazinājies.⁵⁰

⁴⁸ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁴⁹ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

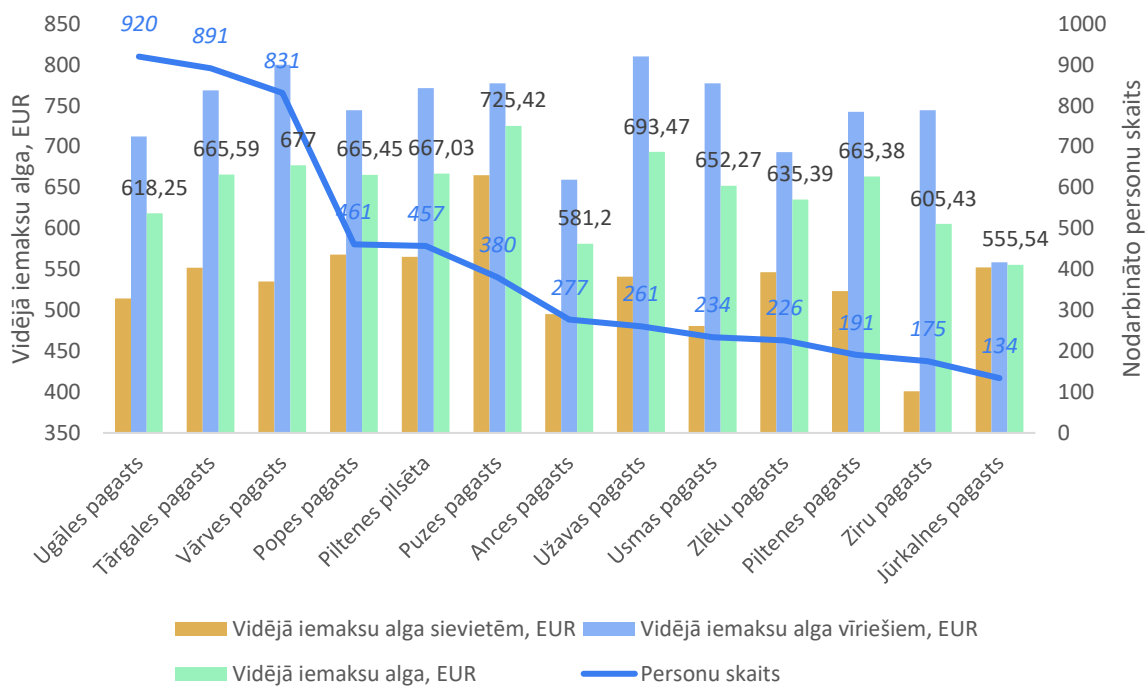
⁵⁰ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

ATTĒLS 41. DARBA ŅĒMĒJU SKAITA SADALĪUMS % PĒC MĒNEŠA BRUTO DARBA IENĀKUMIEM VENTSPILS NOVADĀ 2018. GADĀ

Darba ņēmēju un pašnodarbināto personu skaits, par kurām gada laikā ir jāveic obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas un vidējā iemaksu alga 2016. gadā pa administratīvo teritoriju vienībām attēlota Attēls 42. Kopumā redzams, ka visvairāk nodarbināto personu ir Ugāles, Tārgales un Vārves pagastos – attiecīgi 920, 891 un 831 strādājošo 2016. gadā. (Attēls 42)⁵¹

Vidējā iemaksu alga novadā 2016. gadā ir robežās no 555-725 EUR – vislielākā ir Puzes pagastā, aiz tā seko Užavas, Vārves u.c. pagasti. Viszemākā vidējā iemaksu alga ir Jūrkalnes pagastā – 555,42 EUR, aiz tā seko Ances pagasts ar 581,2 EUR. (Attēls 42)⁵²

ATTĒLS 42. DARBA ŅĒMĒJU UN PAŠNODARBINĀTO PERSONU VIDĒJĀ IEMAKSU ALGA PAGASTU DALĪJUMĀ UN NODARBINĀTĀS PERSONAS 2016. GADĀ

Visos pagastos ir vairāk nodarbināti vīrieši nekā sievietes. Tāpat, visos pagastos vīriešu vidējā iemaksu alga ir lielāka nekā sievietēm – vismazākā atšķirība vērojama Jūrkalnes pagastā, kur vīriešu vidējā iemaksu alga ir par 6,19 EUR lielāka nekā sievietēm, savukārt vislielākā atšķirība vērojama Ziru pagastā, kur vīriešu

⁵¹ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁵² BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

vidējā iemaksu alga ir par 343,7 EUR lielāka nekā sievietēm. 200 EUR un lielāka atšķirība vērojama arī Usmas, Užavas, Vārves, Tārgales, Piltenes pagastos un Piltenē. (Attēls 42)⁵³

Latvijas Pašvaldību savienības aprēķinā no Valsts ieņēmumu dienesta un RAIM datiem par 2016. gadu attēlota informācija par 10 lielāko iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk arī IIN) maksātāju Ventspils novada pašvaldībā un ārpus tās (Tabula 6). 20 lielākie IIN maksātāji (kam juridiskā adrese novadā un ārpus tā) nodrošina 36,4% no kopējiem pašvaldības IIN ieņēmumiem, un nodarbina 1712 novada iedzīvotājus. Tabulā 6 atspoguļoti dati arī par kopējo atalgojuma summu – 20 lielākie IIN maksātāju veikto iemaksu algu summa sastāda 34% no kopējās algu summas novadā 2016. gadā.

Tabula 6. 10 lielāko iedzīvotāju ienākuma nodokļu maksātāju, kas reģistrēti Ventspils novadā un ārpus tā, ekonomiskie rādītāji 2016. gadā⁵⁴

Rādītājs	Vērtība 2016. gadā
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ventspils novadā, ieguldījums kopējos pašvaldības IIN ieņēmumos	10,31 %
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ventspils novada, ieguldījums kopējos pašvaldības IIN ieņēmumos	26,09 %
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ventspils novadā, vidējais atalgojums mēnesī	627 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ventspils novada, vidējais atalgojums mēnesī	584 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ventspils novadā, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits	464 cilv.
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ventspils novada, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits	1248 cilv.
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju skaits pēc darba ņēmēja deklarētās dzīvesvietas	5192 cilv.
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ventspils novadā, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits pret visiem IIN nodokļu maksātājiem	8,94 %
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ventspils novada, pašvaldībā reģistrēto darbinieku skaits pret visiem IIN nodokļu maksātājiem	24,04 %
Veicamo iemaksu algu summa	35 987 497 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ventspils novadā, atalgojuma summa	3 489 612 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus Ventspils novada, atalgojuma summa	8 749 556 EUR
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese Ventspils novadā, atalgojuma summa pret veicamo iemaksu algu summu, %	9,69 %
10 lielāko IIN maksātāju, kam juridiskā adrese ārpus pašvaldības, atalgojuma summa pret veicamo iemaksu algu summu	24,31 %

2018. gadā Ventspils novadā reģistrēti 522 komersanti - pievienotās vērtības nodokļa maksātāji (PVN), no kuriem 2018. gadā iemaksas valsts kopbudžetā – iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas – ir veikušas 299 sabiedrības ar ierobežotu atbildību un 26 individuālie komersanti⁵⁵. Pārējie iemaksas valsts kopbudžetā iemaksas nav veikuši un ir parādā, kas

⁵³ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁵⁴ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁵⁵ Ventspils novadā dati uzkrāti par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, individuālajiem komersantiem

norāda uz to, ka šie komersanti 2018. gadā darbību faktiski nav veikuši. Papildus tam, 22 komersantiem 2018. gadā ir nodokļu parāds.⁵⁶

Saskaņā ar BLIS datu bāzes informāciju, 35 uzņēmumi 2018. gadā Ventspils novadā nodarbina 10 un vairāk darbiniekus. Lielākie darba devēji – komersanti (ar 15 un vairāk darbiniekiem) – Ventspils novadā ir:

1. SIA "KUREKSS" – vidēji 201 strādājošo;
2. SIA "Niedrāji MR" – vidēji 162 strādājošo;
3. SIA "Miesnieks" – vidēji 71 strādājošo;
4. SIA "MGD būve" – vidēji 59 strādājošo;
5. SIA "AKMENKALNI" – vidēji 51 strādājošo;
6. SIA "UŽAVAS ALUS" – vidēji 47 strādājošo;
7. SIA "JAUNPOPE" – vidēji 47 strādājošo;
8. SIA "TĀRGALĪTE" – vidēji 47 strādājošo;
9. SIA "AA & CO" – vidēji 40 strādājošo;
10. SIA "VNK serviss" – vidēji 38 strādājošo;
11. SIA "STILTEKS" – vidēji 31 strādājošo;
12. SIA "JĀNLEJAS" – vidēji 29 strādājošo;
13. SIA "VENTEX & KO" – 24 strādājošo;
14. SIA "VENTA 1" – vidēji 23 strādājošo;
15. SIA "VTB-RUDENS" – vidēji 22 strādājošo;
16. SIA "ODUMI" – vidēji 21 strādājošo;
17. SIA "NK Meži" – vidēji 20 strādājošo;
18. SIA "ZIBU Ventspils" – vidēji 20 strādājošo;
19. SIA "Eglaines auto" – vidēji 19 strādājošo;
20. SIA "Visurīši" – vidēji 17 strādājošo;
21. SIA "ARB Pope" – vidēji 16 strādājošo.⁵⁷

Saskaņā ar tabulā 6 sniegto informāciju, 10 lielākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji, kuru adrese reģistrēta Ventspils novadā, 2016. gadā veidojuši 10,31% no kopējiem pašvaldības IIN ieņēmumiem, kopumā nodarbinot 464 strādājošos un gada laikā algās izmaksājot 3,489 milj. EUR. Pēc BLIS datu bāzes informācijas, šie 10 lielākie IIN maksātāji 2016. gadā bija:

1. SIA "KUREKSS";
2. SIA "Niedrāji MR";
3. SIA "Miesnieks";
4. SIA "UŽAVAS ALUS";
5. SIA "VENTA 1";
6. SIA "TĀRGALĪTE";
7. SIA "AA & CO";
8. SIA "ZIBU Ventspils";
9. SIA "JAUNPOPE";
10. SIA "EGLAINES auto".⁵⁸

⁵⁶ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁵⁷ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁵⁸ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

5.2. UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTS

Viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir sekmēt saimniecisko darbību tās administratīvajā teritorijā, mazināt bezdarbu. Uzņēmējdarbības nozīme pašvaldības kontekstā ir svarīga, ņemot vērā, ka uzņēmums nodrošina darbavietas un tādējādi noteiktas teritorijas iedzīvotāju labklājības līmenis ir saistīts ar vietējo uzņēmēju aktivitāti. Ar pašvaldību budžetā saņemto nodokļu palīdzību tiek nodrošinātas pašvaldību finansiālās vajadzības, tādējādi, palielinoties uzņēmumu skaitam pašvaldības teritorijā, attiecīgi pieaug arī nodokļu ieņēmumi. Līdz ar to pašvaldībām būtiski ir radīt tādas iespējas, lai virzītu uzņēmējdarbības izaugsmi, jo ar pievilcīgu uzņēmējdarbības vidi iespējams sekmēt pašvaldību attīstību kopumā.⁵⁹

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija 2018. gadā izstrādātā konceptuālā ziņojumā "Problēmjaucājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi" noteikusi pašvaldību izmantotos instrumentus uzņēmējdarbības atbalstīšanai četrās galvenās kategorijās – pārvalde, infrastruktūra, mārketinga aktivitātes un atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai. Balstoties uz citu pašvaldību pieredzi, arī Ventspils novadā nākošajā periodā veicams aktīvāks darbs, īstenojot jaunievedumus uzņēmējdarbības atbalsta jomā, piesaistot papildus resursus. (Attēls 43)⁶⁰

Ventspils novada pašvaldības administrācijā par uzņēmējdarbības atbalsta sniegšanu atbildīgs ir Attīstības nodaļas **uzņēmējdarbības atbalsta konsultants**, kurš sniedz konsultācijas, nodrošina uzņēmēju informēšanu par pieejamiem atbalsta pasākumiem, aktualitātēm un dažādām citām iespējām – biznesa inkubācija, attīstības teritorijas, noma pieejamas telpas.

Vides un uzņēmējdarbības attīstības komisija ir Ventspils novada domes izveidota komisija, kas sešu locekļu sastāvā izskata ar uzņēmējdarbības un vides attīstību saistītos iesniegumus, priekšlikumus un sniedz par tiem atzinumus novada domei.

Kopš 2016. gada pašvaldība organizē ikgadēju **projektu konkursu "Solis"**, finansiāli atbalstot Ventspils novada uzņēmēju iniciatīvu realizēšanu uzņēmējdarbības attīstībā. Konkursa uzdevums ir Ventspils novada uzņēmēju iniciatīvu īstenošana uzņēmējdarbības attīstībā, kas saistītas ar jaunu darbavietu izveidošanu, radot inovatīvus produktus un pakalpojumus ar paaugstinātu pievienoto vērtību, veicinot saimnieciskās darbības attīstību un dažādošanu.

2019. gadā kopējais konkursa finansējums ir 12 000 EUR, un vienam projektam piešķirami ne vairāk kā 1000 EUR. 2019. gadā projektu konkursā iesniegti 12 pieteikumi, no kuriem atbalstīti desmit projekti par kopējo summu 9743,43 EUR. Atbalstītas tādas idejas kā – aprīkojuma iegāde produktu izgatavošanai, telpu renovācija, auglīkoku dārzu pļaušanai paredzētas ierīces, aprīkojuma trušu transportēšanai un telts, kubla, medus dekrizalizatora, medus sviedes iegāde, kubla iegāde, nožogojuma ierīkošana, logu nomaiņa, u.c.

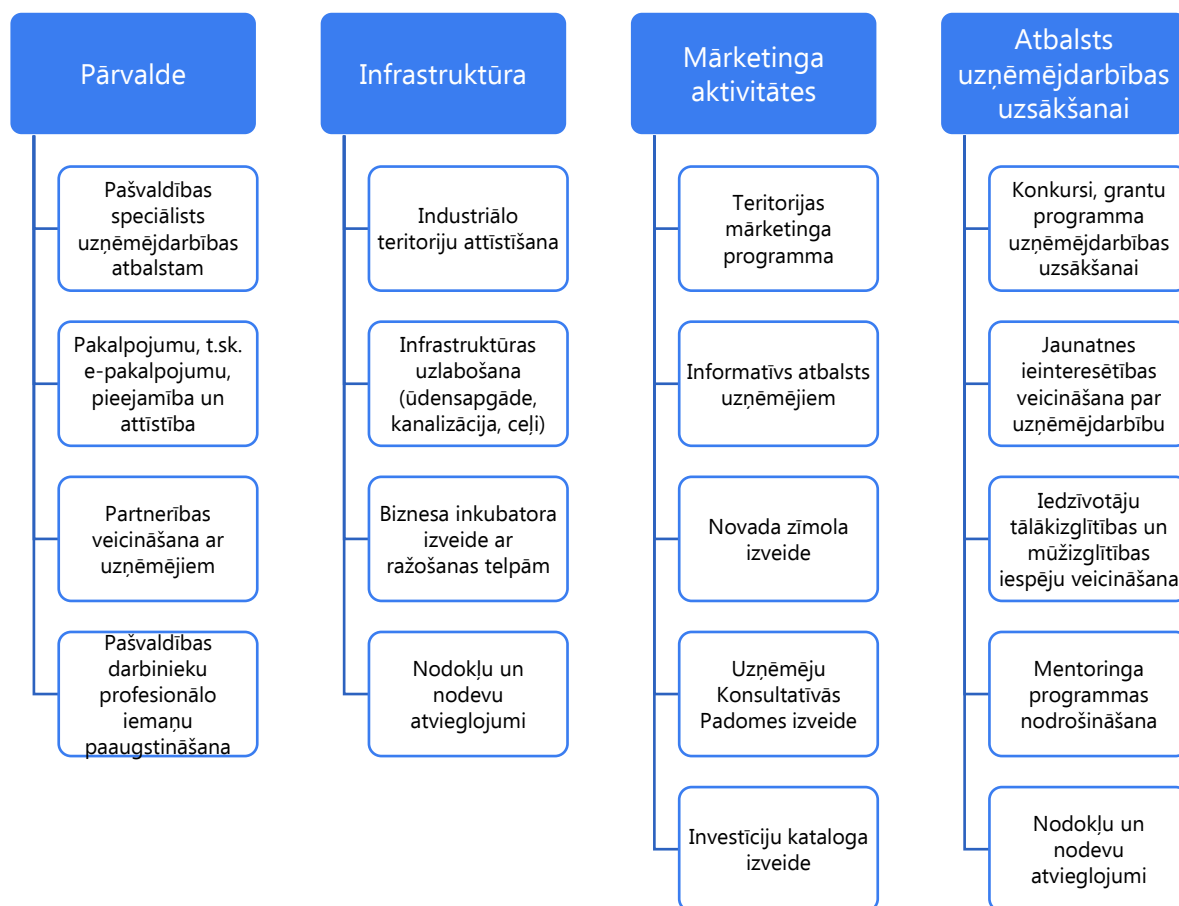
Reizi divos gados (līdz šim 2016. un 2018. gadā) pašvaldība organizē **Uzņēmēju gada balvu**, kurā godināti desmit lielākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji Ventspils novada pašvaldības budžetā. Pasākumā godināti arī pagasta pārvalžu (subjektīvā vērtējumā) izvirzīti 13 sabiedriski aktīvākie novada uzņēmēji, kuri atbalsta pasākumus, īsteno projektus, piedāvā interesantus un netradicionālus pakalpojumus. Nākošajā periodā nosakāmi vienoti kritēriji šīs balvas piešķiršanai, kā arī attīstāmi cita veida godināšanas pasākumi, kas vairāk tendēti uz uzņēmējiem noderīgas informācijas, prasmju, pieredzes iegūšanu, piemēram, kā uzņēmēju konference ar lielāku pievienoto vērtību, vienlaikus godinot lielākos, inovatīvākos un progresīvākos uzņēmējus. (Attēls 44)

⁵⁹ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas konceptuālais ziņojums "Problēmjaucājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi", 2018. gads

⁶⁰ Turpat

Pašvaldības tīmekļa vietnē izveidota sadaļa "Uzņēmējdarbība", kurā pieejama aktuālā informācija, saraksts ar iznomāšanai pieejamām nedzīvojamām telpām novadā, kuras iespējams izmantot uzņēmējdarbības mērķiem.

Karjeras izglītība ir nozīmīga jauniešu izglītošanā, veiksmīgās karjeru izvēlēs, un kalpo par priekšnoteikumu Ventspils novada uzņēmējdarbības vides attīstībai nākotnē. Pašvaldības Izglītības pārvaldē ir karjeras izglītības konsultants, kas sniedz konsultācijas izglītības iestādēm par karjeras izglītības pasākumu plānošanu un īstenošanu, kā arī sniedz konsultācijas izglītojamiem. Kopumā izglītības iestādēs tiek organizēti dažādi ar karjeru saistīti pasākumi - mācību ekskursijas uz dažādiem uzņēmumiem, sniegta iespēja piedalīties Ēnu dienās, viesoties izglītības iestādēs, dažādās izstādēs, u.tml. Pedagogi mācību priekšmetu programmās iekļauj tēmas, kas saistītas ar karjeras izglītību.

ATTĒLS 43. PAŠVALDĪBU IESPĒJAMĀS RĪCĪBAS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTĪŠANAI⁶¹

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs ir vadošais lauku attīstības konsultāciju uzņēmums, sekmējot Latvijas lauku gudru augsmi. Centrs organizē apmācības, seminārus, sniedz konsultācijas, veic pētījumus u.c. lauku attīstību veicinošas aktivitātes. **LLKC Ventspils birojs** rīko informatīvus seminārus par uzņēmējiem svarīgiem jautājumiem visdažādākajās nozarēs – lauksaimnieciskajā un nelauksaimnieciskajā ražošanā, mežsaimniecībā, zivsaimniecībā un lauku attīstības jomās. Birojs atrodas Ventspilī, tajā strādā **uzņēmējdarbības, grāmatvedības un lauku attīstības konsultanti**. LLKC sadarbībā ap pašvaldību organizē ikgadēju apmācības programma jauniešiem Valsts lauku tīkla pasākumā **"Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai"**. Programmā piedalās jaunieši vecumā no 18-40 gadiem, ik gadu mācības sekmīgi pabeidz vismaz 10 novada jaunieši. Rezultātā tiek

⁶¹ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas konceptuālais ziņojums "Problēmjaudājumi saistībā ar atbalsta mehānismu pieejamību pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai savā teritorijā un kooperācijas intensificēšanai, to iespējamie risinājumi", 2018. gads

izstrādāts biznesa plāns idejas īstenošanai un veicināta dalība nacionāla mēroga konkursā "Laukiem būt", kur iespējams saņemt naudas balvu idejas īstenošanai.

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras **Ventspils biznesa inkubators** sniedz pakalpojumus, konsultācijas uzņēmējiem un uzņēmējdarbības uzsācējiem Ventspils pilsētā un novadā. Ideju autori var saņemt konsultatīvu atbalstu savas biznesa idejas īstenošanā 6 mēnešu garumā (bezmaksas apmācības, konsultācijas). Savukārt komersanti var saņemt finansiālu atbalstu 50% apmērā tādām aktivitātēm kā mārketingis, IT dažādi pakalpojumi, grāmatvedība, telpu noma, iekārtu iegāde (no 2.inkubācijas gada), izejmateriālu iegāde (no 2.inkubācijas gada). 2019. gada nogalē biznesa inkubatorā darbojas trīs uzņēmumi no Ventspils novada:

- ◇ SIA "OliRiki" – Vārves pagastā – sniedz pilna spektra CNC pakalpojumus ražotājiem – pārējo koka izstrādājumu ražošana;
- ◇ SIA "Jūrmeži" – Jūrkalnes pagastā – viesu nams "Meža SPA & Apartments" un SPA pakalpojumi, pirts rituāli.
- ◇ SIA "ICL Institute" – reģistrēts Popes pagastā, bet darbojas Rīgā – sniedz pakalpojumus starpkultūru jautājumos, pasniedz apmācības par pārdošanu u.c.⁶²

ATTĒLS 44. "UZŅĒMĒJU GADA BALVAS 2018" IEGUVĒJI

Nozīmīgu lomu uzņēmējdarbības atbalsta pasākumu organizēšanā ieņem arī **Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Kurzemes nodaļa**, kas bāzēta Ventspilī – regulāri tiek organizēti dažādi semināri, pieredzes apmaiņas u.c. veida pasākumi. Viena no redzamākajām kustībām ir Kurzemes Biznesa klubs.

Nodibinājums "**Ventspils Augsto tehnoloģiju parks**" ir biznesa atbalsta organizācija, kas izveidota 2005. gadā un darbojas vairākos virzienos – telpu noma un infrastruktūra, biznesa atbalsts, konsultācijas un digitalizācija, izglītība un zinātne. Nodibinājuma mērķis ir sniegt ieguldījumu Ventspils pilsētas un Kurzemes reģiona ekonomikā, veicinot progresīvo nozaru attīstību un jaunu, labi apmaksātu darba vietu rašanos. 2017. gadā darbu uzsācis Ventspils pilsētas pašvaldības izveidotais Ventspils pilsētas Biznesa atbalsta centrs, ko īsteno Ventspils Augsto tehnoloģiju parks, ar mērķi piesaistīt informāciju un komunikāciju tehnoloģiju speciālistus un uzņēmumus Ventspilij.

Seminārus novada uzņēmējiem organizē arī Valsts ieņēmumu dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, Pārtikas un veterinārais dienests, Lauku

⁶² Ventspils biznesa inkubatora informācija uz 18.10.2019.

atbalsta dienests, Nodarbinātības valsts aģentūra, un citas institūcijas, organizācijas.

Tāpat uzņēmējiem Ventspils novadā pieejami dažādi citi valsts atbalsta instrumenti. Kopš 2018. gada rudens pieejama AS "Attīstības finanšu institūcija ALTUM" aizdevumu programma "Mazie aizdevumi lauku teritorijās", kas piedāvā dažāda veida aizdevumus uzņēmējiem.

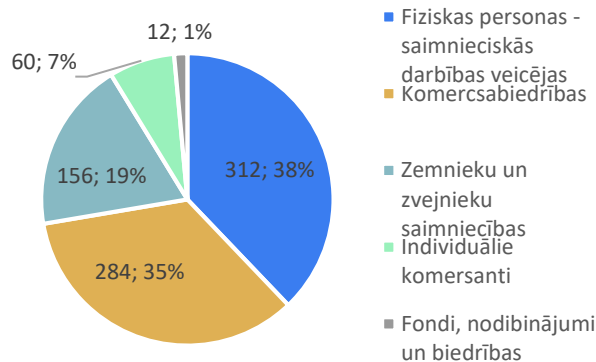
Kopumā uzņēmējdarbības vide Ventspils novadā vērtējama kā attīstīta, darbojas spēcīgi lieli un mazie uzņēmumi, kuri veicina Ventspils novada atpazīstamību nacionālā un starptautiskā mērogā, kā arī veicina ekonomiskās vides un teritorijas attīstību. Ventspils novada esošajiem un jaunajiem uzņēmējiem pieejami ne tikai pašvaldības atbalsta instrumenti, bet pateicoties Ventspils pilsētas tuvumam, ir pieejami valsts institūciju un uzņēmumu pakalpojumi, atbalsts.

Traucējošs faktors uzņēmējdarbības attīstībā Ventspils novadā ir pieejamu un atbilstošu komercplatību un ražošanas telpu trūkums. Tāpat dzīvojamā fonda nepieejamība pagastos, īpaši teritorijās, kas atrodas Ventspils pilsētas tuvumā pieprasījums pēc dzīvojamā fonda pārsniedz piedāvājumu. Pašvaldībai būtu jādomā par dzīvojamā fonda attīstību, lai nodrošinātu darbaspēka pieejamību potenciālajiem un esošajiem uzņēmumiem, iespējams, izvērtējot atsevišķu līdz šim pašvaldības funkcijām izmantotu ēku pārveidi par dzīvojamo fondu.

5.3. UZŅĒMUMI

Ventspils novadā aktīvi un veiksmīgi darbojas daudzi uzņēmumi, kas nodrošina iedzīvotājiem darbavietas. Veiksmīga uzņēmējdarbība un konkurētspējīgu uzņēmumu attīstība ir pamats novada izaugsmei.

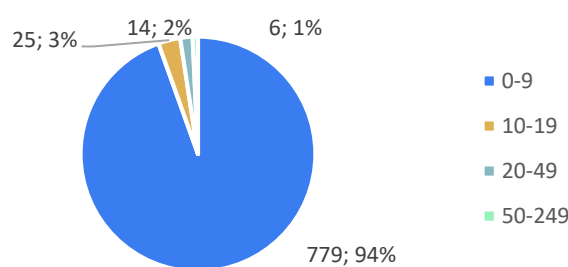
2017. gadā Ventspils novadā 38% no kopumā 824 tirgus sektora ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem bija fiziskas personas – saimnieciskās darbības veicēji. Aiz tā seko 35% komercsabiedrības, 19% zemnieku un zvejnieku saimniecības u.c.⁶³ (Attēls 45)

ATTĒLS 45. TIRGUS SEKTORA EKONOMISKI AKTĪVIE UZŅĒMUMI VENTSPILS NOVADĀ 2017. GADĀ PĒC UZŅĒMĒJDARBĪBAS FORMAS

94% jeb 779 no tirgus sektora ekonomiski aktīviem uzņēmumiem 2017. gadā nodarbina līdz 9 strādājošiem. Novadā ir seši uzņēmumi, kas nodarbina vairāk par 50 strādājošiem. (Attēls 46)

Savukārt pēc LURSOFT statistikas aktīvo uzņēmumu skaits Ventspils novadā 2018. gadā ir 345. Sarakstā iekļauti uzņēmumi, kuru gada pārskati ir ievadīti LURSOFT datu bāzē.⁶⁴

ATTĒLS 46. TIRGUS SEKTORA EKONOMISKI AKTĪVO UZŅĒMUMU SKAITS VENTSPILS NOVADĀ SADALĪJUMĀ PĒC NODARBINĀTO SKAITA 2017.GADĀ

Ventspils novadā 2017. gadā uz 1000 iedzīvotājiem reģistrēti 74 tirgus sektora ekonomiski aktīvie uzņēmumi, kas ir par 13 vairāk nekā 2013. gadā⁶⁵. Salīdzinot ar apkārtnējām pašvaldībām, tikai Dundagas

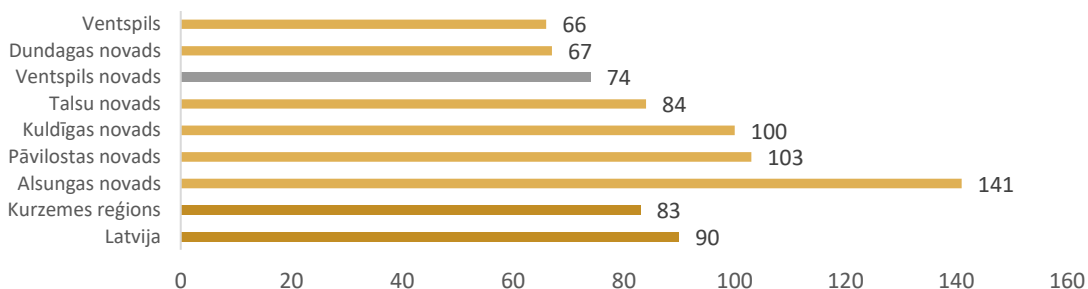
⁶³ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁶⁴ Lursoft statistika

⁶⁵ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

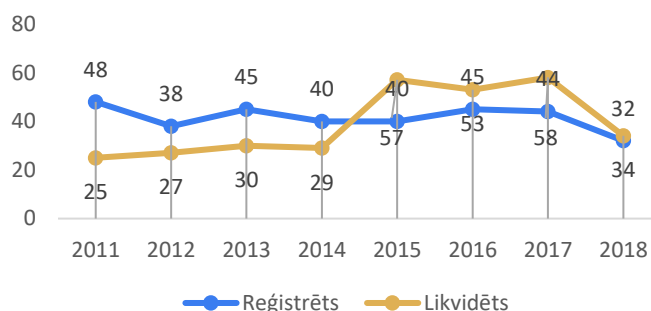
novadā ir zemāks rādītājs nekā Ventspils novadā – 67 ekonomiski aktīvi uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem. (Attēls 47 **Kļūda! Nav atrasts atsauces avots.**)

Saskaņā ar LURSOFT statistiku, uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Ventspils novadā norāda uz mainīgām tendencēm – 2011.-2014. gadam reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedza likvidētos, savukārt pēc 2014. gada novērojama pretēja tendence. Kopumā ik gadu reģistrēto uzņēmumu skaits ir bez būtiskām izmaiņām. Laikā kopš 2011. gada reģistrēti 332 uzņēmumi, savukārt likvidēti – 313. (Attēls 48)

ATTĒLS 47. TIRGUS SEKTORA EKONOMISKI AKTĪVI UZŅĒMUMI UZ 1000 IEDZĪVOTĀJIEM 2017.GADĀ (CSP DATI)

Pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījuma pēc darbības veidiem (NACE), 35% uzņēmumu Ventspils novadā nodarbojas ar lauksaimniecību (291 uzņēmums). Aiz tā seko 88 ekonomiski aktīvās vienības, kas sniedz citus pakalpojumus, kuri lielākoties klasificējami kā pārējie individuālie pakalpojumi (visbiežāk individuālie komersanti). (Attēls 49)

ATTĒLS 48. UZŅĒMUMU REĢISTRĀCIJAS UN LIKVIDĀCIJAS DINAMIKA VENTSPILS NOVADĀ

ATTĒLS 49. EKONOMISKI AKTĪVO UZŅĒMUMU SADALĪJUMS PĒC GALVENAJIEM DARBĪBAS VEIDIEM 2017.GADĀ

Tāpat jāatzīmē, ka 59 jeb 7% uzņēmumu nodarbojas ar mežsaimniecību un mežizstrādi, 34 uzņēmumi jeb 4% ar koksnes un tās izstrādājumu ražošanu. Samērā daudz ir arī tirdzniecības uzņēmumu – 59 jeb 7%, arī uzņēmumi, kas sniedz profesionālus, zinātniskus, tehniskus pakalpojumus – 43 jeb 5% (lielākoties juridiskie un grāmatvedības, reklāmas, veterinārie pakalpojumi). Visi ekonomiski aktīvo uzņēmumi veidi novadā atspoguļoti Attēls 49.⁶⁶

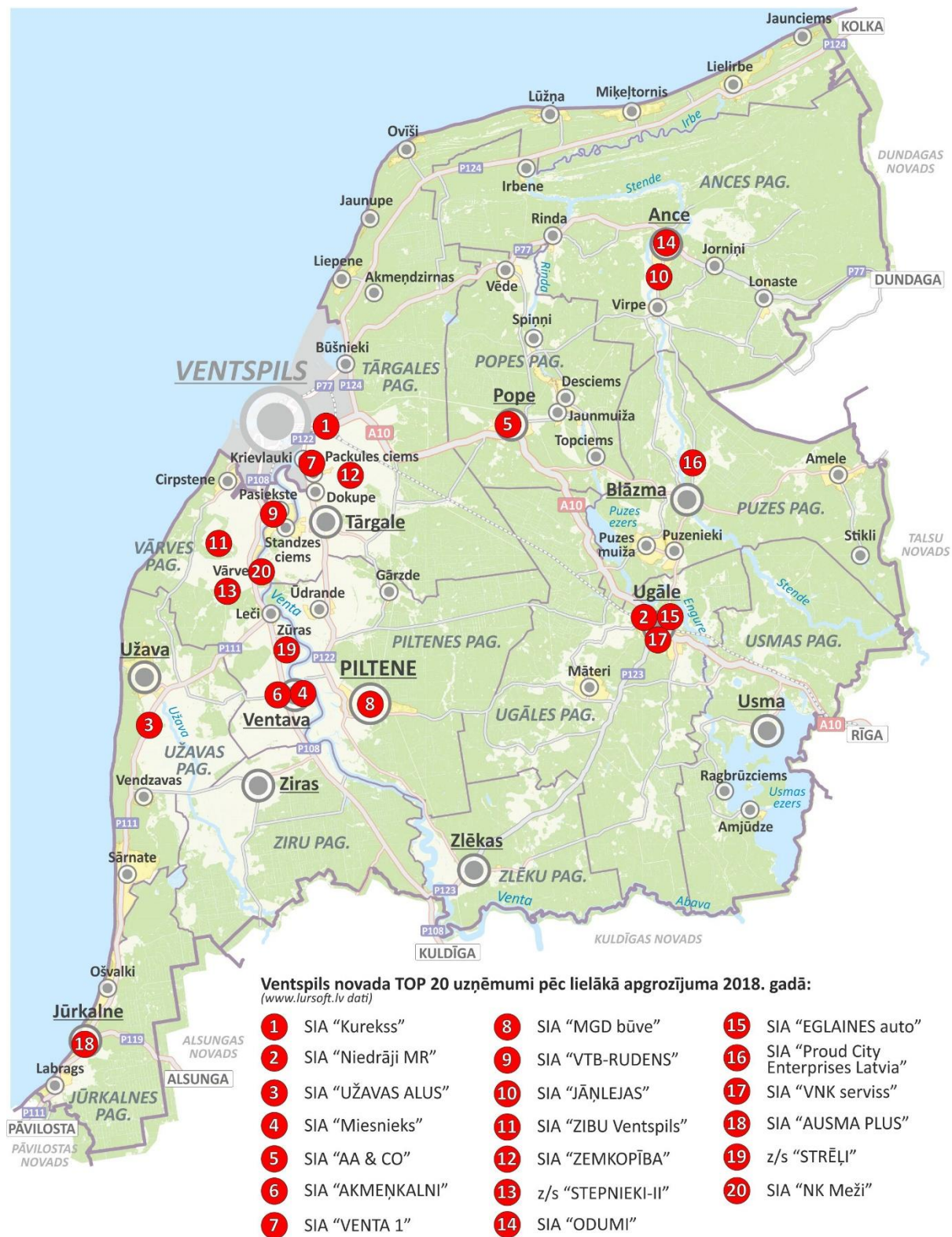
Pēc apgrozījuma lielākie uzņēmumi Ventspils novadā 2018. gadā darbojas lauksaimniecības, mežizstrādes, kokapstrādes, pārtikas ražošanas, tirdzniecības, būvniecības, kūdras ieguves jomās. Tabulā 7 un Attēls 50 attēloti pēc apgrozījuma 20 lielākie Ventspils novada uzņēmumi 2018. gadā.⁶⁷

Tabula 7. Ventspils novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2018. gadā

Nr. p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums 2018.gadā (EUR)	Izmaiņas salīdzinājumā ar 2017.gadu	Nozare
1.	SIA "KUREKSS"	58 370 405	20%	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
2.	SIA "Niedrāji MR"	18 062 070	51%	Mežizstrāde
3.	SIA "UŽAVAS ALUS"	4 092 445	24%	Alus ražošana
4.	SIA "Miesnieks"	3 081 989	5%	Gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana
5.	SIA "AA & CO"	2 860 151	5%	Mazumtirdzniecība
6.	SIA "AKMEŅKALNI"	2 563 618	-10%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
7.	SIA "VENTA 1"	2 510 893	96%	Citur neklasificētie specializētie būvdarbi
8.	SIA "MGD būve"	2 350 053	3.00 reizes	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība
9.	SIA "VTB-RUDENS"	1 983 086	-1%	Pārtikas produktu, dzērienu un tabakas nespecializēta vairumtirdzniecība
10.	SIA "JĀŅLEJAS"	1 850 297	-11%	Piena lopkopība
11.	SIA "ZIBU Ventspils"	1 516 892	-12%	Kūdras ieguve
12.	SIA "Zemkopība"	1 551 557	-17%	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
13.	Vārves pagasta zemnieku saimniecība "STEPNIEKI-II"	1 119 889	-24%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
14.	SIA "ODUMI"	1 033 506	47%	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
15.	SIA "EGLAINES auto"	1 027 938	10%	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem
16.	SIA "Proud City Enterprises Latvia"	1 011 984	-9%	Citu dzīvnieku audzēšana
17.	SIA "VNK serviss"	895 707	34%	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata
18.	SIA "AUSMA PLUS"	890 269	11%	Mazumtirdzniecība
19.	Vārves pagasta zemnieku saimniecība "STRĒĻI"	859 177	3%	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
20.	SIA "NK Meži"	790 202	34%	Mežizstrāde

⁶⁶ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁶⁷ Lursoft statistika

ATTĒLS 50. VENTSPILS NOVADA LIELĀKIE UZŅĒMUMI PĒC APGROZĪJUMA 2018.GADĀ

BLIS datu bāzē uzkrāta informācija par novadā reģistrētajiem komersantiem (sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuālie komersanti) pagastu griezumā⁶⁸. Tabulā 7 atspoguļoti pieci lielākie uzņēmumi

⁶⁸ Piltenes pilsēta un Piltenes pagasts skaitīts kopā

katrā no pagastiem pēc to veiktajām iemaksām valsts kopbudžetā 2018. gadā, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI). (tabula 8) ⁶⁹

Tabula 8. Lielākie uzņēmumi pēc IIN un VSAOI iemaksām valsts kopbudžetā Ventspils novada pagastos un Piltenes pilsētā 2018.gadā⁷⁰

Uzņēmums	Kopējie maksājumi valsts kopbudžetā (EUR)	Nozare (pēc NACE)
Ances pagasts		
SIA "Jāņlejas"	171 250	Piena lopkopība
SIA "Blāznieki"	28 350	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
SIA "Odumi"	20 520	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
SIA "DreijMači"	16 850	Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības
SIA "PILSUPES SERVISS"	4 950	Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības
Jūrkalnes pagasts		
SIA "AUSMA PLUS"	68 570	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
SIA "AC TEHNIKA"	42 340	Izmitināšana viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās
SIA "Kuršu taka"	31 310	Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi
SIA "BARNETT"	9 650	Izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietās
SIA "Laotti"	5 480	Uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumi; konsultēšana nodokļu jautājumos
Piltene un Piltenes pagasts		
SIA "MGD būve"	57 400	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība
SIA "VECVENTA"	17 490	Mežsaimniecības palīgdarbības
SIA "PILTENES APTIEKA"	10 640	Farmaceitisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
SIA "SAULESZEME"	9 660	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem
SIA "OSKO"	9 540	Maizes ražošana; svaigi ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošana
Popes pagasts		
SIA "AA & CO"	314 160	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
SIA "JAUNPOPE"	150 070	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
SIA "ARB Pope"	132 610	Namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošana
SIA "IntelliSystems"	21 400	Mazumtirdzniecība pa pastu vai Interneta veikalos
SIA "LEDA AV"	19 370	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem
Puzes pagasts		
SIA "European Fur Elite Latvia"	60 220	Citu dzīvnieku audzēšana
SIA "Proud City Enterprises Latvia"	48 510	Citu dzīvnieku audzēšana
SIA "Perfect Business"	29 690	Uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumi; konsultēšana nodokļu jautājumos
SIA "Velvet Mink"	23 580	Citu dzīvnieku audzēšana
SIA "Eco service"	20 820	Cauruļvadu, apkures un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzstādīšana
Tārgales pagasts		
SIA "KUREKSS"	1 749 550	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
SIA "VENTA 1"	172 230	Citur neklasificētie specializētie būvdarbi
SIA "TĀRGALĪTE"	115 030	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
SIA "Holger Marsch"	94 020	Sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana

⁶⁹ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁷⁰ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

Uzņēmums	Kopējie maksājumi valsts kopbudžetā (EUR)	Nozare (pēc NACE)
SIA "VENTEX & KO"	83 750	Namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošana
Ugāles pagasts		
SIA "Niedrāji MR"	967 610	Mežizstrāde
SIA "VNK serviss"	241 430	Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata
SIA "STILTEKS"	159 060	Pārējo virsdrēbju ražošana
SIA "LEJNIEKI"	72 240	Piena lopkopība
SIA "EBRO"	62 670	Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos
Usmas pagasts		
SIA "Usma SPA"	51 580	Izmitināšana viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās
SIA "Grāfs Morics"	1 4880	Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi
SIA "Kokkopis.lv"	10 740	Citu koku un krūmu augļu un riekstu audzēšana
SIA "Este lux"	2 010	Izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietās
SIA "Grīniņmuiža"	1 880	Datorprogrammēšana
Užavas pagasts		
SIA "UŽAVAS ALUS"	1 597 760	Alus ražošana
SIA "FIKUSS"	23 880	Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi
SIA "PUSES"	13 540	Holdingskompāniju darbība
SIA "latliv"	13 220	Cita veida tīrīšanas darbības
SIA "FIREWOOD PROCESSING"	11 470	Pārējo koka izstrādājumu ražošana; korķa, salmu un pīto izstrādājumu ražošana
Vārves pagasts		
SIA "Miesnieks"	396 140	Gaļas un mājputnu gaļas produktu ražošana
SIA "AKMEŅKALNI"	234 120	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
SIA "Kurland Energy Systems"	94 660	Elektroierīču remonts
SIA "VTB-RUDENS"	93 270	Pārtikas produktu, dzērienu un tabakas nespecializēta vairumtirdzniecība
SIA "Kliediņi"	71 400	Piena lopkopība
Ziru pagasts		
SIA "BKB Pakalpojumi"	34 910	Cituroklasificēti individuālie pakalpojumi
IK "Fortūne"	11 120	Pārējā mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos
SIA "Kokkalēji"	8 460	Citu mēbeļu ražošana
SIA "ReKe"	6 080	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi
SIA "Ventlejas"	2 490	Izmitināšana viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās
Zlēku pagasts		
SIA "Visurīši"	44 010	Mežizstrāde
SIA "Kursa Agro"	17 020	Citu viengadīgo kultūru audzēšana
SIA "Ceļarāji"	8 810	Minerālmēsļu un slāpekļa savienojumu ražošana
SIA "KALIFS AB"	6 000	Mežizstrāde
SIA "Pinus Z"	4 620	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem

Kopumā redzams, ka katra pagasta pieci lielākie uzņēmumi pēc veiktajām iemaksām valsts kopbudžetā būtiski atšķiras – lielākais uzņēmums Ziru pagastā veicis 34 910 EUR lielas iemaksas, tikmēr Tārgales pagastā lielākais uzņēmums veicis 1,79 milj. EUR lielas iemaksas par IIN un VSAOI, un tai pat laikā katra no septiņu lielāko uzņēmumu veiktajām iemaksām pārsniedz 40 tūkst. EUR. (tabula 8)

Saskaņā ar pašvaldībai pieejamo informāciju, liela daļa no Tārgales pagasta uzņēmumos SIA "Kurekss", SIA "Venta 1" u.c. uzņēmumos strādājošiem ir Ventspils pilsētas iedzīvotāji, līdz ar to proporcionāli lielākā

daļa IIN iemaksu nonāk Ventspils pilsētas nevis novada pašvaldības budžetā, kas jāņem vērā, izvērtējot katra pagasta devumu novada budžeta veidošanā.

Ekonomiskās vides attīstības līmeņa atšķirības vērojamas katrā no pagastiem, kas redzams tabulā 9. Pēc kopējiem maksājumiem valsts kopbudžetā pa pagastiem 2018. gadā vislielākie bija Tārgales, Ugāles, Užavas, Vārves pagasti. Savukārt pēc uzņēmumu skaita, kuri veikuši IIN un VSAOI iemaksas, lielākie bija Tārgales, Vārves, Ugāles, Popes un Puzes pagasti. Pēc vidējā darbinieku skaita pa pagastiem, 2018. gadā lielākie bija Tārgales, Ugāles, Vārves, Popes pagasti. Saskaņā ar tabulas 9 informāciju, ekonomiski mazāk attīstītie ir Ziru, Usmas un Zlēku pagasti. (tabula 9)

Tabula 9. Ventspils novada pagasti pēc komersantu kopējiem maksājumiem valsts kopbudžetā 2018. gadā^{71, 72}

Nr. p.k.	Administratīvi teritoriālā vienība	Kopējie maksājumi valsts kopbudžetā (EUR)	t.sk., iedzīvotāju ienākuma nodoklis	t.sk., valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Vidējais darbinieku skaits, cilv.	Uzņēmumu skaits, kas veikuši IIN un VSAOI iemaksas
1.	Tārgales pagasts	2 525 150	1237950	1967870	434	66
2.	Ugāles pagasts	1 915 200	1025170	1731800	384	47
3.	Užavas pagasts	1 681 740	144930	194540	78	13
4.	Vārves pagasts	1 324 420	292350	640140	313	56
5.	Popes pagasts	696 260	117730	293040	152	24
6.	Puzes pagasts	290 800	79640	134910	79	23
7.	Ances pagasts	186 660	59120	160170	80	19
8.	Jūrkalnes pagasts	172 590	26380	80400	55	15
9.	Piltene un Piltenes pagasts	125 090	73730	132740	90	22
10.	Zlēku pagasts	93 970	34160	64050	54	16
11.	Usmas pagasts	78 070	14550	37900	32	12
12.	Ziru pagasts	32 450	8390	28710	26	10

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, 2017. gadā Ventspils novada uzņēmumos⁷³ kopējā saražotās produkcijas vērtība ir mērāma 148 milj. EUR, savukārt radītā pievienotā vērtība ir 53 milj. EUR.

Savukārt, analizējot uzņēmumu saražotās produkcijas vērtību un radīto pievienoto vērtību pagastu griezumā, redzams, ka Tārgales un Ugāles pagasti ir līderi. Saražotās produkcijas vērtība lielāka par 5 milj. EUR ir arī Vārves, Zlēku un Užavas pagastos. Lielākā radītā pievienotā vērtība ir Tārgales, Ugāles, Vārves, Ances un Užavas pagastos. Vismazākā ražošana ir Ziru, Jūrkalnes un Piltenes pagastos (un pilsētā). (Attēls 51)⁷⁴

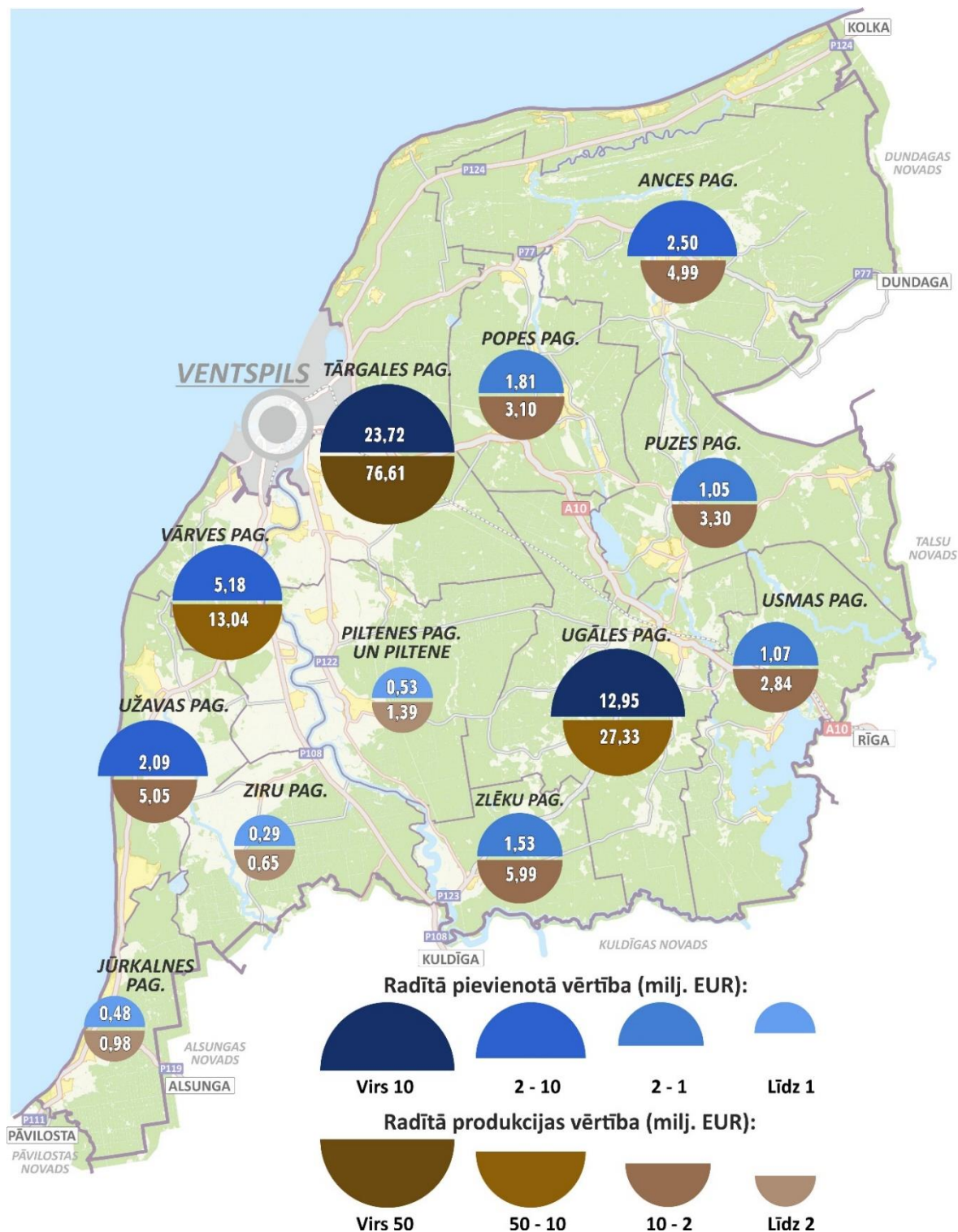
⁷¹ Dati tikai par SIA un IK (nav atspoguļota informācija par zemnieku un zvejnieku saimniecībām). Ņemti vērā uzņēmumi, kuriem ir izveidojies parāds, bet kuri veikuši IIN un VSAOI iemaksas 2018. gadā. Nav ņemti vērā uzņēmumi, kuri 2018.gadā nav veikuši IIN un VSAOI iemaksas.

⁷² BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

⁷³ Iznemot finanšu, apdrošināšanas darbības, valsts pārvaldi un aizsardzību, obligāto sociālo apdrošināšanu

⁷⁴ Latvijas Atvērto datu portāls, www.data.gov.lv

Vērtīgākās nozares pēc radītās produkcijas vērtības atspoguļotas tabulā 10. Redzams, ka zāģēšanas, ēvelēšanas un impregnēšanas nozarē 2017. gadā sarazota produkcija 62 milj. EUR vērtībā, savukārt darbībā radītā pievienotā vērtība bija 16 milj. EUR.⁷⁵

ATTĒLS 51. VIETĒJĀ DARBĪBAS VEIDA RADĪTĀ PRODUKCIJAS VĒRTĪBA UN PIEVIENOTĀ VĒRTĪBA VENTSPILS NOVADĀ 2017. GADĀ PA PAGASTIEM

⁷⁵ Latvijas Atvērto datu portāls, www.data.gov.lv

Tabula 10. Vietējā darbības veida radītā produkcijas vērtība un pievienotā vērtība Ventspils novadā 2017. gadā pēc nozarēm

Nr.pk.	Radītā produkcijas vērtība (EUR)	Radītā pievienotā vērtība (EUR)	Darbības nozare pēc NACE 2
1.	62 936 706,80	16 953 923,55	Zāģēšana, ēvelēšana, impregnēšana
2.	12 988 993,74	4 092 914,22	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem
3.	6 796 411,83	2 294 577,18	Ceļu un maģistrāļu būvniecība
4.	5 816 626,80	1 846 923,40	Namdaru un galdniecības izstrādājumu ražošana
5.	5 521 414,40	2 462 345,93	Mežkopība un citas mežsaimniecības nozares
6.	4 338 535,23	1 576 099,75	Mežizstrāde
7.	4 155 808,01	3 046 221,04	Degvielas, cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība
8.	3 517 774,30	2 159 460,84	Piena lopkopība
9.	3 202 790,39	1 400 054,24	Alus ražošana
10.	2 887 945,54	1 123 579,39	Zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana
11.	2 617 417,07	1 502 689,99	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
12.	1 847 994,05	879 845,47	Elektroinstalācijas ierīkošana
13.	1 760 482,85	350 313,52	Citu dzīvnieku audzēšana (t.sk., truši un citi kažokzvēri)
14.	1 504 340,84	484 847,72	Grants un smilts karjeru izstrāde
15.	1 383 983,40	472 209,87	Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu audzēšana
16.	1 184 308,07	407 689,71	Plastmasas būvelementu ražošana
17.	1 181 003,54	734 036,81	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
18.	1 129 743,33	486 685,16	Kūdras ieguve
19.	1 071 829,13	620 845,88	Atkritumu savākšana
20.	1 007 040,60	1 359 312,19	Elektroenerģijas ražošana
21.	986 602,20	57 470,35	Gaļas pārstrāde un konservēšana

Mežsaimniecība

Pēc Valsts meža dienesta datiem 2018. gadā meža zemes aizņēma 177 396,6 ha jeb 72 % no Ventspils novada administratīvās teritorijas. Lielākajā daļā pagastu teritoriju meža zemes dominē, vairāk kā 80% no pagasta teritorijas meža zemes aizņem Ances un Jūrkalnes pagastos, bet mazāk kā 50% meža zemes aizņem Piltenes pilsētā, Užavas un Vārves pagastos.

Ventspils novadā 2018. gadā, sakārtojot aktīvos uzņēmumus pēc nozares, vienas no populārākajām nozarēm ir mežkopība un citas mežsaimniecības darbības (17 uzņēmumi), mežizstrāde (15 uzņēmumi), zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana (8 uzņēmumi). Uzņēmums ar lielāko apgrozījumu novadā (58 milj. EUR) ir SIA "Kurekss", Tārgales pagastā, kas nodarbojas ar zāģēšanu, ēvelēšanu un impregnēšanu. Otrs lielākais uzņēmums novadā pēc apgrozījuma (18 milj. EUR) ir SIA "Niedrāji MR" Ugāles pagastā, kas nodarbojas ar mežizstrādi. Uzņēmumos ir lielākais nodarbināto skaits novadā.

Lauksaimniecība

2019. gada sākumā lauksaimniecībā izmantojamās zemes Ventspils novadā aizņēma 19,7% no novada kopējās teritorijas jeb 48 436 ha. No lauksaimniecības zemes 62,7% sastāda aramzeme, 19,02 % ganības, 17,5 % pļavas un 0,8% augļu dārzi.⁷⁶

Jau iepriekš minēts, ka lauksaimniecības nozare pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījuma pēc darbības veidiem Ventspils novadā ir visvairāk pārstāvētā – 35,32% jeb 291 uzņēmumu nodarbojas ar lauksaimniecību. Starp 20 novada lielākajiem uzņēmumiem pēc apgrozījuma seši darbojas ar lauksaimniecību saistītā nozarē - SIA "Akmeņkalni", SIA "Jāņlejas", Vārves pagasta zemnieku saimniecība "Stepnieki-II", SIA "Proud City Enterprises Latvia", Vārves pagasta zemnieku saimniecība "Strēļi" un SIA

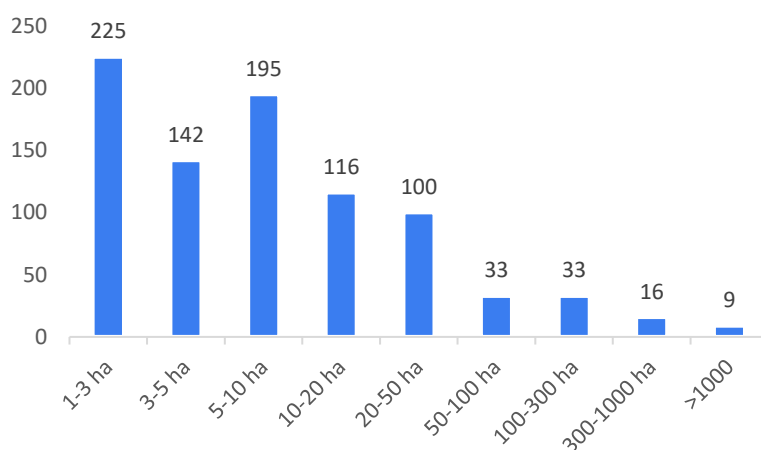
⁷⁶ Valsts zemes dienesta dati, zemes sadalījums zemes lietošanas veidos (mērvienība - hektāros). Dati uz 01.01.2019.

“Tārgalīte”. Lielāko lauksaimniecības komersantu apgrozījums 2018. gadā bija 700-2600 tūkst. EUR apmērā. (Attēls 50)⁷⁷

Kopumā vienotiem platību maksājumiem (turpmāk arī – VPM) un mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājumiem (turpmāk arī – MLS) 2018. gadā visā Ventpils novadā VPM un MLS pieteikti 33 534,82 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes, ko veikušas 869 saimniecības. MLS ir vienkāršots ikgadējs tiešais maksājums saimniecībai 500 EUR, kura ir vismaz 1 ha platībā un tas aizstāj VPM un citus maksājumus, kā arī tam var pieteikties fiziskas un juridiskas personas.

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta informāciju, novadā ir deviņas saimniecības, kuru VPM un MLS pieteiktās platības ir lielākas par 1000 hektāriem, savukārt 16 saimniecības ir 300-1000 ha lielas. Jāuzsver, ka šajā kontekstā kā saimniecība var tikt uztverta ne tikai juridiska persona, kas nodarbojas ar lauksaimniecību, bet arī fiziska persona, kura, piemēram, regulāri nopļauj piemājas pļavu un saņem par to VPM un MLS. Tā iemesla dēļ 65% no visām pieteiktajām saimniecībām ir platībā līdz 10 hektāriem. (Attēls 52)⁷⁸

Visvairāk VPM un MLS pieteiktās zemes ir Vārves pagastā – 7111,1 ha, aiz tā seko Tārgales pagasts ar 4552,02 ha. Vairāk nekā 1000 ha LIZ tiek apsaimniekotas arī Piltenes, Ances, Užavas, Ziru, Ugāles un Popes pagastos. Visvairāk saimniecību, kas pieteikušas VPM un MLS ir Vārves, Tārgales un Piltenes pagastos. (tabula 11)⁷⁹

ATTĒLS 52. PLATĪBU MAKSĀJUMIEM PIETEKTO SAIMNIECĪBU SKAITA SADALĪUMS PĒC PLATĪBAS 2018. GADĀ

Vārves un Ances pagastā platību maksājumiem pieteiktā platība pārsniedz lauksaimniecībā izmantojamo zemju (turpmāk arī – LIZ) kopējo platību, kas skaidrojams ar to, ka saimniecības veic darbību vairāk nekā viena pagasta teritorijā un atlase piesaistīta klienta faktiskajai adresei. (tabula 11)⁸⁰

Tāpat katrā pagastā aprēķināta saimniecības lieluma mediāna hektāros – piemēram, Vārves pagastā 50% no VPM un MLS pieteiktām saimniecībām ir mazākas par 4,01 ha un 50% saimniecību ir lielākas par 4,01 ha. Kopumā redzams, ka Ziru, Puzes un Ances pagastos ir vairāk lielāku saimniecību, nekā citos pagastos. (tabula 11)⁸¹

2019. gadā VPM saņemti 757 iesniegumi ar kopējo deklarēto platību 33 868 ha, savukārt MLS saņemti 96 iesniegumi ar kopējo deklarēto platību 204 ha.

⁷⁷ Lursoft statistika

⁷⁸ Lauku atbalsta dienests www.lad.gov.lv

⁷⁹ Lauku atbalsta dienests www.lad.gov.lv

⁸⁰ Lauku atbalsta dienests www.lad.gov.lv

⁸¹ Lauku atbalsta dienests www.lad.gov.lv

Tabula 11. Platību maksājumiem pieteiktās platības 2018.gadā pa pagastiem

Nr. p.k.	Administratīvi teritoriālā vienība	LIZ kopējā platība, ha (uz 01.01.2018.) ⁸²	Platību maksājumiem pieteiktā platība, ha	Saimniecību skaits, kas pieteikušās platību maksājumiem	Mediāna saimniecības lielums (ha)
1.	Vārves pagasts	6012,0	7111,1	123	4,01
2.	Tārgales pagasts	6332,6	4452,02	117	5,33
3.	Piltene un Piltenes pagasts	4636,2	3525,88	97	5,82
4.	Ances pagasts	3242,0	3517,26	70	10,27
5.	Užavas pagasts	5225,5	3340,11	60	6,11
6.	Ziru pagasts	3821,8	3023,61	53	13,99
7.	Ugāles pagasts	4066,2	2919,02	74	5,78
8.	Puzes pagasts	2943,8	2143,32	55	10,86
9.	Popes pagasts	2561,0	1748,65	59	5,85
10.	Zlēku pagasts	2002,3	782,38	58	7,39
11.	Usmas pagasts	1632,3	673,28	59	5,82
12.	Jūrkalnes pagasts	1241,8	219,18	44	5,14
	KOPĀ	43717,5	33455,81	869	6,15

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta informāciju par deklarētajām kultūraugu platībām 2019. gadā (uz 04.07.2019.), Ventspils novadā kopumā deklarēti 34 073 ha dažādu kultūraugu. Pēc platības dominē ziemas un vasaras kvieši 10 690 ha platībā, aiz tā sekojot ilggadīgiem zālājiem 10 025 ha platībā. Papuvē atstāti 449 ha zemju. Tāpat audzēti dažādi kultūraugi, no tiem lielākās platības aizņem:

- ◇ Ziemas kvieši – 6058 ha;
- ◇ Vasaras kvieši – 4632 ha;
- ◇ Aramzemē sētu stiebrzāļu vai lopbarības zālaugu maisījums – 4256 ha;
- ◇ Ziemas rapsis – 2312 ha;
- ◇ Vasaras mieži – 1561 ha;
- ◇ Auzas – 1488 ha;
- ◇ Vasaras rapsis – 547 ha;
- ◇ Kukurūza – 581 ha;
- ◇ Rudzi – 428 ha.⁸³

Pēc lauksaimniecības dzīvnieku skaita (dzīvnieku reģistra datiem), uz 2019. gada sākumu, Ventspils novadā dominē liellopi un cūkas. Novadā kopumā atradās 244 liellopu novietnes ar 9 428 dzīvniekiem un 30 cūku novietnes ar 7 171 dzīvniekiem. Visvairāk liellopus audzē Ances un Vārves pagastos. Bet lielākais cūku skaits novadā ir Vārves, Užavas un Popes pagastos. Vārves pagastā, kurā ir lielākais cūku skaits novadā, atrodas sešas cūku novietnes.

2019. gada maijā Ventspils novadā darbojas 42 bioloģiskie lauksaimnieki, no tiem 41 nodarbojas ar augkopību un 37 nodarbojas ar dzīvnieku izcelsmes produkcijas ražošanu. Visvairāk bioloģisko lauksaimnieku ir Ances pagastā – 9, aiz tā seko Vārves pagasts ar 6, Piltenes un Ugāles pagasti ar 5

⁸² Valsts Zemes dienests, www.vzd.gov.lv

⁸³ Lauku atbalsta dienests, statistika, www.lad.gov.lv

bioloģiskiem lauksaimniekiem katrā. Puzes, Ziru, Zlēku, Usmas pagastos katrā ir pa trim bioloģiskiem lauksaimniekiem. Saimniecībās tiek audzēti un ražoti dažādi produkti – aitas, liellopi, cūkas, brieži, kartupeļi, siens, medus, piens, zemenes, kvieši, piens, medus.⁸⁴

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta informāciju, par 2017. gada lietavās cietušajiem sējumiem un stādījumiem, Ventspils novadā kopumā saņemti 508 pieteikumi deklarējot 10 173,15 ha zemes kā cietušas, kopējai atbalsta summai sastādot 93 328,63 EUR. Visvairāk lietavās cietuši Vārves, Užavas, Piltenes, Ziru un Tārgales pagasti – katrā no tiem cietuši vairāk nekā 1000 ha sējumu un stādījumu. (tabula 12)⁸⁵

Tabula 12. Valsts atbalsts par 2017.gada lietavās cietušajiem sējumiem un stādījumiem Ventspils novadā pēc atbalsta summas

Nr. p.k.	Pagasts	Pieteikumu skaits	Atbalsttiesīgā platība, ha	Atbalsta summa, EUR
1.	Vārves pagasts	76	2827,67	25213,21
2.	Užavas pagasts	49	1569,93	13460,05
3.	Piltenes pagasts un Piltene	53	1356,23	12285,98
4.	Ziru pagasts	35	1143,11	10474,11
5.	Tārgales pagasts	70	1065,4	9244,27
6.	Ugāles pagasts	40	766,02	7246,21
7.	Ances pagasts	32	483,97	4179,64
8.	Puzes pagasts	23	288,52	3175,13
9.	Zlēku pagasts	38	281,02	2959,30
10.	Popes pagasts	36	238,33	2716,59
11.	Usmas pagasts	36	98,11	1351,08
12.	Jūrkalnes pagasts	20	54,84	1023,06

Ventspils novada lauksaimniekiem konsultācijas sniedz viens LLKC **lauku attīstības konsultants**, kura konsultācijas pieejamas Ventspilī.

Lauksaimniecības radītais piesārņojums ir viens no cēloņiem un riskiem virszemes ūdensobjektu kvalitātes uzlabošanas vajadzībai Ventspils novadā. Nesaimnieciska, nepārdomāta un intensīva lauksaimniecība atstāj nozīmīgu negatīvu ietekmi uz vidi kopumā, ne tikai uz virszemes un pazemes ūdeņiem, bet arī gaisa kvalitāti un bioloģisko daudzveidību. Lai gan novadā dominē meža zemes, tomēr arī lauksaimniecība ieņem nozīmīgu vietu novada ekonomiskajā darbībā. Ņemot vērā salīdzinoši augsto bioloģisko daudzveidību novadā, attīstot novadā lauksaimniecību, pēc iespējas būtu nepieciešams vairāk aktivizēt tādu saimniekošanu, kas atstātu pēc iespējas mazāku ietekmi uz vidi, t. sk. virszemes un pazemes ūdeņiem un veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu novadā. Svarīga ir esošo pļavu un ganību apsaimniekošana, t. sk. atbilstoša bioloģiski vērtīgo zālāju izmantošana, lai tās neaizaugtu ar krūmiem un tajās saglabātos vērtīgās un aizsargājamās sugas un sugu daudzveidība. Lauku atbalsta dienestā var pieteikties zemju īpašnieki, kuru īpašumos ir konstatēti bioloģiski vērtīgi zālāji, atbalsta maksājumu saņemšanai par pareizu zālāju apsaimniekošanu.

Meliorācija

Novadā ir 236 km regulētu valsts nozīmes ūdensnoteku. 36 935 ha lauksaimniecībā izmantojamo zemju Ventspils novadā ir meliorēti. Užavas polderis izveidots 20. gs. 60. gados, tā platība ir 3400 ha un tas aizņem pārpurvotās un līdzenās Užavas pļavas. Teritorijai nav sūkņu stacijas, ūdens regulēšana notiek aizverot un atverot maģistrālos grāvjus. Sistēma ir novecojusi un pilnvērtīgi nestrādā. Turpmāk nepieciešama polderu rekonstrukcijas izpēti un piegulošo teritoriju plūdu risku novērtējums. Upatu

⁸⁴ Lauksaimniecības datu centrs, statistika, www.ldc.gov.lv, 2019.g.oktobris

⁸⁵ Lauku atbalsta dienests www.lad.gov.lv

polderis atrodas Ugāles pagastā, tā kopējā platība 1,7 km². Polderī atrodas sūkņu stacija, kuras jauda 0,7 m³/s.⁸⁶

Visvairāk meliorētās zemes ir Užavas, Vārves, Tārgales un Piltenes pagastos - izteikti Ventas un Užavas upju tuvumā.⁸⁷

VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" 2014.-2020. gada plānošanas periodā investē Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalsta līdzekļus valsts un valsts nozīmes meliorācijas infrastruktūras pārbūvē un atjaunošanā. Valsts nozīmes ūdensnoteku sakārtošana veicina valsts ekonomikas vienmērīgu attīstību reģionos, rada priekšnosacījumus vienlīdzīgai konkurencei valstī lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas ražošanā, dodot iespēju cilvēkam nodarboties ar lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas ražošanu meliorētajās platībās.

Ventspils novadā laikā kopš 2011. gada īstenoti 9 valsts nozīmes ūdensnoteku atjaunošanas projekti, un trīs 2019. gadā vēl tiek īstenoti. (tabula 13)^{88, 89}

Tabula 13. 2011.-2019. gadā īstenotie valsts nozīmes ūdensnoteku atjaunošanas projekti

Nr.	Valsts nozīmes ūdensnotekas nosaukums, darbu veids	Pagastu teritorija	Apjoms (km)	Nodots ekspluatācijā / īstenošanas periods
1.	Vičaka, ŪSIK 3578, gultnes rekonstrukcija	Užavas	nav informācijas	2011
2.	Dižgrāvis, ŪSIK 358158, gultnes rekonstrukcija	Užavas, Ziru		2011
3.	Skalde, ŪSIK kods 36126, renovācija	Tārgales		2012
4.	Upatu valks, ŪSIK kods 372256, renovācija	Puzes		2015
5.	Vārves strauts, ŪSIK kods 36152, renovācija	Vārves		2015
6.	Bāliņa grāvis, ŪSIK kods 361332, renovācija	Vārves		2015
7.	Kroja, ŪSIK kods 36212:01, atjaunošana	Ugāles	4,25	2015-2016
8.	N-12, ŪSIK kods 358132:01, atjaunošana	Užavas, Ziru	7,21	2015-2016
9.	Standze, ŪSIK kods 3614:01, atjaunošana	Tārgales, Piltenes	11,26	2016-2019
10.	Platenes kanāls, ŪSIK kods 361222:01, atjaunošana	Tārgales	3,20	2017-pašlaik
11.	Kalējvalks, ŪSIK kods 372254:01, atjaunošana	Ances	3,42	2018-pašlaik
12.	Krēziņģe, ŪSIK kods 36168:01, atjaunošana	Ugāles	5,81	2018-pašlaik

Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecību, ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina attiecīgās zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji. Pašvaldība var piedalīties pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmas būvniecībā, ekspluatācijā un uzturēšanā. Koplietošanas meliorācijas sistēmu ekspluatē un uztur attiecīgās zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji.⁹⁰

⁸⁶ Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2016

⁸⁷ Meliorācijas kadastra informācijas sistēma, www.melioracija.lv

⁸⁸ VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi", <http://www.zmni.lv/elfla-projekti-2014-2020/>

⁸⁹ VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi", <http://www.zmni.lv/elfla-projekti-2007-2013/>

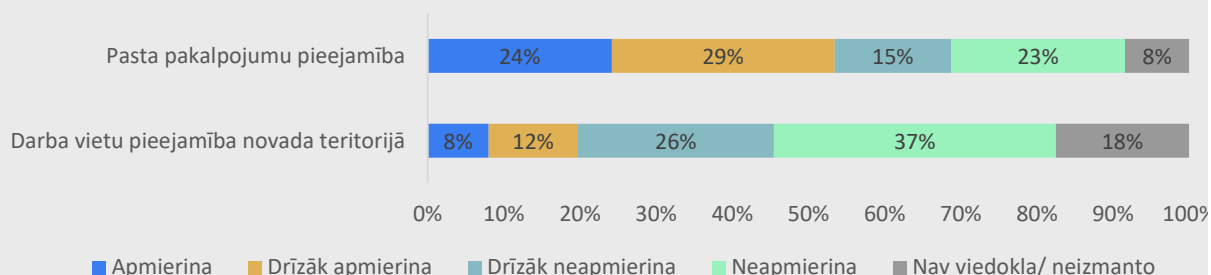
⁹⁰ VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi", <http://www.zmni.lv/meliorācijas-kadastrs/>

Pašvaldības meliorācijas sistēmu atjaunošanas nozīmīgumu uzsver vietējie uzņēmēji un lauksaimnieki, kuri viedokli pauduši aptaujās un sanāsmē. Nākošajā periodā nepieciešams izstrādāt konkrētu pašvaldības plānu un rīcības meliorācijas grāvju un sistēmu sakārtošanai.

Iedzīvotāju aptauja

Darba vietu pieejamība novada teritorijā neapmierina 37% aptaujāto, savukārt negatīvs viedoklis kopumā šajā jautājumā ir 63% aptaujāto. Pozitīvi noskaņoti ir 20%, un 18% nav viedoklis par darba vietām Ventspils novadā.

Pasta pakalpojumu pieejamība neapmierina 23% aptaujāto, kopumā negatīvs viedoklis ir 38% aptaujāto. Pozitīvi noskaņoti ir 53%, savukārt 8% nav viedokļa vai neizmanto pasta pakalpojumus novadā.

Steidzamākie darbi, kas pašvaldībai jāveic, lai atbalstītu uzņēmējdarbības, pakalpojumu attīstību:

- Atbalstīt jaunu darba vietu radīšanu (23 atbildes);
- Atbalstīt uzņēmējus (9 atbildes);
- Jauniešu nodarbinātības veicināšana (5 atbildes);
- Radīt vienlīdzīgus apstākļus visos novada pagastos (ir pagasti ar nodrošinātu infrastruktūru un pakalpojumiem, citos tas nav) (3 atbildes);
- Pašvaldības meliorācijas sistēmu pilnveide (2 atbildes);
- Veicināt veikala pakalpojumus nodrošināšanu Ancē.

Atvērtajā jautājumā, kur lūgts pamatot neapmierinātības iemeslus ar darba vietām un pasta pakalpojumiem, iedzīvotājus **neapmierina**:

- Neapmierina pasta nodaļu darba laiks, pakalpojumu pieejamība un atrašanās vieta (vietās, kur pasta nodaļa slēgta, jādodas uz citu pagastu), pasta pakalpojumi klātienē ir grūti pieejami strādājošiem cilvēkiem – Ziras, Ugāle, Usma, Pope, Piltene, Vārve, Tārgale, Puze (16 atbildes);
- Trūkst darba vietu - Ancē, Vārvē, Popē (5 atbildes);
- Nepieciešams lielāks atbalsts iedzīvotājiem, uzņēmējiem, lai paši spētu nodrošināt trūkstošos pakalpojumus.

Pakalpojumi vai iespējas, kas visvairāk pietrūkst Ventspils novadā, visbiežāk minētās atbildes attiecībā uz pakalpojumiem, ekonomisko vidi:

- Darba vietas ar konkurētspējīgu atalgojumu, nodarbinātības veicināšana (9 atbildes);
- Pasta pakalpojumi - Popes, Usmas, Puzes (6 atbildes);
- Aptieka – Popes, Užavas, Vārves pagastos (5 atbildes);
- Atbalsts uzņēmējiem (tai skaitā, telpas attīstībai) (3 atbildes);
- Vetārsta pakalpojumi (Ugāle, Piltene) (2 atbildes);
- Bankomāts – Popes pagastā (2 atbildes);
- Ēdināšanas pakalpojumi – Ugāle (2 atbildes);
- Avārijas dienests ārkārtas situācijas risināšanai (plīsis ūdensvads, kanalizācijas aizsērējumi) u.c., santehnika, elektriķa pakalpojumi) (Puzes pagasts) (2 atbildes);
- Zobārsts – Ugāle, Zlēkas (2 atbildes);
- Tūristu naktsmītnes;
- Juristu konsultācijas Ugāles pagastā (2 atbildes);
- Pieejams tirgus ar vietējo produkciju Ugālē;

- Aktivizēt licencēto makšķerēšanu publiskajos ūdeņos (konkrēts projekta ieteikums attiecībā uz Irbes, Rindas, Rīvas upi, arī par licenču tirgošanas pilnveidi).

Uzņēmēju aptauja

Vienlaikus ar Ventspils novada iedzīvotāju aptauju tika organizēta uzņēmēju aptauja, kuras mērķis bija noskaidrot Ventspils novada uzņēmēju domas par uzņēmējdarbības vidi novadā. Anketu aizpildīja 47 vietējie uzņēmēji. 68% aptaujāto uzņēmējdarbībā darbojas vairāk nekā 10 gadus.

36% respondentu darbojas lauksaimniecībā, aiz tā seko 14%, kas darbojas tūrisma nozarē (izmitināšana, ēdināšanas u.tml. pakalpojumi), u.c.

Gandrīz puse jeb 49% respondenti sava uzņēmuma **attīstības iespējas** Ventspils novadā vērtē kā vidējas, trešā daļa kā labas.

61% aptaujāto savu uzņēmējdarbību tuvāko trīs gadu laikā **plāno paplašināt**. 29% plāno uzņēmējdarbību saglabāt esošajā līmenī, bet divi uzņēmēji reorganizēt un divi likvidēt.

61% aptaujāto neplāno mainīt vai papildināt esošo uzņēmuma darbības nozari ar citu nozari, ceturtdaļa jeb 26% tikpat aptaujāto nav par to domājuši, savukārt seši plāno esošo darbību papildināt ar sekojošām nozarēm - elektroenerģijas ražošana, kultūrvēsturiskais mantojums, aktīvās atpūtas pakalpojumi, lauksaimniecības pakalpojuma sniegšana, ekoloģiskas darbības, putnkopība.

Atbildot uz jautājumu par uzņēmējiem aktuālām jomām, redzams, ka **ļoti aktuālas jomas** ir infrastruktūras pieejamība un kvalitāte, nodokļu politika, pašvaldības atbalsts uzņēmējiem, kvalificēta darba spēka trūkums. Papildus uzņēmēji uzsver, ka grants ceļu stāvoklis novadā ir slikts, tie ir nepietiekami greiderēti.

Savukārt kā **galvenās problēmas**, ar kurām uzņēmējiem visbiežāk nākas saskarties, vairākums aptaujāto ir identificējuši darbaspēka trūkumu, aiz tā sekojot nesamērīgam birokrātiskam slogam u.c.

Kā visbiežāk minētā **nepieciešamā infrastruktūra** aptaujāto uzņēmumu attīstībai novadā, kas nav pieejama vai ir sliktas kvalitātes, atzīmēta transporta infrastruktūra – kvalitatīvi autoceļi, pievadceļi, ielas, kas minēts 35 reizes. Aiz tā seko 14 atbildes attiecībā uz trūkstošām zemes platībām, 12 atbildes par telekomunikācijām un informācijas tehnoloģijām (interneta pieejamība un kvalitāte).

Darba grupas – Pašvaldības atbalsts uzņēmējiem

Kas labs, izdevies?

- Līdzfinansējums, projektu atbalsts;

Attiecībā uz **pašvaldības** domes un administrācijas **veicamajiem darbiem** uzņēmējdarbības attīstībai, sniegtas 36 atbildes, ka nepieciešams **nodrošināt regulāru uzņēmēju informēšanu par aktualitātēm** (projekti, finansējuma iespējas, cita veida atbalsts utt.). Aiz tā seko 35 atbildes par **atbalsta sniegšanu vietējiem ražotājiem un uzņēmējiem**. Tāpat 22 atbildēs minēts, ka nepieciešams rīkot **regulāras tikšanās** ar uzņēmējiem, un tikpat - organizēt apmācības vietējiem uzņēmējiem, u.c.

Papildus iepriekšminētajam 85% aptaujāto uzņēmēju **sagaida aktīvāku** pašvaldības administrācijas, domes darbu uzņēmējdarbības attīstības veicināšanā un atbalsta sniegšanā.

Attiecībā uz **pašvaldības atbalstu** uzņēmuma attīstībai un jaunu darbavietu izveidei 18 aptaujātie snieguši atbildes:

- Ceļa kvalitātes nodrošinājums, ceļa norāžu izvietošana (3 atbildes);
- Finansiāls atbalsts - palīdzība iekārtu iegādē, cita veida atbalsts (piem., īres maksas, algas, nodokļu utt.) (3 atbildes);
- Lauksaimniecībai pieejamas zemes – iespējas izvietot sludinājumus, informēt ar e-pastu palīdzību (2 atbildes);
- Sakārtota un apsaimniekota pamatinfrastruktūra (2 atbildes);
- Iesaiste un ieinteresētība lokālu jautājumu risināšanā (2 atbildes);
- U.c.

Kā **steidzamākos darbus** un problēmas citās jomās, kas jārisina pašvaldībai, seši aptaujātie minējuši, ka nepieciešams sakārtot pašvaldības ceļus un aktīvi pieprasīt valsts ceļu adekvātu uzturēšanu. Divi minējuši, ka nepieciešams pilnveidot pašvaldības darbu pagastu pārvaldēs. Nepieciešams vienota tūrisma koncepta izstrāde un ieviešana novadā, tai skaitā, attiecībā uz tūrisma informāciju un bukletiem u.c. atbildes.

Tāpat 16 aptaujāto snieguši ieteikumus, kas **veicinātu uzņēmēju un pašvaldības sadarbību**:

- Aktīvāka komunikācija ar uzņēmējiem – rīkot biežākas tikšanās, organizēt uzņēmēju un pašvaldības pasākumus, kur uzņēmēji varētu apmainīties ar viedokļiem un apzināt sev nepieciešamo atbalstu (5 atbildes);
- Pilnveidot pašvaldības attieksmi, sapratni, dialogu ar uzņēmēju (tai skaitā, attiecībā uz uzņēmējiem kā nodokļu maksātājiem un darba vietu radītājiem) (4 atbildes);
- U.c.

- Semināri par līdzfinansējuma iespējām;
- SAM 3.3.1. projektu atbalsts;
- Ceļu rekonstrukcija Lauku atbalsts programmas ietvaros;
- Pieejamas ikdienas konsultācijas (lauksaimniecībā, uzņēmējdarbībā, par LEADER projektiem, u.c.);
- Sadarbība ar Ventspils inkubatoru, LIAA Ventspils biznesa inkubatoru, Latvijas lauku konsultāciju centru;
- Pašvaldībā strādā uzņēmējdarbības speciālisti;
- "Tūrisms" – ir reklāma pašvaldības tīmekļa vietnē par pašvaldības tūrisma uzņēmējiem;
- Novadā daži skolēnu mācību uzņēmumi **(Tārgales pamatskolā, u.c.);**
- Brīvi pieejami dzīvokļi Ugālē, Zūrās.

Ko uzņēmēji sagaida no pašvaldības?

- Atbalsts sadarbībā ar valsts iestādēm – problēmu apzināšana, sanāksmju rīkošana, vēstuļu sagatavošana;
- Atbalsts vides problēmu risināšanā;
- Užavas upes tīrīšana;
- Aktīvāka atkritumu apsaimniekošana dabas teritorijās, takās;
- Meliorācija – konkrēts pašvaldības plāns un rīcības meliorācijas grāvju un sistēmu sakārtošanai;
- Elastīgus, aktuālus plānošanas dokumentus (Teritorijas plānojums);
- Infrastruktūra – sakārtoti ceļi;
- Infrastruktūra – iespēja pieslēgties optiskiem kabeļiem un izmantot internetu;
- Atbalsts atjaunojamo energoresursu izmantošanā;
- Apmācības, kursi.

Kas traucē, slikts?

- Nav mājražotāju kooperācija (piemērus skatīt citās pašvaldībās);
- Ārējie ekonomiskie faktori;
- "Tūrisms" – pašvaldības tūrisma uzņēmēji ne visai daļas ar informāciju no pašvaldības tīmekļa vietnes;
- Pastāv "mīti" par augstām prasībām uzņēmējdarbības veikšanas pārbaudēs (PVD, u.c.);
- Pašvaldībā nav mārketinga speciālists;
- Pietrūkst sistēmiska sadarbība ar Ventspils brīvostu un pilsētu par investoru ienākšanu novadā.

Kas jāmaina, kā?

- Iespēja attīstīt kopēju mājražotāju kooperāciju, piemēram, kā Kuldīgā;
- Veidot kopēju sadarbību mājražotājiem ar tūrisma nozares pārstāvjiem (piemēram, maršruti, tūrisma pakalpojumi);
- Atbalstīt un motivēt mazos un jaunos uzņēmējus;
- Veicināt mājražotāju darbības uzsākšanu, popularizēšanu;
- Novada infrastruktūras sakārtošana, lai piesaistītu potenciālos uzņēmējus, kuri radītu jaunas darba vietas;
- Atbalstīt sociālo uzņēmējdarbību - arī biroja telpu pieejamība;
- Sagatavot informatīvus materiālus, uzlimes, lai mazinātu "mītus" par uzņēmēju pārbaudēm no institūciju puses;
- Konsultēt uzņēmējus projektu sagatavošanā;
- Nepieciešamas kvalitatīvas publikācijas par uzņēmējdarbības vidi, iespējām;
- Nepieciešams izveidot datu bāzi, sarakstu par pieejamo objektu (ēkas, būves, zeme) pieejamību un nomu uzņēmējdarbības vajadzībām;
- Uzņēmējus uzrunāt caur video (citādā formātā sazināties, uzrunāt uzņēmējus);
- Attīstīt attālinātā darba iespējas novadā (kvalitatīvs IT nodrošinājums, dzīves vides apstākļi, mājokļi);
- Attīstīt viedos ciemus, koprades telpas;
- Jāattīsta informāciju un komunikāciju tehnoloģijas;
- Pozicionēt novadu kā labvēlīgu dzīvesvietu;
- Sagatavot informatīvu materiālu par jautājumiem, par ko uzņēmēji var vērsties pie pašvaldības;
- Rīkot regulāras uzņēmēju sanāksmes kopā ar uzņēmējiem;
- Rīkot kopīgas ekskursijas uzņēmējiem savstarpējai iepazīšanai, pieredzes apmaiņai;
- Vajag sistemātisku sadarbību ar Ventspils pilsētas pašvaldību;
- Veicināt skolēnu mācību uzņēmumu veidošanos;
- Veidot "ceļa kartes" ar informāciju par definētu pašvaldības atbalstu;
- Turpināt rīkot projektu ideju konkursu jaunajiem uzņēmējiem, piešķirot finansējumu realizācijai (SOLIS).

5.4. TŪRISMS

Ventspils novada atrašanās vieta, tuvums jūrai, kultūrvēsturiskās, dabas vērtības, iedzīvotāju tradīcijas un ikdienas saimniekošana veido pievilcīgu tūrisma vidi un daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu. Kopējais krasta līnijas garums gar Baltijas jūru Ventspils novada pašvaldībā ir 91,9 km, no kuriem liela daļa ir cilvēku neskarti.

Tūrisma informācija

Par tūrisma jomas koordināciju Ventspils novadā atbildīgs pašvaldības administrācijas Attīstības nodaļas uzņēmējdarbības atbalsta konsultants.

Ventspils novada pašvaldība īsteno sadarbību ar Ventspils Tūrisma informācijas centru, kura tīmekļa vietnē www.visitventspils.lv pieejama dažāda veida tūrisma informācija:

- ◇ apskates objekti un atpūta;
- ◇ izmitināšanas, ēdināšanas iespējas;
- ◇ makšķerēšanas, ūdenstūrisma iespējas;
- ◇ kultūras pasākumi Ventspils novadā (ikmēneša pasākumu plāns);
- ◇ u.c.

ATTĒLS 53. VENTSPILS NOVADA TŪRISMA LOGO

Tāpat tūrisma informācija tiek atspoguļota Ventspils Tūrisma avīzē, kas iznāk trīsreiz gadā un tiek izplatīta lielākajos Latvijas, Lietuvas un Igaunijas preses izdevumos.

Tūrisma informācija pieejama latviešu, angļu, krievu, lietuviešu, vācu, igauņu, franču, ķīniešu valodās. Ventspils novada pašvaldības tīmekļa vietnē atsevišķi netiek izvietota tūrisma informācija, tomēr katrā no pagastu pārvalžu lapām (piemēram, www.usma.ventspilsnovads.lv) ir Tūrisma informācijas sadaļa, kurā pieejama informācija:

- ◇ kultūrvēstures un dabas objekti, aktīvā atpūta;
- ◇ kafejnīcas un krodziņi, lauku labumi;
- ◇ naktsmītnes;
- ◇ velotūrisms;
- ◇ kājāmgājējiem;
- ◇ ūdenstūrisms.

Tikai Jūrkalnes pagastam ir atsevišķa tīmekļa vietne tūrisma informācijas izplatīšanai – www.jurkalnesstavkrasts.lv.

Novadā nav sava tūrisma informācijas punkta, bet tūrisma informācija ir pieejama pagastu pārvaldēs, bibliotēkās informatīvo bukletu veidā. 2016. gadā izdots Ventspils novada tūrisma informācijas buklets apkopojot informāciju par katrā pagastā pieejamiem galvenajiem apskates objektiem, lauku labumiem, naktsmītnēm un kafejnīcām. Līdz ar bukleta izveidi, radīts Ventspils novada tūrisma logo, kas tiek izmantots dažādos materiālos. (Attēls 53)

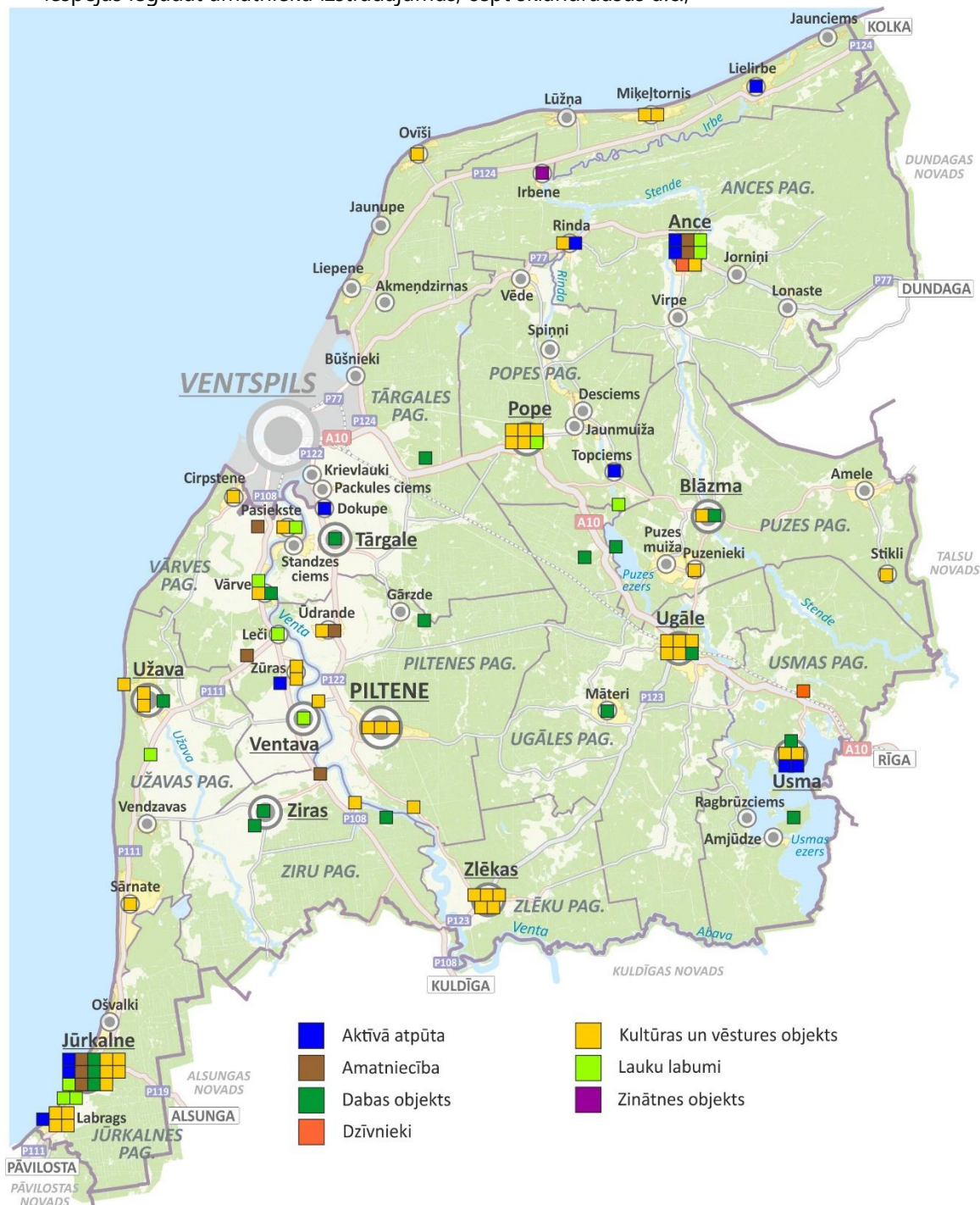
Sadarbībā ar Kurzemes tūrisma asociāciju (www.kurzeme.lv) tiek izplatīta tūrisma informācija par Ventspils novadu – Kurzemes kartes sešās valodās, materiāli par akciju "Apcēlo Kurzemi!", Kurzemes tēla brošūra. Tāpat tiek ņemta dalība un izplatīta informācija starptautiskās izstādēs.

Tūrisma apskates objekti, aktīvā atpūta

Tūrisma apskates objekti attēloti Attēls 54. Kā ievērojamākie **apskates objekti** novada pagastos ir:

- ◇ Ventspils Starptautiskais radioastronomijas centrs atrodas Ances pagastā, bijušajā Krievijas armijas pilsētīnā, vēl joprojām darbojas divi paraboliskie **radioteleskopi** (viens no tiem lielākais Ziemeļeiropā);

- ◇ **Jūrkalnes stāvkrasts** Jūrkalnes pagastā ir 20 m augsts, un tā ir viena no skaistākajām vietām Baltijas jūras piekrastē. 2019. gada oktobrī ASV raidsabiedrība CNN ierindojuši Jūrkalnes stāvkrastu starp 20 skaistākajām dabas teritorijām Eiropā;
- ◇ **Piltenes pilsdrupas** atrodas Piltenes pilsētā – no 13.-14. gs. celtās pils saglabājušies pamati un torņa fragmenti;
- ◇ **Ances muiža**, kas būvēta 18. gs. un atjaunota, tajā darbojas rokdarbnieku kopa “Paukers” – iespējas iegādāt amatnieku izstrādājumus, cept sklandraušus u.c.;

ATTĒLS 54. TŪRISMA APSKATES, ATPŪTAS VIETAS UN OBJEKTI

- ◇ **Popes muižas** ansamblis Popes pagastā – 17. gs. Eiropas nozīmes baroka arhitektūras piemineklis. Ēkā atrodas Popes pamatskola, citās kompleksa ēkās darbojas biedrība “Popes muiža”, pakāpeniski veicot sakopšanas, atjaunošanas darbus un organizējot kultūras pasākumus;

- ◇ **Bākas** - Ovišu bāka un Miķeļbāka Tārgales pagastā, Užavas bāka Užavas pagastā;
- ◇ **Grīžu Velna beņķis** Tārgales pagastā, uz robežas ar Popes pagastu jeb netālu no autoceļa A10 "Ventspils-Rīga", kas ir viens no skaistākajiem un lielākajiem Latvijas dižakmeņiem milzu krēsla formā;
- ◇ Ugāles luterāņu **baznīca** ar vienām no senākajām nepārbūvētajām ērgelēm Eiropā un Ugāles **ērgelbūves darbnīca**;
- ◇ Zlēku luterāņu **baznīca**, būvēta 1645.gadā, greznā interjera dēļ agrāk dēvēta par Zlēku katedrāli.
- ◇ Lībiešu ciemi – Oviši, Lūžņa, Miķeltornis;
- ◇ Suitu kultūrtelpa – UNESCO pasaules kultūras mantojums – Jūrkalnes pagasts, Alsungas novads, Gudenieku pagasts;
- ◇ Moricsalas dabas **rezervāts** Usmas pagastā;
- ◇ Dabas takas – Rīvas loki, gar Usmas ezeru, Vasenieku purva laipa, u.c.
- ◇ Baltijas jūras piekraste, Ventas upe un citas upes, ezeri, purvi.⁹¹

Tūrisma asociācijas Lauku ceļotājs "**Latviskā mantojuma zīme**" piešķirta:

- ◇ z/s "Bērziņi" Jūrkalnes pagastā par tradicionālo amata prasmi – maizes cepšana;
- ◇ lauku mājai "Lūķi" Jūrkalnes pagastā par tradicionālās lauku vides saglabāšanu;
- ◇ z/s "Bitnieki" Vārves pagastā par biškopības prasmju daudzinašanu;
- ◇ rokdarbnieku kopai "Paukers" Ances pagastā. Apmeklētāji var apskatīt izstrādājumus, mācīties rokdarbus, cept sklandraušus un paši gatavot tēju maisījumus, apskatīt Ances muižu.

Ventspils novadam ir bagātīga kultūrvidē, kura tiek saglabāta un attīstīta arī mūsdienās. Tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem ir iespēja apmeklēt muzejus, dabas objektus, amatnieku darbnīcas un kulinārā tūrisma objektus. Liela nozīme novada tūrisma attīstībā ir **kultūrvēsturiskajam mantojumam** - Jūrkalnes suitu kultūrtelpai un Ziemeļkurzemes lībiešiem. Tradīcijas tiek saglabātas ikdienas darbos piemāju saimniecībās, amatiermākslas kolektīvos, piedaloties kultūras pasākumos un atzīmējot gadskārtu svētkus. Ventspils novadā ir saglabājies **militārais mantojums**, kas ir attīstāms un potenciāli izmantojams tūrismā.⁹²

Savukārt, Popes muižas ēku komplekss ir viens no retajiem muižas apbūves piemēriem – valsts nozīmes vēstures un arhitektūras piemineklis, kas aizvien atrodas sabiedrības īpašumā jeb ir piederošs Ventspils novada pašvaldībai. Tieši šo kā vienu no unikalitātēm un vērtībām atzīst arī Nacionālā kultūras Mantojuma pārvalde

Ventspils novada tūrisma objekti ietverti vairākos valsts mēroga **tūrisma maršrutos** – Zaļais Ziemeļkurzemes loks, Kurzemes militārais loks, Apceļo Latvijas pilis un muižas u.c.

Tāpat pieejamas dažādas **aktīvās atpūtas iespējas**:

- ◇ 7 laivošanas maršruti;
- ◇ velomaršruti - EuroVelo 10 „Apkārt Baltijas jūrai, EuroVelo 13 „Dzelzs priekšgars”, Ventas upes velomaršruts 561, Ventspils – Piltene – Zlēkas – Ventava – Zūras – Vārve – Ventspils, Apkārt Usmas ezeram 559, Usma – Amjūdze – Āpciemis – Usma u.c.;
- ◇ kājāmgājēju maršruts "Jūrtaka";
- ◇ Ances pagastā tiek rīkoti laivu braucieni pa Irbi, Stendi, Rindu, Lonasti, Enguri, izbraucieni pa dabas lieguma „Ances purvi un meži” ceļiem, kas ved arī pa bijušajiem tanku ceļiem, kā arī loku šaušanu trasē.
- ◇ Jūrkalnes pagastā var doties zvejā kopā ar vietējiem zvejniekiem, atpūsties Centra pludmalē vai kādā no viesu namiem uzspēlēt volejbolu un makšķerēt;
- ◇ Popes, Tārgales un Vārves pagastos tiek piedāvātas izjādes ar zirgiem;

⁹¹ Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2016

⁹² Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2016

- ◇ Ugāles pagastā darbojas velo un moto triāla trase, kas piemērota dažāda mēroga sacensību organizēšanai;
- ◇ Usmas pagasta Usmas ezerā ir iespēja burāt un izbraukt ar jahtu, darbojas Usmas jahtklubs „Birzes”. Apkārt Usmas ezeram ved velomaršruts;
- ◇ Jūrkalnē atrodas mototrasi, kurā tiek rīkotas motokrosa sacensības;
- ◇ Licencētā makšķerēšana Puzes un Usmas ezeros. (Attēls 55)

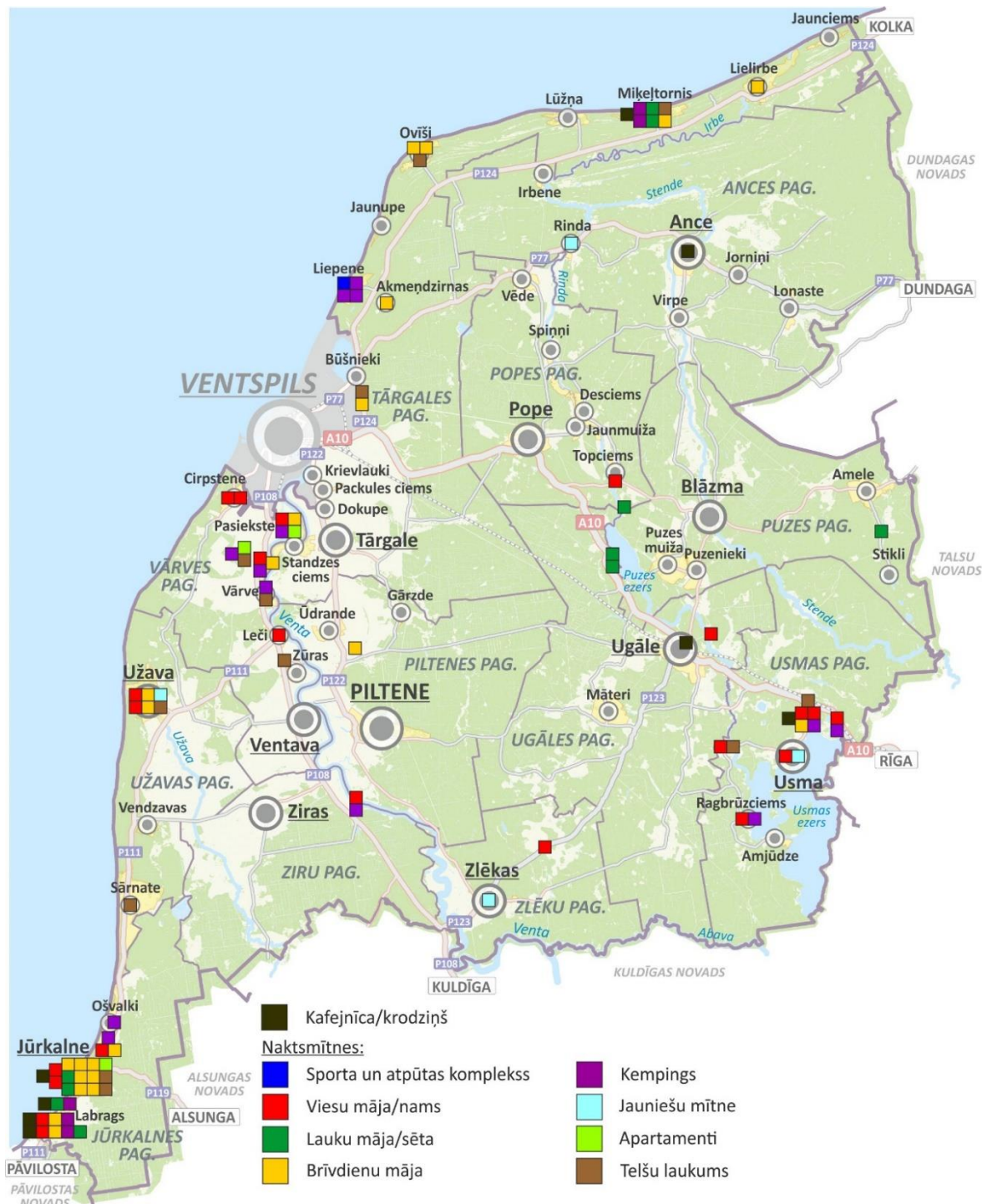

ATTĒLS 55. VELOMARŠRUTI, KĀJĀMGĀJĒJU UN LAIVOŠANAS MARŠRUTI

Naktsmitnes un ēdināšana

Ventspils novadā 2019. gadā tūristiem pieejamas ap 90 dažāda veida naktsmitnes – viesu mājas, brīvdienu mājas, lauku mājas, jauniešu mītnes, telšu laukumi, kempingi, apartamenti, sporta un atpūtas komplekss.

Tūrisma naksmītnes un infrastruktūra galvenokārt koncentrējas ap Usmas ezeru un Baltijas jūras pieguļošajās teritorijās. Atsevišķos pagastos infrastruktūra ir attīstītāka un piedāvājums plašāks (Jūrkalnes, Usmas, Tārgales, Vārves), bet tūristiem pieejamas naksmītnes ir visos novada pagastos. Skaitliski visvairāk naksmītnes atrodas Jūrkalnes pagastā – ap 30, tāpat Jūrkalnes pagastā ir arī visvairāk ēdināšanas iespēju – četras kafējnīcas, krodziņi. Naksmītnes un ēdināšanas iespējas Ventspils novadā atspoguļotas Attēls 56.

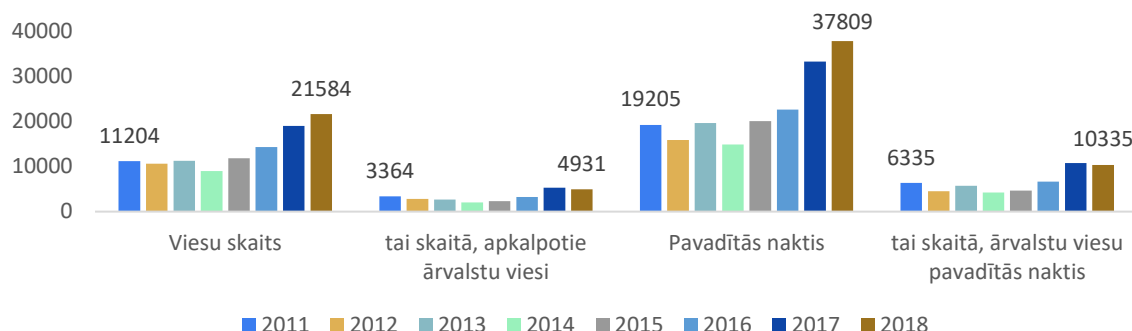

ATTĒLS 56. NAKSMĪTNES UN ĒDINĀŠANAS IESPĒJAS

Biedrība "Lauku ceļotājs" piešķirusi "Zaļo sertifikātu" divām naksmītnēm novadā – brīvdienu mājai "Piza" Tārgales pagastā un viesu mājai "Usma" Usmas pagastā. "Zaļais Sertifikāts" ir vides kvalitātes zīme

lauku tūrisma saimniecībām, kurās ievēro „zaļās” saimniekošanas principus, saudzējot resursus, veidojot videi un vietējai kopienai draudzīgu tūrisma piedāvājumu.

Laikā kopš 2011. gada novērojams Ventspils novada naktsmītnēs izmitināto tūristu skaita pieaugums. 2018. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, viesu skaits un pavadīto nakšu skaits ir gandrīz divas reizes lielāks. 2011. gadā 30% no viesiem ir ārvalstnieki, savukārt 2018. gadā mazāk jeb - 22%. (Attēls 57)⁹³

ATTĒLS 57. VENTSPILS NOVADĀ NAKŠŅOJUŠO TŪRISTU SKAITS UN PAVADĪTO NAKŠU SKAITS LAIKĀ NO 2011.-2018.GADAM

Tabulā 14 redzams tūristu mītnu un tajās apkalpoto viesu skaita salīdzinājums Ventspils novadā un Ventspils pilsētā 2018. gadā. Pēc CSP datiem, Ventspils novadā 2018. gadā ir 20 tūristu mītnes ar kopumā 532 gultasvietām. Ventspils pilsētā ir par 36% lielāks gultasvietu skaits nekā novadā. Ventspils pilsētā nakšņojušo viesu skaits ir divas reizes lielāks un pavadīto nakšu skaits ir vairāk nekā trīs lielāks nekā Ventspils novadā, kas skaidrojams ar vairāk naktsmītnēm un papildus tūrisma piedāvājumu. Tomēr būtiska atšķirība vērojama ārvalstnieku skaita tūristu mītnēs īpatsvarā – 2018. gadā Ventspils pilsētā 50% no visiem nakšņojušiem tūristiem ir ārvalstnieku, tikmēr Ventspils novadā – tikai 22%. Tas norāda uz potenciālu mērķauditorijas virzienu paplašināšanā novada tūristu naktsmītnēs.⁹⁴

Tabula 14. Tūristu mītnu un viesu skaits Ventspils novadā un Ventspilī 2018. gadā

	Ventspils novads	Ventspils
Mītnu skaits, gada beigās	20	27
Gultasvietu skaits, gada beigās	532	1456
Numuru skaits, gada beigās	146	629
Viesu skaits	21584	48451
tai skaitā, apkalpotie ārvalstu viesi	4931	24374
Pavadītās nakts	37809	128826
tai skaitā, ārvalstu viesu pavadītās nakts	10335	53232

Tūrisma attīstība

Kopumā vietējās pašvaldības mērķis ir veidot savu teritoriju ne tikai par tūrisma galamērķi, bet arī pievilcīgu vietu investoram un vietējam uzņēmējam, jo tūrisma pakalpojumu attīstība motivē radīt citus jaunus pakalpojumus.

Tūrisma un rekreācijas attīstībai Ventspils novadā ir augsts potenciāls, kuru nosaka jau esošā tūrisma infrastruktūra un pieejamie tūrisma un rekreācijas objekti.

Tūrisma attīstības galvenie **virzītājspēki** Ventspils novadā ir tūrisma uzņēmēji, pašvaldība, un arvien lielāku lomu ieņem arī nevalstiskā sektora pārstāvji, piemēram, rokdarbnieki Ances muižā, biedrība “Popes muiža”, kas organizē dažādus kultūras pasākumus Popē un piesaista apmeklētājus no citiem pagastiem un novadiem. Laba sadarbība vērojama starp Jūrkalnes pagasta pārvaldi un vietējiem

⁹³ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

⁹⁴ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

uzņēmējiem, iedzīvotājiem pasākumu rīkošanā – Tūrisma sezonas atklāšana, Ābolu balle, Zivju diena, festivāls jūras makšķerēšanā no krasta u.c. Pašvaldības loma tūrisma jomas attīstībā ir ļoti nozīmīga – tūrisma informācijas sagatavošana un izplatīšana, tūrisma infrastruktūras un objektu attīstība, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstība, sadarbības veicināšana starp tūrisma uzņēmējiem un pašvaldības iestādēm, struktūrvienībām, u.c. Tāpat atzīmējama arī sadarbība starp Ventspils novadu un nevalstiskajām organizācijām dažādu kultūrtūrisma pasākumu rīkošanā Ances pagastā un Popes pagastā, tai skaitā, nu jau par ikgadēju tradīciju kļuvušā festivāla "VĀRTI" norisē. Turklāt Popē 2019. gadā atklāta rekonstruētā Popes brīvdabas estrādes skatītāju zona, kas rada nākotnes potenciālu sadarbību paplašināt, kā arī potenciālu tūrisma uzņēmumu attīstībai apkārtnē.

Tūrisma piedāvājums Ventspils novadā ir visai plašs, tāpat tas tendēts uz dažādām mērķa grupām un ar pašvaldības atbalstu tiek organizētas dažāda veida aktivitātes un pasākumi. Lai sekmētu Ventspils novada tūrisma attīstības jomas plānošanu, ieteicams diferencēt esošo piedāvājumu pa nozīmīgākajām jomām, kas ir – kultūrvēstures, dabas, aktīvās atpūtas (velo, kājāmgājēju, ūdens) u.c. tūrisms.

Galvenais izaicinājums tūrisma Ventspils novadā ir **sezonalitāte**, kā dēļ lielāko daļu no gada netiek efektīvi izmantota izveidotā infrastruktūra un pakalpojumi. Latvijā ir vērojama izteikta sezonalitāte tūrisma nozarē - noslogojuma palielināšanās sākas aprīlī, vislielākais noslogojums tiek sasniegts vasaras mēnešos (jūlijs, augusts - ap 60%), savukārt ziemas mēnešos pieprasījums pēc naktsmītņu pakalpojumiem kritas (novembris, decembris - zem 30%)⁹⁵.

Kā viens no risinājumiem ir veidot nišas pakalpojumus, kas balstīti Latvijas dabas vērtībās, pirts un dziedniecības tradīcijās, veidojot pakalpojumus, kuriem nav sasaiste ar laika apstākļiem un sezonalitāti (pirts, SPA procedūras, piedzīvojumi mežā un tml.). Tādejādi, papildinot izmitināšanas pakalpojumus, tiktu palielināts pieprasījums pēc tiem arī tā dēvētajā klusajā sezonā.

Sadarbībā ar Ventspils Tūrisma informācijas centru 2014. gadā tika sagatavoti četri **novada gidi**, kā arī laikā no 2014.-2017. gadam organizēti 11 bezmaksas **semināri** tūrisma uzņēmējiem.

Laikā kopš 2011. gada pašvaldība īstenojusi vairākus projektus, kas veicinājuši tūrisma jomas attīstību Ventspils novadā:

- ◇ „Ūdens tūrisma kā dabas un aktīva tūrisma komponentes attīstība Latvijā un Igaunijā”(„Development of water tourism as nature and active tourism component in Latvia and Estonia/River ways”), kā rezultātā izveidots buklets, uzstādīti informācijas stendi, iztīrīta Engures upe, Rīvas upe, ierīkotas atpūtas vietas (Puze, Ugāle, Usma, Ance, Jūrkalne, Tārgale);
- ◇ “Dabas tūrisms visiem. UniGreen” - Usmas pagastā pie Usmas ezera no priežu dēļiem izbūvēta 300 metru gara dabas taka;
- ◇ Mazo etnisko kultūrtelpu attīstība un popularizēšana kā tūrisma galamērķis - UNESCO tūrisms" - Projekta ietvaros notiek suitu un lībiešu kultūrtelpā esošo tūrisma uzņēmēju apmācības Latvijā un Igaunijā, uzstādīts vides objekts "Burinieku gadsimts" Miķeļtornī un 2 interaktīvie stendi - Jūrkalnē un Miķeļtornī;
- ◇ “Makšķerēšanas tūrisma attīstība. RETROUT” - zivju ceļa izbūve Rīvas upē pie bijušās papes fabrikas izveidotā aizsprosta (2020. gadā notiek īstenošana);
- ◇ Ziemeļkurzemes kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšana, eksponēšana un tūrisma piedāvājuma attīstība (SAM 5.5.1):
 - Ventīņu-lībiešu gājēju un velosipēdu ceļa izbūve Tārgales pagastā (pie Būšnieku ezera);
 - Gājēju tilta pāri Irbes upi pārbūve (2020. gadā notiek īstenošana);
 - Jūrkalnes dabas un atpūtas parka infrastruktūras izveide un pilnveidošana – jeb Vējrturu nama izveide (2020. gadā notiek īstenošana).

⁹⁵ Ekonomikas ministrija, www.em.gov.lv

Tāpat izceļami arī vairāki citi projekti, kas īstenoti publiskās ārtelpas attīstībā un tā rezultātā arī attīstīts tūrisma potenciāls – laivu piestātņu labiekārtošana Engures upē, "Vētru muzeja" ierīkošana Jūrkalnē, Ances muižas atjaunošanas darbi, Lībiešu zvejnieku sētas izveide Tārgalē, atkritumu konteineru izvietošana piekrastē, atpūtas vietu pie publiskajiem ūdeņiem labiekārtošana, zivju resursu papildināšana, u.c.

Ar vietējās rīcības grupas "Ziemeļkurzemes Biznesa asociācija" piešķirto līdzfinansējumu LEADER programmas ietvaros (EJZF un ELFLA finansējums) uzsākti un īstenoti vairāki komersantu projekti tūrisma jomas attīstībā (tabula 15).

Tabula 15. Komersantu īstenotie projekti tūrisma attīstības jomā LEADER programmas ietvaros 2011.-2019. gadā

Pagasts	Projekta iesniedzējs	Projekta nosaukums	Attiecinā- mās izmaksas	Piešķirtais publiskais finansējums
Ances pagasts	Biedrība "Dabai laba tūrisma biedrība"	Loka šaušanas mērķu iegāde	3 732,50	3 359,25
Jūrkalnes pagasts	SIA "Jūrmeži"	Atpūtas kompleksa Meža apartamenti - SPA izveide Jūrkalnes pagasta Arājos	100 000,00	50 000,00
Jūrkalnes pagasts	SIA "Jūrmeži"	Pakalpojumu dažādošana MEŽA APARTAMENTI & SPA Jūrkalnes pagasta "Arājos"	5 480,00	3 836,00
Jūrkalnes pagasts	SIA "Jūrmeži"	Galvenās procedūru ēkas būvniecība "Meža SPA & apartments" Jūrkalnes pagasta "Arājos"	100 000,00	50 000,00
Jūrkalnes pagasts	SIA "GP Trading"	Makšķerēšanas tūrisma attīstība Ventspils novadā	49 968,00	34 977,00
Usmas pagasts	SIA "RV elektro"	Elektrisko velosipēdu iegāde iznomāšanas pakalpojuma uzsākšanai un attīstībai atpūtas un tūrisma vajadzībām	39 185,00	27 429,00
Usmas pagasts	Harina Brūklene	Ģimeņu aktīvās atpūtas kompleksa piedāvājuma Morica dārgumi izveide.	34 832,47	24 382,73
Vārves pagasts	SIA "MS AVLO"	Pasiekstes vējdzirnavu vēsturiskā tūrisma attīstīšana	99 576,19	49 788,09

Tūrisma ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu un dabas vērtībām ir duāla. Bagātīgais kultūrvēsturiskais mantojums un dabas daudzveidība ir priekšnosacījumi arī turpmākai tūrisma nozares attīstībai novadā. Tūristu skaita pieplūdums novadā var sekmēt objektu un teritoriju sakopšanu un attīstību, bet palielinoties tūristu plūsmai, svarīgi ir uzturēt esošo infrastruktūru un attīstīt to arī turpmāk tā, lai apmeklētāji atstātu pēc iespējas mazāku negatīvo slodzi uz vidi. Vietās, kur tūristu skaita būtisks pieaugums var ietekmēt kultūrvēsturiskos objektus vai dabas vērtības, novirzīt tūristu plūsmas ar atbilstošas infrastruktūras izveidi.

Kā potenciāli ietekmējamākās un jutīgākās teritorijas novadā ir jūras piekraste, kurā atrodas gan kultūrvēsturiski objekti (bākas, vēsturiskie zvejnieku ciemi), gan dabas vērtības (dabas liegumi, Jūrkalnes stāvkrasts, jūras piekraste, pludmales u. c.). Lai saudzētu jau dabiski jutīgo jūras piekrasti, svarīgi ir veidot atbilstošu, saudzīgu infrastruktūru un novirzīt apmeklētāju plūsmas uz mazāk jutīgām teritorijām. Nākošajā periodā nepieciešams izstrādāt visaptverošu Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošanas plānu Ventspils novada teritorijā, ņemot vērā jau esošos plānošanas dokumentus un izstrādājot antropogēno slodzi mazinošus risinājumus krasta kāpu aizsargjoslu aizsardzībai.

Iedzīvotāju aptauja

Iedzīvotāji pauda viedokli, ka nepieciešama aktīvāka kultūras dzīve Jūrkalnē aktīvajā tūrisma sezonā (festivāli u.c.), un nepieciešams specializēts tūrisma un novadpētniecības centrs.

Atsevišķa darba grupa par tūrisma nozari netika organizēta, vairākās no citām dalībnieki pieminēja ar tūrisma saistītos faktorus, kas apkopoti šeit:

Kādu sadarbību vēlamies?

- Kopīgu tūrisma objektu, maršrutu izstrāde;
- Kopīgu tūrisma maršrutu plānošana ar Ventspils u.c. tuvējo Kurzemes novadu TIC;
- Veidot kopēju sadarbību mājražotājiem ar tūrisma nozares pārstāvjiem (piemēram, maršruti, tūrisma pakalpojumi).

Kas jāmaina, kā?

- Kultūrtūrisma popularizēšana, piesaistot esošos amatiermākslas kolektīvus, popularizēt novada vēsturi;
- Attīstīt zaļo tūrisma;
- Izbūvēt tiltu vai pārceltuvi pār Ventu posmā Ventava-Leči – izveidot piekļuves iespējas pārceluvei – kā tūrisma objekts;
- Uztādīt informācijas standus ar publisko bezvadu internetu, uzturēt kārtībā, aktualizēt informāciju;
- Apmācīt dabas tūrisma gidus;
- Izveidot dabas tūrisma maršrutu karti un piedāvājumu;
- Aktīvi salikt tūrisma objektus, muzeju, takas Google Maps kartē;
- Uzbūvēt Popes kalnā skatu torni;
- Apkopojums un informatīvs materiāls (digitāli un drukātā veidā) par dabas tūrisma maršrutiem Ventspils novadā;
- Pludmales labiekārtojuma elementu uzstādīšana (soli, pārgājērbšanās kabīnes, tualetes, atkritumu urnas).

6. SATIKSME UN INFRASTRUKTŪRA

6.1. MOBILITĀTE UN TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam noteiktas pamatnostādnes transporta infrastruktūras attīstībai novadā. Stratēģijā noteikti prioritāri attīstāmi (rekonstruējami) autoceļi, kuriem ir būtiska nozīme atsevišķu novada apdzīvoto vietu sasniedzamībā, novada prioritāro nozaru – mežsaimniecības, tūrisma un lauksaimniecības attīstībā. Teicama Rīgas, Ventspils pilsētas, tuvāko reģionālas nozīmes attīstības centru - Talsu, Kuldīgas un novada attīstības centru sasniedzamība ir svarīgākais priekšnosacījums daudzpusīgu funkcionālo saikņu attīstībai un stiprināšanai.⁹⁶

Ilgspējīgas attīstības stratēģija atbalsta tilta būvniecību un satiksmes uzlabošanu starp novada apdzīvotajām vietām Ventas abos krastos, perspektīvā plānojot tiltu pār Ventu pie Vārves vai Zūrām, kas savienotu autoceļus P108 *Ventspils – Kuldīga – Saldus* un P122 *Ventspils – Piltene*.⁹⁷

Sasniedzamības nodrošināšanā nozīmīgu lomu ieņem ne tikai valsts īpašumā esošā autotransporta infrastruktūra, bet arī pašvaldības ceļi un ielas, kuri rekonstruējami un uzlabojama seguma kvalitāte.

Mobilitāte

Mūsdienīga transporta sistēma ir viens no pamatelementiem kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai un ekonomiskās darbības attīstībai. Novada teritorijā jāpilnveido transporta sistēmas efektivitāte un sniegto pakalpojumu kvalitāte, nodrošinot iedzīvotājiem, uzņēmējiem un novada viesiem ērtas satiksmes iespējas un kvalitatīvus transporta pakalpojumus.⁹⁸

Nemot vērā būtisko atlidzības atšķirību starp reģioniem, lai mazinātu emigrāciju no tiem, būtiski ir rast risinājumu ikdienas mobilitātei. Reģionālās attīstības pamatnostādņu 2021.-2027. gadam projektā, noteikts, ka nepieciešams rast risinājumu, lai katra reģiona lielāko pilsētu no Rīgas (respektīvi, Ventspili) varētu sasniegt 90 minūtēs.⁹⁹

Nemot vērā plašo novada teritoriju, galvaspilsētas Rīgas sasniedzamība no apdzīvotām vietām atšķiras, kopumā ceļā pavadājamam laikam ar automašīnu variējot no 2h maršrutā Ugāle-Rīga (attālums 150 km) līdz 2h 40 min, lai nokļūtu no Užavas uz Rīgu (attālums 200 km), konkrēti:

- ◇ Tārgale – Rīga ~185 km jeb (2h 20 min);
- ◇ Ugāle – Rīga ~150 km jeb (2 h);
- ◇ Piltene – Rīga ~190 km jeb (2h 30 min);
- ◇ Užava – Rīga ~200 km jeb (2h 40 min);
- ◇ Jūrkalne – Rīga ~190 km (2h 30 min);
- ◇ Ance – Rīga ~170 km jeb (2h 20 min). (Attēls 58)

Mobilitātes iespējas skatāmas mikro un makro līmenī, sākot ar ērtu kājāmgājēju un velo braucēju pārvietošanos apdzīvoto vietu iekšienē un pievārtē, un beidzot ar starptautisku sasniedzamību. Droša satiksmes infrastruktūra un vides pieejamība ir pastāvīgi pilnveidojama nākošajā periodā.

Galvenais sabiedriskā transporta veids, nodrošinot pasažieru pārvadājumus, ir vietējie un reģionālie **autobusi**.

Ar uzņēmuma SIA "Stena Line" **prāmi** no Ventspils iespējams nokļūt 8,5 h laikā uz Zviedrijas pilsētu Nīnashammu, kas atrodas ~60 km attālumā no galvaspilsētas Stokholmas. Pēdējo gadu laikā reisu skaits ir ievērojami palielināts – prāmis kursē divas reizes dienā abos virzienos, kas ir skatāms kontekstā ar aizvien plašāku un regulārāku darba spēka migrāciju Zviedrijas virzienā. Darba tirgus un uzņēmumu

⁹⁶ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

⁹⁷ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

⁹⁸ Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

⁹⁹ <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40477211>

attīstības iespējas ekonomiski daudz attīstītākajā Zviedrijā ir nozīmīgas, pateicoties tieši regulārai prāmju satiksmei.

Attālumi (km) starp lielākajām apdzīvotajām vietām Ventspils novadā un tuvākajām pilsētām / novadu centriem (*maps.google.com dati*)

Apdzīvotās vietas	Piltene	Ance	Blāzma	Stikli	Jūrkalne	Pope	Tārgale	Ugāle	Usma	Užava	Vārve	Ventava	Zūras	Zīras	Zlēkas	Ventspils	Rīga	Dundaga	Talsi	Kuldīga	Alsunga	Pāvilosta	Liepāja	
Piltene		53	38	64	53	33	14	27	38	46	33	36	40	36	18	24	172	76	64	39	41	73	123	
Ance	53		19	36	85	20	39	31	44	60	46	56	53	64	53	38	171	23	55	76	92	104	154	
Blāzma	38	19		18	75	16	33	15	29	58	45	54	52	57	38	36	163	30	46	60	62	95	153	
Stikli	64	36	18		101	34	50	20	20	76	62	64	68	63	44	53	154	25	40	66	68	101	153	
Jūrkalne	53	85	75	101		70	59	61	72	27	39	37	39	28	39	49	187	101	97	40	13	20	70	
Pope	33	20	16	34	70		19	20	33	45	31	41	38	50	42	22	167	46	59	65	70	89	139	
Tārgale	14	39	33	50	59	19		36	50	37	21	30	28	39	31	11	184	63	76	52	54	78	128	
Ugāle	27	31	15	20	61	20	36		13	62	48	44	48	43	24	39	148	42	40	46	48	81	133	
Usma	38	44	29	20	72	33	50	13		65	59	50	54	50	28	53	142	55	34	53	54	87	137	
Užava	46	60	58	76	27	45	37	62	65		14	16	15	17	37	23	200	83	96	52	33	46	96	
Vārve	33	46	45	62	39	31	21	48	59	14		10	8	18	31	11	194	70	87	47	46	58	108	
Ventava	36	56	54	64	37	41	30	44	50	16	10		5	10	22	20	185	80	81	38	34	60	110	
Zūras	40	53	52	68	39	38	28	48	54	15	8	5		13	26	17	189	77	85	41	41	58	108	
Zīras	36	64	57	63	28	50	39	43	50	17	18	10	13		21	28	185	84	80	37	25	47	97	
Zlēkas	18	53	38	44	39	42	31	24	28	37	31	22	26	21		41	169	64	61	24	26	59	109	
Ventspils	24	38	36	53	49	22	11	39	53	23	11	20	17	28	41									
Rīga	172	171	163	154	187	167	184	148	142	200	194	185	189	185	169									
Dundaga	76	23	30	25	101	46	63	42	55	83	70	80	77	84	64									
Talsi	64	55	46	40	97	59	76	40	34	96	87	81	85	80	61									
Kuldīga	39	76	60	66	40	65	52	46	53	52	47	38	41	37	24									
Alsunga	41	92	62	68	13	70	54	48	54	33	46	34	41	25	26									
Pāvilosta	73	104	95	101	20	89	78	81	87	46	58	60	58	47	59									
Liepāja	123	154	153	153	70	139	128	133	137	96	108	110	108	97	109									

ATTĒLS 58. ATTĀLUMI STARP LIELĀKAJĀM NOVADA UN APKĀRTĒJĀM APDZĪVOTĀM VIETĀM

Esošā dzelzceļa infrastruktūra tiek izmantota kravu pārvadājumiem. Ņemot vērā, ka **dzelzceļš** nacionālā līmenī Sabiedriskā transporta koncepcijas 2021.–2030. gadam ietvaros ir noteikts kā sabiedriskā transporta mugurkauls, pasažieru pārvadājumiem maršrutā Ventspils-Rīga ir saskatāmas potenciālas attīstības iespējas.¹⁰⁰ Attīstāmas esošās dzelzceļa stacijas, novada teritorijā – Ventspils-2, Elkšķene, Puze, Ugāle, Usma, - lai tās piemērotu pasažieru pārvadājumiem.

Ventspils pilsētā atrodas arī **lidosta**, kas ikdienā nenodrošina pasažieru pārvadājumus, bet nākotnē skatāma kā potenciāla attīstības iespēja un resurss arī novadam.

Elektromobilitāte

Elektromobilitāte ir viena no transporta jomas sastāvdaļām, un ilgtermiņā tā pilnībā ietilps transporta jomas politikā. Tā sevī ietver elektrotransportlīdzekļu (videi draudzīgi transportlīdzekļi, kas pamatā tiek darbināti ar elektromotoru) segmentu un to uzlādes infrastruktūru, kā rezultātā tiek samazināts siltumnīcas efekts u.c.¹⁰¹

2018. gada vidū Latvijā darbu uzsācis elektromobiļu ātrās uzlādes staciju tīkls ar vairāk kā 70 stacijām, ko uztur VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija". Viena stacija ierīkota Ugālē, arī Ventspils pilsētā iespējams

¹⁰⁰ <https://lvportals.lv/skaidrojumi/304932-sabiedriskā-transporta-koncepcija-2021-2030-gadam-2019>

¹⁰¹ <https://likumi.lv/doc.php?id=265261>

uzlādēt elektromobili. Virzienā uz Rīgu pieejamas stacijas Talsos, Tukumā un Jūrmalā autoceļa A10 Rīga-Ventspils malā, sniedzot pietiekamu uzlādes staciju nodrošinājumu, lai nokļūtu uz un no galvaspilsētas.

Attīstoties elektromobilitātei, pašvaldībai sadarbībā ar uzlādes staciju tīkla uzturētāju apkopojama informācija par nepieciešamās infrastruktūras attīstību novada teritorijā jāveic datu ievākšana un apkopošana par tās popularitāti, ikdienas uzlādes vietām, vēlamajām uzlādes vietām, uzlādes biežumiem un to ilgumiem.

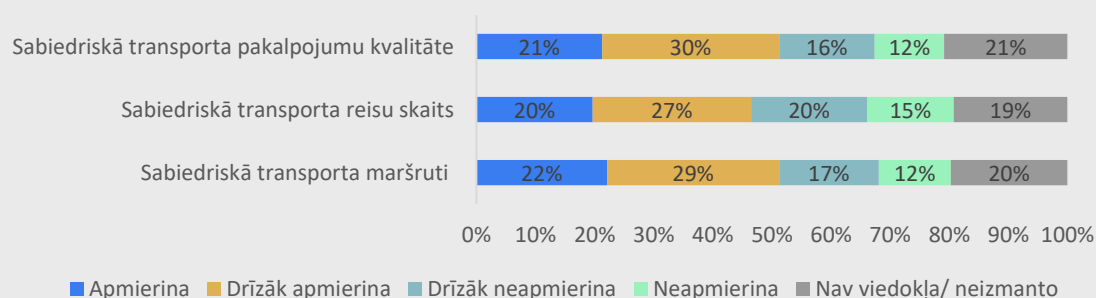
Sabiedriskais transports

Mūsdienīgam un kvalitatīvam sabiedriskajam transportam jānodrošina novada iedzīvotāji ar iespēju īsākā laikā sasniegt dzīves vietu, darbavietu, pakalpojumus, tai skaitā tuvākos, lielākos pakalpojumu centrus.¹⁰²

Pasažieru pārvadājumus novadā veic vairāki uzņēmumi – SIA “Sabiedriskais autobuss”, PSIA “Ventspils reiss”, A/S “Nordeka”, A/S “Liepājas autobusu parks”. Būtisks atspāids mobilitātes nodrošināšanā novada iedzīvotājiem ir reģionālās nozīmes maršruti – Ventspils-Rīga, Ventspils-Liepāja Ventspils-Kuldīga, sniedzot iespējas biežāk izmantot šos reišus arī ikdienas mobilitātē. Novadā ir vairāk kā 70 sabiedriskā transporta pieturvietas. (Attēls 59)

Atsevišķu pagastu ciemos autobuss kursē reti, līdz ar to iedzīvotājiem ir grūtāk saņemt vajadzīgos pakalpojumus. Mobilitātes trūkums ir viens no faktoriem, kas veicina dzīves vietas maiņu no tālākām lauku teritorijām uz pilsētu un piepilsētu pagastiem.

Iedzīvotāju aptauja

Aptaujas dalībniekiem atsevišķā jautājumā tika lūgts pamatot savu viedokli attiecībā uz to pakalpojumu/jomu pieejamību un kvalitāti, kas respondentus neapmierina. Attiecībā uz sabiedrisko transportu pausts šāds viedoklis:

- Nepietiekams sabiedriskā transporta nodrošinājums – reisu biežums un atbilstošs laiks (Usma-Ventspils, Ance-Ventspils, u.c.) (2 atbildes);
- Neapmierina sabiedriskais transports uz/no Ances (2 atbildes);
- Neapmierina sabiedriskais transports uz/no Puzes pagasta;
- Neapmierina sabiedriskā transporta reisu skaits posmā Ventspils-Kolka;
- Nav pieejams pasažieru vilciens Rīga-Ventspils, Jelgava-Ventspils;
- Neapmierina sabiedriskais transports uz/no Ventspils-Vārves pagasts pēc plkst. 18:00.
- Neapmierina autobusa reisa ilgums Ventspils-Usma plkst.17:10 – nelietderīgas pieturas Popes ciemos, kas nesamērīgi paildzina reisu.

Iedzīvotājiem visvairāk **trūkst** šajā jomā:

- Sabiedriskais transports (Piltene-Rīga, Vārves pagasts-Ventspils, Jūrkalne-Ventspils, Ziras-Ventspils, Ugāle-Zlēkas, iespējas tikt uz kultūras pasākumiem Ventspilī, reisi brīvdienās, mēnešbiļetes) (14 atbildes) (viena no visbiežāk minētajām).

Steidzamākie pašvaldības darbi šajā jomā:

- Sabiedriskā transporta pieejamības un reisu skaita pilnveide (5 atbildes).

¹⁰² Ventspils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”, 2014

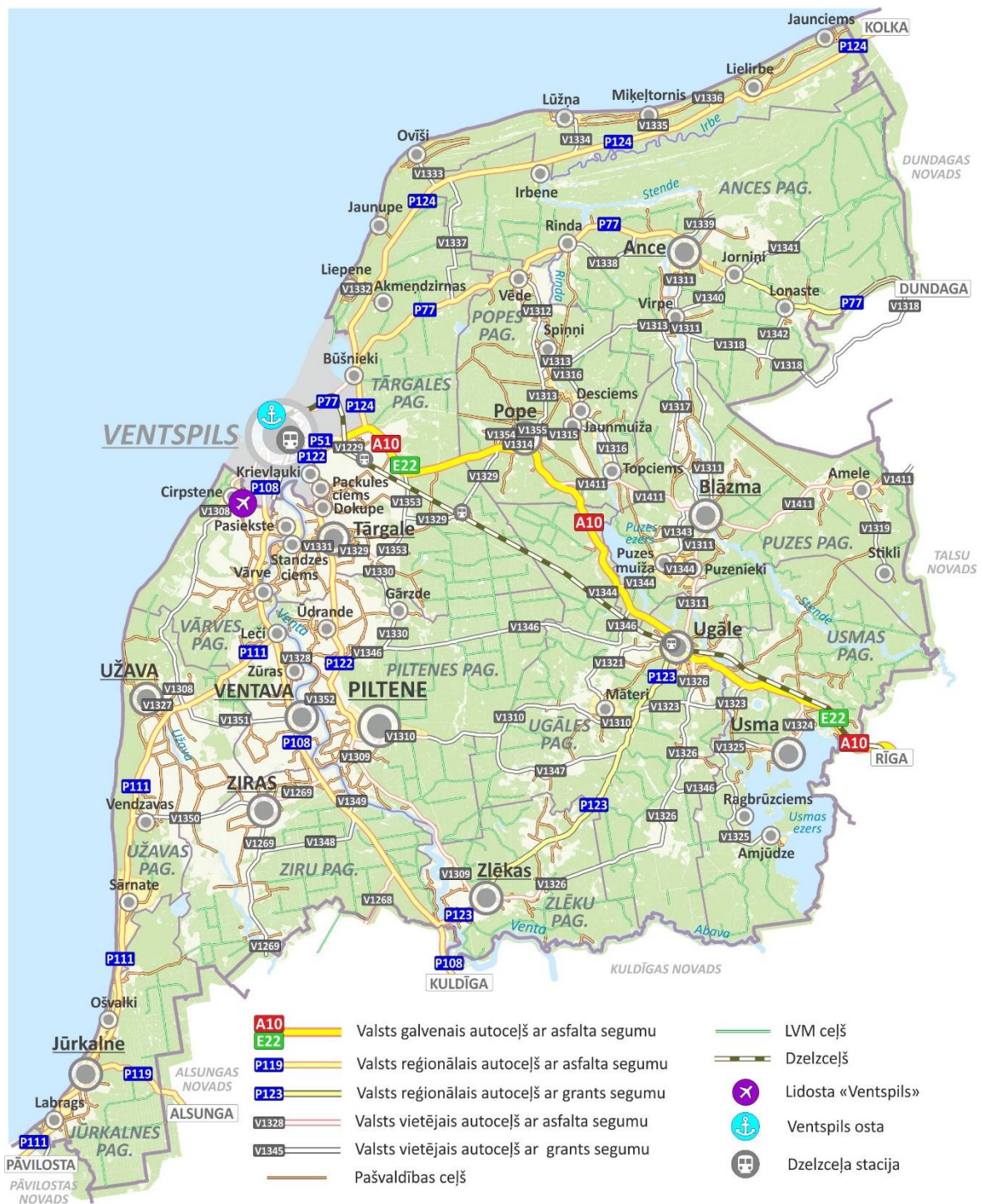

ATTĒLS 59. SABIEDRISKĀ TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Autoceļi

Novada teritoriju šķērso, vai tajā atrodas:

- ◇ Viens valsts galvenais autoceļš:
 - A10 Rīga - Ventspils (E22);
- ◇ Astoņi valsts reģionālie autoceļi:
 - P51 Ventspils pievedceļš;
 - P77 Ventspils – Dundaga;
 - P108 Ventspils (Leči) – Grobiņa;
 - P119 Kuldīga – Alsunga – Jūrkalne;
 - P122 Ventspils – Piltene;
 - P123 Zlēkas-Ugāle;
 - P124 Ventspils-Kolka;
- ◇ 50 valsts vietējie autoceļi;
- ◇ 30 valsts nozīmes tilti. (Attēls 60)

ATTĒLS 60. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA VENTSPILS NOVADĀ

Kopējais valsts autoceļu garums Ventspils novadā ir 676 km, no kuriem 332 km jeb 49% ir ar melno segumu. Pašvaldības autoceļu kopējais garums ir 838 km, no kuriem tikai 6% ir ar melno segumu. Būtiski labāka situācija ir attiecībā uz pašvaldībai piederošām ielām, kuru kopējais garums ir 16 km, un no kuriem 6 km jeb 40% ir ar melno segumu. (Attēls 61)

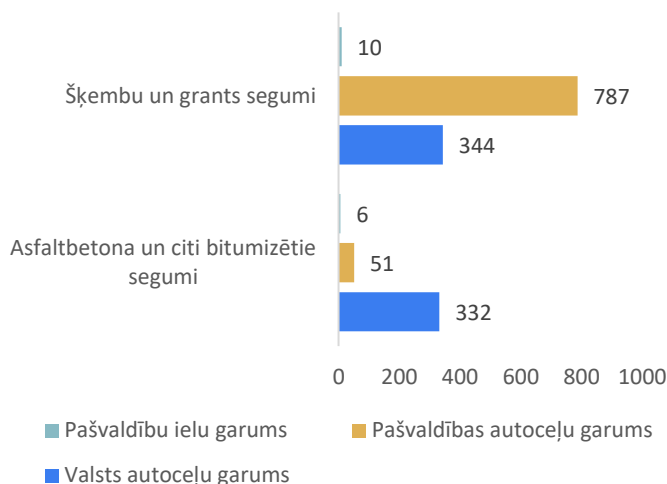
Vairāk nekā puse autoceļu novadā ir ar šķembu vai grants segumu, kas rada gaisa piesārņojumu ar putekļiem, īpaši sausajā periodā palielinās putekļu daudzums lokālās teritorijās.

Lielāko daļu pašvaldības izdevumu ceļu un ielu finansēšanai no 2013. gadam līdz 2017. gadam sastāda uzturēšanas izdevumi. Uzturēšanas izdevumi uz vienu kilometru ir ar svārstīgu tendenci, tiem 2017. gadā nokritoties līdz 347 EUR/km, kas skaidrojams ar lielākiem izdevumiem investīcijām 2017. gadā.

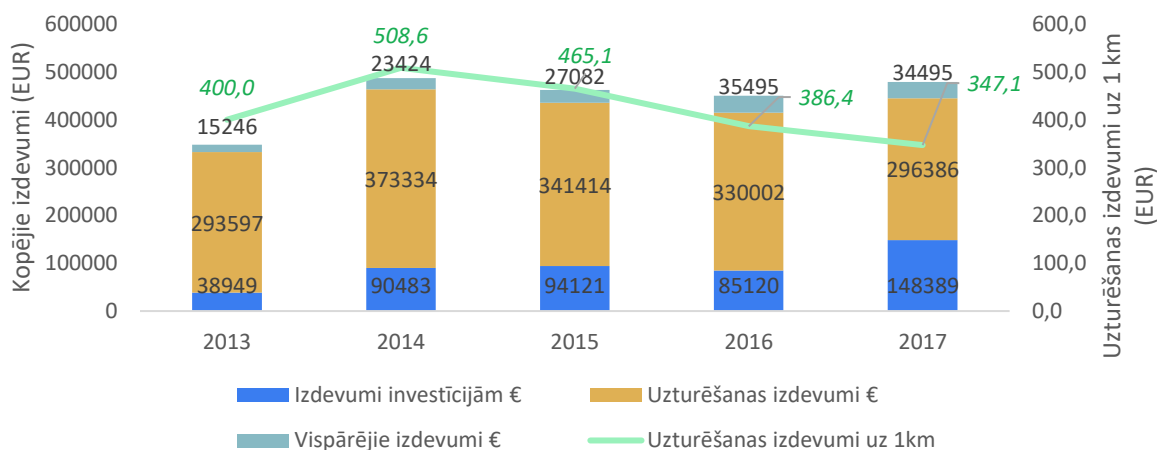
Pašvaldība no sava budžeta pēdējo gadu laikā vidēji iegulda 90 tūkst. EUR gadā autoceļu atjaunošanai.

Mērķdotācija no valsts pašvaldības ielu un ceļu uzturēšanai samazinājusies – 2013. gadā piešķirti 487 tūkst. EUR, savukārt 2017. gadā – 332 tūkst. EUR.¹⁰³ (Attēls 63)

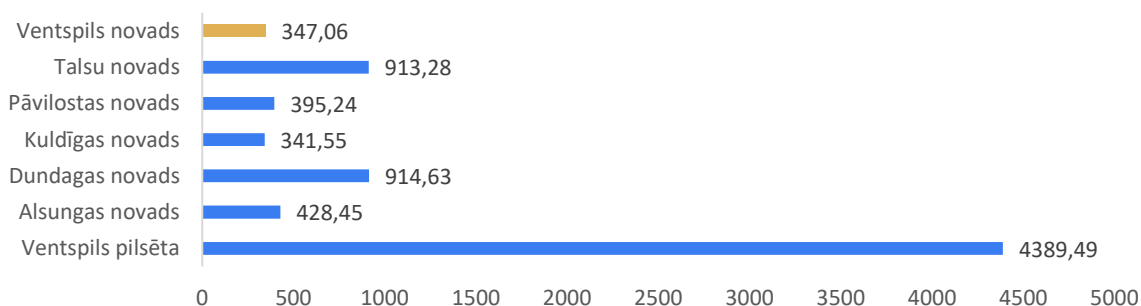
Salīdzinot pašvaldības ceļu un ielu uzturēšanas izdevumus uz vienu kilometru ar apkārtējām pašvaldībām 2017. gadā, Ventpils novadā ir otrie vismazākie uzturēšanas izdevumi, kas saistīts ar kopējo pieejamo budžetu un arī pašvaldības ceļu un ielu garumu. Salīdzinājumam, Kuldīgas novadā pašvaldības ceļu un ielu garums ir 925 km, Talsu novadā 955 km, Alsungas novadā 122 km u.c. (Attēls 63)¹⁰⁴

ATTĒLS 61. VALSTS UN PAŠVALDĪBAS AUTOCEĻU GARUMS

ATTĒLS 62. PAŠVALDĪBAS CEĻU UN IELU FINANSĒŠANAS LĪDZEKĻU IZMANTOŠANA (EUR)

ATTĒLS 63. AR VENTPILS NOVADU ROBEŽOJOŠO PAŠVALDĪBU UZTURĒŠANAS IZDEVUMI PAŠVALDĪBAS CEĻIEM UN IELĀM UZ 1 KM 2017. GADĀ (EUR)

Pēdējo gadu laikā pašvaldība īstenojusi vairākus nozīmīgus projektus autoceļu infrastruktūras atjaunošanā, piesaistot finansējumu no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem.

¹⁰³ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

¹⁰⁴ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

Pašvaldības attīstības un kopīgo savstarpējo saišu stiprināšanai būtu nepieciešama tilta izbūve pāri Ventai. Tā būtu iespēja, šķērsot Ventas upi, nebraucot līdz Ventspils pilsētai, un tiktu savienots novads.

Neskatoties uz uzturēšanā ieguldītajiem līdzekļiem, kā arī īstenotajiem investīciju projektiem, 2019. gadā veiktajā iedzīvotāju aptaujā, visvairāk neapmierināto ir tieši saistībā ar transporta infrastruktūru, lūdzot pašvaldību steidzami to uzlabot.

Veloinfrastruktūra

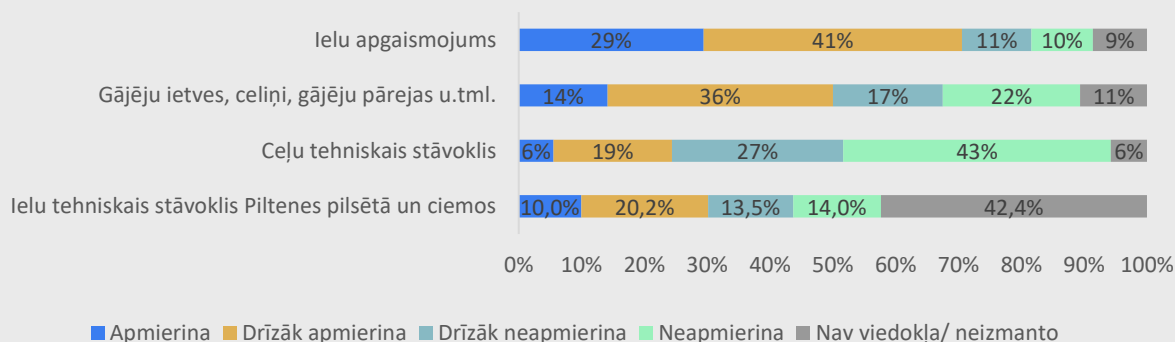
Novadā projekta "Ziemeļkurzemes kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšana, eksponēšana un tūrisma piedāvājuma attīstība" (SAM 5.5.1 ietvaros) ietvaros 2018.-2019. gadā īstenota kopīga gājēju un velosipēdu ceļa izbūve 0,375 km garumā Tārgalē, kas ir marķēts un labiekārtots.

Velonovietnes ir izvietotas katrā pagasta centrā un arī pie izglītības iestādēm. Velosporta infrastruktūra pieejama Vārves pagastā, tāpat Ugāles pagastā ir velotriāla trase.

Galvenie velomaršruti (plašāka informācija apakšnodaļā 5.4. Tūrisms) novadā ir:

- ◇ EuroVelo 10 „Apkārt Baltijas jūrai”;
- ◇ EuroVelo 13 „Dzelzs priekšskars”;
- ◇ Ventas upes velomaršruts 561, Ventspils – Piltene – Zlēkas – Ventava – Zūras – Vārve - Ventspils;
- ◇ Apkārt Usmas ezeram 559, Usma – Amjūdze – Āpciems – Usma;
- ◇ vietējie velomaršruti.

Iedzīvotāju aptauja

Aptaujas dalībniekiem atsevišķā jautājumā tika lūgts pamatot savu viedokli attiecībā uz to pakalpojumu/jomu pieejamību un kvalitāti, kas respondentus neapmierina. Skaitliski visvairāk neapmierināto ir saistībā ar ceļu stāvokli, kvalitāti (grants un asfalta, tai pat laikā nepieciešama biežāka greiderēšana, minēti arī konkrēti posmi) (17 atbildes). Minēti arī konkrēti posmi - Ance-Dundaga, Ance-Ventspils, Tārgales pagastā ārpus ciema, Ventspils-Vārve, Blāzma-Stikli, Blāzma-Nīcciems, u.c. Citas iedzīvotāju atbildes:

- Neapmierina satiksmes drošība ciemos (Vārvē, Blāzmā, Puzē, Ventavā) (4 atbildes);
- Puzē nepieciešams uzstādīt ceļa zīmes pie gājēju pārejām;
- Neapmierina ietvju apsaimniekošana Puzes pagastā;
- Ierīkot apgaismotas ietves Ugālē – pie pasta; Skolas ielas posmā no Ugāles vidusskolas līdz šūšanas ceļam;
- Ierīkot ietvi, veloceļu Vārvē un Ventavā gar P108 uz Ventspili (3 atbildes);
- Nepieciešams dalītais veloceļš, ietve no Tārgales uz Ventspili;
- Neapmierina grāvju meliorācija Vārves pagastā, ūdens apgrūtināti nokļūst no grāvjiem Ventā.

Šajā jomā iedzīvotājiem visvairāk trūkst:

- Sakārtoti ceļi (17 atbildes);
- Veloceļi (3 atbildes);
- Gājēju, velo ceļa savienojums no Tārgales uz Ventspili (3 atbildes).

Šajā jomā steidzamāk veicamie darbi:

- Autoceļu, ielu sakārtošana, stāvokļa un drošības uzlabošana (pašvaldības, valsts) (101 atbilde);

- Gājēju ceļu, velo ceļu, ielu apgaismojuma ierīkošana, sakārtošana (15 atbildes);
- Veloceļa Ventspils-Tārgale izbūve (2 atbildes);
- Tiltu sakārtošana, kvalitātes uzlabošana (2 atbildes);
- Satiksmes drošības uzlabošana pie Ugāles vidusskola (satiksmes mierināšana);
- Veloceļa Ventspils-Vārve izbūve;
- Norobežojošas margas pie gājēju tilta (Užavas upe).

Darba grupas

Kas labs, izdevies?

- Skolēnu pārvadājumi;
- Labs sabiedriskā transporta nodrošinājums no Ugāles, Popes;
- Izveidota gājēju pāreja Ugālē;
- Esoša dzelzceļa līnija Ventspils-Usmā (iespēja sabiedriskā transporta attīstībai);
- Lauku attīstības programmas ietvaros attīstīta ceļu infrastruktūra uzņēmējiem;

Kas traucē, slikts?

- Ventspils-Ance ceļa stāvoklis;
- No nomales ciemiem aprūtināta nokļūšana uz pagastu centriem;
- Profesionāli jāuztur un jāapsaimnieko pašvaldības ceļi;
- Godprātības trūkums no sabiedriskā transporta lietotāju puses – nereti nelūdz biļeti un tā rezultātā var tikt slēgti reisi;
- Tilts pār Užavas upi Sisē ir neekspluatējamā stāvoklī.

Kas jāmaina, kā?

- Izveidot papildus autobusa reisu ap plkst.22 no Ventspils Talsu vai Rīgas virzienā, kas paplašinātu iespējas apmeklēt kultūras u.c. pasākumus Ventpilī un vēl vakarā nokļūt mājās;
- Izbūvēt tiltu vai pārceltni pār Ventu posmā Ventava-Leči – izveidot piekļuves iespējas pārceltni – kā tūrisma objekts;
- Izveidot tiltu pār Ventu, savienojot Tārgali ar otru krastu;
- Asfaltēt vai veikt virsmas dubulto apstrādi ceļam no Zlākām uz Ugāli;
- Risināt jautājumu ar valsts institūcijām, lai ļautu ar skolēnu autobusiem dažas reizes nedēļā pārvadāt iedzīvotājus no pagastu nomalēm uz centru;
- Ja tiek atjaunoti dzelzceļa sabiedriskie pārvadājumi, domāt, kā tam pielāgot pašvaldības infrastruktūru;
- Ceļu tīkla uzturēšana jāizvērtē kontekstā ar uzņēmējdarbības potenciālu;
- Vēlreiz izvērtēt sabiedriskā transporta piedāvājumu Ventspils-Rīga šosejā Ventspils novadā pirms/pēc darba laika;
- Rekonstruēt Sisē tiltu pār Užavas upi;
- Nodot ilgtermiņa apsaimniekošanā ceļus uzņēmējiem, kuru ved uz uzņēmēju objektiem (PPP).

6.2. INŽENIERTEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

Apgaismojums

Laikā kopš 2011. gada pašvaldība īstenojusi ielu apgaismojuma rekonstrukcijas un izbūves projektus lielākajos novada ciemos:

◇ Ancē;	◇ Popē;	◇ Vārvē;
◇ Blāzmā;	◇ Stiklos;	◇ Ventavā;
◇ Dokupē;	◇ Tārgalē;	◇ Zlākās.
◇ Jūrkalnē;	◇ Ugālē;	
◇ Piltenē;	◇ Užavā;	

Iedzīvotāju aptaujā vairāk nekā 15 respondenti pauduši viedokli, ka nākošajā periodā viens no steidzamākajiem pašvaldības veicamajiem darbiem ir ielu apgaismojuma ierīkošana.

Galvenie ūdenssaimniecības attīstības projekti īstenoti 2007.–2013. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā par kopējo summu 9,759 milj. EUR, no kuriem 5,425 milj. EUR piesaistīts kā ārējais finansējums. Projekti īstenoti deviņos novada ciemos un Piltenes pilsētā.

Atdzelzēšanas iekārtas uzstādītas Piltenē, Blāzmā, Dokupē, Jūrkalnē, Stiklos, Tārgalē, Ugālē, Usmā, Užavā, Vārvē, Ventavā, Ziru ciemā, Zlēku ciemā un Zlēku PII ēkā. Ances ciemā ūdens tiek attīrīts caur dzeramā ūdens (mikstināšanas) atkaļķošanas iekārtām. Iegūtais ūdens daudzums ciemos, kuros ir centralizēta ūdensapgāde tiek noteikti ar ūdens mērītājiem.

Pēdējo piecu gadu laikā dzeramā ūdens kvalitāte, pēc veiktajiem Veselības inspekcijas Sabiedrības veselības kontroles nodaļas auditmonitoringa rezultātiem Ventspils novada ūdensapgādes sistēmās ir bijusi mainīga. Neatbilstības 2014. gadā un 2017. gadā tika konstatētas Piltenes vidusskolā (dzels, duļķainība, enterokoki), bet 2018. gadā Ugāles ciemā Rūpnīcas ielā 2, virtuvē tika konstatētas koliformas. Problēmas ar centralizētā dzeramā ūdens kvalitāti ir arī Vārves ciemā, lai gan ieguldītas lielas investīcijas ūdens kvalitātes uzlabošanai, līdz iedzīvotājiem ūdens nenonāk atbilstošā kvalitātē. To ietekmē novecojušie dzīvojamo māju iekšējie tīkli, kuri nav mainīti un par tiem atbild paši iedzīvotāji.^{106, 107}

Centralizētu notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu novadā veic lielākajos apdzīvotajos ciemos un atsevišķos uzņēmumos (Attēls 64). Pārējās apdzīvotajās vietās, kurās nav izbūvētas centralizētās notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas ietaises, izmanto atsevišķus risinājumus – kanalizācijas krājbedres.

Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Ugālē, Usmā, Popē, Puzē (Stiklos un Blāzmā), Užavā, Zirās un Vārves pagastā (Vārves un Ventavas ciemos) nodrošina Ventspils novada pašvaldības SIA "VNK Serviss".

Ciemos atsevišķas lietusūdeņu kanalizācijas sistēmas lielākoties nepastāv. Piltenes pilsētā lietus ūdeņu novadīšanai no pilsētas centrālās ielas un laukuma ir izbūvētas trīs pieslēgumu vietas pie centralizētās kanalizācijas sistēmas. Ugāles ciemā izbūvēts 2,402 km garš kanalizācijas tīkls lietus ūdeņu novadīšanai ar izplūdi strautā.

Jaunas lietus ūdens kanalizācijas sistēmas tiek izbūvētas, īstenojot kādu objektu pārbūvi, rekonstrukciju. Pēdējos gados veikti šādi darbi:

- ◇ 2012. gadā veikta lietusūdens novadīšanas un drenāžas sistēmas izbūve Ancē;
- ◇ 2015. gadā veikta Ugāles ciema lietus ūdens kanalizācijas tīklu aku remonts par 35 tūkst. EUR;
- ◇ 2017. gadā veicot Zūru pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, sakārtota arī lietus ūdeņu novadīšana;
- ◇ 2018. gadā Tārgales pagasta Tārgales ciemā, īstenojot Lībiešu zvejnieku sētas izbūvi, veikta pazemes komunikāciju pārbūve un lietus ūdens kanalizācijas cauruļvadu izbūve 1,3 km garumā.¹⁰⁸

Siltumapgāde

Centralizētās siltumapgādes pakalpojumi pieejami Piltenē, Blāzmā, Tārgalē, Ugālē, Usmā, Užavā un Ventavā. Šos pakalpojumus Ugālē, Blāzmā, Užavā, Ventavā, Stiklos, Popē nodrošina Ventspils novada pašvaldības SIA "VNK Serviss".

Atsevišķi tiek uzstādīti apkures katli, kas ar siltumu nodrošina sabiedriskās, dzīvojamās vai uzņēmumu ēkas – lokālā vai individuālā apkure.

¹⁰⁶ Pārskati par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību, Veselības inspekcija.

¹⁰⁷ SIA "VNK serviss", <https://www.vnkserviss.lv/par-mums/>

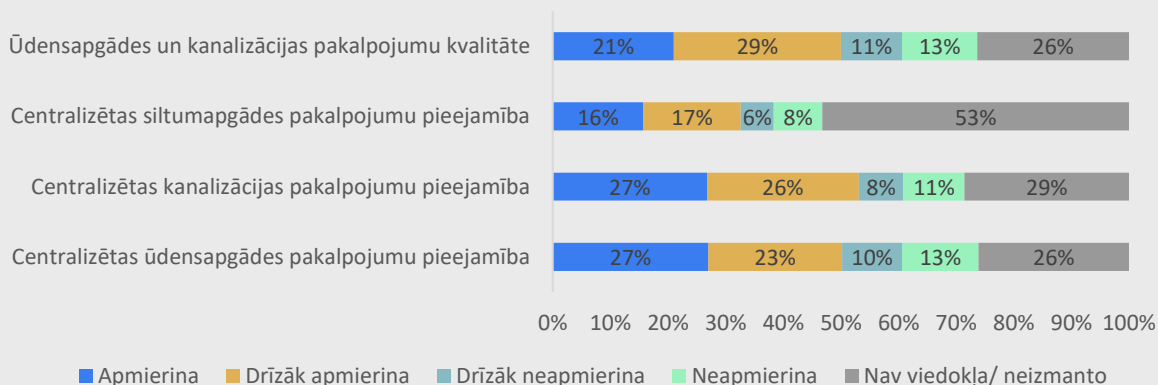
¹⁰⁸ Ventspils novada pašvaldības publiskie pārskati 2012.–2018. gadam

Pēdējos gados īstenoti vairāki projekti siltumapgādes sistēmu pilnveidei:

- ◇ PSIA "VNK serviss" 2018. gadā par 1,8 milj. EUR veikusi Užavas centralizētās siltumapgādes siltumtrases izbūvi 1,805 km garumā, siltumsistēmu atjaunošanu un šķeldas katlumājas būvniecību par 1,243 milj. EUR (pašvaldība sniegusi galvojumu aizņēmuma saņemšanai);
- ◇ PSIA "VNK serviss" 2018. gadā par 0,608 milj. EUR veikusi Ventavas katlumājas rekonstrukciju Vārves pagastā (pašvaldība sniegusi galvojumu aizņēmuma saņemšanai);
- ◇ 2016. gadā Puzes pagasta Blāzmas ciema veikta siltumtrases rekonstrukcija – 63,2 tūkst. EUR;
- ◇ 2016. gadā īstenota 5 lokālo centrālās apkures katlu pārbūve kurināšanai ar kokskaidu granulām (Ances pagastā 3 lokālie malkas apkures katli, Popes pagastā 1 lokālais malkas apkures katls un Ugāles pagastā 1 lokālais malkas apkures katls) – 50,85 tūkst. EUR;
- ◇ 2012. gadā Ventspils novada pašvaldības Annahites pamatskolas katlu mājas un siltumtrašu rekonstrukcija Stiklu ciemā.

Iedzīvotāju aptauja

Pakalpojumu pieejamības un kvalitātes novērtējums

Aptaujas dalībniekiem atsevišķā jautājumā tika lūgts pamatot savu viedokli attiecībā uz to pakalpojumu/jomu pieejamību un kvalitāti, kas respondentus **neapmierina**:

- Slikta dzeramā ūdens kvalitāte no centralizētajiem ūdensapgādes tīkliem Vārves pagastā (13 atbildes);
- Komunālo tarifu izmaksas (4 atbildes);
- Neapmierina dzeramā ūdens kvalitāte Piltenē;
- Neapmierina dzeramā ūdens kvalitāte Zīrās;
- Neapmierina pašvaldības nekustamo īpašumu apsaimniekošana;
- Nepieciešams atjaunot ūdensvadu Dokupes ciemā un ierīkot centralizēto kanalizāciju (Tārgales pagasts);
- Neapmierina centralizētās kanalizācijas pieejamība Tārgales pagastā;
- Ugālē centralizētajai kanalizācijai nav pieslēgtas mājas, kuras pieteikušās pakalpojumam.

Iedzīvotājiem visvairāk komunālo pakalpojumu jomā **trūkst**:

- Komunālie pakalpojumi (ūdensapgāde, siltumapgāde, kanalizācija, u.c.), namu apsaimniekošanas pakalpojumi (8 atbildes);
- Dokupes ciemā centralizētās kanalizācijas pakalpojumi, kvalitatīvs dzeramais ūdens (Tārgales pagastā) (4 atbildes);

Steidzamākie darbi komunālo pakalpojumu jomā, kas pašvaldībai jārisina pirmkārt:

- Inženierinfrastruktūras, komunālo pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana (ūdensvadu nomaiņa, ierīkošana, centralizētās kanalizācijas ierīkošana, iespēja izmantot siltumapgādes pakalpojumus) (24 atbildes);
- Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības attīstība, dūņu mineralizācija, kompostēšana (3 atbildes);
- Kanalizācijas un ūdensapgādes ierīkošana Dokupes ciemā (2 atbildes).

Darba grupas

Komunālā saimniecība (ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde, lietus kanalizācija)

Kas labs?

- Izbūvēti jauni ūdens un kanalizācijas tīkli gandrīz visos pagastos;
- Izbūvētas katlu mājas ciemos – Ugāle, Puze, Užava, Usma, Ventava;
- Izveidota pašvaldības kapitālsabiedrība SIA “VNK serviss”.

Kas traucē, slikts?

- ES fondu finansējuma trūkums pagastu teritorijā ŪK tīklu attīstībai;
- Nav centralizētās apkures ciemos (ir bīstamas) – individuālas apkures sistēmas – Zīras, Zūras, Vārve, Zlēkas, nepieciešama rekonstrukcija – Tārgale, Piltene;
- Daudzdzīvokļu mājas projektētas, paredzot centralizēto siltumapgādi, un ar individuālām apkures sistēmām no nepietiekamas sildīšanas rodas kondensāts un bojājas ēkas;
- Individuālo māju pieslēgumi pie centrālās kanalizācijas daudzviet nav veikti, lai gan pieejami publiskie tīkli, tāpēc lietus ūdeņi tiek novadīti kopējā kanalizācijas sistēmā;
- Lietus ūdeņi un gruntsūdeņi ielūst kopējā notekūdeņu kanalizācijā un pēcāk NAI, kurām nepietiek jaudas;
- Daudzdzīvokļu māju drenāžas – lietusūdeņi tiek novadīti kopējā kanalizācijas sistēmā.

Kas jāmaina, kā?

- Nākošajā ES fondu plānošanas periodā nepieciešams iekļaut finansiālu atbalstu novada ūdens un kanalizācijas tīklu atjaunošanai, uzturēšanai, apkures tīklu iekārtošanai → valstiskā līmenī piedalīties projektu plānošanā, dokumentu un stratēģiju izstrādē, darba grupās, lobēt novada intereses;
- Jāpilnveido dzīvojamā fonda apsaimniekošanas, pārvaldības sistēma;
- Jārisina jautājums par kanalizācijas tīklu izveidi ciemu teritorijās, kurās mājāsaimniecības nevar pieslēgties jau esošajiem tīkliem;
- SIA “VNK Serviss” perspektīvā jāklūst finansiāli patstāvīgam, jāpastiprina pašvaldības kontrole → piemērojot reālus komunālo pakalpojumu tarifus, jo šobrīd SIA “VNK Serviss” pārņem saimniecību no pašvaldības ar neadekvāti zemiem vai neobjektīviem izmaksām neatbilstošiem tarifiem, tāpat tiek dotēti pakalpojumu saņēmēji;
- Ūdens kvalitātes uzlabošana Ugālē Virpas kalnā;
- Jābūt drošām siltumapgādes sistēmām.

Energoapgāde¹⁰⁹

Novada teritorijā atrodas virszemes un pazemes zemsprieguma tīkli ar 0,4kV-20 kV spriegumu un transformatoru apakšstacijas. Novadu šķērso 110 kV elektropārvades līnijas.

2019. gadā AS “Augstsprieguma tīkls” pabeidzis vērienīgā energoinfrastruktūras attīstības projekta “Kurzemes loks” īstenošanu, kura ietvaros izbūvēta 330 kV gaisvadu augstsprieguma elektropārvades līnija šķērsojot arī Ventspils novada teritoriju. Projektam ir nacionālo interešu objekta statuss. Posma Grobiņa-Ventspils izbūve pabeigta 2014. gadā, savukārt posma Ventspils-Rīga izbūve pabeigta 2019. gadā, tajā ieguldot 127 milj. EUR. 330 kV elektropārvades tīkls bez ierobežojumiem nodrošina esošo jaudas pieprasījumu atsevišķos elektroenerģijas sistēmas remontu režimos, kā arī apmierinās elektroenerģijas jaudu pieprasījumu nākamajās desmitgadēs, attīstoties tautsaimniecībai Kurzemes reģionā.¹¹⁰

¹⁰⁹ Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”, 2016

¹¹⁰ <http://www.ast.lv/lv/transmission-network-projects/kurzemes-loks>

Vēja elektrostacijas ir uzbūvētas vairākos novada pagastos – Popes, Tārgales, Užavas un Vārves pagastos. Popes un Tārgales pagastos izveidots jaudas ziņā lielākais vēja parks, kurā uzstādīti deviņi vēja ģeneratori.

Mazās hidroelektrostacijas atrodas uz Engures upes – Gravas un Vecdzirnavu hidroelektrostacijas.

Sakari

Visā novada teritorijā jāattīsta ikvienam pieejama un kvalitatīva informācijas komunikāciju infrastruktūra (telefona līnijas, mobilo sakaru tīkli, interneta sakari, televīzijas un radio sakaru infrastruktūra).¹¹¹

Telekomunikāciju pakalpojumus novadā piedāvā vadošie Latvijas sakaru operatori (SIA „Lattelecom”, SIA „LMT”, SIA „Bite”, SIA „Tele 2”). Pieejama digitālā televīzija un interneta pakalpojumi. Publiskie interneta pieejas punkti pieejami novada bibliotēkās.

Novada teritoriju šķērso optiskie interneta kabeli, taču vietējiem uzņēmējiem un iedzīvotājiem ir ierobežotas iespējas tiem pieslēgties, izmantot pakalpojumus, jo daudzviet ir nepietiekams tīkla pārklājums no mobilo sakaru operatoriem. Lai veicinātu kvalitatīvu pakalpojumu nodrošinājumu un iespējas attīstīties uzņēmējiem, nākošajā periodā nepieciešams risināt šo jautājumu.

Tāpat daudzviet novadā, īpaši Ances pagasta teritorijā, kā arī Puzes pagasta teritorijās ir neapmierinošs mobilo sakaru tīklu pārklājums.

Atkritumu apsaimniekošana

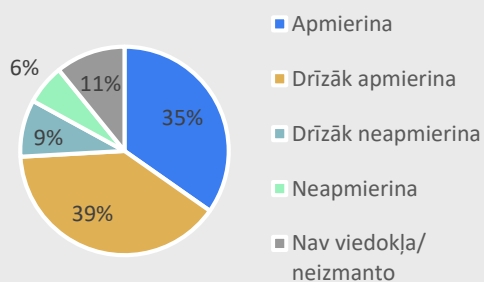
Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu novadā veic Ventspils pilsētas pašvaldības SIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts". Atkritumi no Ventspils novada un pilsētas tiek nogādāti Vārves pagastā esošajā cieta sadzīves atkritumu poligonā „Pentulji”. Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifs 2019. gadā ir 42,85 EUR/t, ieskaitot dabas resursu nodokli un bez pievienotās vērtības nodokļa.

2018. gadā Ventspils novadā savāktas 2098,29 tonnas nešķirotu sadzīves atkritumu.

Saskaņā ar informāciju VARAM tīmekļa vietnē www.skiroviegli.lv, Ventspils novada teritorijā izvietoti vairāk nekā 20 atkritumu šķirošanas punkti, kuros iespējams nodot stikla un plastmasas atkritumus.

Iedzīvotāju aptauja

Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi

Minēts, ka neapmierina atkritumu apsaimniekošana Ancē – nepieciešams ierobežot lapu un plastmasas dedzināšanu.

Atkritumu apsaimniekošanas jomā iedzīvotājiem trūkst:

- šķirotu atkritumu konteineri (Popes, Puzes, Usmas pagastos);
- konteiners lielgabariņa atkritumiem pagastu centros reizi gadā (3 atbildes).

Darba grupas - atkritumi

Kas labs?

- PSIA "Ventspils labiekārtošanas kombināts" pakalpojumu pieejamība, to servisa precizitāte (atkritumu apsaimniekošana);
- "Piekrastes apsaimniekošana vasarā" projekta īstenošana – regulāri tīrītas un uzturētas pludmales.

Kas traucē, slikts?

- Atpūtas vietu, dabas piesārņošana (tūristu skaita pieaugums);
- Nelegālas atkritumu izgāztuves.

Kas jāmaina, kā?

- Stāvlaukumos, publiskās vietās ir jābūt pieejamiem atbilstošiem atkritumu konteineriem;
- Atkritumu apsaimniekošanas jomas pilnveide – atkritumu šķirošanas iespēju paplašināšana;
- Sabiedrības apziņas veidošana par vides jautājumiem (savācot atkritumus aiz sevis), izglītot sākot jau ar skolas vecumu, izvietot informāciju dažādās iestādēs, laukumos.

¹¹¹ Ventspils novada ilgspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam. Izstrādātājs: SIA "Reģionālie projekti", 2014

6.3. MĀJOKĻI

Pašvaldības SIA "VNK Serviss" nodarbojas ar komunālo pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem, pašvaldībai un juridiskajām personām, kā arī nekustamo īpašumu apsaimniekošanu. Uzņēmums sniedz namu apsaimniekošanas pakalpojumus Ugāles pagastā, 2018. gada laikā pašvaldība deleģēja "VNK Serviss" daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanu un komunālo pakalpojumu sniegšanu Puzes, Popes, Ziru, Usmas un Užavas pagastā, daļēji Vārves pagastā.

Pašvaldības izsniegtie galvojumi SIA "VNK Serviss" 2018. gada beigās sastāda 3,8 milj. EUR, kas saistīts ar infrastruktūras pilnveides projektu īstenošanu – siltumapgādes sistēmas izbūve Užavas pagastā un Ventavas katlumājas rekonstrukcija.

Kopumā Ventspils novada pašvaldības pamatbudžetā 2018. gadā 4,956 milj. EUR tērēti teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai, no kuriem 53% kapitālie izdevumi (lielākoties kapitālais remonts un rekonstrukcija) un 47% bija uzturēšanas izdevumi (izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem – elektroenerģija, siltumenerģija u.c., kārtējie remonts, utt.). 2017.gadā pašvaldības dotācija SIA "VNK Serviss" bija 74 017 EUR, savukārt 2018. gadā 219 889 EUR.

Energoefektivitātes uzlabojumu rezultātā tiek mazinātas CO2 emisijas, mazināta atkarība no enerģijas importa nacionālā līmenī, kā arī uzlabota dzīves kvalitāte māsaimniecībām – mazāk izdevumu jātērē apkurei, tiek uzlabota ārējā vide un celta nekustamā īpašuma vērtība.

Energoefektivitātes pasākumu īstenošanai pašvaldībai piederošām ēkām un daudzdzīvokļu dzīvojamām ēkām ir pieejami atbalsta instrumenti.

Vērienīgākie energoefektivitātes pasākumi pašvaldības īpašumos īstenoti laikā no 2010.-2012. gadam projektā „Ventspils novada izglītības iestāžu energoefektivitātes uzlabošana” ar Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta atbalstu. Rezultātā veikti Puzes, Užavas un Tārgales pamatskolas, Popes un Ances pirmsskolas izglītības iestāžu ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi. 2016. gadā veikti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi Ugāles pagasta katlu mājā, savukārt 2018. gadā Zūru pamatskolā.

ATTĒLS 66. DAUDZDZĪVOKĻU ĒKA SKOLAS IELĀ 5, UGĀLĒ¹¹³

Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes pasākumi visaktīvāk līdz šim īstenoti Ugālē. 2010.-2012. gadā projekti īstenoti trīs daudzdzīvokļu mājās Ugālē:

- ◇ Skolas iela 6 (18 dzīvokļi, kopējais projekta finansējums 76,8 tūkst. EUR);
- ◇ "Arāji" (8 dzīvokļi, kopējais projekta finansējums 41,7 tūkst. EUR);
- ◇ "Zemdegas" (8 dzīvokļi, kopējais projekta finansējums 22,9 tūkst. EUR).

Līdzfinansējums 50% apmērā saņemts no Eiropas reģionālās attīstības fonda.

2016.-2018. gadā SIA "VNK serviss" vadībā veikta siltināšanai jau ceturtajai daudzdzīvokļu ēkai Ugālei – šoreiz Skolas ielā 5 (18 dzīvokļi, no tiem 11 pieder pašvaldībai) par kopējo summu ~250 tūkst. EUR. Atbalsts saņemts no daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes programmas ieviešana - Attīstības finanšu

¹¹³ SIA "VNK serviss" attēls, <https://www.vnkserviss.lv/projekti/>

institūcijas "Altum", komercbankā ņemts kredīts un saņemts finansiāls atbalsts no pašvaldības. (Attēls 66)

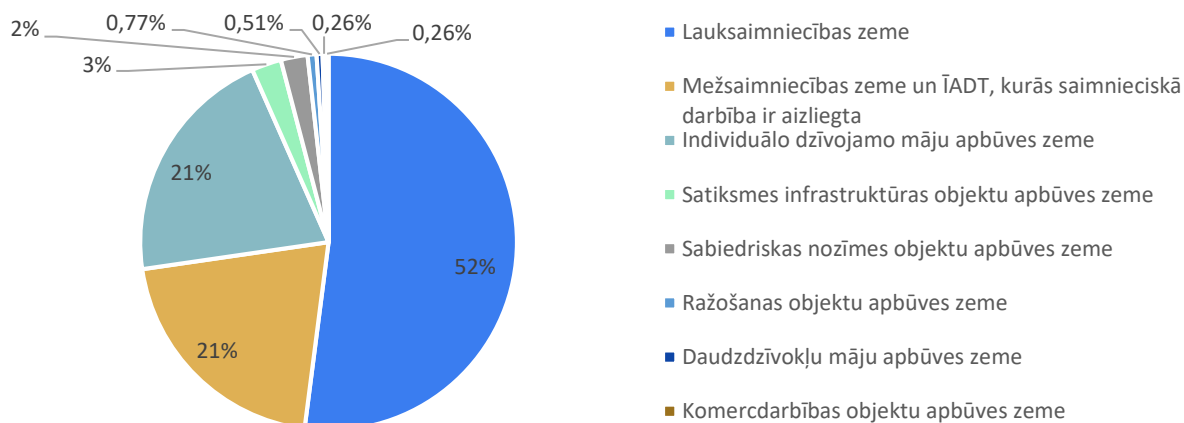
Perspektīvā pašvaldībai un namu apsaimniekotājam jāstrādā ar daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanas biedrībām, lai aktīvāk veiktu energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus novadā.

Kopumā nekustamā īpašuma nozares tirgus attīstību ierobežo iedzīvotāju maksātspēja, banku kreditēšanas politika, tāpēc jaunu daudzdzīvokļu māju un īres namu attīstība ir ierobežota un bez pašvaldības atbalsta nevar tikt īstenota.

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta informāciju, 2018. gadā Ventspils novadā kopā notikuši 608 (2017.gadā - 514) **darījumi ar nekustamo īpašumu** par kopējo summu 6 990 980 EUR, tai skaitā:

- ◇ 259 darījumi ar zemi (bez ēkām) par kopējo summu 3891,25 tūkst. EUR;
- ◇ 193 darījumi ar dzīvokļiem par kopējo summu 489,77 tūkst. EUR;
- ◇ 131 darījums ar zemi (ar ēkām) par kopējo summu 2516,4 tūkst. EUR;
- ◇ 19 darījumi ar ēkām par kopējo summu 83,05 tūkst. EUR;
- ◇ u.c.¹¹⁴

Aktīvākais darījumu tirgus ir tieši ar lauksaimniecības zemēm. Vairāk kā puse no darījumiem novadā ar apbūvētu un neapbūvētu zemi ir ar lauksaimniecības zemēm – 204 jeb 52%, aiz tā sekojot mežsaimniecības un individuālo dzīvojamo māju apbūves zemēm attiecīgi 21% katrai. Darījumu profils apliecina arī novada ekonomisko specializāciju – lauksaimniecība. (Attēls 67)¹¹⁵

ATTĒLS 67. DARĪJUMI AR APBŪVĒTU UN NEAPBŪVĒTU ZEMI VENTSPILS NOVADĀ 2018. GADĀ PĒC NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPAS UN SKAITA

No visiem darījumiem 2018. gadā visvairāk reģistrēti Tārgales pagastā – 151, aiz tā seko Ugāles pagasts ar 58 darījumiem, Vārves pagasts ar 56 darījumiem, Usmas un Puzes pagasts ar 49 darījumiem katrā, Piltenes pilsēta ar 48 darījumiem u.c. Puse no visiem darījumiem Tārgales pagastā bija ar zemi (bez ēkām), savukārt pārējos pagastos katrā notikuši ~5-25 darījumi ar zemi.¹¹⁶

Salīdzinājumam 2017. gadā reģistrēti tikai 76 darījumi ar dzīvokļiem, kas ir divarpus reizes mazāk nekā 2018. gadā. 2018. gadā 86 jeb 45% no pirktajiem/pārdotajiem dzīvokļiem bija ar divām istabām, nedaudz mazāk – 58 dzīvokļi jeb 31% ar trīs istabām. Tendence norāda uz to, ka iespējams vairāk ģimenes ar bērniem iegādājas mājokļus. Salīdzinot dzīvokļu cenas ar tuvējo Ventspils pilsētu, novadā tās ir ievērojami zemākas. Ventspils pilsētā pēc veiktajiem darījumiem vidējā divistabu dzīvokļa cena 2018.

¹¹⁴ Valsts zemes dienests, www.kadastralavertiba.lv

¹¹⁵ Valsts zemes dienests, www.kadastralavertiba.lv

¹¹⁶ Valsts zemes dienests, www.kadastralavertiba.lv

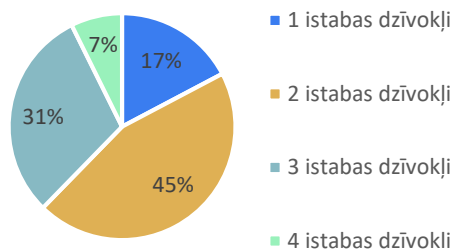
gadā bija ~11 tūkst. EUR (zemākā veiktā darījuma summa bija 900 EUR, savukārt augstākā – 30 tūkst. EUR).¹¹⁷ (Attēls 68)

Savukārt Ventspils novada pagastos (atskaitot Piltenes pilsētu) pēc veiktajiem darījumiem vidējā divistabu dzīvokļa cena 2018. gadā bija ~2,3 tūkst. EUR (zemākā veiktā darījuma summa bija 1 EUR, savukārt augstākā – 9,4 tūkst. EUR), kas ievērojami atšķiras. Nodrošinot augstu dzīves kvalitāti pagastos, ir iespējams piesaistīt jaunus iedzīvotājus, ko ietekmē arī zemā nekustamā īpašuma tirgus vērtība un iegādes iespējas.¹¹⁸

Šādas darījumu summas daļēji skaidrojamas ar pašvaldības īstenoto politiku pakāpeniski paaugstināt īres maksu, tādā veidā motivējot iedzīvotājus privatizēt savus dzīvokļus. Daudzi no darījumiem neatspoguļo patieso tirgus vērtību. Dzīvokļa atsavināšanas cena veidojas no tā novērtētās vērtības atņemot īrnieka veiktos pierādāmos ieguldījumus dzīvokļa uzlabošanā. Lielākajā daļā pagastu (izņemot Ugāles un Ziru) brīvu dzīvokļu nav, un tirgus ir diezgan neaktīvs jo pieprasījums pēc normāliem dzīvokļiem pārsniedz piedāvājumu.

Sludinājumu portālā www.ss.com 2019. gada oktobrī iegādei pieejami septiņi dzīvokļi un 25 mājas, vasarnīcas, viensētas Ventspils novadā. Salīdzinājumam Ventspils pilsētā iegādei pieejami ap 80 dzīvokļi.

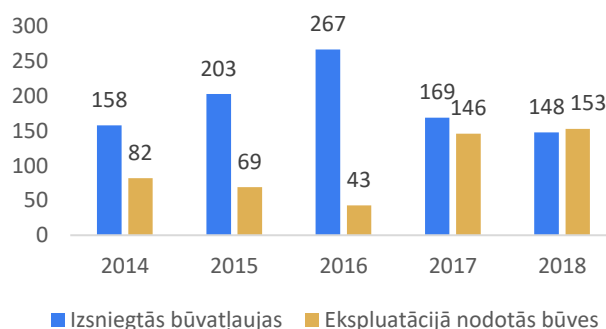
Mājokļu pieejamības un kvalitātes problēmas kā aktuālas iedzīvotāji uzsvēruši iedzīvotāju aptaujas atbildēs – daudzi minējuši, ka nepieciešams risināt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju un pieguļošās teritorijas infrastruktūras sakārtošanas jautājumus, tāpat ļoti aktuāla ir mājokļu pieejamības veicināšana, uz ko vēršams pašvaldības darbs pieejamo instrumentu ietvaros nākošajā periodā.

ATTĒLS 68. DARĪJUMI AR DZĪVOKĻIEM PĒC ISTABU SKAITA 2018.GADĀ VENTSPILS NOVADĀ

Ventspils novada pašvaldībā **izsniegto būvatļauju skaits** ir ar pieaugošu tendenci. Salīdzinājumam – 2010. gadā tika izsniegtas 99 būvatļaujas, 2012. gadā – 140, 2014. gadā 158, visaugstāko rādītāju sasniedzot 2016. gadā ar 267 būvatļaujām. Attēls 69 atspoguļotie dati ir par periodu no 2014.-2018. gadam, datu trūkuma par iepriekšējiem gadiem dēļ.¹¹⁹

Dati par izsniegtajām būvatļaujām atspoguļo pārskata gadā spēkā esošo būvatļauju daudzumu. Ņemot vērā, ka būvatļaujas maksimālais derīguma termiņš ir astoņi gadi un būvniecība nereti ilgst vairākus gadus, daudzas no būvatļaujām, pieejamie dati atsevišķi neatspoguļo no jauna izsniegto būvatļauju skaitu. Piemēram, 2014. gadā no 158 spēkā esošajām būvatļaujām, konkrētajā gadā kā jaunas izsniegtas 26 būvatļaujas. (Attēls 69)

ATTĒLS 69. IZSNIEGTĀS BŪVATĻAUJAS UN EKSPLUATĀCIJĀ NODOTĀS BŪVES VENTSPILS NOVADĀ

Savukārt ekspluatācijā nodoto būvju skaits 2017. un 2018. gadā ir ievērojami augstāks nekā iepriekšējos gados, kas var būt saistīts ar ekonomisko izaugsmi valstī kopumā. Jāvērš uzmanība, ka ne visas ekspluatācijā nodotās būves ir jaunas būvniecības. Piemēram, 2017. gadā no 146 ekspluatācijā nodotām būvēm 44 bija jaunbūves, 45 nojaukšanas, 44 pārbūves un 5 novietošanas. (Attēls 69)

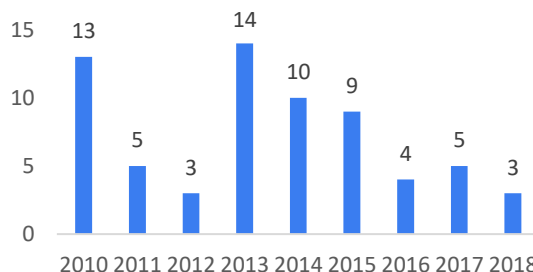
¹¹⁷ Valsts zemes dienests, www.kadastralavertiba.lv

¹¹⁸ Valsts zemes dienests, www.kadastralavertiba.lv

¹¹⁹ Ventspils novada pašvaldības publiskais pārskats – 2010.-2018. gads

Laikā kopš 2013. gada ir samazinājies ekspluatācijā pieņemto jauno dzīvokļu skaits un platība, tomēr ekspluatācijā visu šo laiku ir pieņemtas galvenokārt viena dzīvokļa mājas (bez vasarnīcām, dārza mājām) jeb savrupmājas. Laikā kopš 2010. gadā novadā vidēji gadā tiek pabeigtas septiņas jaunas savrupmājas. (Attēls 70)

Atbilstoši Ekonomikas ministrijas datiem Ventspils novada pašvaldības īpašumā 2016. gadā bija 192 dzīvokļi, no kuriem 68 bija izīrēti, lai sniegtu palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, bet 124 bija neizīrēti. 2016. gadā vidējā īres maksa pašvaldības īpašumā esošajā dzīvojamā fondā (izņemot sociālajā dzīvojamā fondā noteikto īres maksu) bija 0,43 EUR/m², kas ir augstāka kā vidēji Latvijā - 0,32 EUR/m². No 1995. gada 1. novembra līdz 2015. gada 31. decembrim privatizācijai tika nodotas 209 pašvaldības dzīvojamās mājas, un vēl tikpat mājas ir nododamas privatizācijai.

ATTĒLS 70. EKSPLUATĀCIJĀ PIENĒMTO JAUNO SAVRUPMĀJU SKAITS VENTSPILS NOVADĀ¹²⁰

Lai uzlabotu iedzīvotāju dzīves vidi novadā, nepieciešams uzlabot daudzdzīvokļu māju gan tehnisko, gan vizuālo stāvokli, tai skaitā veikt arī ēku energoefektivitātes pasākumus.

Jau ilgstoši iezīmējas problēma, ka, lai arī pieprasījums jauniešu vidū pēc īres dzīves vietas Ventspilij tuvējos pagastos ir augsts, piedāvājums ir ierobežots un nepietiekams. Tajā pat laikā pašvaldības īpašumā esošās ēkas netiek pietiekami efektīvi izmantotas un noslogotas. Līdz ar to būtu jādodomā, kā vairākas no pašvaldības ēkām pielāgot dzīvojamām platībām un nodot SIA "VNK Serviss" apsaimniekošanā. Viena no tādām ēkām, piemēram, ir Popes pagastmāja, kur jau atrodas īres dzīvokļi un komercplatības, bet otra daļa ēkas tiek izmantotas pagasta pārvaldes vajadzībām. Ņemot vērā, ka pašvaldības administrācijā notiek un arī nākotnē notiks funkciju un pienākumu centralizācija, kā arī nākotnē netiek izslēgta iespēja apvienot vairāku pagastu pārvaldes, nepieciešams izvērtēt, kādiem mērķiem potenciāli var tikt izmantotas brīvās pašvaldības telpas un ēkas. Galvenie mērķi būtu uzņēmējdarbības un dzīvojamā fonda attīstība, kas vienlaikus var palīdzēt iedzīvotāju piesaistei dzīvei novadā.

2016. gada sākumā Ventspils novada pašvaldības Būvvaldes **Vidi degradējošo būvju** sarakstā iekļautas vairāk nekā 140 būves, no kurām aptuveni 50 īpašnieks, tiesiskais valdītājs, vai kādā citā statusā ir pašvaldība. 2016. gadā vidi degradējošs statusu Būvvalde noteikusi 18 ēkām, 2017. gadā 16 ēkām un 2018. gadā vienam graustam. 2018. gadā veikta trīs graustu sakārtošana.¹²¹

ATTĒLS 71. DAUDZDZĪVOKĻU ĒKAS RŪPNĪCAS IELĀ 7, UGĀLĒ DEMONTĀŽAS PROCESS 2019.GADĀ

Kā labo piemēru drošas un sakārtotas dzīves vides veidošanā var minēt piecstāvu **daudzdzīvokļu ēkas demontāžu** Rūpnīcas ielā 7, Ugālē. Ēka bija neapdzīvota jau kopš 2002. gada pēc notikušās gāzes eksplozijas. Arī vietējie iedzīvotāji vairākkārt minējuši vajadzību šo ēku nojaukt un tas beidzot īstenots 2019.gadā INTERREG Latvijas-Lietuvas pārrobežu programmas 2014.-2020.gadam projekta "Dzīve tīrākā

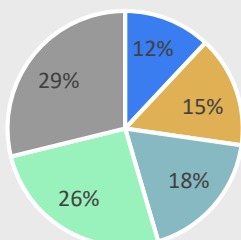
¹²⁰ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹²¹ Ventspils novada pašvaldības publiskais pārskats – 2016., 2017. un 2018. gads

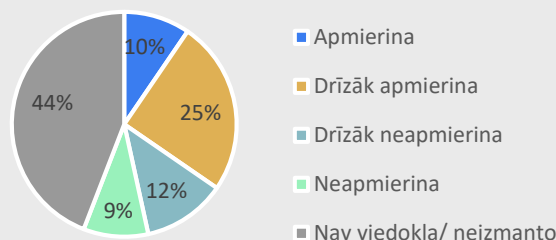
vidē – labākai nākotnei!” ietvaros. Darbi – ēkas nojaukšana, teritorijas sakopšana – veikti par 140 tūkst. EUR. (Attēls 71)

Iedzīvotāju aptauja

Mājokļu pieejamība

Mājokļu apsaimniekošanas pakalpojumi

Mājokļu jomā iedzīvotājus **neapmierina**:

- Novada tīmekļa vietnē izveidot bezmaksas sludinājumu vietu vakanto darba vietu un pieejamo mājokļu- dzīves vietu izvietojumam;
- Nav pieejami pašvaldības mājokļi (Vārve, Ance, Pope).

Mājokļu jomā iedzīvotājiem visvairāk **trūkst**:

- Pieejami mājokļi (6 atbildes);
- Atbalsts privatizēto daudzdzīvokļu māju kapitāliem remontdarbiem
- Pieejami apsaimniekošanas pakalpojumi (Užava, Usma) (2 atbildes).

Steidzamākie darbi mājokļu jomā, kuri būtu **jārisina** pašvaldībai:

- Daudzdzīvokļu māju infrastruktūras, pagalmu sakopšana un iekārtošana, energoefektivitātes paaugstināšana (jaunas durvis kāpņutelpās, remonts kāpņutelpās, iespējas novietot auto daudzdzīvokļu māju pagalmos, lietus ūdeņu savākšana) (16 atbildes);
- Mājokļu pieejamības veicināšana (14 atbildes);
- Renovēt pašvaldības nekustamos īpašumus (arī dzīvokļus) (11 atbildes);
- Graustu novākšana (6 atbildes);
- Pilnveidot daudzdzīvokļu namu apsaimniekošanu (t.sk., tarifi) (2 atbildes);
- Nepieciešams izveidot publiski pieejamu informācijas bāzi, karti ar iegādei pieejamām mājām novadā;
- Sakārtot dzīvokļu privatizācijas jautājumu.

Darba grupas - Mājokļi un energoefektivitāte, atjaunojamie resursi

Kas labs, izdevies?

- Ugālē ir laba energoefektivitātes piemēri siltinātām daudzdzīvokļu mājām (Skolas iela 5,6, "Arāji", "Zemdegas");
- Užavā ievilkta centralizētā apkure, kas nozīmē, ka pieslēgtās mājas tiek adekvāti saglabātas.

Kas traucē, slikts?

- Legālu siltumapgādes sistēmu neesamība daudzdzīvokļu namos (Ancē, Zīrās, Zlēkās, Vārvē) (ir nelegālas, individuālas, ugunsbīstamas apkures sistēmas, no kuru skursteņiem dūmi nonāk ventilācijas skursteņos; bojājas ēkas);
- Lielā daļā ciemu 5-6 mēnešus gadā nefunkcionē notekūdeņu attīrīšanas

Kas jāmaina, kā?

- Iedzīvotāju informēšana, izglītošana daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanā;
- Daudzdzīvokļu māju siltināšana;
- Centralizētās siltumapgādes nodrošināšana (legālas un drošas katlu mājas novada pagastos vai daudzdzīvokļu mājām);
- Lietus un gruntsūdeņu sistēmu sakārtošana, lai tie nenokļūtu publiskajos notekūdeņu tīklos, kuru kapacitāte neparedz tik liela ūdens apjoma caurteci, attiecīgi dabā nokļūst neattīrīti ūdeņi;
- Reālu rīku, soda sankciju metodes ieviešana, lai veicinātu komunālo pakalpojumu nemaksātāju maksāšanas disciplīnas paaugstināšanai;
- Skaitītāju (ūdens, siltuma, notekūdeņu) izvietojšana katrā daudzdzīvokļu mājā atsevišķi;
- Optimizēt skaidrās naudas iekasēšanas veidus, samazinot kasieru skaitu (tas samazinātu komunālo pakalpojumu tarifus) – sadarboties VNP, pagastu pārvaldēm un "VNK serviss";

sistēmas, jo tajās ieplūst gruntsūdeņi un lietus ūdeņi;

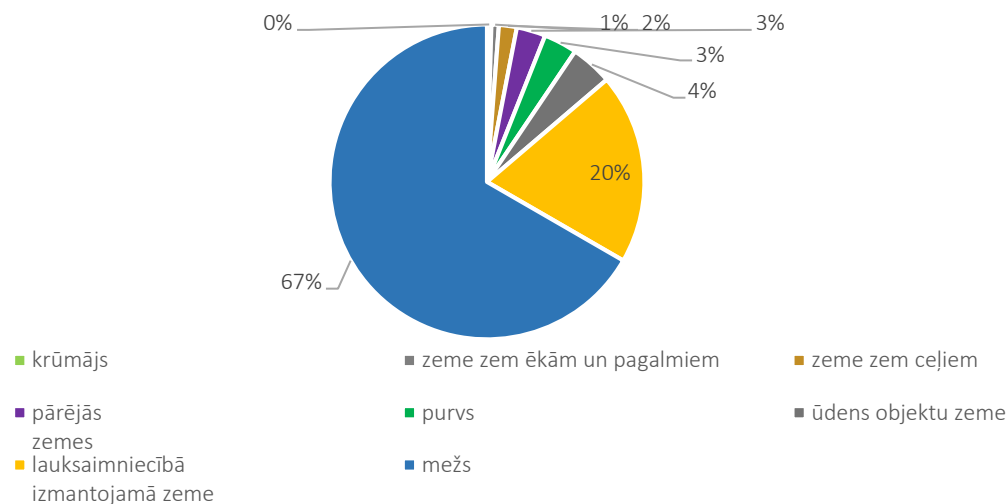
- Liels nemaksātāju īpatsvars par komunāliem pakalpojumiem (līdz 20%);
- Pašvaldība dotē komunālo pakalpojumu izmaksu starpību iedzīvotājiem (izņemot Ugālē);
- Salīdzinoši augsti komunālo pakalpojumu tarifi - tāpat bieži neobjektīvi tarifi, kur nav iekļautas visas faktiskās VNP izmaksas;
- Ventspilij tuvākajos pagastos nav pietiekams dzīvojamais fonds, trūkst dzīvokļi;
- Ir daudzi īpašumi, kuri pieder pašvaldībai un privātpersonām, un kuri savstarpēji nevar vienoties par uzturēšanu;
- Vēja ģeneratori jābūvē koncentrētās vietās, tālu no apdzīvotām vietām un tur, kur ir rekreācijas tūrisma potenciāls - pašlaik teritorijas plānojumā netiek pietiekoši ierobežots.

- Iedzīvotāju informēšana, motivēšana, stimulēšana pieslēgties renovētajiem ūdenssaimniecības tīkliem, arī lai mazinātos piesārņojums;
- Jāizveido dūņu kompostēšanas laukums;
- Izmantot saules enerģiju pašvaldības ēkās siltuma vai elektrības ražošanai;
- Pašvaldības atbalsta paplašināšana energoefektivitātes un komunālo pakalpojumu uzlabošanai;
- Iedzīvotāju motivēšana daudzdzīvokļu māju siltināšanā;
- Jāuzlabo energoefektivitāte pašvaldības administratīvajās ēkās;
- Jāierobežo teritorijas vēja ģeneratoru būvniecībai;
- Jāizstrādā dzīvojamā fonda attīstības stratēģija;
- Jāveic revīzijas pašvaldības nekustamajos īpašumos, izvērtējot, kur ir iespēja izveidot dzīvokļus, kur telpas uzņēmējiem u.tml. – maksimāli efektīvi izmantot pašvaldības īpašumus.

7. PUBLISKĀ ĀRTELPA UN TERITORIJA

Pēc zemes lietošanas veida Ventspils novadā dominē meži – 67%, tad seko lauksaimniecības zemes – 20%, ūdeņi – 4%, purvi – 3% u. c. (4. attēls). Baltijas jūras krasta līnija Ventspils novada administratīvajā teritorijā stiepjas nepilnu 92 km garumā. (Attēls 72)

ATTĒLS 72. ZEMES LIETOŠANAS VEIDI VENTSPILS NOVADĀ

7.1. TERITORIJAS LABIEKĀRTOJUMS

Teritorijas pirmo priekšstatu un kopējo tēlu veido publiskā ārtelpa. Novadā to veido publiski pieejamās teritorijas, tai skaitā, dabas objekti (piekraste, meži, parki, dārzi u.c.), tehniskā infrastruktūra (ielas, ceļi, stāvlaukumi, rotaļu/sporta laukumi u.c.) un citas teritorijas ar labiekārtojumu vai bez tā, kas pieejamas sabiedrībai.

Teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai pēdējo gadu laikā vidēji tiek tērēts 14-23% no pašvaldības pamatbudžeta, līdz ar to daudz darba tiek ieguldīts uzturēšanas darbu ietvaros, kas tiek veikti ikgadēji.

Ventspils novadā ik gadu tiek īstenoti vairāki publiskās ārtelpas uzlabošanas pasākumi, tāpat teritorijas labiekārtošanas darbi tiek veikti līdz ar jaunu objektu būvniecību, rekonstrukciju, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu īstenošanu u.c.

Lielākajiem pēdējo gadu laikā īstenotiem publiskās ārtelpas teritoriju labiekārtošanas projektiem piesaistīts ārējais finansējums no Eiropas Savienības fondiem. Katru gada pamatbudžeta ietvaros veikti uzturēšanas darbi.

Teritorijas sakopšanu un labiekārtošanu nodrošina pašvaldības SIA "VNK Serviss" un atsevišķos pagastos to veic vietējās pagasta pārvaldes algoti darbinieki. Tāpat vairākos pagastos teritorijas sakopšanā tiek iesaistīti ilgstošie bezdarbnieki Nodarbinātības valsts aģentūras organizētā programmā "Algoti pagaidu sabiedriskie darbi bezdarbniekiem".

Iedzīvotājiem iespējams pieteikt idejas dzīves un vides kvalitātes uzlabošanā, kas saistītas ar vides labiekārtošanu, infrastruktūras attīstību **vietējā projektā konkursā "Mēs savā novadā"**, ko pašvaldība organizē kopš 2017. gada. Vienam projektam pieejamā summa 2019. gadā bija līdz 500 EUR, kas vairāk izlietojams maza mēroga darbiem un kopumā vērsti uz sabiedrības aktivizēšanu. Piemēram, Vārves pagastā labiekārtots bērnu atpūtas laukums – ierīkotas smilšu kastes un iegādātas šūpoles.

Tāpat aktivizējama iedzīvotāju grupu iniciatīva uzlabojot publisko ārtelpu pie daudzdzīvokļu mājām. Kā piemēram, 2012. gadā pie daudzdzīvokļu mājas "Zemdegas" Ugālē īstenots labiekārtošanas darbu projekts ar LEADER programmas atbalstu - izveidots stāvlaukums, ietve, uzstādīti soliņi, velosipēdu

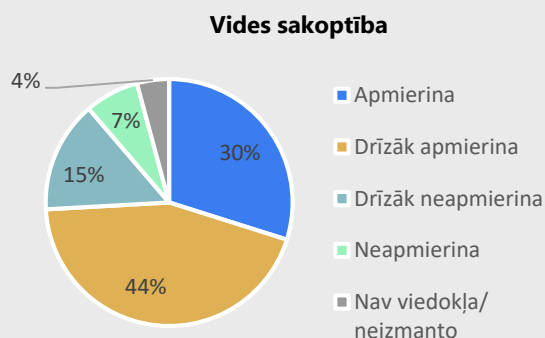
novietnes u.c. Šāda veida projekts popularizējams kā labais piemērs pārējiem iedzīvotājiem rūpēties par savas apkārtējās vides pilnveidi.

Kvalitatīvai publiskai infrastruktūrai jābūt pieejamai ikvienam, arī cilvēkiem ar pārvietošanās ierobežojumiem, tai ir jābūt ērti izmantojami bez citu palīdzības vai ar iespējami mazāku atbalstu. Jaunas publiskās infrastruktūras izveidē jāpielieto universālā dizaina principi un saprātīgs pielāgojums. Saskaņā ar 2019. gadā veikto Ventspils novada iedzīvotāju aptauju, vairākkārt minēta neapmierinātība ar nepietiekamu **vides pieejamību** publiskajā telpā, konkrēti atzīmējot publiskās vietas Puzes pagastā, kultūras namu, bibliotēku, ambulanci Ances pagastā, izglītības iestādes Ugālē, novada bibliotēkas, ģimenes ārstu prakses Ugālē, Tārgalē, Popē.

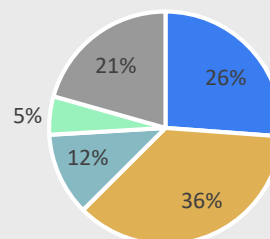
Pašvaldībā apstiprināts pasākumu plāns no 2017. līdz 2022. gadam, šajā laikā desmit pagastos pielāgojot 19 sabiedriskās ēkas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, izveidojot uzbrauktuves izglītības, veselības aprūpes un kultūras iestādēs, arī ēkās, kurās strādā Sociālā dienesta darbinieki. Katru gadu plānveidīgi tiks veikti darbi 3-5 objektos par pamatbudžeta līdzekļiem.¹²²

Iedzīvotāju aptaujā paustais viedoklis norāda, ka vietējā sabiedrība visvairāk **lepojas ar sakopto, tīro vidi, dabu un ainavu**, kas ir vienas no trim visbiežāk minētajām atbildēm. Tas norāda uz jau paveikto pašvaldības darbu dzīves vides kopšanā, esošajiem resursiem, kā arī iezīmē nākamajā periodā vienu no prioritātēm, lai turpinātu īstenot uzlabojumus un apmierinātu sabiedrības vajadzības. Tāpat iedzīvotāju aptaujā un tematiskajās darba grupās paustas vairākas idejas un vajadzības publiskās ārtelpas pilnveidei.

Iedzīvotāju aptauja

Vides pieejamības nodrošināšana pie publiskām ēkām un publiskajā ārtelpā

Publiskajā ārtelpā, vides sakopšanā iedzīvotājus **neapmierina:**

- Neapmierina vides sakoptība – (nelikumīga atkritumu izgāztuve, nesakārtota apkārtnē pie vecā pasta, veikala, slimnīcas Ugālē) (2 atbildes);
- Publiskās āra tualetes nav pietiekamā daudzumā Jūrkalnes pagastā, neapmierina sanitārie apstākļi tajās;
- Neapmierina vides pieejamība kultūras namā, bibliotēkā, ambulancē Ancē;
- Neapmierina vides pieejamība publiskās vietās Puzes pagastā;
- Neapmierina publiskā ārtelpa Piltenē (zālājs vasaras sezonā);
- Neapmierina, ka Ances pagastā pļavas aizaug ar krūmiem, bet mežus izcērt.

Steidzamākie darbi publiskajā ārtelpā, vides sakopšanā, kuri būtu **jārisina** pašvaldībai:

- Apkārtējās vides sakopšana, labiekārtošana (9 atbildes);
- Teritorijas pie Ugāles Mūzikas un mākslas skolas, Ugāles bibliotēkas labiekārtošana;
- Krūmu izzāģēšana gar ceļiem;
- Degradēto teritoriju revitalizācija;
- Tārgales pagastā izveidotā "kalna" nostiprināšana un nodrošināšana;
- Nepieciešams ciemos ierīkot videonovērošanas sistēmas, lai ierobežotu vides piegružošanu.

Publiskajā ārtelpā, vides sakopšanā iedzīvotājiem visvairāk **trūkst:**

- Bērnu rotaļu laukumi pie dzīvojamām teritorijām (6 atbildes);

¹²² <http://ventspilsnovads.lv/projekti/projekti-arhivs/ekas-pielagos-cilvekiem-ar-ipasam-vajadzibam/>

- Sakopta ciemu teritorija (Ugāles pagasts) (3 atbildes);
- Sakārtoti pagalmi (Ugāles pagastā) (2 atbildes);
- Publiskā ārtelpa, takas ciemos brīvā laika pavadīšanai (2 atbildes).

Darba grupas – Teritorijas labiekārtojums, publiskā ārtelpa, iekšpagalmi

Kas labs, izdevies?

- Īstenotie projekti ir labi, vajadzīgi;
- Publiskās teritorijas tiek uzturētas pienācīgā kārtībā;
- Lībiešu sētas izveide un Tārgales ciema labiekārtošana;
- Ugāles tirgus izveide un teritorijas labiekārtošana;
- Zīru ciema iekšpagalmu labiekārtošana, rotaļu laukuma izveide;
- Gājēju ietves izveide Ugālē no tirgus līdz Arāju mājām;
- Tiek izmantotas pārvietojamās estrādes.

Kas traucē, slikts?

- Daudzviet ciemu centru teritorijas pieder privātpašniekiem, kas apgrūtina labiekārtošanu;
- Projekta ieviešanas stadijā pietrūkst izvērtējuma, lai rezultāts būtu kvalitatīvs, kā rezultātā būtu iespējams ietaupīt līdzekļus (Ugāles tirgus, kultūras nams, manēža);
- Izveidotie objekti dažviet netiek pienācīgi uzturēti;
- Trūkst labiekārtoti bērnu rotaļu laukumi un iekšpagalmi (Usma, Zlēkas);
- Nedarīt tā, kā tika realizēts Ugāles PII pievadceļu pieslēgums;
- Atsevišķos pagastos pārvaldes vadītājam trūkst izpratnes, pun motivācija plānot, organizēt pagastu labiekārtošanu;
- Daudzviet iekšpagalmos nav lietots ūdeņu kanalizācijas sistēmas.

Kas jāmaina, kā?

- Ieviest motivācijas programmu vai soda sankcijas, lai privāto teritoriju īpašnieki uzturētu kārtībā savas teritorijas;
- Līdzsvarot visa novada attīstību;
- Veicināt sabiedrības iesaisti mazo projektu īstenošanā, palielināt pieejamo finansējumu;
- Paredzēt līdzekļus ne tikai projektu ieviešanai, bet arī iegūtā rezultāta uzturēšanai;
- Sabiedrības informēšana, izglītošana par īstenotajiem projektiem – materiālu izstrāde, publicēšana, norādes, piktogrammas redzamās vietās; izglītības iestādēs bērni ir jāinformē par publiskās telpas saudzēšanu;
- Prasīt rezultātus un atbildību par labiekārtojumu no pārvaldes vadītājiem (kāda veidā tieši?);
- No budžeta prioritāri jāatvēlē pietiekoši daudz līdzekļu jau esošās infrastruktūras uzturēšanai un tikai pēc tam jauna labiekārtojuma veidošanai;
- Popes estrādes atjaunošana, nodrošināt transportu no citiem pagastiem uz pasākumiem;
- Profesionālu ekspertu piesaiste svētku noformējuma un labiekārtojuma veidošanā (ainavu arhitekts, dārziņš u.tml.);
- Radošuma veicināšana teritorijas labiekārtošanā.

7.2. PUBLISKO ŪDEŅU UN PIEKRĀSTES APSAIMNIEKOŠANA, PIEEJAMĪBA

Publiskie ūdeņi ir nozīmīgs resurss, kuru izmantošana veicina teritorijas ekonomisko attīstību. To izmantošanai un pārvaldībai jābūt ilgtspējīgai, lai nodrošinātu ūdeņu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, ūdens kvalitātes nepasliktināšanos un interešu saskaņotību.¹²³

Virszemes ūdeņi Ventspils novadā ietilpst Ventas upju baseina apgabalā. No novada teritorijas zeme zem ūdeņiem aizņem 4% jeb 10 558 ha. Lielākās ūdensteces ir Venta, Abava, Užava, Irbe un Engure, kā arī novada administratīvajā teritorijā atrodas vairāk nekā 50 dabiskas un mākslīgas izcelsmes ūdenstilpes.

Kopējais krasta līnijas garums gar Baltijas jūru Ventspils novada pašvaldībā ir 91,9 km, tai skaitā, Jūrkalnes pagastā 11,5 km, Užavas pagastā 25,2 km, Vārves pagastā 11,5 km un 43,7 km Tārgales pagastā.

¹²³ Vadlīnijas iekšzemes publisko ūdeņu pārvaldībai pašvaldībās, 2015. gads

Zemes pārvaldības likuma (spēkā no 01.01.2015.) 15. panta otrā daļa nosaka, ka vietējā pašvaldība ir valdītājs tās administratīvajā teritorijai esošajiem iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, kuru valdītājs nav par vides aizsardzību atbildīgā ministrija vai cita ministrija un kuri nav privātpersonu īpašumā (tai skaitā, jūras piekraste). Publiskie ūdeņi ir visiem Latvijas iedzīvotājiem piederošs īpašums.

Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 3.punkts nosaka, ka pašvaldības autonomā funkcija ir noteikt kārtību, kādā izmantojami publiskā lietošanā esošie ūdeņi.

2018. gadā ar Lauku atbalsta dienesta Zivju fonda atbalstu īstenoti četri projekti zivju resursu apsaimniekošanā:

- ◇ izstrādāti "**Puzes ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi**";
- ◇ Zivju resursu aizsardzība, kontrole un uzraudzība Ventspils novada publiskajās ūdenstilpēs - kvalitatīva uzraudzības procesa nodrošināšanai Usmas ezerā un citos pašvaldībā esošajos publiskajos ūdeņos **iegādāts** drons, kvadracikls, binokļi, uzkarināmais laivas motors u.c.;
- ◇ **Zivju resursu pavairošana** Ventspils novada Usmas ezerā – ielaisti 40479 (svars no 5-20 gr) lidaku mazulji;
- ◇ Piekaramais **laivas dzinējs** (ar akumulatoru) zivju resursu aizsardzībai, kontrolei un uzraudzībai Ventspils novada publiskajās ūdenstilpēs.

Nākošajā periodā pašvaldībai aktīvāk risināmi publisko ūdeņu un zivju resursu apsaimniekošanas jautājumi – izstrādājami plāni un noteikumi, īstenojami projekti infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes pilnveidei, veicama sabiedrības izglītošana.

Saskaņā ar Civillikuma 1102. panta I pielikumu "Publisko ezeru un upju saraksts", Ventspils novada teritorijā atrodas trīs publiskie ezeri un piecas publiskās upes:

- ◇ Klāņezers (Popes un Tārgales pagasts);
- ◇ Puzes ezers (Puzes pagasts);
- ◇ Usmas ezers (Usmas pagasts);
- ◇ Abava (Usmas, Ugāles, Zlēku pagasts);
- ◇ Irbe (Ances un Tārgales pagasts);
- ◇ Rinda (Ances, Popes un Puzes pagasts);
- ◇ Užava (Ziru un Užavas pagasts);
- ◇ Venta (Zlēku, Ziru, Piltenes, Vārves, Tārgales pagasts).

Usmas ezeram piekļaujas Kuldīgas un Talsu novadu teritorijas, to izmanto arī apkārtējo novadu iedzīvotāji. Usmas ezera apsaimniekošanu veic biedrība "Usmas krasts" ar Ventspils novada pašvaldības pilnvarojumu.¹²⁴

Tāpat četrās upēs Ventspils novada teritorijā zvejas tiesības pieder vienīgi valstij – Irbe, Rīva, Užava, Venta.¹²⁵

Būšnieku ezers ir publiskais ezers un lai gan tas atrodas Ventspils pilsētas teritorijā un valdījumā, ezeru izmanto arī daudzi Ventspils novada iedzīvotāji, pateicoties tā tuvai atrašanās vietai novadā. Ventspils novada pašvaldība 2019. gadā izbūvējusi gājēju un velosipēdu ceļu tiešā ezera tuvumā, uzlabojot pieejamību tam un kopējo satiksmes drošību.

No Ventspils novada 21 ūdensobjekts iekļauts **Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. gadam – 2021. gadam**, kas ir vidēja termiņa attīstības dokuments, kurā tiek raksturots ūdensobjektu esošais stāvoklis, ietekmes un pasliktināšanās risku ietekmju samazināšanas risinājumi. Ventas upju baseinu apgabala virszemes ūdensobjektus galvenokārt ietekmē notekūdeņi, lauksaimniecības piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi.

¹²⁴ Biedrība "Usmas krasts" <https://www.usmasezers.lv/>

¹²⁵ Civillikuma III pielikums 1117. panta piezīmei

2016. gadā Ministru kabinetā apstiprināts “**Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai**” (turpmāk arī – Piekrastes plānojums), kura mērķis ir veicināt Baltijas jūras Latvijas piekrastes, kā saimnieciski aktīvas un kvalitatīvas dzīves, kultūrvides un rekreācijas telpas attīstību, attīstības intereses līdzsvarojot ar dabas un vides aizsardzības prasībām. Piekrastes plānojumam ir vadlīniju raksturs un tas fokusēts uz tūrisma un rekreācijas attīstības veicināšanu. Tajā sniegti perspektīvie risinājumi arī Ventspils novada piekrastes pagastu – Jūrkalnes, Užavas, Vārves un Tārgales – veikta visaptveroša teritorijas un objektu analīze, noteiktas attīstāmās vietas, izstrādāti priekšlikumi kompleksi attīstāmo vietu attīstībai.¹²⁶

Piekrastes plānojumā noteiktas 10 Ventspils novada piekrastē attīstāmās vietas:

- ◇ Jūrkalnes centrs un Muižupītes pludmale (prioritāri);
- ◇ Užavas piekraste (bāka un Užavas upes grīvas apkārtnē) (prioritāri);
- ◇ Cirpstenes piekraste (prioritāri);
- ◇ Miķeļtornis (prioritāri);
- ◇ Labraga piekraste (Rīvas upes grīvas apkārtnē);
- ◇ Ošvalku piekraste (Pāžu pludmale);
- ◇ Liepene;
- ◇ Ovīšu bāka;
- ◇ Lūžņa;
- ◇ Lielirbe. (Attēls 73)¹²⁷

Ventspils novadā nav nevienas oficiālās peldvietas (Attēls 73). Ventspils novadam tuvākās oficiālās peldvietas atrodas Ventspils pilsētā – divas peldvietas, tai skaitā Zilā karoga pludmale, kā arī Pāvilstā un Kolkā. Oficiālās peldvietas izveidotas vietās, lai nodrošinātu atbilstošas piekļuves infrastruktūras izveidi un uzturēšanu, peldvietu apsaimniekošanu atbilstoši higiēnas prasībām, kā arī tiktu izvietoti informatīvie stendi.

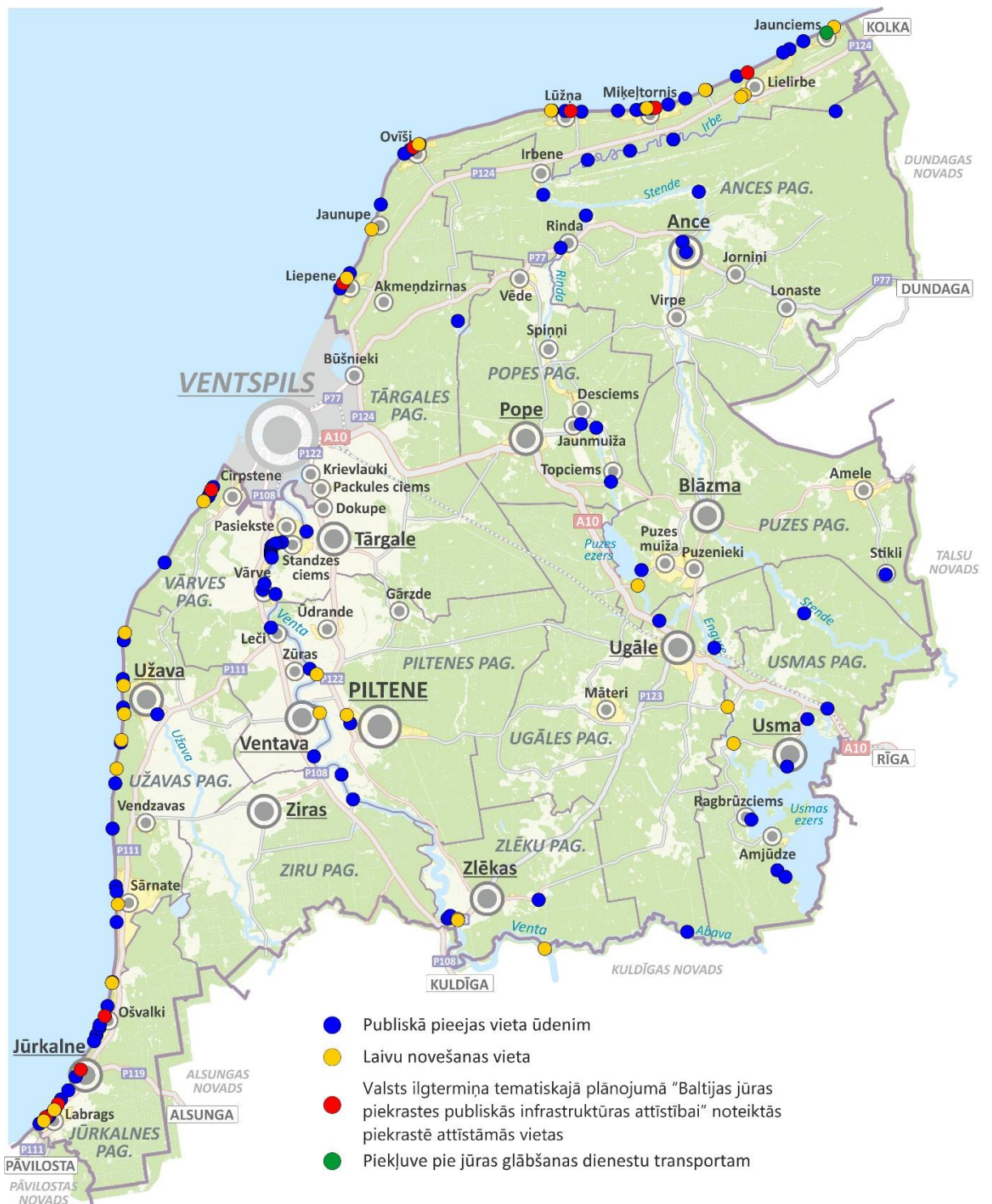
Ņemot vērā novada administratīvajai teritorijai pieguļošo Baltijas jūras piekrastes daļu un ūdensobjektus iekšzemē, būtu ieteicams, attīstot peldvietas novadā, tās atbilstoši apsaimniekot, labiekārtot un nodrošināt higiēnas prasības, kā arī peldsezonas laikā vairākkārt organizēt ūdens kvalitātes pārbaudes (piemēram, Usmas ciema pludmalē pie Usmas ezera, pludmalē Vārves ciemā pie Ventas upes u.c.).

Laikā kopš 2011. gada Ventspils novadā īstenoti vairāki projekti **piekrastes un publisko ūdeņu pieejamības** pilnveidē:

- ◇ 2012.-2015. gadā Puzes, Ugāles, Usmas, Ances, Jūrkalnes, Tārgales pagastos īstenots projekts „Ūdenstūrisma kā dabas un aktīva tūrisma komponentes attīstība Latvijā un Igaunijā jeb RIVERWAYS” par 30 tūkst. EUR kā rezultātā iztīrīta Engures upe visā tās garumā no Ozoldangu laivošanas vietas līdz ietekai Puzes ezerā; iztīrīta Rīvas upe no novada robežas līdz ietekai jūrā ~2,4 km; izbūvētas 7 atpūtas vietas (labiekārtota teritorija Engures, Irbes, Rīvas un Rindas krastos) un uzstādīti 9 informatīvi stendi. Tāpat izveidoti bukleti par ūdenstūrisma piedāvājumu jūras piekrastē un upēs;
- ◇ 2014. gadā Piltēnē veikta **atpūtas vietas labiekārtošana** Vecventas krastā par 10 tūkst. EUR;
- ◇ Piekrastes sakopšanas darbi norit projekta “Piekrastes apsaimniekošanas praktisko aktivitāšu realizēšana” ietvaros. 2018. gadā Tārgales, Jūrkalnes, Užavas un Vārves pagastos ar Latvijas Vides aizsardzības fonda atbalstu par 24 tūkst. EUR izvietoti **konteineri atkritumu savākšanai** un nodrošināta regulāra to savākšana;

¹²⁶ “Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai”, Ministru kabinets, <https://likumi.lv/ta/id/286733-par-valsts-ilgtermiņa-tematisko-planojumu-baltijas-juras-piekrastes-publiskas-infrastrukturas-attistibai>

¹²⁷ “Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai”, Ministru kabinets, <https://likumi.lv/ta/id/286733-par-valsts-ilgtermiņa-tematisko-planojumu-baltijas-juras-piekrastes-publiskas-infrastrukturas-attistibai>

ATTĒLS 73. ŪDENS INFRASTRUKTŪRAS OBJEKTI¹²⁸

- ◇ 2018. gadā Užavā izbūvēts **gājēju tilts pār Užavas upi**, tāpat veikta gultnes tīrīšana par kopējo
- ◇ 2018. gadā Tārgales pagasta Jaunciemā Igaunijas - Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam sadarbības projekta "Safe coast and sea in Latvia and Estonia SAFE SEA" ietvaros par 35 tūkst. EUR tiek veikta **autoceļa pārbūve līdz pludmalei** glābšanas dienesta vajadzībām Jaunciemā. Pārbūves gaitā veikta grants segas konstrukcijas izbūve, saliekamo

¹²⁸ Attēls sastādīts pēc Ventspils novada teritorijas plānojuma grafiskās daļas informācijas (publiskās pieejas vietas ūdenim, laivu novešanas vietas). Informācija par laivu novešanas vietām un piekļuvi pie jūras glābšanas dienestu transportam papildināta pēc faktiskās situācijas dāba.

dzelzsbetona plātņu izbūve, izbūvēts minerālmateriālu pamats zem betona pamata, uzstādītas ceļazīmes un papildzīmes;

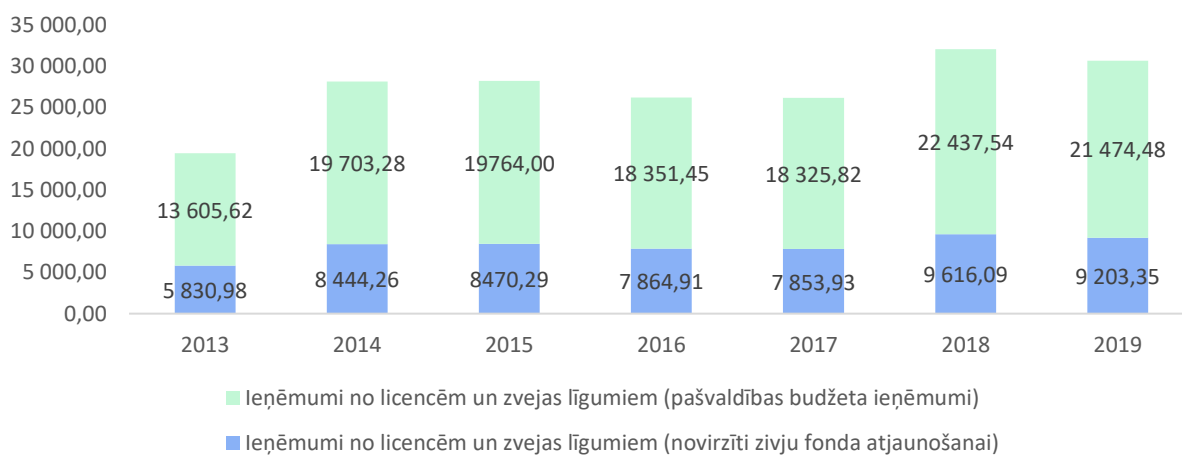
- ◇ 2019. gadā Vārves ciemā veikta **Ventas krasta labiekārtošana** – ierīkots piebraucamais ceļš līdz Ventai, izbūvēta laivu piestātne, attīrīts krasts, labiekārtota atpūtas zona u.c. darbi par 194 tūkst. EUR;
- ◇ 2019. gadā Tārgales pagastā īstenots projekts "Ventiņu-libiešu **gājēju un velosipēdu celiņa izbūve**" 378 m garumā gar valsts reģionālo autoceļu P77 "Ventspils-Dundaga" **netālu no Būšnieku ezera** par kopējo summu 74 tūkst. EUR.

Nākošajā periodā nepieciešams izstrādāt visaptverošu Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošanas plānu Ventspils novada teritorijā, ņemot vērā jau esošos plānošanas dokumentus un izstrādājot antropogēno slodzi mazinošus risinājumus krasta kāpu aizsargjoslu aizsardzībai.

Zvejniecība

Licencēto makšķerēšanu un zvejniecību Ventspils novadā pārvalda pašvaldības administrācijas Attīstība nodaļas licencēšanas un vides pārvaldības speciālists. Ventspils novada domē 2017. un 2018. gadā apstiprināti saistošie noteikumi par licencēto makšķerēšanu **Puzes un Usmas ezeros**. Abiem ezeriem 2017. un 2018. gadā apstiprināti zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi. Licencēto makšķerēšanu pamatojoties uz pilnvarojuma līgumu Usmas ezerā organizē biedrība "Usmas krasts", tāpat biedrība veic zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pārvaldi. Licencēto makšķerēšanu pamatojoties uz pilnvarojuma līgumu Puzes ezerā organizē SIA "Puzes ezers", tāpat sabiedrība veic zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pārvaldi.

Pašvaldība organizē zvejas atļaujas (licences) izsniegšanu un nomas tiesību slēgšanu rūpnieciskajai zvejai iekšējos ūdeņos. Laikā kopš 2013. gada novērojams ieņēmumu pieaugums par licencēm un zvejas līgumiem Baltijas jūrā un Ventspils novada iekšējos ūdeņos. 2013. gadā kopējie ieņēmumi sasniedza 19 436 EUR, un 2019. gadā 20 677,83 EUR. 30% no visiem ieņēmumiem novirzīti zivju fonda atjaunošanai, savukārt pārējie līdzekļi ir pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi. (Attēls 74)

ATTĒLS 74. IEŅĒMUMI NO LICENCĒM UN ZVEJAS LĪGUMIEM BALTIJAS JŪRĀ UN IEKŠĒJOS ŪDEŅOS VENTSPILS NOVADĀ

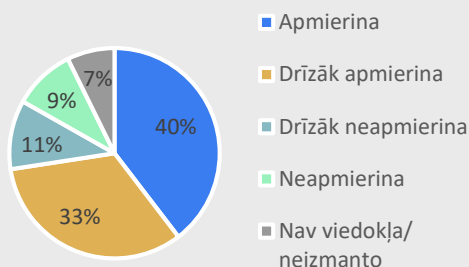
Iedzīvotāju aptauja

Attiecībā uz publiskajiem ūdeņiem un piekrasti iedzīvotājus **neapmierina:**

- Vēlams izveidot vairāk publiski pieejamas peldvietas pie Ventas – Ventavā, Vārvē, Piltēnē, Tārgalē (11 atbildes);
- Pieejamība jūrai un auto novietošanas iespējas (privātipašumi);
- Arvien biežāki auto iebraukšanas gadījumi Baltijas jūras krasta kāpās tam neparedzētās vietās;

- Nepietiekama pieejamība pie jūras zvejniekiem Tārgales pagastā un citur (laivu ielaišana) (2 atbildes);
- Izveidot papildus laivu ielaišanas punktus Ventā;

Piekļuves iespējas publiskajiem ūdeņiem (Baltijas jūra, ezeri, upes)

- Publiskās āra tualetes nav pietiekamā daudzumā Jūrkalnes pagastā, neapmierina sanitārie apstākļi tajās.

Attiecībā uz publiskajiem ūdeņiem un piekrasti iedzīvotājiem visvairāk **trūkst**:

- Piekļuve Ventas upei, publiska atpūtas vieta (6 atbildes);
- Piekļuves vietas pie jūras zvejniekiem;
- Papildus laivu ielaišanas punkti Ventā;
- Piekļuves vietas pie jūras makšķerniekiem.

Steidzamākie darbi attiecībā uz publiskajiem ūdeņiem un piekrasti, kuri būtu **jārisina** pašvaldībai:

- Publiskas atpūtas vietas pie Ventas Ventavā;
- Publiskas atpūtas vietas pie Ventas ierīkošana Piltenē;
- Aktivizēt licencēto makšķerēšanu publiskajos ūdeņos (konkrēts projekta ieteikums attiecībā uz Irbes, Rindas, Rīvas upi, arī par licenču tirgošanas pilnveidi);
- Mainīt licencēšanas kārtību, to pieskaņojot nevis konkrētai upei, bet konkrētai zivju sugai – kā pilotprojekts.

Darba grupas – Piekraste un ūdeņi

Kas labs, izdevies?

- Sadarbība ar biedrībām – Usmas krasts, Ventspils makšķernieku klubs;
- Dabas aizsardzības pārvaldes īstenotie projekti Užavas pludmalē – laipas, aizsargbarjeras, stāvlaukumi;
- Projekta "Piekrastes apsaimniekošana vasarā" īstenošana – regulāri tīrītas un uzturētas pludmales.

Kas traucē, slikts?

- Atpūtnieku skaita pieaugums un atstātie atkritumi;
- Ierobežota pieeja publiskajiem ūdeņiem un atpūtas vietām;
- Informatīvo norāžu trūkums uz pieejamām atpūtas vietām pie ūdeņiem.

Kas jāmaina, kā?

- Piekrasti izmantot novada tēla veidošanai;
- Uzlabot piekļuves infrastruktūru piekrastei, ūdenstilpnēm;
- Sakārtot, uzlabot un uzturēt atpūtas vietas;
- Pludmales labiekārtojuma elementu uzstādīšana (soli, pārgērbšanās kabīnes, tualetes, atkritumu urnas);
- Apkopojums un informatīvs materiāls (digitāli un drukātā veidā) publisko ūdeņu, piekrastes pieejamību Ventspils novadā.

7.3. VIDES RESURSI UN KVALITĀTE

Gaisa kvalitāte

Gaisa kvalitāti Ventspils novadā ietekmē vairāki faktori – apkures sistēmas, transports, piesārņojošo vielu emisijas no ražošanas uzņēmumiem u.c. Potenciāli piesārņotākais gaiss veidojas pie intensīvākās satiksmes ielām un ceļiem, dzelzceļa, ap ražošanas un tehniskajiem objektiem.

Kopumā Ventspils novadā 2018. gadā no organizācijām, kuras atskaitās par emitētajām piesārņojošajām vielām gaisā, 118 iekārtās radīja 9 135 620 763 tonnas piesārņojošo vielu.

Kopumā gaisa kvalitāte Ventspils novadā ir vērtējama kā laba, jo novadā ir salīdzinoši neliels ražošanas uzņēmumu skaits, kā arī katlu mājās galvenokārt kā kurināmais tiek izmantota koksne. Novada administratīvajā teritorijā dominē mežu teritorijas, kas absorbē radušos gaisa piesārņojumu. Periodiska gaisa kvalitātes pasliktināšanās varētu veidoties ciemos, kuros dominē individuālie apkures risinājumi un darbojas uzņēmumi, kuru darbība saistīta arī ar smaku veidošanos.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu" reģistra datiem Ventspils novadā atrodas trīs piesārņotas teritorijas, 79 potenciāli piesārņotas teritorijas un 17 vietas, kas nav piesārņotas vietas (apzināta vai pilnībā attīrīta vieta).

Viena no trīs piesārņotajām teritorijām ir bijusī PSRS armijas teritorija - raķešu bāze "Bangas", kas atrodas Užavas pagastā un ir privātpašums.

Vēdes karjers ir bijusī naftas sārņu apglabāšanas vieta, kas atrodas Popes pagastā. Naftas sārņi tika izvietoti izstrādātā grants karjerā bez grunts aizsardzības un apbērti.

Tārgales pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve "Platene" atrodas Tārgales pagastā. Izgāztuve darbojās 31 gadu, bet 2004. gadā tā tika slēgta un rekultivēta.

Pazemes ūdeņi

Ventspils novadā atrodas piecas pazemes ūdeņu atradnes¹²⁹:

- ◇ "Piltene" (Piltenes pag.), izmanto SIA "DABA-V" minerālūdeņu un dzeramā ūdens ražošanai (hlorīda iesālūdens);
- ◇ "Ugāle", Ugāles lielciema centralizētajai ūdensapgādei, izmantošanas statuss nav zināms (saldūdens);
- ◇ "Piltene – Rožu", tiek izmantota Piltenes centralizētajai ūdensapgādei (saldūdens);
- ◇ "Puzes ezers – Puzes ciems", atrodas Ugāles un Popes pagastos, kā izmantošanas iespējas tika pētītas Ventspils pilsētas centralizētajai ūdensapgādei, bet netiek izmantota (saldūdens);
- ◇ "Ogsils", atrodas Tārgales pagastā, tiek izmantots Ventspils pilsētas centralizētajai ūdensapgādei (saldūdens).

Ventspils novadā, pēc pieejamajiem datiem, atrodas 483 urbumi. No tiem tikai 52 ir aktīvi un darbojas, trīs netiek izmantoti, aiztamponēti vai likvidēti 46 urbumi, jātamponē divi, piemesti 16 urbumi, bet par 362 urbumiem nav zināms to statuss.¹³⁰ Neapsaimniekoti urbumi var būt liels risks un radīt pazemes ūdeņu piesārņojumu, līdz ar to, ņemot vērā, ka novadā atrodas ievērojams skaits urbumu, kuru statuss nav zināms, būtu jāveic to apzināšana un jānosaka turpmākie apsaimniekošanas pasākumi, lai novērstu šos riskus.

Applūstošās teritorijas

Ventspils novadā atrodas Ventas upju baseinu apgabala nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas - Užavas polderi. Pēdējo 10 gadu laikā teritorija applūda 8 reizes, bet 2012. gadā palu maksimālie ūdens līmeņi sasniedza 10% varbūtības plūdu atzīmi – 8,23 m.

Kā plūdu riska teritorijas, Ventspils novada spēkā esošajā teritorijas plānojumā, tiek attēlotas applūstošās teritorijas pagastos pie Ventas, Dzirnāvupes, Engures, Stendes, Rindas, Lonastes, Spāres, Tīrukšupītes, Ilziķa ezera, Pelcenes ezera, Aburgas ezera, Lakšezera un Usmas ezera.¹³¹

Erozijas riska teritorijas

Piekrastes erozijas procesi pēdējās desmitgadēs pastiprinās, kas saistīts gan ar klimata pārmaiņām, pieaugot vētru skaitam, gan antropogēno ietekmi, pieaugot apmeklētāju skaitam. Ventspils novadā

¹²⁹ Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, www.meteo.lv

¹³⁰ Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, urbumu statuss, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, www.meteo.lv.

¹³¹ Ventspils novada teritorijas plānojums, Vides pārskats. 2016.

Baltijas jūras piekrastē erozijas risks ir Jūrkalnes, Užavas, Vārves un Tārgales pagastos, kuros kopā līdz 2025. gadam erozijas riskam pakļautā posma garums sasniegs 52,5 km (Jūrkalnes pag. – 10,5, Užavas pag. – 16,5, Vārves pag. – 10,5, Tārgales pag. – 15,0)¹³²

Derīgo izrakteņu ieguves un karjeru izstrādes teritorijas

Ventspils novada teritorijā atrodas (pilnībā vai daļēji) šādas derīgo izrakteņu atradnes:

- ◇ 117 būvmateriālu izejvielu derīgo izrakteņu atradnes (smilts, smilts-grants, māls, smilšmāls);
- ◇ seši prognozēto resursu laukumi;
- ◇ 137 kūdras atradnes¹³³;
- ◇ 28 sapropeļa atradnes¹³⁴.

No būvmateriālu izejvielu atradnēm, pēc pieejamajiem datiem, tiek izmantotas 24 atradnes, kuras atrodas Ances, Piltenes, Popes, Puzes, Tārgales, Ugāles, Užavas, Vārves un Ziru pagastos. Atradnes galvenokārt tiek izmantotas smilts, smilts – grants ieguvei.

No kūdras atradnēm, tikai viena tiek izmantota – atradne "Vārve", Vārves pagastā (2019. gadā A krājumi 85,46 tūkst. t., N krājumi 518,14 tūkst. t.¹³⁵). Kūdru Vārves pagastā iegūst uzņēmums SIA "ZIBU Ventspils". 2019. gadā SIA "Vides un Ģeoloģijas Serviss" izsniegta zemes dziļu izmantošanas licence ģeoloģiskajai papildizpētei kūdras atradnei "Vārves purvs".¹³⁶

Pēdējos gados Ventspils novadā nav vērojams būtisks derīgo izrakteņu ieguves platību pieaugums, no 2017. gada sākuma samazinās gan derīgo izrakteņu ieguves zemes vienību skaits, gan platības.

Vēja elektrostacijas

Izbūvējot vēja elektrostacijas, tiek izmatots bezmaksas resurss, kas ražo elektroenerģiju bez kaitīgiem izmešiem, kā arī aizņem salīdzinoši nelielu teritoriju.

Ventspils novads ir piemērots šādu vēja elektrostaciju būvniecībai un novadā jau darbojas vairākas elektrostacijas – Tārgales pagastā (SIA "Winergy"), Popes pagastā (SIA "ENERCOM PLUS"), SIA Vārves pagastā (SIA "NBT5 Energy") un Užavas pagastā (SIA "IMPAKT").¹³⁷

Vēju elektrostaciju izbūve saistās ar būtiskām ainavas izmaiņām, īpaši teritorijās, kurās līdz šim nav attīstījusies tehniska apbūve. To darbības rezultātā rodas aerodinamiskais troksnis, vibrācijas, mirgošanas efekts, atstarošanās, rotora lāpstiņu apledošana, putnu pārvietošanās traucējumi u.c., kas ietekmē vietējo iedzīvotāju nevēlēšanos novada teritorijā attīstīt arī turpmāk vēja elektrostaciju izbūvi.

Tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums četru vēja elektrostaciju izbūvei Popes pagastā (SIA "4 WIND"), katrai maksimālais augstums plānots ~ 240 m un jauda ~ 5,6 MW, iespējamais rotoru diametrs ~ 158 m. Notikusi paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējā sabiedriskā apspriešana, kurā atnākušie iedzīvotāji negatīvi vērtēja plānotās ieceres īstenošanu vairāku faktoru dēļ - pirmkārt, vēja elektrostaciju izbūve iecerēta netālu no Rindas upes gar kuru jau vēsturiski veidojusies viensētu apbūve, vasaras māju apbūve un viesu nami jeb tuvējā teritorija attīstās kā Popes pagastam nozīmīgi rekreācijas zona. Tāpat iedzīvotāji bažijas, ka plānotās vēja elektrostacijas negatīvi ietekmēs vēsturisko un Ventspils novadam unikālo ainavu jeb skata punktu no Popes muižas apbūves uz tāla skata perspektīvu Austrumu virzienā, kas ir palicis vienīgais brīvais no tehniskās, industriālās apbūves.

¹³² Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”, Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2007.-2013. gadam līdzfinansēts projekts EU43084 "Piekrastes un jūras telpiskā plānošana Pērnavas liča teritorijā Igaunijā un Latvijas piekrastes pašvaldībās". Latvijas universitāte, 2014.

¹³³ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs". Derīgo izrakteņu reģistrs.

¹³⁴ Ventspils rajona teritorijas plānojums, 2006.

¹³⁵ VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", Derīgo izrakteņu reģistrs. A – izpētītie, N – novērtētie.

¹³⁶ Valsts vides dienests, izsniegtās atļaujas un licences.

¹³⁷ Ekonomikas ministrija, Komersantiem 2018. gadā obligātā iepirkuma ietvaros izmaksātās summas.

Meži

Pēc Valsts meža dienesta datiem 2018. gadā meža zemes aizņēma 177 396,6 ha jeb 72% no Ventspils novada administratīvās teritorijas. Kopumā novadā valsts meži ir 75,2 % un pārējie 24,8 %. No koku sugām novada mežos dominē priedes, egles un bērzi, pēc meža augšanas tipa dominē damaksnis, šaurlapju ārenis un slapjais damaksnis.¹³⁸

2018. gadā novadā izcirsti 4582,85 ha mežu ar kopējo apjomu 590 004 m³. Atjaunoti 1504 ha mežu, no kuriem valsts īpašumā esošie – 883 ha platībā. Kopumā ieaudzēti meži 92 ha platībā.

Dabas liegumu teritorijās atrodas 10 435 ha mežu, dabas parku teritorijās 1095 ha, dabas rezervātos – 97 ha. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, kas ir ierobežotas saimnieciskās darbības josla atrodas 16 593 ha mežu. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā atrodas 2078 ha mežu.

7.4. AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS UN OBJEKTI

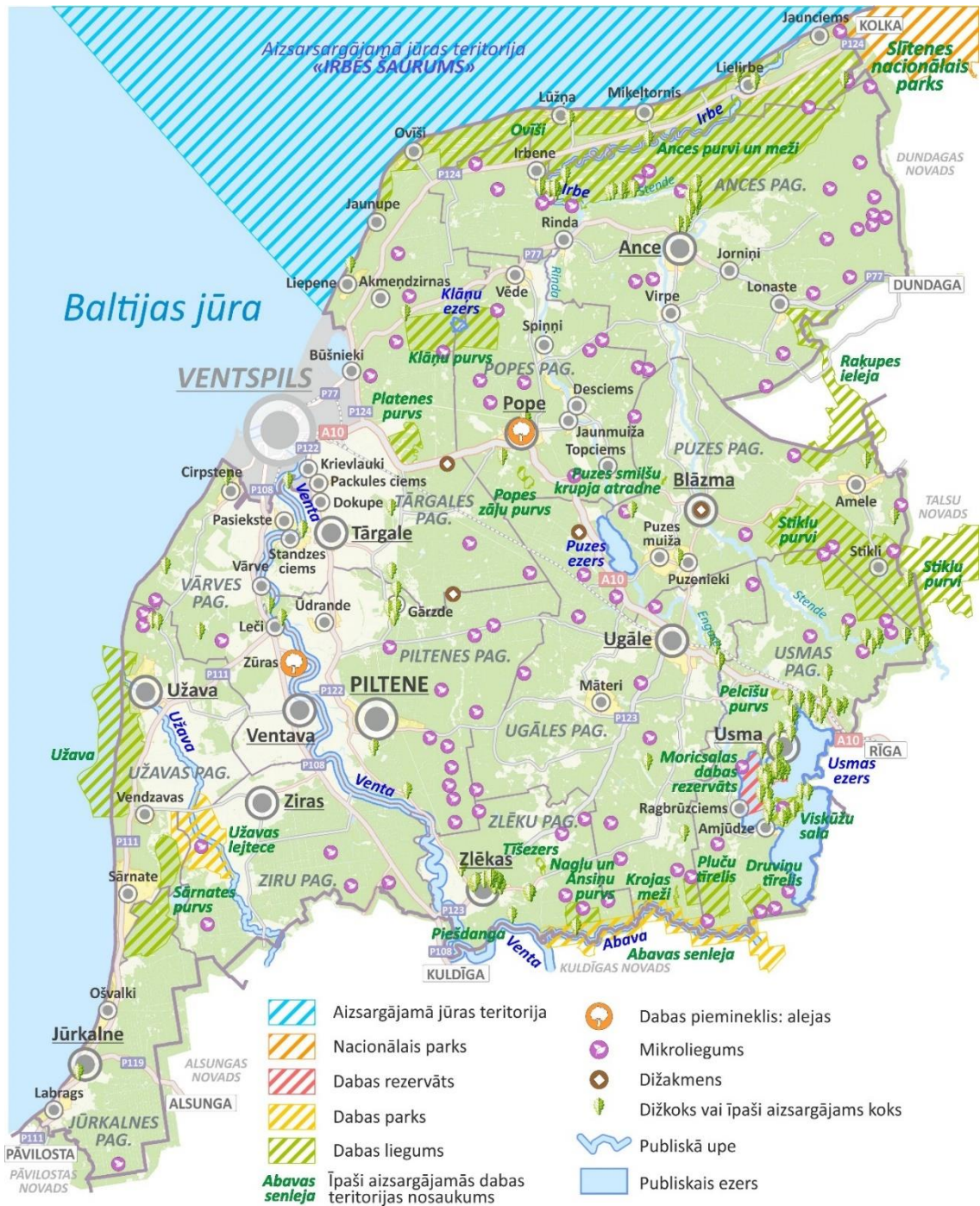
Ventspils novada administratīvajā teritorijā atrodas ievērojams skaits īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (noteiktas ar normatīvo aktu). Latvijas Republikas un Eiropas Savienības likumdošana un citas starptautiskās saistības nosaka novadā esošo dabas vērtību aizsardzību. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldi novadā īsteno Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālā administrācija. (tabula 16).

Tabula 16. Aizsargājamās dabas teritorijas Ventspils novadā

Aizsardzības kategorija	Nosaukums	Izstrādātie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, plāni	
		Dabas aizsardzības plāns	Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi
Dabas rezervāts, Natura 2000 teritorija	Moricšālas dabas rezervāts	ir	ir
Dabas parks, Natura 2000 teritorija	Abavas senleja	ir	ir
	Užavas lejtece	ir	nav
Dabas liegums, Natura 2000 teritorija	Ances purvi un meži	ir	ir
	Oviši	ir	ir
	Raķupes ieleja	ir	ir
	Sārnates purvs	nav	nav
	Stiklu purvi	ir	ir
	Tišezers	nav	nav
	Užava	ir	nav
	Klāņu purvs	ir	ir
	Druviņu tīrelis	ir	nav
	Krojas meži	nav	nav
	Nagļu un Ansiņu purvs	ir	nav
	Pelcišu purvs	nav	nav
	Piešdanga	nav	nav
	Platenes purvs	nav	nav
	Pluču tīrelis	ir	nav
	Popes zāļu purvs	nav	nav
	Puzes smilšu krupja atradne	ir	nav
Viskūžu sala	ir	nav	
Aizsargājamā jūras teritorija, Natura 2000 teritorija	Irbes šaurums (Ventspils novada teritorija rietumu daļā robežojas ar Irbes šaurumu)	nav	ir

¹³⁸ Valsts meža dienests, statistika 2018., www.vmd.gov.lv

Aizsargājami ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi	Grīžu Velna beņķis	-	-
Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorijas	Lagzdenes parks	-	-
	Leču parks	-	-
	Tārgales parks	-	-
	Zlēku parks	-	-
Aizsargājamās alejas	Popes muižas aleja	-	-
	Zūru muižas aleja	-	-

ATTĒLS 75. DABAS TERITORIJAS VENTSPILS NOVADĀ (AVOTS: OZOLS.DABA.GOV.LV)

Gandrīz visas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Ventspils novadā, izņemot dabas liegumu - Puzes smilšu krupja atradne un dabas pieminekļus ir Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas (Natura

2000). Natura 2000 teritorijās tiek piemēroti pasākumi, kas saglabā vai atjauno labvēlīgus aizsardzības apstākļus un statusu biotopiem un sugām, kuru dēļ aizsargājamā teritorija izveidota.

Laikā no 2011.-2015. gadam Dabas aizsardzības pārvalde dabas liegumā "Užava" īstenojusi divus antropogēno slodzi samazinošas un informatīvās infrastruktūras izveides projektus. Tā rezultātā izbūvēts piebraucamais ceļš, trīs stāvlaukumi, piecas laipas noejai uz jūru, norobežojoša barjera gar Užavas pelēkajām kāpām, uzstādīts informatīvais stends, robežzīmes u.c.

7.5. KULTŪRVĒSTURISKIE RESURSI ¹³⁹

Ventspils novads ir bagāts ar kultūrvēsturiski nozīmīgiem objektiem - piemiņas vietām, vēsturiskām ēkām, senām apmetnēm u.c. Kultūrvēsturiskais mantojums ir nozīmīgs novada resurss, kas ne tikai saglabā novada kultūrvidi, bet sekmē tūrisma attīstību un novada atpazīstamību.

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kopumā iekļauti 159 nekustami kultūras pieminekļi. No tiem 86 ir arheoloģijas, 30 arhitektūras, 2 industriālie pieminekļi un 5 pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie objekti (Attēls 76). Skaita ziņā visvairāk nekustamo kultūras pieminekļu atrodas Zlēku, Ugāles, Puzes un Popes pagastos. Tāpat novadā atrodas 41 mākslas pieminekļi.

Astoņi no arhitektūras pieminekļiem novadā ir **baznīcas**:

- ◇ Zlēku ev. luteriskā baznīca;
- ◇ Jūrkalnes Sv.Jāzepa katoļu baznīca;
- ◇ Ugāles ev. luteriskā baznīca;
- ◇ Užavas luterāņu baznīca;
- ◇ Puzes ev. luterāņu baznīca;
- ◇ Landzes ev. luterāņu baznīca;
- ◇ Piltenes ev. luterāņu baznīca;
- ◇ Popes ev. luterāņu baznīca.

Papildus minētajām baznīcām, novada teritorijā atrodas vēl septiņi dievnami – Ulmales-Labraga luterāņu baznīca, Užavas baptistu baznīca, Usmas luterāņu baznīca, Miķeļtorņa (Pizes) baznīca, Rindas luterāņu baznīca, Ugāles Sv.Sirdsskaidrā Radoņežas Sergija baznīca, Ugāles katoļu baznīca.

Nozīmīgu kultūrvēsturiskā mantojuma daļu veido **pilis, muižas, bākas, dzirnavas un zemnieku sēta** (noteikts pieminekļa statuss):

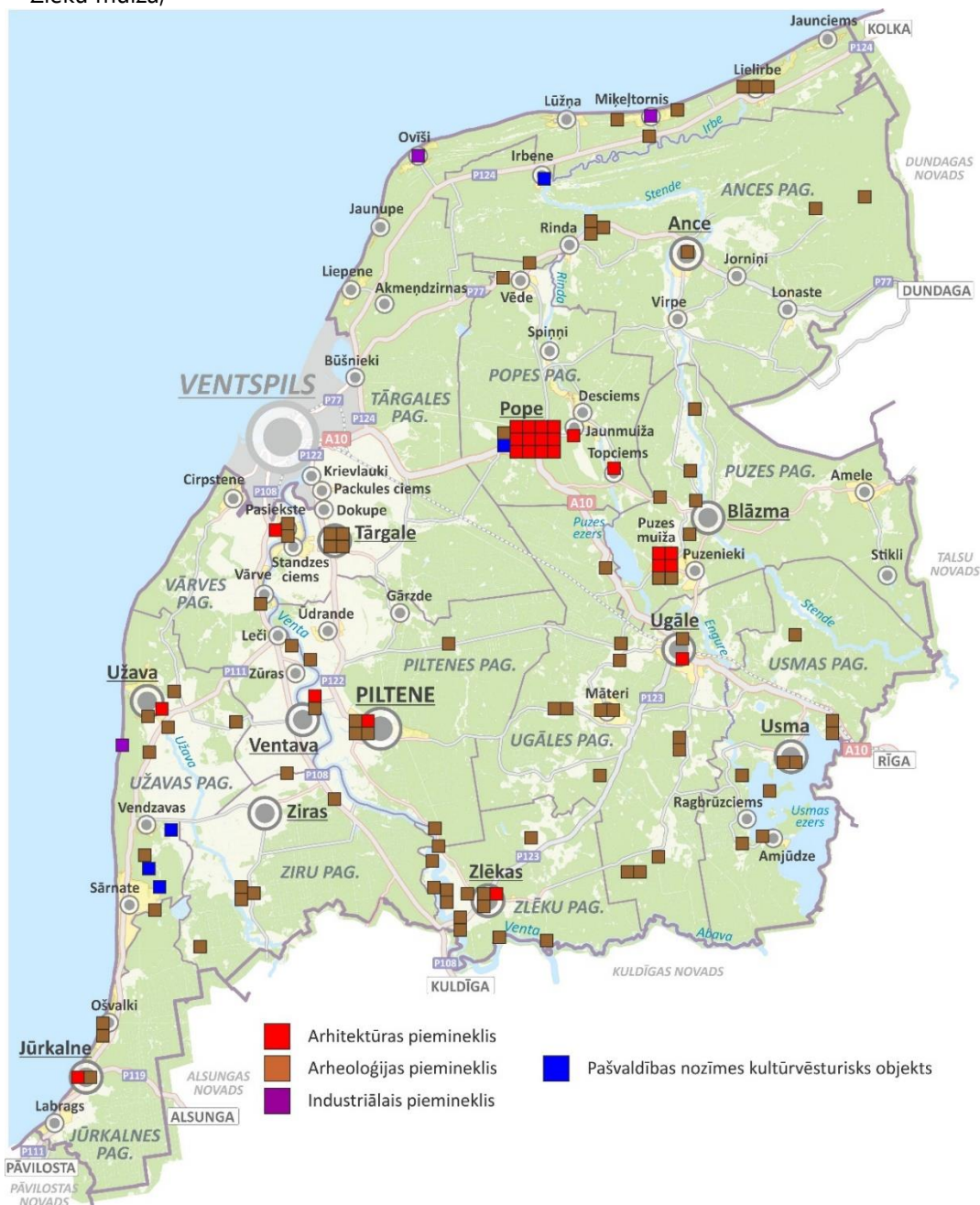
- ◇ Popes muižas pils komplekss;
- ◇ Pasiekstes vējdzirnavas;
- ◇ Puzes mācītājmuižas apbūve;
- ◇ Ovišu bāka;
- ◇ Užavas bāka;
- ◇ Zemnieku sēta "Kalnenieki".

¹³⁹ Fotogrāfijas no timekļa vietnes www.redzet.lv

Šīs pils, muižas, bākas un dzirnavas nav noteiktas kā kultūrvēsturiskie arhitektūras vai industriālie pieminekļi, tomēr arī tie atzīmējami kā nozīmīgas kultūrvērtības:

- ◇ Ugāles muiža;
- ◇ Zūru muiža (Vārves pagasts);
- ◇ Tārgales muiža;
- ◇ Piltenes viduslaiku pils - pilsdrupas;
- ◇ Vārves muiža;
- ◇ Vēdes muižas dzīvojamā māja (Pope);
- ◇ Annahites medību pils (Stikli, Puzes pagasts);
- ◇ Zlēku muiža;
- ◇ Ances muiža;
- ◇ Sārnates muiža (Užavas pagasts);
- ◇ Tērandes muiža (Ziru pagasts);
- ◇ Ugāles mācītājmuiža;
- ◇ Rindas mācītājmuiža (Ances pagasts);
- ◇ Ameles pusmuiža (Puzes pagasts);
- ◇ Landzes mācītājmuižas klēts (Piltenes pagasts).

ATTĒLS 76. KULTŪRAS PIEMINEKĻI VENTSPILS NOVADĀ (AVOTS: MANTOJUMS.LV)

Attiecībā uz **arheoloģijas pieminekļiem**, tie lielākoties ir senkapi, viduslaiku kapsētas, apmetnes. Tāpat sastopamas viduslaiku pils, pilskalni, kulta vietas, robežkalni un ciema vietas.

Tārgales un Ances pagasti 1991. gadā ietilpa kultūrvēsturiskajā teritorijā **“Libiešu krasts”** jeb *Līvōd Rānda*. Libiešu krasts bija valsts īpaši aizsargājamā libiešu kultūrvēsturiskā teritorija (iekļaujot arī citu novadu pagastus - Kolkas, Dundagas un Rojas). Teritorija stiepās no Tārgales pagasta Z daļas Ovišiem līdz Kolkas pagasta robežai. Kopš 2004. gada 2. februāra kultūrvēsturiskā teritorija kā īpaša aizsargājama teritorija vairs nedarbojas ¹⁴⁰

Jūrkalnes pagasts ietilpst **suitu kultūrtelpā**, kura 2009. gadā tika iekļauta UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana. Nelielās katoļu sabiedrības kultūrtelpa ir 400 km² liela teritorija Kurzemes ziemeļrietumos, (Alsungas novads, Jūrkalnes pagasts, (Ventspils novads) un Gudenieku pagasts (Kuldīgas novads). Katoļu baznīcas spēcīgās ietekmes un citu tautu kultūras mijiedarbības rezultātā veidojusies un saglabājusies izcila kultūrvide un identitāte. Suitiem raksturīga sievu burdona dziedāšana, suitu valoda, spilgti tautas tērpi, vietējie ēdieni, reliģiskās un gadskārtu tradīcijas. Šajā novadā pierakstītās tautas dziesmas, dejas, melodijas un bagātās kāzu tradīcijas. Suitu novada unikalitāte ir kultūras mantojuma dzīvā ikdienas aprīte.¹⁴¹

Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā kā lielākie identificējamie ierobežojumi ir finansējuma trūkums infrastruktūras atjaunošanas darbiem, īpašumtiesības un piederība, kultūras pieminekļa statuss, kas prasa rūpīgu izpēti un atjaunošanu – restaurāciju, līdz ar to arī finanšu ieguldījumus. Tai pašā laikā kultūras pieminekļa statuss un tā aizsardzība ir priekšnoteikums, lai veicot jebkādas atjaunošanas darbus, objekts netiktu neatbilstoši pārveidots. Līdzīgi kā citās pašvaldībās, arī Ventspils novadā no sava budžeta līdzekļiem grūti rast iespējas objektu atjaunošanai.

Pašvaldības iespējas piesaistīt līdzekļus un īstenot projektus kultūras pieminekļos ir daudz plašākas, ja tie pilda arī citas funkcijas – piemēram:

- ◇ 2010.-2012. gadā veikta Popes pamatskolas, kas atrodas Popes muižas ēkā, energoefektivitātes uzlabošana;
- ◇ 2012.-2014. gadā veikta sabiedriskā centra izveide Ancē, kas atrodas Ances muižas telpās.

Labā stāvoklī uzturēta ir Rindas mācītājmuiža, ar ko nodarbojas Rindas evaņģēliski luteriskā draudze.

Nozīmīgu lomu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā ieņem **nevalstiskās organizācijas**, no kurām visredzamākā Ventspils novadā ir biedrība “Popes Muiža”, kas pakāpeniski veic muižas kompleksa teritorijas sakopšanu un labiekārtošanu, veic ēku sakārtošanu un iedzīvina teritoriju, organizējot dažādus pasākumus.

Popes muižas ēku ansamblis ir vienīgais pašvaldības īpašumā esošais valsts nozīmes vēstures un arhitektūras piemineklis, jādome par tā aizsardzību un attīstību. Pirmā kritiskā problēma ir lietus ūdeņu novadišana no vēsturisko ēku pagrabiem. Šobrīd tie krājas pie ēkas pamatiem, pagrabi lietus sezonā ir piepildīti ar ūdeni, kas sasalst un bojā mūrus. Jāveic ēku īpašumtiesību sakārtošana un, piesaistot ekspertus, jāizstrādā stratēģija, ko pašvaldība plāno nākotnē darīt ar muižas kompleksu kopumā un kāda funkcija plānota katrai no ēkām. Tāpat jādome, kuras ēkas paturamas pašvaldību funkciju realizācijai, kuras atsavināmas vai iznomājamas. Popes muižas kompleksā Popes pamatskolas ēkas apsaimnieko pašvaldība, savukārt kopš 2016. gada ar mantojuma saglabāšanu nodarbojas arī šim mērķim dibinātā

¹⁴⁰ Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”, 2016

¹⁴¹ Ventspils novada teritorijas plānojums, Paskaidrojuma raksts. Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”, 2016

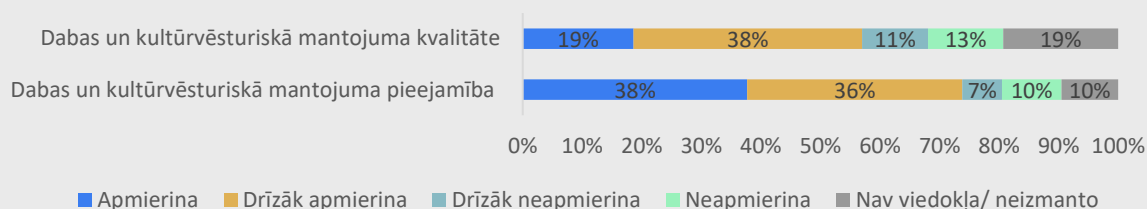
biedrībā "Popes Muiža". Biedrība organizē un veic teritorijas un ēku sakopšanas darbus, tāpat popularizē esošās vērtības, organizējot dažādus kultūras pasākumus. Biedrībai iznomāts Zirgu stallis, kurā ierīkotas iekštelņu skeitparka rampas, kuras izmanto jaunieši.

Novadā darbojas vēl trīs biedrības, kuru vieni no mērķiem ir kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana – biedrība "Rānda" Tārgales pagastā, biedrība "Ugāles attīstība" Ugāles pagastā, biedrība "Zlēku attīstības fonds" Zlēku pagastā.

Novadā ir trīs **novadpētniecības ekspozīcijas**, kuru uzturēšanu finansē pašvaldība - Piltenes novadpētniecības ekspozīcija, Zūru novadpētniecības ekspozīcija un Jūrkalnes novadpētniecības ekspozīcija jeb "Vētru muzejs".

Saskaņā ar 2019. gadā veikto Ventpils novada iedzīvotāju aptauju, vietējā sabiedrība ļoti lepojas ar kultūrvēsturisko mantojumu, kas ir ceturtā visbiežāk minētā atbilde. Tas norāda uz esošajām vērtībām, kā arī iezīmē nākamajā periodā vienu no prioritātēm, lai vērtību saglabātu.

Iedzīvotāju aptauja

Attiecībā uz kultūrvēsturisko mantojumu iedzīvotājus **neapmierina**:

- Nepietiekams atbalsts kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai, tā vērtības izpratne, nepieciešama to atjaunošana (Ugāles "Pūtēju nams", kultūras nams, Piltenes pilsdrupas u.c.) (5 atbildes);
- Neapmierina kultūrvēsturisko ēku stāvoklis un uzturēšana.

Attiecībā uz kultūrvēsturisko mantojumu iedzīvotājiem visvairāk **trūkst** - sakārtots, apsaimniekots kultūrvēsturiskais mantojums.

Steidzamākie darbi attiecībā uz kultūrvēsturisko mantojumu, kuri būtu **jārisina** pašvaldībai:

- Atbalstīt kultūrvēsturiskā mantojuma atjaunošanu, saglabāšanu (t.sk., Piltenes pilsdrupu konservācija) (6 atbildes).

Darba grupas – Daba

Kas labs, izdevies?

- Realizēti projekti vides sakārtošanā un uzlabošanā, tai skaitā, sabiedrības, dažādu biedrību un uzņēmēju iniciatīva;
- Sadarbība ar biedrībām – Usmas krasts, Ventpils makšķerņu klubs;
- Izveidotas dabas takas – Rivas loki, gar Usmas ezeru (300 m garumā).

Kas traucē, slikts?

- Atpūtas vietu, dabas piesārņošana (tūristu skaita pieaugums);
- Nelegālas atkritumu izgāztuves;
- Kontroles trūkums īpaši aizsargājamās dabas teritorijās;
- Nav dabas tūrisma gidu, nav dabas maršrutu karte un piedāvājums.

Kas jāmaina, kā?

- Padarīt dabas objektus pieejamākus digitāli – izveidot karti;
- Sabiedrības apziņas veidošana par vides jautājumiem (savācot atkritumus aiz sevis), izglītot sākot jau ar skolas vecumu, izvietot informāciju dažādās iestādēs, laukumos;
- Dabu izmantot novada tēla veidošanai;
- Uzlabot informācijas pieejamību un nodrošinājumu (sabiedriskās attiecības);
- Vairāk pievērst uzmanību vēsturiskajām alejām un dižkokiem – kopt un uzturēt;
- Apkopojums un informatīvs materiāls (digitāli un drukātā veidā) par dabas tūrisma maršruti Ventpils novadā;
- Uzbūvēt Popes kalnā skatu torni.

8. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA

8.1. IZGLĪTĪBA

Ventspils novadā vispārējās izglītības pakalpojumus nodrošina izglītības iestādes un to struktūrvienības (Attēls 89).

Pirmsskolas izglītība	Vispārējā izglītība	Profesionālās ievirzes izglītība
<ul style="list-style-type: none">• "Vālodzīte" Ancē;• "Zemenīte" Popē;• "Taurenītis" Piltenē;• "Lācītis" Ugālē;• "Zīļuks" Ventavā (filiāle Vārvē);• "Rūķītis" Zlēkās;• <u>PII grupas</u>:• Puzes pamatskolā;• Tārgales pamatskolā;• Užavas pamatskolā;• Zūru pamatskolā.	<ul style="list-style-type: none">• Ugāles vidusskola;• Piltenes vidusskola;• Ances pamatskola;• Popes pamatskola;• Puzes pamatskola;• Tārgales pamatskola;• Užavas pamatskola;• Zūru pamatskola;• Annahites pamatskola (speciālā izglītība).	<ul style="list-style-type: none">• Piltenes Mūzikas skola;• Ugāles Mūzikas un mākslas skola;• Bērnu un jaunatnes sporta skola.

ATTĒLS 77. IZGLĪTĪBAS IESTĀDES VENTSPILS NOVADĀ

Ventspils novada pašvaldības Izglītības pārvalde īsteno pašvaldības kompetencē esošās izglītības funkcijas. Katra izglītības iestāde ik gadu izstrādā pašnovērtējuma ziņojumu, kurā vērtē iestādes darbu, sasniegumus un tālāko attīstību. Izglītības pārvalde un izglītības iestādes savā darbā vadās pēc Rīcības programmas izglītības kvalitātes nodrošināšanai 2019.-2022. gadam, ko pēc termiņa beigām nepieciešams aktualizēt.

Ventspils novada Izglītības pārvaldes rīcībā esošā statistika un nākotnes prognozes dod pamatu bažām, ka tuvākajos gados, lai saglabātu valsts mērķdotācijas pedagogiem un izglītības iestādes, var nākties apvienot pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādes, vai veikt cita veida reorganizāciju. Tādēļ viena no prioritātēm būtu domāt, kā pilnveidot un izmantot jau esošo infrastruktūru tā, lai apvienošana būtu efektīva no telpu izmantošanas, uzturēšanas, ēdināšanas viedokļa. Jāmeklē risinājumi, kā veicot reorganizāciju, piedāvāt konkurētspējīgus izglītības pakalpojumus un veikt darbu efektīvi.

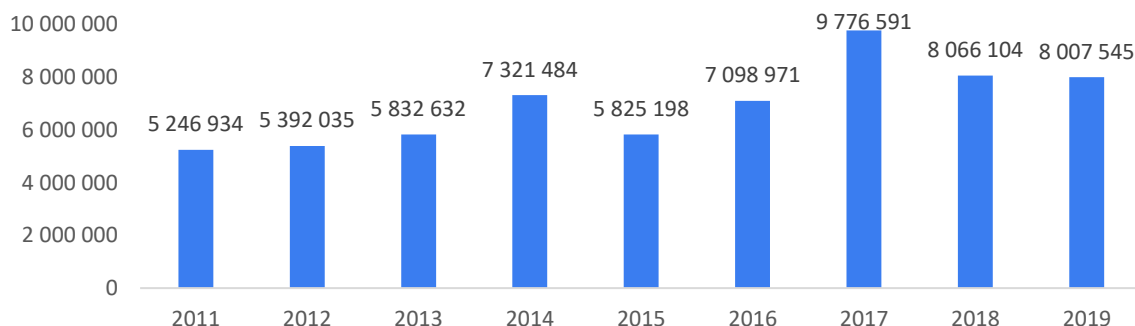
Ventspils novada pašvaldības izdevumi izglītībai 2018. gadā sastādīja 38% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Saskaņā ar Attēls 78, izdevumi izglītības jomai laikā no 2011.-2019. gadam ir ar pakāpeniski pieaugošu tendenci. 60% no izglītības nozares finansējuma sastāda pašvaldības finansējums (tehnisko darbinieku, uzturēšanas izdevumu, skolēnu pārvadājumu segšanai), 33% no ieņēmumiem nodrošina valsts mērķdotācijas, savukārt 6% citi ieņēmumi no pašvaldību savstarpējiem norēķiniem, maksas pakalpojumiem, atbalsta programmām.

Izglītojamo skaits Ventspils novadā līdzīgi kā lielākajā daļā Latvijas novadu ik gadu samazinās. Audzēkņu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs (un grupās pamatskolās) pēdējos gados nedaudz samazinājies, tomēr kopumā 2019. gadā tas ir līdzvērtīgs 2011. gada rādītājiem. Audzēkņu skaits pamatskolas grupā laikā kopš 2011. gada samazinājies par 13%, vidusskolēnu skaits samazinājies daudz straujāk – par 57%. (Attēls 79)

Arī Annahites pamatskolā (bijusī Stiklu internātpamatskola), Stiklos, Puzes pagastā, kas ir vienīgā speciālās izglītības iestāde Ventspils novadā, izglītojamo skaits šajā laika periodā samazinājies par 54%.

2020./2021. mācību gadā prognozētais izglītojamo skaits – 32 un 2021./2022. mācību gadā – 28 izglītojamie.

Iestāde piedāvā izglītību izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem un smagiem garīgās attīstības traucējumiem, papildus programmās "Koka izstrādājumu izgatavošana" un "Ēdināšanas pakalpojumi" iegūstot profesionālo kvalifikāciju – galdnieka palīgs un pavāra palīgs. (Attēls 79)

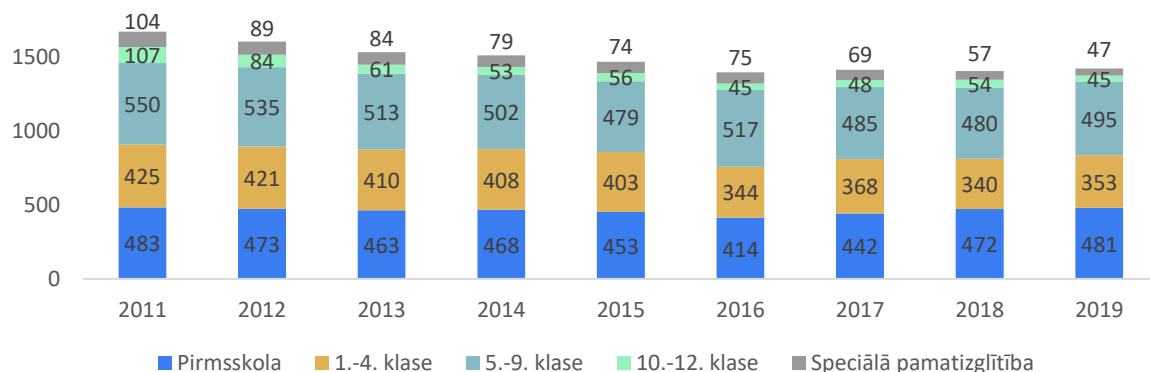
ATTĒLS 78. VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBAS PAMATBUDŽETA IZDEVUMI IZGLĪTĪBAI

Papildus valsts mērķdotācijām 1.-4. klašu ēdināšanai, pašvaldība nodrošina brīvpusdienas pirmsskolas izglītības audzēkņiem (arī brokastis un launagu) un skolēniem no 5.-7. klasei. Skolēniem no 8.-12. klasei tiek daļēji kompensētas pusdienas līdz 80%.

Pirmsskolas izglītības iestādēs rindas nav, 2018. gadā Tārgales pamatskolā tika uzstādīta moduļu tipa celtne pirmsskolas vecuma bērniem, nodrošinot kvalitatīvu mācību vidi.

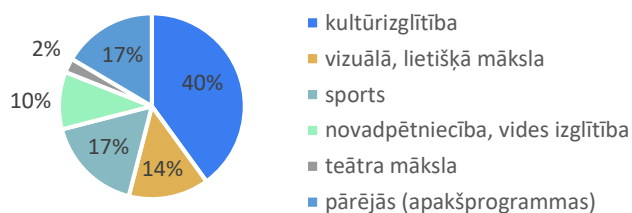
2009. gadā slēgtas Usmas un Ziru pamatskolas. Ar 2016./2017. mācību gadu, nepietiekama audzēkņu skaita dēļ slēgtas divas izglītības iestādes – Jūrkalnes pamatskola un Zlēku pamatskola, kā rezultātā 35 audzēkņi uzsāka mācības citās izglītības iestādēs.

Visas vispārējās izglītības iestādes piedāvā izglītības programmas izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām (iekļaujošā izglītība), 1.-6. klašu skolēniem pēcpusdienās ir iespējams apmeklēt mācību un radošā darba grupu nodarbības.

ATTĒLS 79. IZGLĪTOJAMO SKAITA IZMAIŅAS PIRMSSKOLAS, VISPĀRĒJĀS UN SPECIĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒS

Interēšu izglītība tiek īstenota visās vispārējās izglītības iestādēs, 2018./2019. mācību gadā tās apguva 576 audzēkņi. 40% no tiem mācījās kultūrizglītības programmās, 17% sporta programmās u.c. (Attēls 80)

ATTĒLS 80. AUDZĒKŅU SKAITA SADALĪJUMS INTEREŠU IZGLĪTĪBAS PROGRAMMĀS

Ne mazāk svarīga ir **karjeras izglītība**, kas sniedz iespējas jau laiku sagatavoties nākošajiem posmiem izglītībā un attīstīt dažādas darba tirgū nepieciešamās prasmes. Kopumā atbalsts izpaužas kā skolēniem pieejams karjeras konsultants, iespējas piedalīties "Ēnu dienās", atvērto durvju dienās citās izglītības

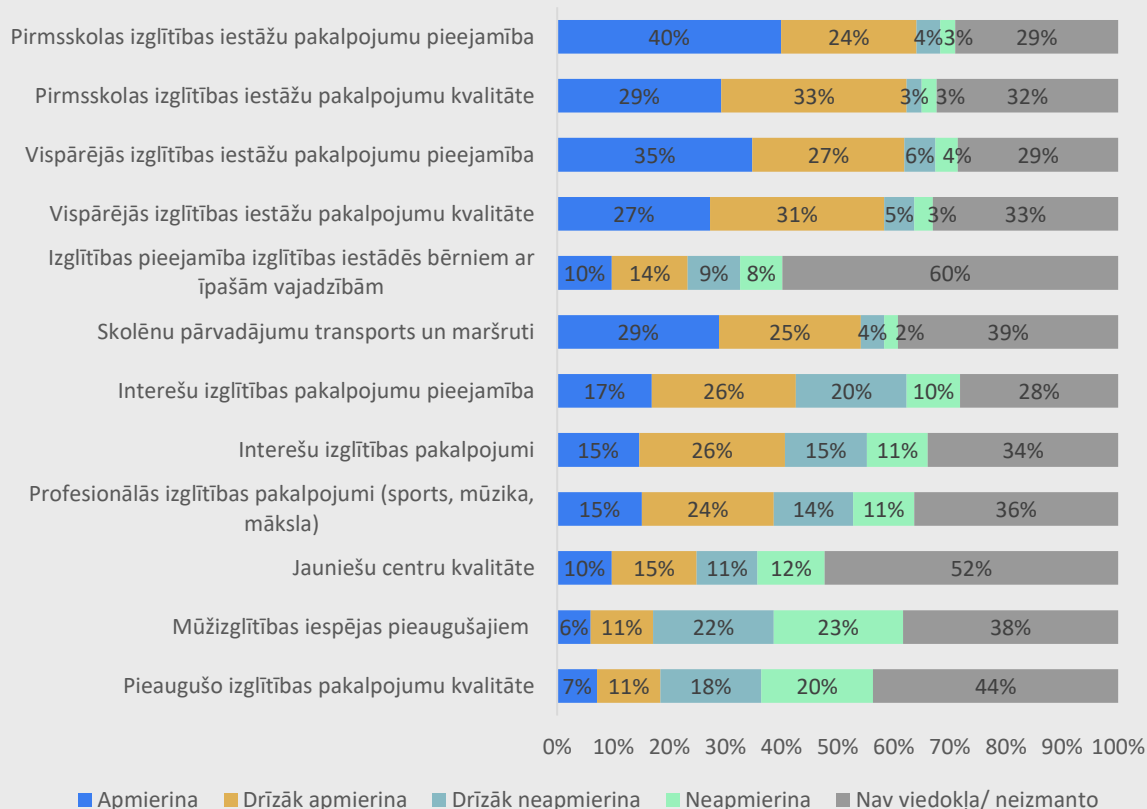
pasākumi, mācību priekšmetu olimpiāžu un konkursu uzvarētāju apbalvošanas pasākumi, konkurss "Gada skolotājs", vecāku konferences, vasaras skolas, radošās darbnīcas, konkurss "Jaunietis darbībā" u.c.

Skolēnu pārvadājumi tiek veikti aptuveni 25 maršrutos. Vietās, kur pieejams sabiedriskais transports – vietējās reģionālās nozīmes un starppilsētu maršrutos, izglītojamie izmanto tā pakalpojumus, lai nokļūtu uz un no izglītības iestādes. Tādā gadījumā pašvaldība sedz braukšanas izdevumus izglītojamiem, izmaksājot kompensāciju par iesniegtajām braukšanas biļetēm.

Mūžizglītības iespējas Ventspils novada iedzīvotājiem tiek nodrošinātas ES fondu programmu ietvaros un biedrību īstenotajos projektos. Daudzveidīgāks mūžizglītības piedāvājums novada iedzīvotājiem ir pieejams Ventspils pilsētā, tai skaitā, Ventspils Augstskolas Mūžizglītības centrā. Kopumā šī joma nākošajā periodā attīstāma – vajadzību apzināšana, iedzīvotāju informēšana par iespējām, pasākumu organizēšana u.c., kas arī akcentēts sabiedrības līdzdalības pasākumu rezultātos. Apsverama iespēja vairāk domāt par ar mūžizglītību saistītiem pasākumiem novada kultūras iestādēs, bibliotēkās un izglītības iestādēs.

Jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējas ir svarīgas kvalitatīvas dzīves vides un izaugsmes iespēju nodrošināšanā. Pašvaldībā nav jaunatnes lietu speciālista. Ventspils novadā ir divas pašvaldības izveidoti bērnu/jauniešu centri – jauniešu centrs "Ligzda" Vārvē un bērnu centrs "Tīne" Zūrās, Vārves pagastā. Bērniem un jauniešiem ir iespējams darboties arī Ventavas sabiedriskajā centrā, Zlēku sociāli sabiedriskajā centrā, un Jūrkalnes pagasta ēkā, kur izveidotas brīvā laika pavadīšanas telpas.

Iedzīvotāju aptauja

Attiecībā uz izglītību iedzīvotājus **neapmierina:**

- Vides pieejamība izglītības iestādēs Ugālē izglītojamiem ar īpašām vajadzībām;
- Mācību vides un līdzekļu nodrošinājums izglītojamiem ar īpašām vajadzībām Puzes pagastā;
- PII filiālē Vārvē neapmierinošs ārtelpas stāvoklis;
- Zems atalgojums PII iestādēs;
- Nepietiekama policijas iesaiste skolu darbā, lai strādātu ar skolēniem ar uzvedības traucējumiem;
- Nav pieejami mūžizglītības pasākumi novadā (4 atbildes);
- Neapmierina interešu izglītības pulciņu pieejamība bērniem un jauniešiem Ventavā (dziedāšana, māksla, svešvalodas, u.c.), un trūkst iespēju izvadāt bērnus uz Ventspili (2 atbildes);
- Nepieciešami jauniešu centri novadā (2 atbildes);
- Mūžizglītības pakalpojumu sniedzēju dotācija, lai tas būtu pieejams arī trūcīgiem iedzīvotājiem;
- Interešu izglītības trūkums.

Ieteikumi izglītības jomas **pilnveidei:**

- Vides izglītības veicināšana;
- Uzlabot pārvaldību pirmsskolas izglītības un pamatskolas izglītības iestādēs Ancē;
- Nepieciešams veicināt skolotāju rotāciju pa izglītības iestādēm, lai uzlabotos mācību kvalitāte.

Darba grupas – Izglītība (pirmsskolas, vispārējā, interešu, profesionālās ievirzes)

Kas labs, izdevies?

- Esošais izglītības iestāžu tīklojums un nodrošinājums - ir divas vidusskolas – Ugālē un Piltenē, ir Piltenes mūzikas skola, Ugāles mūzikas un mākslas skola, Bērnu un jaunatnes sporta skola, Stiklu internātpamatskola ar arodapmācību;
- Pirmsskolas izglītības iestādēs nav rindas;
- Apvienotais koris starp vairākām izglītības iestādēm;
- Interešu izglītība pieejama bērniem un jauniešiem pagastos, kur nav skolu;
- Labs jauniešu centrs Puzē un Vārvē;
- Veselības veicināšanas projekta ietvaros pieejamas peldēšanas nodarbības;
- Sporta infrastruktūras nodrošinājums izglītības iestādēs – stadioni (jaunbūvēti, renovēti) un āra treniņi;
- Nodrošināts skolēnu pārvadājumu pakalpojums, t.sk., ērta skolēnu savākšana;

Attiecībā uz izglītību iedzīvotājiem visvairāk **trūkst:**

- Mūžizglītība, interešu izglītība pieaugušajiem (19 atbildes);
- Izglītojoši pasākumi (10 atbildes);
- Jauniešu centrs, telpa brīvā laika pavadīšanai (9 atbildes);
- Interešu izglītības pulciņu dažādība un pieejamība (pirmsskola, skolas vecuma bērni) (4 atbildes).

Steidzamākie darbi attiecībā uz izglītību, kuri būtu **jārisina** pašvaldībai:

- Uzlabot izglītības iestāžu infrastruktūru, materiāli tehnisko bāzi, pieguļošo teritoriju (vidusskolas telpu remonts Piltenē, lifta ierīkošana Tārgalē, novērst Puzes pagasta PII ēkas applūšanu, Popes pagasta PII labiekārtot iekšpagalmu, piemērot bērnu vajadzībām, uzlabot drošību pie Piltenes PII ēkas) (7 atbildes);
- Izglītības iestāžu tīkla optimizācija (6 atbildes);
- Izglītības kvalitātes celšana (5 atbildes);
- Jauniešu centra izveide (Popē, Ugālē, Tārgalē);
- Mazo izglītības iestāžu saglabāšana;
- Mūžizglītības pieejamība;
- Nodrošināt aktivitātes bērniem vasarā;
- Dažādot interešu izglītības iespējas bērniem un jauniešiem.

Kas traucē, slikts?

- Iedzīvotāju skaita samazināšanās un bērnu, pedagogu trūkums;
- Interešu izglītībā strādājošo skolās atalgojums zemāk nekā novada amatiermākslas kolektīvu vadītājiem;
- Pastāvošo skolu slēgšanas draudi;
- Slikts ceļu stāvoklis;
- PII Ventavā nav telpu;
- Trūkst jauniešu centra;
- Samazinātas iespējas apmeklēt pulciņus skolēnu pārvadājumu transporta kustības grafika dēļ;
- Pēc projekta uzraudzības laika beigām nav uzturēti sporta laukumi, rotaļu laukumi;
- Sliktā stāvoklī esoši internāti Ugāles, Piltenes vidusskolās skolēnu piesaistei;
- Vidusskolās trūkst profesionālās ievirzes skolēnu karjeras izvelei;
- Pedagogu motivācijas trūkums;

- Pieejamas brīvpusdienas vispārējās un pirmsskolas izglītības iestādēs;
- Plašs interešu izglītības pulciņu nodrošinājums.

Kas jāmaina, kā?

- Modernizēt skolu mācību kabinetus;
- Atjaunot internātus Ugāles, Piltenes vidusskolās skolēnu piesaistei;
- Esošo izglītības struktūru saglabāšana un uzturēšana – papildus finansējuma nepieciešamība;
- Uzlabot interešu izglītības pulciņu kvalitāti, dažādību;
- Uzlabot bērnu rotaļu laukumus pie izglītības iestādēm (notiek, ir plānots);
- Plānot līdzekļus infrastruktūras uzturēšanai pēc projektu uzraudzības;

Darba grupas – Pieaugušo izglītība

Kas labs, izdevies?

- Ventspils pilsētā pieejamas plašas mācību iespējas pieaugušajiem (Valsts izglītības attīstības aģentūras projekts u.c. iespējas);
- Pieejama tālmācība;
- Bibliotēkās brīva pieeja internetam;
- Ugālē jau 10 gadus darbojas mākslas studija pieaugušajiem.

Kas traucē, slikts?

- Informācijas pieejamība;
- Zema iedzīvotāju motivācija, nepietiekošs ieinteresēto iedzīvotāju skaits, lai uzsāktu jaunas apmācības, u.tml.;
- Sadarbība ar mūžizglītības pieaugušajiem iestādēm ir vāja, nav sadarbībām ar iestādēm, kas sniedz pārkvalifikācijas iespējas;
- Iedzīvotāju ieņēmumi ir zemi un trūkst resursu līdzfinansējuma segšanai par izglītību;
- Valsts limenī trūkst plānveidīgas stratēģijas pieaugušo izglītošanā;
- Nepietiekams sabiedriskā transporta reisu grafiks vakaros, brīvdienās.

Darba grupas – Jaunatne

Kas labs, izdevies?

- Sporta iespēju nodrošināšana (sporta laukumu un manēžu izbūve);

- Lielas grūtības piesaistīt pedagogus mūzikas un mākslas skolās;
- Pašvaldībā nav kritēriju un stratēģijas, kas ļautu ilgtermiņā plānot profesionālās ievirzes darbu mākslā, mūzikā, sportā.

- Motivēt skolotājus, sedzot ceļa izdevumus, ja jābrauc no cita pagasta, novada;
- Skolēnu autobuss ved tikai vienu reizi pēcpusdienā, nepieciešams reiss arī vēlāk;
- Jāizstrādā stratēģija, pēc kā vadīties, plānojot kultūrizglītības iestādes darbu un attīstību;
- Digitalizācijas īstenošana visos priekšmetos (legālas programmatūras iegāde);
- Ieviest kompetenču izglītību;
- Izmantot dabas un apkārtējās vides iespējas izglītības procesā (Eko skolas);
- Izvirzīt profesionālās ievirzes saglabāšanu par prioritāti (Ugāles MMS, Sporta skola);
- Sekmēt paaudžu maiņu pedagogu nodrošinājumā.

Kas jāmaina, kā?

- Informācija par pieejamām mūžizglītības, tālākizglītības iespējām – izvietot publiskā telpā, pie ziņojumu dēļa, veikalā, pieturās, tirgū, bibliotēkās u.c.;
- Bibliotekāri – informācijas nesēji sabiedrībai par izglītības iespējām – aktīvāk izmantot šo iespēju;
- Vajadzīgs atbalsts pašvaldības iestādēm, struktūrvienībām, kas varētu realizēt mūžizglītības, tālākizglītības programmas (piemēram, apmācības par normatīvo aktu izstrādi, u.tml.);
- Aktīvāka dalība ES un citu ārējā finansējuma avotu projektu konkursos, lai nodrošinātu kvalitatīvu pieaugušo izglītības piedāvājumu;
- Veicināt vienošanos starp pašvaldību un tiem pieaugušajiem, kuri vēlas ņemt dalību apmācībās, bet trūkst līdzekļu, lai pašvaldība segtu izmaksas un iedzīvotājs kompensētu to, sniedzot pretī kādu pakalpojumu, darbu, u.tml.

Kas jāmaina, kā?

- Turpināt sporta aktivitāšu iespēju nodrošināšanu;

- Skolēnu pašpārvaldes – Ugāle, Piltene;
- Ugāle, Piltene – plašs interešu izglītības piedāvājums;
- Jaunsargi;
- Tiek īstenoti un jauniešiem orientēti projekti;
- Jauniešiem ir iespēja iesaistīties novada amatiermākslas kolektīvos (brīvā laika pavadīšana);
- Dienas centrs, bērnu un jauniešu centri.

Kas traucē, slikts?

- Mājokļu pieejamība jauniešiem;
- Nodarbinātības iespēju trūkums;
- Nepietiekams skolēnu autobusa reisu skaits, lai apmeklētu interešu izglītības un profesionālās ievirzes nodarbības vakaros.

- Grozīt saistošos noteikumus par mājokļu jautājumu, lai jauniešiem tie būtu pieejamāki;
- Veselīga dzīvesveida popularizēšana/sadarbošanās ar citiem novada jauniešiem;
- Popularizēt pozitīvās pieredzes stāstus par jauniešiem, kuri paliek/atgriežas Ventspils novadā un veiksmīgi strādā;
- Paplašināt skolēnu pārvadājumu reisu skaitu – 2-3 reizes nedēļā nodrošināt autobusu papildus jau esošajiem (ap plkst. 18-19);
- Alternatīva – ar informatīvām kampaņām veicināt lauku jauniešu vecāku sadarbību jauniešu pārvadāšanā uz ārpuskolas nodarbībām;
- Atjaunot jaunatnes speciālista amata vietu uz pilnu slodzi;
- Motivēt entuziastus radīt, organizēt jauniešu nometnes dažādām interešu grupām (dejas, novadpētniecība, vēsture, teātris, tūrisms, utt.).

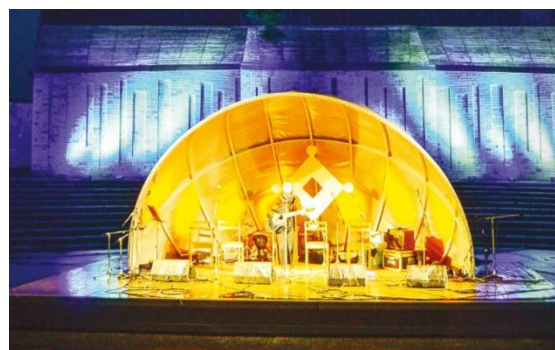
8.2. NEVALSTISKAIS SEKTORS

Saskaņā ar Lursoft statistikas datiem par biedrību un nodibinājumu reģistru, 2019. gada nogalē Ventspils novadā bija 126 aktīvas biedrības un 8 nodibinājumi.

Ventspils novada domē 2011. gadā apstiprināts nolikums "Par Ventspils novada pašvaldības līdzfinansējuma piešķiršanas kārtību nevalstisko organizāciju darbībai", kurā atrunāta līdzfinansējuma piešķiršana projektiem novada teritorijā.

Novadā aktīvi darbojas un no pašvaldības puses tiek atbalstītas dažādas kultūras un sporta nozares biedrības, piemēram, biedrība „Popes Muiža”, „Ugāles attīstība” u.c. (Attēls 82)

Vietējās kopienas iesaiste un pašiniciatīva kvalitatīvas un aktīvas dzīves vides veidošanā, teritorijas attīstības veicināšanā ir ļoti nozīmīga. 2016. gadā biedrība "Popes Muiža" izstrādājusi sabiedrības virzītu Popes attīstības stratēģiju un rīcības programmu. Kopš 2016. gada Popē biedrības "Siets", "Popes Muiža" un "Austras Biedrība" organizē festivālu "VĀRTI", kas pozicionēts kā kultūrtūrisma pasākums, kurā satiekas dažādi mūzikas un mākslas žanri un, kas ietver sevī mērķi katru reizi aktualizēt kādu sabiedrībā dzīvu problēmu, neaprobežojoties tikai ar izklaides funkciju. Sākotnējais festivāla mērķis bija atgūt apklusušās Popes estrādes balsi un atgriezt dzīvību unikālās arhitektūras un akustiskas brīvdabas estrādē. Vietējās kopienas

aktivitātes un organizētie pasākumi aktualizējuši vajadzību rekonstruēt Popes estrādi. Līdz šim rekonstruēta skatītāju zona, vēl nepieciešams veikt skatuves pārbūves darbus, ko plānots īstenot nākošajā periodā. Biedrība "Popes muiža" no visa Popes muižas kompleksa pašlaik izmanto zirgu stalli, ko biedrība iznomā no pašvaldības.

ATTĒLS 82. AKTĪVĀKĀS VENTSPILS NOVADA BIEDRĪBAS¹⁴²

¹⁴² Sastādīts pēc www.ventspilsnovads.lv ievietotā biedrību saraksta

Biedrība "Ugāles attīstība" dibināta 2011. gadā ar mērķi darīt Ugāli pievilcīgāku, interesantāku gan pašiem ugālniekiem, gan viesiem. 2019. gadā biedrības darbība kļuvusi aktīvāka - tajā iesaistījušies vairāki jauni dalībnieki, aktīvi ugālnieki. Biedrībā pašlaik ir 19 biedri, starp kuriem ir visu vietējo izglītības un kultūras iestāžu vadītāji un darbinieki, senioru biedrības, dažādu reliģisko konfesiju pārstāvji, citi enerģiski pagasta iedzīvotāji.

Biedrības pārstāvji tiekas reizi mēnesī Ugāles bibliotēkā, lai kopīgi diskutētu par dažādām iespējām stiprināt Ugāli, balstoties uz tās bagāto vēsturi, meklēt veidus, kā ļaut šim pagastam turpināties, attīstīties, kā arī aktīvi iesaistās dialogā ar pašvaldību, paužot savas nepieciešamības un viedokli dažādos ar Ugāles pagastu saistītos sabiedriskās un saimnieciskās dzīves jautājumos.

Biedrība "Ugāles attīstība" 2019. gada augustā Ugāles pagastā organizēja trīs dienu semināru "Ugāle vakar, šodien, rīt – ideju tilts". Seminārā piedalījās 42 dalībnieki, starp kuriem vairākums ir ugālnieki un tuvējo pagastu pārstāvji. Viens no šī semināra mērķiem bija nodrošināt iespēju vietējās kopienas pārstāvjiem izteikt savas vajadzības un vēlmes attiecībā uz sava pagasta attīstību. Pēc semināra vietējie aktivisti turpina īstenot izstrādātās projektu idejas – pastaigu taku veidošana, zaļā namiņa pie vidusskolas, ciema vizuālās identitātes un vietējās produkcijas pirkšanas-pārdošanas tīkla veidošana.

Iedzīvotāju aptauja

Ventspils novada pašvaldības sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām apmierina 14% aptaujāto, savukārt neapmierina 8% respondentu. 78% aptaujāto nav viedokļa par pašvaldības un NVO sadarbību.

55% jeb 250 aptaujāto atzīmējuši, ka nav iesaistījušies kādā no nevalstiskajām organizācijām novadā un arī neplāno to darīt. Savukārt 30% norādījuši, ka pašlaik nav iesaistījušies, bet labprāt to darītu. 15% jeb 67 aptaujāto ir iesaistījušies nevalstiskajā sektorā.

12 iesaistījušies kultūras jomas biedrībās, 7 labdarībā, sociālā jomā, 6 senioru biedrībās, 5 sporta jomas biedrībās, 5 reliģiskās organizācijās. Tāpat minētas vides aizsardzības, lauksaimniecības, mežsaimniecības, dzīvnieku aizsardzības, sabiedrības iesaistes, uzņēmējdarbības u.c. jomu nevalstiskās organizācijas. Konkrēti minētas arī tādas biedrības kā "Popes muiža", "Ugāles attīstība", "Zigate", "Usmas jahtklubs", "Usmas krasts", "Spārni".

Vairāki aptaujātie pauduši ieteikumus sadarbības **pilnveidošanai starp pašvaldību un nevalstisko sektoru:**

- Aktīvāk komunicēt ar organizācijām un informēt par aktualitātēm;
- Nepieciešama tieša komunikācija, kopīgu tikšanos veidošana un organizāciju saliedēšana, motivēšana un iesaiste kopīgu mērķu sasniegšanai.
- Nesaprotama, necaurspīdīga līdzekļu sadale projektu konkursos. Nav iespēja projektu pieteicējiem aizstāvēt savu ideju.
- Novada pašvaldība neizrāda nekādu ieinteresētību par biedrību un organizāciju devumu novada iedzīvotājiem, lai gan tās pilda to nišu, ko nevar izpildīt pašvaldība. Pašvaldība ir ieinteresēta, lai gūtu vairāk no biedrībām, nekā tās atbalstīt un sekmēt to darbību.
- Pašvaldības īstenotajiem projektiem jābūt iedzīvotāju interesēs. Lai noskaidrotu projektu vajadzības, jāriko aptaujas līdzīgas kā šīs.
- Veselīga dzīvesveida apmācība, veicināšana un nodrošināšana sadarbībā ar NVO
- Deputātiem tikties sarunā katrā pagastā ar pagasta pārvaldes vadītāju, iestāžu darbiniekiem un biedrību vadītājiem, lai redzētu un varētu sadalīt prioritātes nepieciešamajiem veicamajiem darbiem novadā, vispirms izstrādājot aptaujas anketas pagasta sarunu kolēģiem (iespēja sagatavot atbildes konkrētai diskusijai).

Nevalstiskā sektora priekšlikumi novada attīstībai

Biedrība "Ugāles attīstība" ir apkopojusi tās organizētā semināra "Ugāle vakar, šodien, rīt – ideju tilts" paustos viedokļus un iesniegusi priekšlikumus attīstības programmas izstrādē:

Ugāles centra labiekārtojuma plāna izstrāde

Ugāles pagasta centrs vēsturiski atradies dažādās vietās. Tā rezultātā kādreizējie

Ugāles tautas nama atjaunošana - ilgtspējīga un iedzīvotājiem ērta risinājuma veidošana

Ugāles tirgus laukuma labiekārtošanas turpinājums

centri pašlaik ir degradētas teritorijas ar neskaidru nākotni. Mūsdienās visaktīvākā sabiedriskā darbība notiek ap vidusskolu, pagasta pārvaldes ēku, bērnu laukumu, bērnudārza ēku, tirgus laukumu. Starp šiem punktiem ir neizmantotas pašvaldībai piederošas zemes. Uzskatām, ka būtu vērtīgi piesaistīt profesionālus vides dizaina speciālistus, kuri izvērtētu situāciju un piedāvātu vienotu stratēģiju, kā veicināt harmonisku, iedzīvotājiem ērtu Ugāles pagasta centra teritorijas attīstību.

Ugāles pagasts - izglītības centrs Ventspils novadā- prioritāte

Ugāle jau vēsturiski ir bijis vietējās nozīmes centrs, uz kuru braukuši mācīties no apkārtējiem pagastiem. Ugālē ir vienīgā vidusskola novadā, arī vienīgā mākslas skola, izveidots jauns sporta centrs. Ugāle atrodas arī salīdzinoši tālāk no Ventspils pilsētas. Aicinām izvirzīt kā prioritāti izglītības iestāžu saglabāšanu un labiekārtošanu Ugāles pagastā. Nepieciešams turpināt Ugāles sporta centra attīstību, labiekārtojot stadionu, atjaunojot naktsmītnes Ugāles vidusskolas internātā, kas nodrošinātu iespēju šeit organizēt sacensības un nometnes. Aicinām apzināties arī Ugāles Mūzikas un mākslas skolas sniegtās izglītības nozīmību vietējā sabiedrībā. Lūdzam atbalstu normatīvu izstrādē, kas ļautu piedāvāt interešu un mūžizglītību Ugāles Mūzikas un mākslas skolā.

Lai arī daļa sabiedrības vēlētos redzēt atjaunotu vēsturisko kultūras nama ēku netālu no baznīcas, pastāv arī viedoklis, ka ērtāk un, iespējams, ekonomiski izdevīgāk tomēr būtu šo ēku pārdot un celt jaunu kultūras namu tagadējā Ugāles centrā, piemēram, teritorijā starp DUS "Virši" un Ugāles pagasta pārvaldes ēku. Biedrība "Ugāles attīstība" plāno veikt aptauju vietējo iedzīvotāju un it īpaši pašdarbnieku vidū, lai noskaidrotu viņu viedokli.

Īpašuma "Ūdri" attīstība un pārvaldība

Tā kā Ventspils novada pašvaldībai piederošais īpašums "Ūdri" atrodas pašā Ugāles centrā, mēs aicinām domi apsvērt iespēju šo teritoriju tomēr atstāt pašvaldības īpašumā, lai saglabātu centra teritorijas vienotību. Ēka varētu tikt nodota tautas nama rīcībā. Tā kā Ugāles tirgus laukumā aizvien biežāk notiek kultūras pasākumi, uz kuriem ierodas arī vieskolektīvi, izjūtam nepieciešamību pēc netālas vietas, kur viesiem pārģērbties, noturēt mēģinājumus un arī pārnakšņot. "Ūdri" tam būtu ļoti piemēroti. Iespējams, šo ēku var uz laiku iekonservēt, ja pašvaldībai pašlaik neatrastos līdzekļi tās atjaunošanai.

Ugāles tirgus laukums pēc pārbūves aktīvi tiek izmantots kā kultūras pasākumu norišu vieta. Lai piešķirtu tirgus laukumam arī estrādes funkciju, nepieciešama vienkāršas skatuves ar jumtu izbūve, kas nodrošinātu labāku akustiku, iespēju apskaņot pasākumus un izmantot to dažādos laikapstākļos.

Vietējai kopienai būtisku iniciatīvu atbalstīšana

Ugāles pagastā ir divi unikāli muzeji, kuru pastāvēšana balstās tikai uz privāto iniciatīvu- Ugāles Aptiekas muzejs un Rubeņa bataljona muzejs. Ir nepieciešams šiem muzejiem segt uzturēšanas izmaksas, kā arī nodrošināt algotu muzeju un ekspozīciju kuratoru.

Ugāle ir starptautiski pazīstama ar savām tradīcijām un sasniegumiem velotriālā. Ugālē ir izbūvēta īpaša trase, taču tās uzturēšanu (zāles pļaušanu u.c.) pašlaik nodrošina triāla klubs "Karters" par saviem līdzekļiem. Nepieciešama pašvaldības iesaistīšanās trases uzturēšanas darbos, kā arī iekštelpu treniņu vietas- angāra labiekārtošana (jumta salabošana).

Biedrība "Ugāles attīstība" un citi vietējie entuziasti uzsākuši vairākus projektus, kuros iesaistāma pašvaldība:

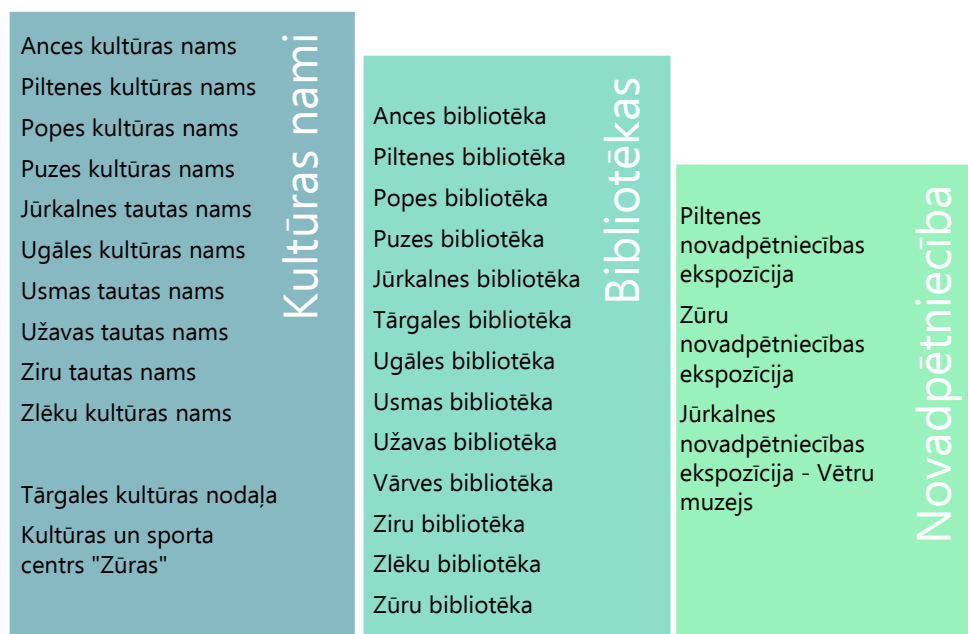
- Tiek atjaunotas vēsturiskās pastaigu takas Ugāles gravās – notiek sarunas ar teritoriju īpašniekiem, tai skaitā, sadarbība ar AS "Latvijas valsts meži", tiek rīkotas talkas. Ceram uz pašvaldības atbalstu, lai risinātu jautājumus par degradētās teritorijas pie Ugāles dzelzceļa stacijas sakārtošanu, nelegālo atkritumu izgāztuvju likvidēšanu, kā arī video kameru uzstādīšanu mežā kā prevencijas pasākumu.
- Notiek vienotas Ugāles pagasta vizuālās identitātes veidošana, darbs pie pagasta tēla uzlabošanas un popularizēšanas. Sadarbībā ar Ugāles bibliotēku un vietējiem profesionāļiem tiek izstrādāts piedāvājums Ugāles viesiem pagasta iepazīšanai mūsdienīgā un inovatīvā veidā, izmantojot mūsdienu tehnoloģijas. Ceram uz pašvaldības tūrisma un attīstības jomu pārstāvju iesaisti un atbalstu.

8.3. KULTŪRA

Ventspils novada kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kuri piedāvā iedzīvotājiem apgūt un izziņāt kultūras mantojumu, aicina piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un iepazīt profesionālās mākslas sniegtumus. Pastāvīgi tiek paplašinātas kultūras iestāžu piedāvātās iespējas, lai pilnīgāk apmierinātu dažādu sociālo grupu vajadzības pēc pilnvērtīgas atpūtas iespējām.

Ventspils novadā darbojas 10 kultūras un tautas nami. Tārgales pagastā kultūras pasākumi tiek organizēti, par telpu bāzi izmantojot renovēto Tārgales pamatskolas zāli, savukārt Vārves pagastā darbojas kultūras un sporta centrs "Zūras". Tāpat nozīmīgs kultūras dzīves veidotājs ir 13 vietējās novada bibliotēkas un novadpētniecības ekspozīcijas (Attēls 83, Attēls 86)

Strukturāli kultūras, tautas nami, bibliotēkas ir pašvaldības iestādes, savukārt Kultūras nodaļa, kas veic koordinējošo un pārvaldības funkciju, ir pašvaldības administrācijas struktūrvienība.

ATTĒLS 83. VENTSPILS NOVADA KULTŪRAS IESTĀDES

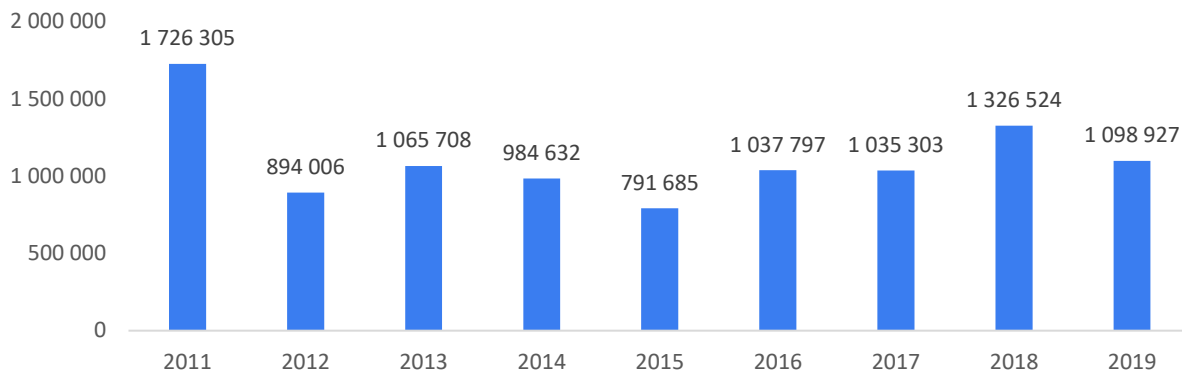
Ventspils novada pašvaldības budžeta izdevumu kultūrai, atpūtai un reliģijai (t.sk., sportam) izmaiņas pa gadiem norāda, ka kopumā budžeta izdevumiem ir tendence palielināties – 2018. gadā kultūrai, atpūtai un reliģijai tērēts par 23% vairāk nekā 2012. gadā. Lielāki izdevumi 2011. gadā saistāmi ar nozīmīgiem ieguldījumiem infrastruktūrā.

Novadā 2018. gada sezonā darbojās dažādi 48 amatiermākslas kolektīvi (bērnu un pieaugušo) ar 605 dalībniekiem un 8 dažādu interešu kopas, kas apvienoja 120 interesentu.

Ik gadu tiek organizēti dažādi kultūras pasākumi – pagastu svētki, bērnu un ģimeņu svētki, senioru pasākumi, muzeju nakts, saulgrieži, deju, amatiermākslas festivāli, izstādes u.c. Iedzīvotāju aptaujā pausti vairāki viedokļi, ka nepieciešama aktīvāka kultūras dzīve, taču pašvaldībai nākošajā periodā būtu vairāk jākoncentrējas nevis uz izklaides un atpūtas pasākumu organizēšanu, kas ir daļēji arī privāto pakalpojumu sniedzēju kompetencē, bet gan kvalitatīvas amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošināšanu un koordināciju, kultūrvēsturiskā mantojuma un tradīciju saglabāšanu un iedzīvināšanu.

Tāpat mērķtiecīgai, uz attīstību vērstai un saskaņotai kultūras nozares koordinācijai nepieciešams izstrādāt kultūras nozares attīstības stratēģiju, kas veicams pašvaldības administrācijas Kultūras nodaļai. Stratēģijas izstrāde palīdzēs pēctecīgi plānot budžeta izdevumus kultūras nozarē, izvirzīt prioritātes un veicamos darbus.

Būtisks atbalsts kultūras iestādēm un vietējiem iedzīvotājiem, uzņēmējiem ir ikgadējais Ventspils novada pašvaldības Kultūras projektu finansēšanas konkurss, kura uzdevums ir finansiāli atbalstīt Ventspils novadam nozīmīgu kultūras projektu īstenošanu šādās kultūras nozarēs: mūzika, deja, teātris, kā arī novada kultūrvides projektus. 2019. gadā konkursā pieejami 8000 EUR, vienam projektam pieejami līdz 600 EUR. 2019. gadā finansējums piešķirts 14 projektu īstenošanai.

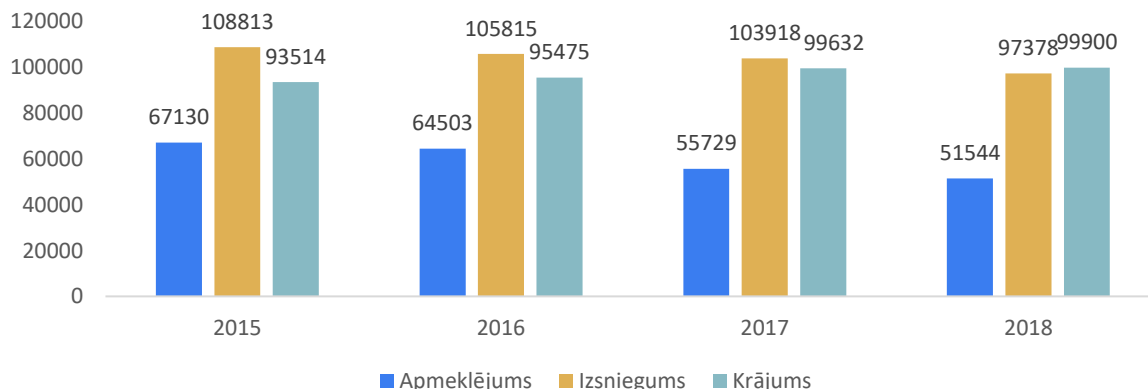

ATTĒLS 84. VENTSPILS NOVADA PAŠVALDĪBAS PAMATBUDŽETA IZDEVUMI ATPŪTAI, KULTŪRAI, RELIĢIJAI

Ventspils novadā ir 13 **bibliotēkas** (Attēls 83, Attēls 86), kas ir pagastu kultūras, informācijas un novadpētniecības centri. Bibliotēkas veic iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina informācijas pieejamību un tās izmantošanu iedzīvotājiem. Ventspils Galvenā bibliotēka veic reģiona metodiskā centra funkcijas.

Bibliotēkās ir pieeja datoriem ar interneta pieslēgumu un elektroniskajām datu bāzēm (Letonika, Lursoft) un starpbibliotēku abonementu pakalpojums. Iespieddarbus, kuru nav bibliotēkas krājumā, var pasūtīt no citām bibliotēkām.

Ventspils novada bibliotēkās 2018.gadā kopumā reģistrēti 3429 lasītāji, kopējais apmeklējums visās bibliotēkās bijis 51544, kas norāda, ka vidēji viens lasītājs iestādi apmeklējis vismaz vienu reizi mēnesī. Kopējais izsniegums bijis 97378 kas norāda, ka viens lasītājs gada laikā izmantojis vidēji 28 krājuma vienības. Sav muiukārt kopējais krājums visās bibliotēkās sastāda gandrīz simts tūkstošus vienību. Kopumā bibliotēku krājums ir pieaugošu tendenci, savukārt apmeklējums un izsniegums pēdējo gadu laikā pakāpeniski samazinās. 2018. gadā novada bibliotēkās izsniegts par 11% mazāk nekā 2011. gadā, arī apmeklējumu skaits ir par 27% mazāks nekā 2011. gadā. (Attēls 85)

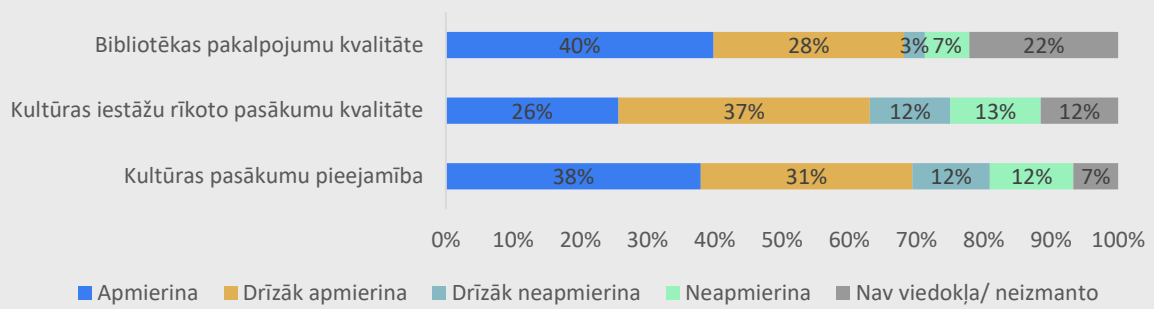

ATTĒLS 85. NOVADA BIBLIOTĒKU DARBĪBAS RĀDĪTĀJI

Līdztekus ikdienas darbiem bibliotēkā tiek organizēti arī dažādi pasākumi un izstādes. Dažāda vecuma cilvēki un interešu grupas aicinātas apmeklēt tematiskās izstādes, stāstnieku pēcpusdienas. Vairākas bibliotēkas iesaistījušās Latvijas Nacionālās bibliotēkas lasīšanas kampaņā "Skaļā lasīšana".

Bibliotēkās apmeklētājiem pieejamas 90 datorizētas darba vietas ar interneta pieslēgumu un bezvadu internetu. Pamazām pašvaldības finansējuma iespēju robežās tiek uzlabotas informācijas un komunikāciju tehnoloģijas. Vairākas bibliotēkās – Ancē, Jūrkalnē, Usmā, Vārvē un Zūrās nomainīti vecie datori pret jauniem. Apmeklētāju konsultēšana un apmācība tradicionālo un elektronisko informācijas resursu izmantošanā notiek gan ikdienas darba procesā, gan individuālās apmācībās pēc pieprasījuma.

Iedzīvotāju aptauja

Attiecībā uz kultūras jomu iedzīvotājus **neapmierina:**

- Kultūras darbs, pasākumi (pieaugušajiem, bērniem) (21 atbilde);
- Kultūras nama trūkums Vārves pagastā (13 atbildes);
- Brīvā laika pavadīšanas iespējas vakaros (9 atbildes);
- Estrāde Ugālē (2 atbildes);
- Kultūras nams Ugālē (2 atbildes);
- Bibliotēka (Popes pagastā).

Steidzamākie darbi attiecībā uz kultūras jomu, kuri būtu jārisina pašvaldībai:

- Ugāles Tautas nama atjaunošana (15 atbildes);
- Vārves pagasta kultūras nama būvniecība (10 atbildes);
- Vairāk kultūras, atpūtas pasākumus dažādām mērķgrupām (3 atbildes);
- Aktīvāka kultūras dzīve Popē (2 atbildes);

Darba grupas – Kultūrvidē (pasākumi, infrastruktūra, bibliotēkas, muzeji, amatiermāksla)

Kas labs, izdevies?

- Visās bibliotēkās ieviesta ALISE programma, datu bāze;
- Visās bibliotēkās pieejams bezvadu internets;
- Novadpētniecība bibliotēkās;
- Ir saglabāti vietējie novadpētniecības eksponāti, pieejami apskatei interesentiem un tūristiem;
- Veidojas jauni amatiermākslas kolektīvi, nodrošināts finansiāls atbalsts un transports;
- Apmaksātas amatiermākslas kolektīvu vadītāju mācības;
- Visi pagasti nodrošināti ar kultūras pieejamības, jo ir kultūras darba speciālisti un amatiermākslas kolektīvi;

Attiecībā uz kultūras jomu iedzīvotājiem visvairāk **trūkst:**

- Vārves pagastā nav kultūras nama, nepieciešamas plašākas kultūras un amatiermākslas kolektīvu aktivitātes (6 atbildes);
- Neapmierina kultūras darbs Piltenē (kultūras pasākumu norise saskaņā ar plānoto u.tml.) (3 atbildes);
- Nepieciešams kultūras nams Ugālē;
- Neapmierina kultūras iestāžu (tai skaitā, bibliotēku) pārvaldība un koordinācija;
- Nepietiekami atpūtas pasākumi pieaugušajiem;
- Neapmierina kultūras darbs Popē;
- Neapmierina kultūras darbs Zirās.
- Tārgales pagasta kultūras nama būvniecība;
- Brīvdabas estrādes izbūve Ugālē;
- Bērnu profesionāla iesaiste novada tradīciju un mantojuma saglabāšanā;
- Brīvrātīgo iesaiste pasākumu organizēšanā pagastos
- Socializēšanās tipa pasākumi, vakarēšanas, iniciatīvu grupu veidošanas u.c. (Piltene, Ugāle) (2 atbildes).

Kas traucē, slikts?

- Nav kultūras nozares attīstības stratēģijas;
- Vides pieejamība bibliotēkās – nokļūšana uz augstākiem stāviem, arī ietvju un ceļu segums;
- Trūkst finansējuma bibliotēku attīstībai;
- Muzeji nav akreditēti, to slikts telpu un ēku stāvoklis;
- Nepietiekams interneta ātrums bibliotēkās, novecojusi infrastruktūra;
- Tārgales un Vārves pagastos nav kultūras namu;
- Dažu esošo kultūras namu slikts tehniskais stāvoklis;
- Valsts politikas kultūras atbalsts, lēnas pārmaiņas;
- Trūkst pieaugušo mūžizglītības programmas mākslas un mūzikas jomās;

- Popes muižas komplekss – pašvaldības īpašums.
- Kultūras darbinieki neaktīvi ES līdzfinansējuma piesaistē (informācijas trūkums);
- Trūkst iedzīvotāju interese par vietējiem kultūras pasākumiem;
- Trūkst kultūras jomas darba regulārs izvērtējums.

Kas jāmaina, kā?

- Izstrādāt kultūras nozares attīstības stratēģiju;
- Izvirzīt kvalitāti kā kritēriju;
- Kultūras pasākumu segmentācija;
- Kultūrtūrisma popularizēšana, piesaistot esošos amatiermākslas kolektīvus, popularizēt novada vēsturi;
- Nodrošināt plašāku informāciju par ES līdzfinansējuma iespējām kultūras jomām pašvaldības speciālistiem, vadītājiem un kolektīviem.
- Palielināt finansējumu kultūras pasākumu organizēšanai;
- Kultūras nodaļas kā iestādes veidošana;
- Ieviest projektus koordinēti caur kultūras nodaļu, lai attiecīgi sadalītu pa pagastiem;
- Plānot līdzekļu piešķiršanu kultūras namu renovācijai konkrētos periodos;
- Veikt Piltenes kultūras nama renovāciju;
- Stiprināt un atbalstīt esošos muzejus;
- Veikt eksponātu inventarizāciju, uzskaiti, iziet muzeju akreditāciju;
- Uzlabot muzeju telpu tehnisko stāvokli;
- Uzlabot vides pieejamību bibliotēkās;
- Uzlabot interneta ātrumu bibliotēkās;
- Izveidot mobilo bibliotēku.

8.4. SPORTS UN AKTĪVĀ ATPŪTA

Sporta darba mērķis ir piedāvāt un iesaistīt novada iedzīvotājus dažādās sporta aktivitātēs, veicināt aktīvās atpūtas attīstību un virzību novadā.

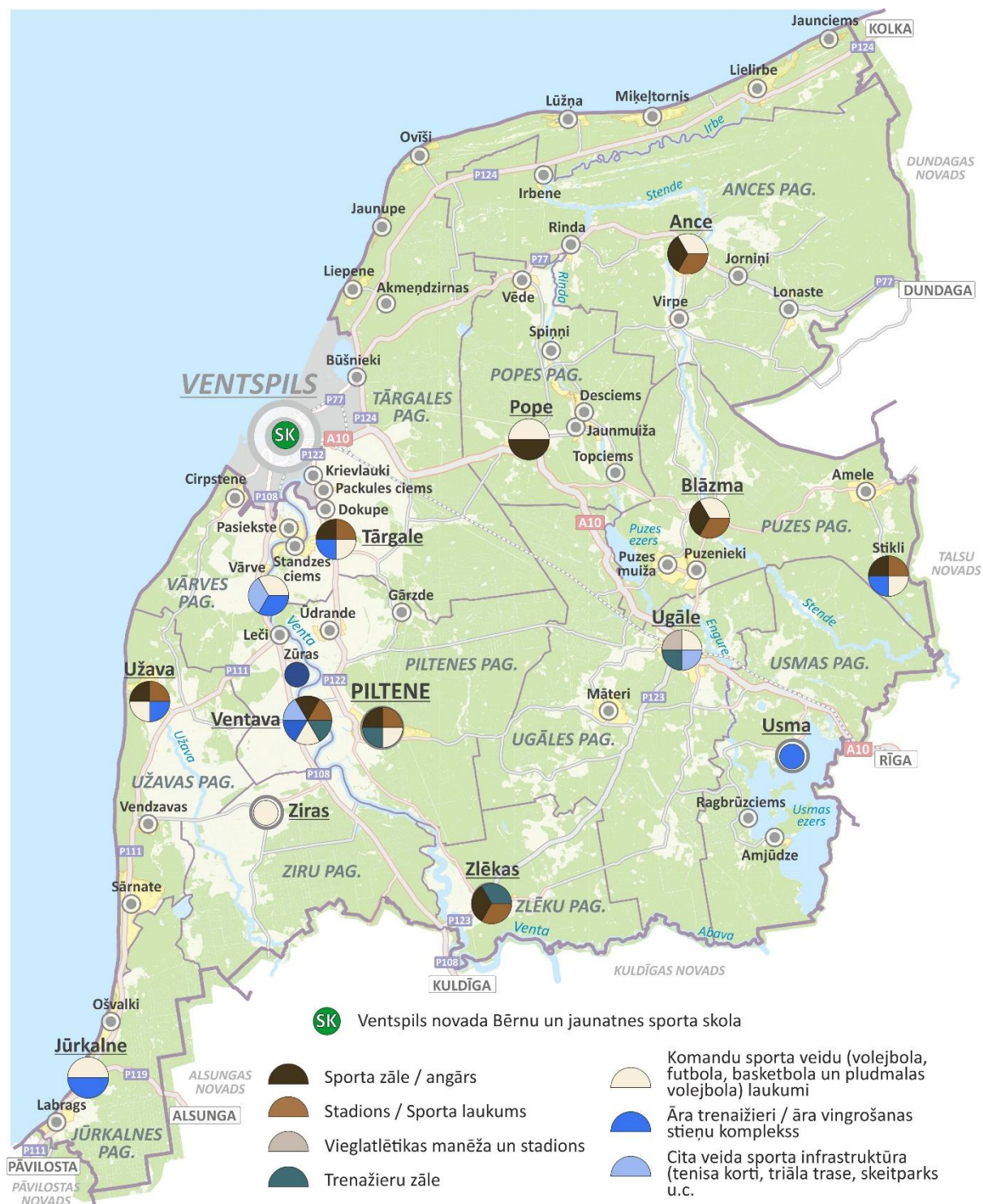
Sporta darbu pašvaldībā vada novada sporta organizators un sporta organizatori vairākos pagastos – Tārgales, Popes, Puzes, Zlēku, Ugāles, Užavas, Vārves un Piltenes. Nodarbības un sacensības tiek organizētas izglītības iestāžu sporta bāzēs, kā arī organizatoru izveidotajos sporta laukumos. 2018. gadā organizēti 29 novada čempionāti un turnīri: nakts turnīrs 3x3, "Mini 3 bumbu spēles", volejbolā, basketbolā, futbolā, pludmales volejbolā, florbolā, telpu futbolā, zolitē, tenisā, galda tenisā, moto sacensībās, kā arī ģimeņu svētku pasākumi. Sporta organizatori pagastos rīko mazāka mēroga vietējās sacensības pagastos.

Novadā atrodas vairākas sporta zāles, stadioni, sporta laukumi, trenāžieru zāles, komandu sporta veidu laukumi, āra trenāžieri un vieglatlētikas manēža, tādā veidā katrā no pagastiem nodrošinot dažādu sporta infrastruktūru. Nākošajā periodā uzturama esošā infrastruktūra un attīstāmi jauni projekti atbilstoši kopienas vajadzībām. (Attēls 87)

Novadā pastāvīgi tiek uzlabota sporta objektu infrastruktūra, piesaistot ārējo finansējumu - pēdējo gadu laikā īstenoti vairāki nozīmīgi projekti – uzbūvēts stadions Zūrās, Ugāles sporta manēža, rekonstruēts Piltenes stadions, sporta zāle Ances, Puzes, Tārgales, Vārves pagastos, ierīkoti bērnu rotaļu laukumi un vingrošanas laukumi, uzstādīti āra trenāžieri Piltenē, Jūrkalnē, Usmā u.c.

Pašvaldība ik gadu finansiāli atbalsta sporta biedrības, 2018. gadā to darbībai piešķirot 21 630 EUR. Atbalstītas šādas biedrības, klubi, sportisti, pasākumi:

- ◇ triāla klubs "Karters";
- ◇ volejbola klubs "Ventspils";
- ◇ novusa klubs;
- ◇ sporta klubs "2BE1ST";
- ◇ biedrība "Usmas jahtklubs";
- ◇ biedrība "Boreas";
- ◇ biedrība-jātnieku klubs "Demora";
- ◇ biedrība "Sporta Klubs Ugāle";
- ◇ SIA "Marbella RN Group";
- ◇ vieglatlēti V. Žolnerovičs, A. Matisons un H. Judziks;
- ◇ Jūrkalnes motokrosa sacensību organizēšana;
- ◇ dalība kērlinga sacensībās.

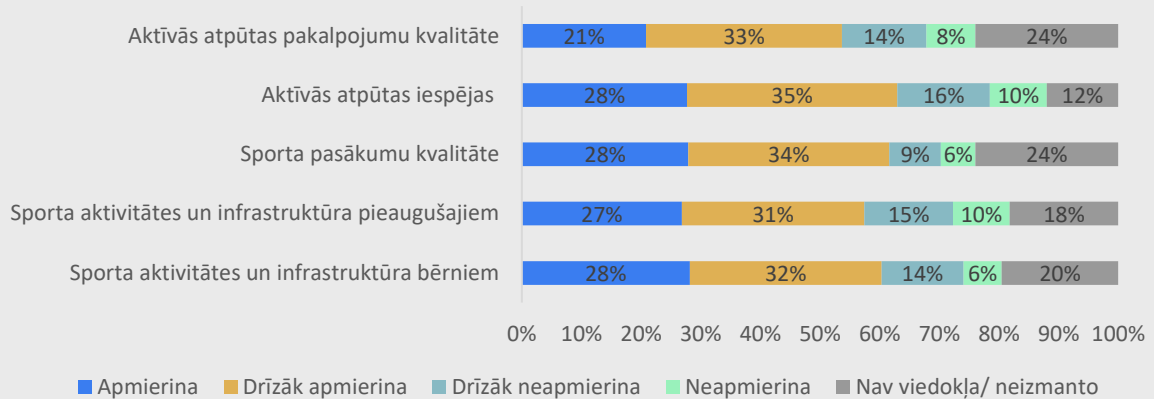

ATTĒLS 87. VENTSPILS NOVADA SPORTA INFRASTRUKTŪRA

Profesionālu darbu sportā ar bērniem un jauniešiem veic **Ventspils novada Bērnu un jaunatnes sporta skola**. Profesionālās ievirzes izglītības iestāde darbu veic 5 novada vispārizglītojošo skolu sporta bāzēs, kur nokomplektētas 17 mācību treniņu grupas, ar kopējo audzēkņu skaitu 284 (2018. gadā).

Skolas audzēkņiem ir iespēja paaugstināt savu sportisko meistarību, piedaloties valsts, reģionu un starptautiska mēroga sacensībās.

Iedzīvotāju aptauja

Attiecībā uz sportu un aktīvo atpūtu iedzīvotājus neapmierina:

- Sporta aktivitātes, sporta infrastruktūra, atbalsts sportam (10 atbildes);
- Brīvā laika pavadīšanas iespējas vakaros (9 atbildes);
- Āra treniņi Ugālē;
- Brīvprātīgo iesaiste pasākumu organizēšanā pagastos;
- Aktīvās atpūtas iespējas.

Steidzamākie darbi attiecībā uz izglītību, kuri būtu jārisina pašvaldībai:

- Vairāk sporta, atpūtas pasākumus dažādām mērķgrupām (3 atbildes);
- Ugāles stadiona rekonstrukcija.

Darba grupas – Sports un aktīvā atpūta

Kas labs, izdevies?

- Pieejama atbilstoša infrastruktūra;
- Bērnu un jaunatnes sporta skolas darbs un aptverums – 284 audzēkņi, profesionālās ievirzes izglītība;
- Esošas tradīcijas - novada sporta svētki;
- Sporta darba speciālisti;
- Sporta jomas novērtējums un atbalsts;
- Rezultāti un sasniegumi sportā;
- Triāla trase Ugālē;
- Piltenes stadions un āra treniņi;
- Tārgales sporta laukums;
- Zūru pamatskolas sporta laukums;
- Ugāles vieglatlētikas manēža (atklāšana 2019. gada beigās).

Kas jāmaina, kā?

- Īstenot visaptverošākus projektus pa visu novadu;
- Nodrošināt sporta infrastruktūras uzturēšanu pēc projektu realizācijas,

Attiecībā uz sportu un aktīvo atpūtu iedzīvotājiem visvairāk trūkst:

- Nepieciešams uzstādīt āra treniņierus Ugālē, Blāzmā (2 atbildes);
- Neapmierina stadiona stāvoklis Ugālē;
- Nepieciešams labiekārtot sporta laukumu Ancē;
- Sportošanai ārā traucē brīvi klaiņojošie suņi Ventavā;
- Nepieciešams atbalstīt ģimenēm draudzīgas vides un rekreācijas vietu izveidi un uzturēšanu ārpus pilsētām un ciemu centriem;
- Aktīvās atpūtas pakalpojumu sniedzēju dotācija, lai tas būtu pieejams arī trūcīgiem iedzīvotājiem.

Kas traucē, slikts?

- Nepietiekīga sporta bāze – dienesta viesnīcas, ēdināšana, sportistu uzņemšana;
- Noslogotības uzturēšana, samazinoties iedzīvotāju skaitam;
- Treneru paaudžu maiņa un pēctecība;
- Valsts finansējuma apmērs;
- Publisko ūdeņu pieejamība

- Izbūvēt velo ceļus;
- Organizēt veselīga dzīvesveida nometnes bērniem jauniešiem (ar minimālu līdzfinansējumu);
- Izstrādāt sporta nozares attīstības stratēģiju;

- uzraudzības (Piltenes stadions, Ugāles triāla trase, u.c.);
- Uzlabot cilvēkresursu atalgojumu, pārskatīt kritērijus un pienākumus;
- Izstrādāt plānu novada atpūtas vietu izveidei, labiekārtošanai, apsaimniekošanai;
- Attīstīt zaļo tūrismu; Esošās infrastruktūras (sporta zāles, trenāžieru zāles, u.c.) pieejamības uzlabošana ārpus normētā darba laika.

8.5. VESELĪBAS APRŪPE UN VESELĪGS DZĪVESVEIDS

Sabiedrības veselība ir svarīgs sabiedrības sociālās vienotības un vienlīdzības, pārticības un nabadzības izplatības, kā arī vides faktoru un kultūras normu rādītājs. Novada ilgtermiņa ekonomiskajai un sociālajai attīstībai ir nepieciešama laba iedzīvotāju veselība. Pašvaldībām likumā noteiktā autonomā funkcija ir nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu.

Ventspils novadā ģimenes ārsta prakses darbojas visos 12 pagastos. (Attēls 88)

Novada teritorijā darbojas piecas aptiekas. (Attēls 88)

SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca" ir reģionāla daudzprofilu neatliekamās medicīniskās palīdzības ārstniecības iestāde. Slimnīca Ventspilī un filiāle Talsos nodrošina Ziemeļkurzemes iedzīvotājiem diennakts neatliekamo medicīnisko palīdzību, stacionārās ārstēšanas iespējas, diagnostiku, neiroloģiju, traumatoloģiju u.c. 87,96% slimnīcas kapitāldaļu pieder Ventspils pilsētas domei, 11,04% Talsu novada domei u.c. Tāpat plašus ārstu speciālistu, ģimenes ārstu un medicīnas kabinetu pakalpojumus sniedz Ventspils pilsētas SIA "Ventspils poliklīnika". Papildus iepriekš minētam, Ventspils pilsētā pieejami dažādi citi veselības aprūpes pakalpojumi – zobārstniecība, diagnostika u.c., kas pieejams arī novada iedzīvotājiem.

Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotāju Ventspils novadā 2018. gadā ir 4,6, kas ir vismazāk starp visām apkārtējām pašvaldībām. Apkārtējās pašvaldībās, kurās ir slimnīcas – Ventspils pilsēta, Kuldīgas un Talsu novadi – ārstu skaits ir ievērojami lielāks. (tabula 17)

Tabula 17. Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotāju 2018. gadā

ADMINISTRATĪVĀ TERITORIJA	ĀRSTU ¹⁴³ SKAITS	ĀRSTU SKAITS UZ 10 000 IEDZĪVOTĀJU
Ventspils novads	5	4,6
Ventspils pilsēta	113	32,9
Talsu novads	30	10,8
Kuldīgas novads	42	18,8
Dundagas novads	3	8,2
Alsungas novads	2	15,5
Pāvilostas novads	2	7,9
Kurzemes reģions	477	20,7
Latvija	6568	34,2

Ventspils novada pašvaldība ir uzņemta Latvijas Nacionālo veselīgo pašvaldību tīklā. Pašvaldības darbošanās šajā tīklā uzlabo veselības aprūpes pieejamību novadā, kā arī veicina iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sporta attīstību.

Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla mērķis ir sekmēt labās prakses piemēru, pieredzes un ideju apmaiņu starp pašvaldībām, atbalstīt pašvaldības un sniegt tām metodoloģisku atbalstu dažādu sabiedrības veselības un veselības veicināšanas jautājumu risināšanā lokālā līmenī, un paaugstināt pašvaldību

¹⁴³ Ārsti bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidentiem

darbinieku izglītību sabiedrības veselības un veselības veicināšanas jautājumos, tādējādi atbalstot veselības, labklājības un vienlīdzīgu iespēju attīstību reģionālajā līmenī.

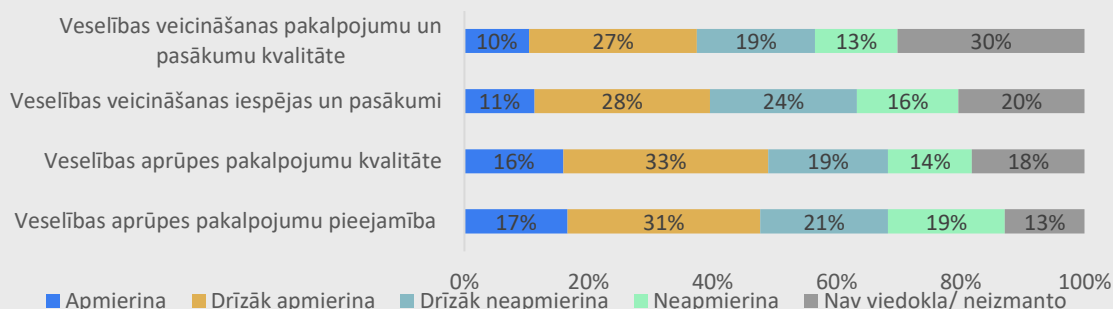
ATTĒLS 88. VESELĪBAS APRŪPES, SOCIĀLIE PAKALPOJUMI, IESTĀDES

No 2017. gada līdz 2019. gadam pašvaldība īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu "Sveiks un vesels Ventspils novadā", kura mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem visiem Ventspils novada iedzīvotājiem, jo īpaši nabadzības un sociālas atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, īstenojot vietēja mēroga veselības veicinošus un slimību profilakses pasākumus.

Novadā katru mēnesi tiek izveidots plāns, kur tiek piedāvāti bezmaksas pasākumi sabiedrības veselības veicināšanai:

- ◇ Vingrošana, sporta nodarbības, peldētāpmācība;
- ◇ Veselības dienas, sporta dienas;
- ◇ Ekskursijas - pieredzes apmaiņas, nometnes;
- ◇ Garīgā, emocionālā veselība – lekcijas, semināri - pusaudžu emocionālā audzināšana, bēbīšu veselības skola u.c.

Iedzīvotāju aptauja

Attiecībā uz veselības aprūpi iedzīvotājus **neapmierina:**

- Ģimenes ārsta pieejamība Ancē (2 atbildes);
- Aptiekas pieejamība darba laikā (Ances pagasts);
- Ģimenes ārsta pakalpojumu kvalitāte Vārves pagastā (2 atbildes);
- Nav pieejams ģimenes ārsts pēc plkst.18:00 Puzes pagastā;
- Vārves pagastā nav pieejams fizioterapeits;

Veselīga dzīvesveida apmācība, veicināšana un nodrošināšana sadarbībā ar NVO.

Attiecībā uz veselības aprūpi iedzīvotājiem visvairāk **trūkst:**

- Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība, kvalitāte (11 atbildes);
- Ģimenes ārsta pieņemšana atsevišķās stundās vai dienās (Vārve, Zūras) (2 atbildes);
- Ārstnieciskā vingrošana.

Steidzamākie darbi attiecībā uz veselības aprūpi, kuri būtu **jārisina** pašvaldībai:

- Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana (4 atbildes);
- Aptiekas pieejamības uzlabošana Ances pagastā (darba laiks).

Darba grupas – Veselības aprūpe, veselīgs dzīvesveids

Kas labs, izdevies?

- Aktīvās atpūtas iespējas (pieejamas sporta zāles, āra treniņi, u.c.);
- Projekts "Sveiks un vesels Ventspils novadā";
- Izcila vide veselīgam un aktīvam dzīvesveidam;
- Atbalsts ģimenes ārstu prakses vietām, nodrošinot telpas;
- Vides pieejamība pie ģimenes ārstu prakses vietām (Ugālē).

Kas traucē, slikts?

- Iedzīvotāji kūtri izmanto piedāvātās iespējas veselības veicināšanas projekta ietvaros;
- Veselības veicināšanas projekta ietvaros tiek nodrošinātas 2-3 nodarbības bez aktivitāšu turpinājuma (piemēram, joga, nūjošana u.c.);
- Nav vides pieejamība pie ģimenes ārstu prakses vietām Tārgalē un Popē;
- Nepietiekams skaits aptieku;
- Ģimenes ārstu nepietiekamība pagastos – arī dzīvesvietu trūkums jaunu ārstu ienākšanai.

Kas jāmaina, kā?

- Veicināt un ieinteresēt Ventas upes baseina izmantošanu;
- Veselīgs un aktīvs dzīvesveids, tā pieejamība – izmantot kā novada tēla popularizēšanas instrumentu;

- Veidot servitūtu ceļus un norādes zīmes, lai piekļūtu publiskiem ūdeņiem;
- Ģimenes ārstu prakses vietām – projekti (izmantojot iespēju, iesaistīties);
- Organizēt seminārus iedzīvotājiem, iesaistot fiziskās aktivitātēs;
- Veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana (doktorāts – ģimenes ārstu prakse, pieaicinot dažādu jomu kvalifikāciju speciālistus);
- Veselīga dzīvesveidu motivējošu projektu ilgtspējīga plānošana, lai pēc projekta beigām turpinātos šīs aktivitātes;
- Atbalstīt ne vien sporta joma pārstāvjus, bet arī citus entuziastus, kuri veicina veselīgu dzīvesveida aktivizēšanu;
- Sakārtot, labiekārtot publiskās atpūtas vietas.

8.6. SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

Sociālais dienests

Ventspils novada Sociālais dienests ir pašvaldības izveidota iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt Ventspils novada iedzīvotāju sociālo vajadzību profesionālu izvērtēšanu, kvalitatīvu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu, veicinot šo personu pašpalīdzību un integrāciju sabiedrībā. Sociālā dienesta darbību regulē nolikums, kurā noteiktas iestādes funkcijas, uzdevumi, kompetence, darba organizācija u.c.

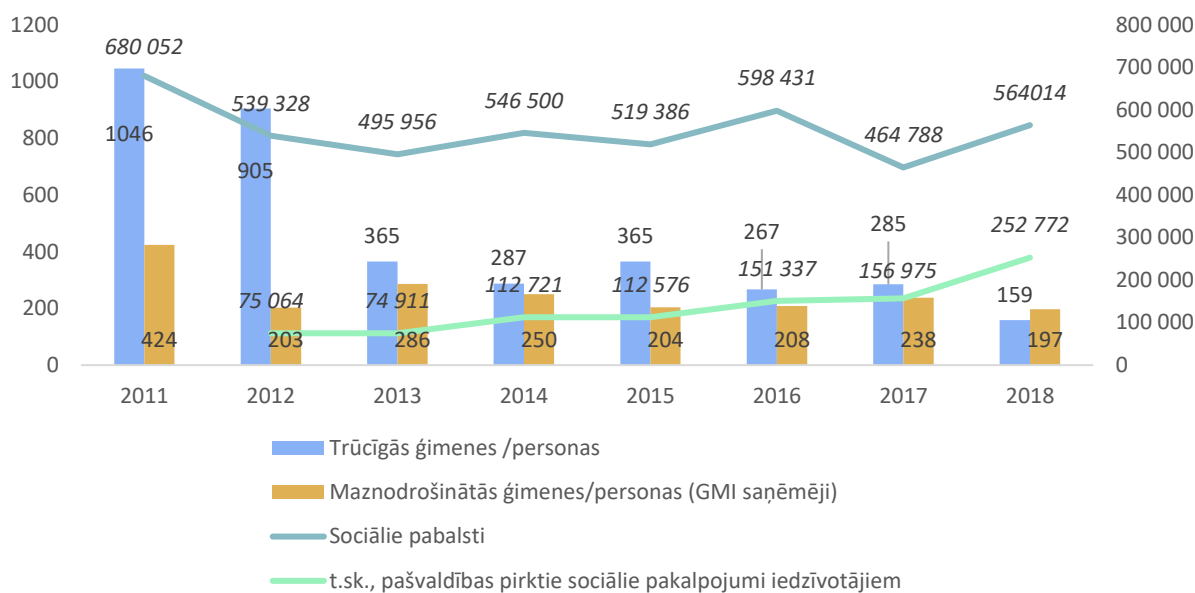
Iestādes uzdevumi paredz veikt sociālo darbu ar personām, ģimenēm un personu grupām, pieņemt lēmumus savas kompetences ietvaros, sniegt sociālos pakalpojumus vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, audžu ģimenēm, aizbildņiem, personām, kuras aprūpē kādu no ģimenes locekļiem, invalīdiem, pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura traucējumiem un citām personu grupām, kurām tas ir nepieciešams u.c.

Sociālais dienests atrodas Piltenes pilsētā, tajā nodarbināti 15 darbinieki – vadītājs, lietvedis, 8 sociālie darbinieki un 5 sociālās palīdzības organizatori. Apmeklētāju pieņemšana ir nodrošināta katrā no pagastiem vismaz reizi nedēļā. (Attēls 88)

Ventspils novada pašvaldības **budžeta izdevumu** sociāliem pabalstiem izmaiņas pa gadiem norāda, ka kopumā budžeta izdevumiem ir tendence samazināties – 2018. gadā sociāliem pabalstiem tika tērēti par 17% mazāk nekā 2011. gadā. Sociālās aizsardzības budžeta dinamika ir ciešā sasaistē ar ekonomisko situāciju valstī un novadā, kā arī iedzīvotāju nodarbinātību un spēju segt savus pamatzdevumus. (Attēls 89)

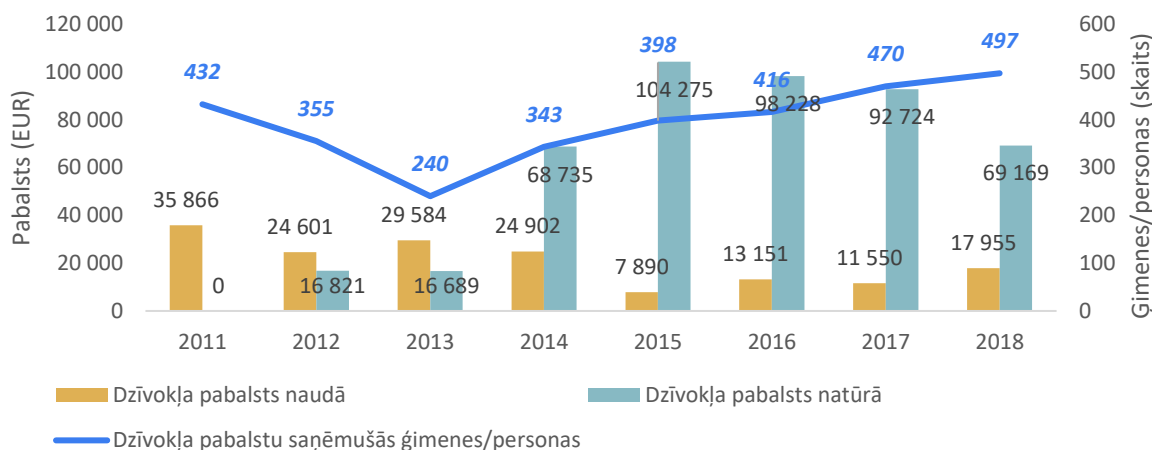
Laikā kopš 2011. gada ievērojami samazinājies trūcīgo ģimeņu/personu skaits – no 1046 uz 159 ģimenēm/personām 2018. gadā. Vairāk kā divas reizes samazinājies arī maznodrošināto ģimeņu/personu skaits, kuri ir garantētā minimālā ienākuma (GMI) pabalsta saņēmēji – 2011. gadā 432 un 2018. gadā 197 ģimenes/personas. (Attēls 89)

Ventspils novada domē apstiprināti 10 dažādi **saistošie noteikumi** attiecībā uz sociālās palīdzības sniegšanu novadā. Pašvaldība sniedz tādus pabalstus kā garantētais minimālais ienākums, pabalsts ārkārtas situācijā, veselības aprūpei, ēdināšanas izdevumu segšanai, apbedīšanas pabalsts, atlīdzība audžuģimenei, pabalsts bārenim, īres un komunāliem pakalpojumiem, pabalsts aprūpes mājās nodrošināšanai u.c.

ATTĒLS 89. SOCIĀLO PALĪDŽĪBU SAŅĒMUŠĀS PERSONAS UN IZDEVUMI SOCIĀLIEM PABALSTIEM PA GADIEM

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits ir ar pieaugošu tendenci. Dzīvokļa pabalsts naudā (īres maksa) kopumā ir samazinājies. Dzīvokļa pabalsts natūrā (komunālie pakalpojumi, kurināmā iegāde) laikā kopš 2015. gada pakāpeniski samazinās. (Attēls 90)

ATTĒLS 90. DZĪVOKĻA PABALSTU SAŅĒMUŠĀS PERSONAS UN IZDEVUMI PA GADIEM

Pašvaldība finansē (iepirk) vairākus sociālos pakalpojumus:

- ◇ ilgstošā sociālā rehabilitācija un sociālā aprūpe pilngadīgām personām;
- ◇ ilgstošā sociālā rehabilitācija un sociālā aprūpe bērniem;
- ◇ īslaicīgie pakalpojumi bērniem un ģimenēm (psihologa pakalpojumi, krīžu centrs);
- ◇ sociālā rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar īpašām vajadzībām - dienas centri;
- ◇ aprūpe mājās pakalpojums;
- ◇ patversmes pakalpojums.

Iedzīvotājiem tiek nodrošināti vairāki valsts apmaksāti sociālie pakalpojumi:

- ◇ sociālā rehabilitācija pilngadīgām personām;
- ◇ asistenta pakalpojumi;
- ◇ psihologa pakalpojumi vardarbībā cietušām nepilngadīgām personām
- ◇ psihologa pakalpojumi vardarbībā cietušām pilngadīgām personām;
- ◇ sociālās rehabilitācijas pakalpojums dzīvesvietā (krīžu centrs).

2014. gadā ieviesti tādi **sociālie pakalpojumi** kā aprūpe mājās un higiēnas pakalpojumi. Biedrība "Latvijas Samariešu apvienība" sociālo pakalpojumu "Aprūpe mājās" nodrošina tiem novada iedzīvotājiem, kuri veselības problēmu vai vecuma dēļ nevar nodrošināt savu aprūpi un pamatvajadzības. 2018. gadā to izmantoja 19 personas. **Higiēnas pakalpojumi** ietver veļas mazgāšanu, žāvēšanu un dušas pakalpojumus. Tie pieejami:

- ◇ Bērnu attīstības centrā "Tīne" Zūrās, Vārves pagastā;
- ◇ Jaunatnes centrā "Ligzda" Vārvē, Vārves pagastā;
- ◇ „Ūdros” Ugāles pagastā;
- ◇ Sociālā dzīvojamā mājā "Ambulance" Ances pagastā.

Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus 2018. gadā izmantoja 64 Ventspils novada iedzīvotāji - 61 pilngadīga persona un 3 nepilngadīgas personas. Novadā ir 61 bērns ar funkcionāliem traucējumiem, 134 personas ar garīga rakstura traucējumiem¹⁴⁴.

Ventspils novadā ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumi tiek nodrošināti:

- ◇ Sociālā dzīvojamā māja "Ambulance" Ances pagastā;
- ◇ Biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts" sociālās aprūpes centrs "Landze", (bijušā "Pansionāts Piltene", kas renovētas 2016. gadā, iespējams izmitināt līdz 65 personām).
- ◇ Biedrības "Latvijas Sarkanais Krusts" sociālās aprūpes centrs "Krustceles" Usmā. Biedrība pakalpojumu nodrošina kopš 2017. gada, kad Ventspils novada dome tai nodeva īpašumu bezatlīdzības lietošanā (izmitināt iespējams līdz 45 personām);
- ◇ Nodibinājuma "Fonds "Cilvēks cilvēkam" ilgstošas sociālās aprūpes iestādes filiālē Jūrkalnē (atvērta 2016. gadā pēc Jūrkalnes pamatskolas reorganizācijas), kur pastāvīgi mitinās ap 70 cilvēku, no kuriem lielākā daļa ir ar pilnīgiem vai daļējiem kustību, redzes un/vai dzirdes traucējumiem.

Laikā kopš 2011. gada novadā īstenoti vairāki projekti, uzlabojot sociālo pakalpojumu, dienas centru, drošības infrastruktūru, energoefektivitāti.

Projekta "Kurzeme visiem" ietvaros tiek palielināta ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamība dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem. 2018. gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumu "Atelpas brīža pakalpojums" izmantoja viena ģimene.

Eiropas Sociālā fonda projekta "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.–2020. gada plānošanas periodā" ietvaros 2018. gadā tika sniegts atbalsts 356 trūcīgām, maznodrošinātām personām – ģimenēm.

Ģimeņu atbalsts

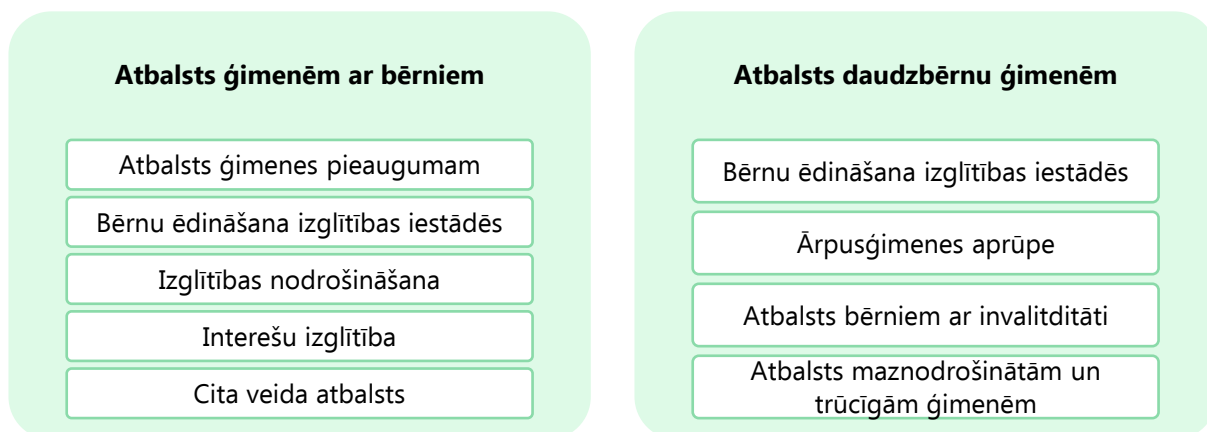
Pašvaldību dienaskārtībā arvien lielāku lomu ieņem ģimeņu atbalsta pasākumu organizēšana – ģimenes ar bērniem ir viens no galvenajiem vietējās teritorijas attīstības priekšnosacījumiem, īpaši saskaroties ar sarūkšanas procesiem. Neskatoties uz to, ka pašvaldības līdz šim jau ir nodrošinājušas dažādus pabalstus un cita veida pakalpojumus ģimenēm ar bērniem, tikai kopš 2017. gada, ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) iniciētā konkursa "Ģimenei draudzīgākā pašvaldība" palīdzību, tiek plašāk runāts par kompleksu piedāvājumu, pakalpojumu grozu ģimenēm ar bērniem. Konkursa mērķis ir vērtēt Latvijas pašvaldības, nosakot labākās, kuras nodrošina lielāko atbalstu, kā arī daudzveidīgākos un pieejamākos pakalpojumus ģimenēm ar bērniem.

Saskaņā ar konkursa ietvaros sniegto informāciju, Ventspils novadā atbalsts ģimenēm iedalāms divos virzienos – atbalsts ģimenēm ar bērniem un atbalsts daudz bērnu ģimenēm (Attēls 91). Pieejami dažāda veida finansiālais atbalsts, piemēram:

- ◇ Pirmsskolas izglītības iestādes pieejamas visiem – nav rindu;

¹⁴⁴ Kurzemes plānošanas reģiona deinstitucionalizācijas plāns 2017.-2020. gadam

- ◇ Bērna piedzimšanas pabalsts (vienreizējs), ja vismaz viens no vecākiem deklarēties pašvaldībā par bērnu 200 EUR, par trešo bērnu – 300 EUR;
- ◇ Brīvpusdienas 1.-4. klašu skolēniem;
- ◇ Pabalsts audžuģimenei bērna uzturam – 215 EUR/mēnesī;
- ◇ Pabalsts pirmklasniekiem
- ◇ Pabalsts individuālo mācību līdzekļu iegādei – 30 EUR/gadā;
- ◇ Pašvaldība daļēji līdzfinansē braukšanas maksu sabiedriskajā transportā;
- ◇ Pašvaldība daļēji līdzfinansē interešu izglītību un profesionālās ievirzes izglītību, dalību nometnēs;
- ◇ u.c.¹⁴⁵

ATTĒLS 91. ATBALSTA VEIDI ĢIMENĒM VENTSPILS NOVADĀ

Deinstitutionalizācijas plāna pasākumi

Kurzemes plānošanas reģiona deinstitutionalizācijas plāna 2017.-2020. gadam (turpmāk arī – DI plāns) galvenais uzdevums ir plānot optimālu sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu attīstību un izvietojumu Kurzemes pašvaldībās.¹⁴⁶

Kopumā DI plānā identificēts, ka sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi nepieciešami 22 personām. Grupu dzīvokļa pakalpojumi nepieciešami 8 personām ar garīga rakstura traucējumiem, tikpat personām nepieciešams dienas aprūpes centrs u.c. Lai šos pakalpojumus nodrošinātu, DI plāna ietvaros paredzēts izveidot grupu dzīvokļus 8 personām (bez sociālās aprūpes funkcijas) Rūpnīcas ielā 6, Ugālē, Ugāles pagastā par kopējo indikatīvo summu 251 523 EUR.¹⁴⁷

DI plānā tika paredzēta ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas bērniem – Ventspils novada **bērnu nams "Stikli"** (turpmāk arī – BSAC "Stikli") reorganizācija. Iestāde 2018. gadā slēgta, nepietiekama audzēkņu skaita trūkuma dēļ.

BSAC "Stikli" ēkas vispārējais tehniskais stāvoklis vērtējams kā daļēji apmierinošs. Kopumā ēkai nepieciešama fasādes atjaunošana, jaunu logu izbūve, apkures sistēmas un ventilācijas sistēmas pārbūve. Nepieciešams kopējais telpu remonts. Jāzīdizina iekšpagalms, lai lietus ūdeņi neietekmētu pamatu stiprību. Indikatīvais nepieciešamo ieguldījumu apjoms esošajā BSAC „Stikli” infrastruktūrā, kas identificēts tehniskās novērtēšanas laikā, ir 450 EUR/m², kopumā veidojot 677 700 EUR. Veicot rekomendētos uzlabojumus, infrastruktūras uzturēšanas izmaksas varētu samazināties par 30%. Uz esošās BSAC "Stikli" infrastruktūras bāzes ir iespējams veidot institūcijām alternatīvos sociālās aprūpes

¹⁴⁵ Ventspils novads 2019 – pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem. <https://www.vietagimenei.lv/pdf/ventspils-novads.pdf>

¹⁴⁶ Kurzemes plānošanas reģiona deinstitutionalizācijas plāns 2017.-2020. gadam

¹⁴⁷ Kurzemes plānošanas reģiona deinstitutionalizācijas plāns 2017.-2020. gadam

un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Reorganizācijas plāna izstrādātāji norāda uz nepieciešamību domāt par sabiedriskā transporta pieejamības uzlabošanu Stiklos.¹⁴⁸

Reorganizācijas plāna izstrādātāji rekomendē BSAC "Stikli" telpās izveidot specializēto darbnīcu vai attīstīt sociālo uzņēmējdarbību. Šo alternatīvu īstenošana būtu veiksmīgs risinājums, kā salāgot BSAC "Stikli" pusaudžu un jauniešu, kuri ir potenciālā pakalpojuma mērķgrupa, vēlmes ar BSAC "Stikli" esošo infrastruktūru, tai piegulošo teritoriju un apkārtnējo vidi, kas ir piemērota lauksaimnieciskās un zivsaimnieciskās darbības attīstīšanai (piemēram, siltumnīcas, zivju audzētava), amatniecības un/vai pārtikas ražošanas attīstībai.¹⁴⁹

Bāriņtiesa

Ventspils novada Bāriņtiesa ir aizbildnības un aizgādības iestāde, kas savā darbībā prioritāri nodrošina bērnu vai aizgādībā esošo personu tiesības un tiesisko interešu aizsardzību, kā arī izdara apliecinājumus, gādā par mantojuma apsardzību. Visas bāriņtiesas darbības un pieņemtie lēmumi ir vērsti uz bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un interešu aizsardzību un nodrošināšanu. Novada bāriņtiesa pieņem apmeklētājus visos novada pagastos.

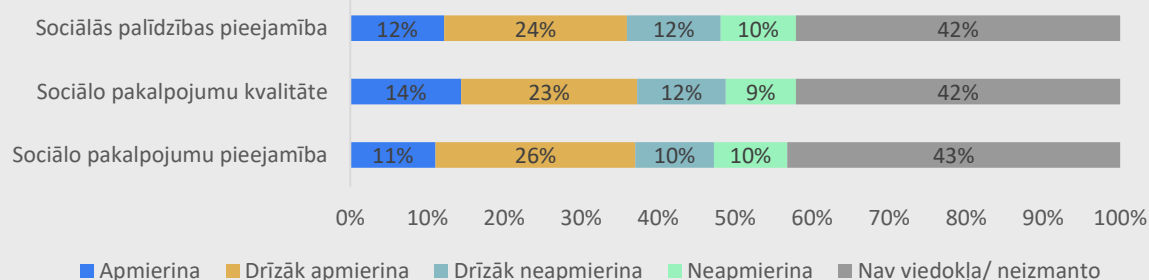
Bāriņtiesu sastāda Bāriņtiesas priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un 6 locekļi. Bāriņtiesa pamatā darbojas Tārgalē, taču visos pagastos vismaz reizi mēnesī iedzīvotājus pieņem Bāriņtiesas darbinieks (Jūrkalnē pēc pieprasījuma, Vārvē, Popē, Puzē, Ugālē, Užavā, Ancē – divreiz nedēļā u.c.).

Būtiskākie rādītāji par 2018. gadu:

- ◇ ārpusģimenes aprūpē atrodas 36 Ventspils novada pašvaldības bērni, t.sk.:
 - 10 audžuģimenes;
 - 23 aizbildņu ģimenes
 - 3 ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā;
- ◇ Novadā ir 3 audžuģimenes;
- ◇ Ventspils novada audžuģimenes ievietoti 3 novada bērni un 5 bērni no citām pašvaldībām;
- ◇ ārpus Ventspils novada audžuģimenes ievietoti 7 novada bērni;
- ◇ Bāriņtiesas pārraudzībā bija 31 aizgādībā esošas personas;
- ◇ Veikti 677 apliecinājumi (darījumu līgumi, iesniegumi, pilnvaras, nostiprinājuma lūgumi, testamenti u.c.).

Bāriņtiesa sadarbojas ar citām bāriņtiesām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem, policijas iestādēm un Valsts probācijas dienestu, Tieslietu Ministriju, Labklājības ministriju, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, lai nodrošinātu bērna vai citas rīcībnespējīgas personas tiesību un interešu aizstāvību. Ir notikusi sadarbība ar ārvalstu (Lielbritānijas, Īrijas) kompetentajām iestādēm, lai nodrošinātu tur dzīvojošu Latvijas pilsoņu bērnu tiesības un intereses.

Iedzīvotāju aptauja

¹⁴⁸ Ventspils novada bērnu nama "Stikli" reorganizācijas plāns

¹⁴⁹ Ventspils novada bērnu nama "Stikli" reorganizācijas plāns

Attiecībā uz sociālo aizsardzību iedzīvotājus neapmierina:

- Nepietiekams sociālo pakalpojumu nodrošinājums novadā (2 atbildes);
- Sociālie darbinieki Vārves, Jūrkalnes pagastos (kapacitāte, motivācija);
- Sociālo pakalpojumu klāsts ir nepietiekams, lai sniegtu palīdzību krīzes situācijās ģimenēm ar bērniem un personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī veciem cilvēkiem un invalīdiem.

Steidzamākie darbi attiecībā uz sociālo aizsardzību, kuri būtu jārisina pašvaldībai:

- Atbalsts ģimenēm ar bērniem (4 atbildes);
- Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana (4 atbildes);
- Uzlabot sociālo palīdzību un izveidot dažādus sociālos pakalpojumus (3 atbildes);

Darba grupas – Sociālie pakalpojumi, palīdzība, darbs

Kas labs, izdevies?

- Katrā pagastā ir sociālais darbinieks;
- Piedāvāts sociālo pakalpojumu klāsts;
- Dienas un sociālais centrs ar iespēju izmazgāt veļu, izmantot dušu un friziera pakalpojumus;
- Skolās pieejams sociālais pedagogs un psihologs.

Kas jāmaina, kā?

- Paplašināt sociālo pakalpojumu piedāvājumu – nodrošināt guļošo slimnieku aprūpi dzīvesvietā;
- Aktivizēt sociālo darbu pa jomām;
- Veicināt jaunu aprūpes namu izveidi esošajā infrastruktūrā (Stiklu bērnamā un Zlēku skolā);

Attiecībā uz sociālo aizsardzību iedzīvotājiem visvairāk trūkst:

- Sociālie dzīvokļi, grupu dzīvokļi senioriem (Puzes, Ugāles pagasti) (2 atbildes);
- Veļas mazgāšanas punkts;
- Atbalsta pasākumi grūtībās nonākušiem iedzīvotājiem;
- Aprūpe mājās pakalpojums;
- Rūpes par vientuļajiem senioriem;
- Atbalsts daudz bērnu ģimenēm atbilstoši vajadzībām.

- Sociālo dzīvokļu, māju izveide;
- Sniegt atbalstu Barikāžu dalībniekiem;
- Aptiekas pieejamības uzlabošana Ances pagastā (darba laiks);
- Periodiski apsekot vientuļos seniorus;
- Atbalsts vientuļiem senioriem.

Kas traucē, slikts?

- Trūkst sociālo pakalpojumu pieejamība dzīvesvietā – aprūpes pakalpojumi;
- Nav atbilstoša pieguļošā infrastruktūra aprūpes namiem, sociālām mājām;
- Nepareizas sociālā darba prioritātes – vispirms normatīvi, pēc tam iedzīvotājs;
- Cilvēkresursu trūkums ar atbilstošu izglītību;
- Sociālā riska grupa (dažviet cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem apraud apkārtējos, jautājums netiek risināts).
- Nepieciešams, lai sociālais darbinieks strādā arī ar tām ģimenēm, kas neatbilst, kam sniedz sociālo palīdzību;
- Sociālā pabalsta sniegšanas izvērtējums un kritēriju maiņa;
- Veikt Sociālā dienesta darbības izvērtējumu;
- Sabiedriski aktīvu cilvēku piesaiste (biedrība, iestādes).

8.7. DROŠĪBA

Līdz ar 26.09.2017. Ministru kabineta noteikumu Nr.582 "Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām" stāšanās spēkā izveidotas 36 sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisiju izveidei un darbībai. Ventspils novads ietilpst **Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijā**, kuras darbības mērķis ir koordinēt pasākumus katastrofas un katastrofas draudu gadījumā, kā arī veicināt civilās aizsardzības, katastrofas pārvaldīšanas vai katastrofas pārvaldīšanas

koordinēšanas jautājumu risināšanu. Pašvaldībā nav izstrādāts un apstiprināts Ventspils novada sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas nolikums.¹⁵⁰

ATTĒLS 92. DROŠĪBAS IESTĀDES UN INFRASTRUKTŪRA

Ugunsgrēku dzēšanu un civilās aizsardzības pasākumus novada teritorijā nodrošina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Kurzemes reģiona brigādes (turpmāk arī – VUGD). Ventpils novadā atrodas viens Valsts ugunsdzēsības dienesta postenis Piltēnē (Attēls 92). Tuvākās daļas, posteņi atrodas Ventspilī, Alsungā, Dundagā un Talsos.

¹⁵⁰ Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām, Ministru kabinets, <https://likumi.lv/doc.php?id=293820>

Latvijas **brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrību** darbība nav noteikta kā obligātā funkcija valstij un pašvaldībām. To darbība lielā mērā atkarīga no pašvaldību un ziedotāju labvēlības. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam ir pienākums šīs biedrības koordinēt. Ventspilī reģistrēta biedrība "Ventspils pilsētas un rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība". Biedrības paspārnē Ventspils novadā darbojas vairākas brīvprātīgo ugunsdzēsēju vienības.

Jūrkalnes, Popes, Tārgales, Usmas un Vārves pagastos ir ugunsdzēsības mašīnas un brīvprātīgie ugunsdzēsēji. Ances pagasta rīcībā ir depo un mašīna.¹⁵¹ (Attēls 92)

Valsts meža dienesta Ziemeļkurzemes virsmežniecības pakļautībā Ventspils novadā atrodas deviņi ugunsnovērošanas torņi.

2019. gadā Ministru kabinetā apstiprināts konceptuālais ziņojuma "Par valsts politiku ugunsdrošības jomā". Ugālē prognozējama VUGD ugunsdzēsēju glābēju ierašanās laiks no tuvākās VUGD daļas vai posteņa pārsniedz normatīvos noteikto ierašanās laiku – 23 minūtes. Indikatīvais laiks līdz tuvākajai VUGD daļai vai postenim pārsniedz normatīvos noteiktās prasības arī Lūžņā un Miķeļtorņī. Konceptuālā ziņojumā ietvertais jauno BUB izveides iespējama grafiks paredz, ka 2021. gadā plānota BUB izveide Ugālē. Lūžņa, Tārgales pagastā arī noteikta, kā vieta, kur potenciāli nepieciešams izveidot BUB, tomēr tur iespējamās arī alternatīvas - pastiprināti īstenot ugunsdrošības prevencijas pasākumus, ņemot vērā, ka iedzīvotāju skaits ir neliels.¹⁵²

Tāpat Piekrastes plānojumā vērtēta operatīvo dienestu lokālās piekļuves pie jūras iespējas. Lokālās piekļuves iespēju (nobrauktuvju) pie jūras kvalitātes uzlabošana nepieciešama Jūrkalnes centrā un Muižupītes pludmalē Jūrkalnes pagastā, Užavas piekraste (bāka un Užavas upes grīvas apkārtnē) Užavas pagastā, Miķeļtorņī Tārgales pagastā. Nobrauktuves pie jūras vēlams uzlabot Labraga piekrastē (Rīvas upes grīvas apkārtnē) un Ošvalku piekrastē (Pāžu pludmale) Jūrkalnes pagastā, un Lielirbē Tārgales pagastā.¹⁵³

Nepietiekams cilvēku drošības un glābšanas nodrošinājums Ventspils novadā ir divās attīstāmajās vietās - Lūžņā, Miķeļtorņī, jo tās atrodas vairāk kā 23 km attālumā no VUGD posteņiem un tajās nav nodrošināta glābšanas dienesta darbība. Lūžņa un Miķeļtorņī jāveic preventīvi pasākumi, kas brīdinātu cilvēkus par operatīvo dienestu ierobežotajām iespējām palīdzēt un jāuzlabo operatīvo dienestu iespējas nokļūt līdz attīstāmās vietas pludmalei/jūras krastam savlaicīgi. Uzstādāmas informācijas zīmes par attālumu, kādā atrodas operatīvo dienestu posteņi, un to kontaktāruņiem.¹⁵⁴

2018. gada vasarā Puzes pagastā un Talsu novada Valdgailes pagastā trīs nedēļu garumā tika dzēsts kūdras un meža ugunsgrēks. Kopējā ugunsgrēka platība bija 1353 ha, un tas bija lielākais ugunsgrēks Latvijā 2018. gadā. Sadūmojuma dēļ no savām mājām uz laiku tika evakuēta lielākā daļa Stiklu ciema iedzīvotāji. Dzēšanas darbos iesaistījās vairāk nekā 90 ugunsdzēsēji, daudz brīvprātīgo ugunsdzēsēju un iedzīvotāju. Darbos arī tika izmantoti helikopteri. Dega arī valsts nozīmes dabas liegums "Stiklu purvi"- dabas lieguma zona, dabas parka zona, regulējamā režīma zona, kurā ir aizliegta mežsaimnieciskā darbība un apgrūtināta piebraukšana ar ugunsdzēsības transportu. 2019. gada janvārī pašvaldība, pateicoties par sniegto palīdzību ugunsgrēka dzēšanas darbos, brīvprātīgajiem pasniedza piemiņas medaļas. (Attēls 93)

Atbilstoši VUGD informācijai no 2011.-2018. gadam Ventspils novada teritorijā kopumā reģistrēti 491 ugunsgrēki, vidēji gadā notiekot ap 55 ugunsgrēkiem. Pēdējo gadu laikā visvairāk ugunsgrēku reģistrēti 2013. gadā – 79, savukārt vismazāk 2012. gadā – 37. Šo gadu laikā bojā gājuši pieci cilvēki, savukārt

¹⁵¹ Ventspils novada attīstības programma 2011.-2017. gadam

¹⁵² Konceptuāls ziņojums "Par valsts politiku ugunsdrošības jomā", Ministru kabinets, <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40442311>

¹⁵³ "Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai", Ministru kabinets, <https://likumi.lv/ta/id/286733-par-valsts-ilgtermiņa-tematisko-planojumu-baltijas-juras-piekrastes-publiskas-infrastrukturas-attistibai>

¹⁵⁴ "Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai", Ministru kabinets

cietuši astoņi un izglābti pieci. 2018. gadā Ventspils novadā reģistrēti 63 ugunsgrēki, kuros cietuši divi un izglābti trīs cilvēki.¹⁵⁵

ATTĒLS 93. UGUNSGRĒKA DZĒŠANAS DARBI VALDGALES UN PUZES PAGASTOS¹⁵⁶

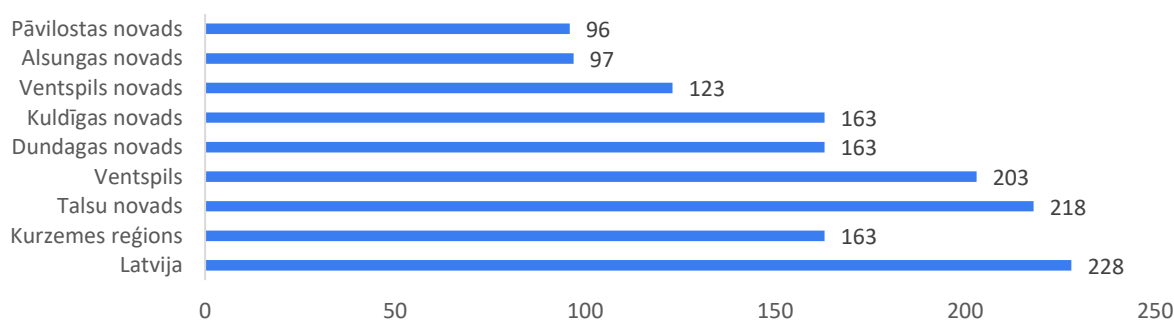
VUGD apkopo arī informāciju par kūlas ugunsgrēkiem, un laikā kopš 2012. gada Ventspils novada teritorijā notikuši 173 kūlas ugunsgrēki. Vismazāk kūlas ugunsgrēku reģistrēti 2012. gadā – 13, visvairāk – 48. 2018. gadā 15 kūlas ugunsgrēkos kopējā degušās kūlas platība sasniedza 77 ha.¹⁵⁷

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta posteņi atrodas Ugālē, Ventspilī, Pāvilostā, Alsungā, Kuldīgā, Talsos, Dundagā. (Attēls 88)

Ventspils novadā nav pašvaldības **policijas**, novada iedzīvotājus apkalpo Valsts Policijas Kurzemes reģiona Ventspils iecirknis, kura Kārtības policijas inspektori pieņem apmeklētājus reizi mēnesī visās pagasta pārvaldēs. (Attēls 92)

Atbilstoši CSP sniegtajiem statistikas datiem Ventspils novadā reģistrēto **noziedzīgo nodarījumu** skaits 2018. gadā ir 189, kas ir par 23% mazāk nekā 2010.gadā. Salīdzinot noziedzīgo nodarījumu uz 10 000 iedzīvotājiem rādītāju 2017. gadā ar robežojošām pašvaldībām, Ventspils novads ieņem labu pozīciju – tikai 123 nodarījumi uz 10 000 iedzīvotājiem, tikmēr Kuldīgas, Dundagas, Talsu novados, Ventspilī, Kurzemes reģionā un Latvijā tas ir vairāk (Attēls 94).¹⁵⁸

Ceļu satiksmes un drošības direkcijas apkopotā informācija norāda, ka Ventspils novada teritorijā 2018. gadā ir bijuši 60 **ceļu satiksmes negadījumi**, kuros bija 16 cietušie un 25 ievainoti, viens bojā gājušais. 27% no visiem negadījumiem notikuši Vārves pagastā, 23% Tārgales pagastā, aiz tā sekojot Popes (12%) un Ugāles (10%) pagastiem. Laikā kopš 2011. gada ceļu satiksmes skaits nav būtiski mainījies, tam esot robežās no 55-71 negadījumam gadā.¹⁵⁹

ATTĒLS 94. NOZIEDZĪGU NODARĪJUMU SKAITS UZ 10 000 IEDZĪVOTĀJU 2017. GADĀ

¹⁵⁵ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, <https://www.vugd.gov.lv/>

¹⁵⁶ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, <https://www.vugd.gov.lv/>

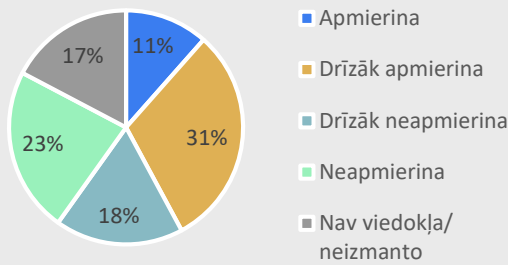
¹⁵⁷ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, <https://www.vugd.gov.lv/>

¹⁵⁸ Centrālā statistikas pārvalde, www.csb.gov.lv

¹⁵⁹ Ceļu satiksmes un drošības direkcija, www.csdd.lv

Iedzīvotāju aptauja

Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšana

Attiecībā uz drošību iedzīvotājiem visvairāk **trūkst** pašvaldības policija, drošība (11 atbildes).

Steidzamākie darbi attiecībā uz drošību, kuri būtu **jārisina** pašvaldībai:

- Sabiedriskās kārtības nodrošināšana, pašvaldības policijas izveide, videonovērošanas sistēmu ierīkošana (10 atbildes);
- Risināt dzīvnieku klaiņošanu un bīstamību iedzīvotājiem.
- Neapmierina policijas pieejamība (Puzes pagastā);
- Nepieciešams ciemos ierīkot videonovērošanas sistēmas, lai ierobežotu vides piegružošanu.

Attiecībā uz drošību iedzīvotājus **neapmierina**:

- Neapmierina sabiedriskā kārtība Tārgalē, Piltēnē, Ugālē (alkohola lietošana publiskā vietā, huligānisms, u.c.) (4 atbildes);
- Traucē klaiņojoši suņi Ventavā;

Darba grupas – Drošība

Kas labs, izdevies?

- Notiek teritoriju labiekārtošana;
- Videokameras (kur?);
- Ir laba sadarbība ar apsardzes uzņēmumiem publisku pasākumu drošības nodrošināšanā;
- Apgaismojums;
- Droša skolēnu nokļūšana uz/no izglītības iestādēm (skolēnu autobusi, vecāku kooperācija vedot vairākus bērnus);
- Māju teritorijas sakārtošana (nojaukts grausts, izremontētas kāpņu telpas, ierīkots apgaismojums) Rūpnīcas ielā Ugālē.

Kas traucē, slikts?

- Policijas darbinieku trūkums;
- Nesakoptas privātās teritorijas;
- Centralizētas siltumapgādes trūkums, nelegāli apkures katli daudzdzīvokļu mājās – liela ugunsbīstamība;
- Notiek mežu piesārņošana ar sadzīves atkritumiem;
- Videokameru trūkums pagastos pie publiskiem objektiem.

Kas jāmaina, kā?

- Legālas apkures sistēmas daudzdzīvokļu namos;
- Sabiedrības informēšana, izglītošana – ja redz nekārtības vai apdraudējumu, ir jāziņo;
- Veidot iedzīvotāju iniciatīvas vietējās “vecāku pašvaldības policijas ekipāžas” izveidei, kuras uz maiņām patrulē vietējā teritorijā;
- Jāizveido piekrastes policija;
- Novērošanas kameru uzstādīšana ciemos un publiskās vietās;
- Hidrantu izbūve ciemos, lai nodrošinātu ugunsgrēku dzēšanu.

Ventspils novada attīstības programma 2020.-2026. gadam

Pasūtītājs: Ventspils novada pašvaldība

Projekta izstrādes vadība: Māris Dadzis,
Ginta Roderte

Kontakti: Skolas iela 4, Ventspils, LV-3601

Tel.: 63629450

www.ventspilsnovads.lv

Izstrādātājs: SIA „Reģionālie projekti”

Projekta izstrādes komanda: Laine Šildere,
Laine Veinberga, Līna Dimitrijeva, Sanita
Fazilova, Jānis Ozols, Inese Brūvere

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 2, Rīga,

LV – 1045, tel.: 67320809

www.rp.lv

REĢIONĀLIE
PROJEKTI